

Ovaj je dokument samo dokumentacijska pomoć za čiji sadržaj institucije ne preuzimaju odgovornost.

► **B**

UREDBA KOMISIJE (EZ) br. 2042/2003

od 20. studenoga 2003.

o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova i aeronautičkih proizvoda, dijelova i uređaja, te o odobravanju organizacija i osoblja uključenih u te poslove

(Tekst značajan za EGP)

(SL L 315, 28.11.2003., str. 1)

Promijenio:

		Službeni list		
		br.	stranica	datum
► <u>M1</u>	Uredba Komisije (EZ) br. 707/2006 od 8. svibnja 2006.	L 122	17	9.5.2006
► <u>M2</u>	Uredba Komisije (EZ) br. 376/2007 od 30. ožujka 2007.	L 94	18	4.4.2007
► <u>M3</u>	Uredba Komisije (EZ) br. 1056/2008 od 27. listopada 2008.	L 283	5	28.10.2008
► <u>M4</u>	Uredba Komisije (EU) br. 127/2010 od 5. veljače 2010.	L 40	4	13.2.2010
► <u>M5</u>	Uredba Komisije (EU) br. 962/2010 od 26. listopada 2010.	L 281	78	27.10.2010
► <u>M6</u>	Uredba Komisije (EU) br. 1149/2011 od 21. listopada 2011.	L 298	1	16.11.2011
► <u>M7</u>	Uredba Komisije (EU) br. 593/2012 od 5. srpnja 2012.	L 176	38	6.7.2012

UREDBA KOMISIJE (EZ) br. 2042/2003**od 20. studenoga 2003.****o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova i aeronautičkih proizvoda, dijelova i uređaja, te o odobravanju organizacija i osoblja uključenih u te poslove****(Tekst značajan za EGP)**

KOMISIJA EUROPSKIH ZAJEDNICA,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice,

uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1592/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. srpnja 2002. o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Europske agencije za sigurnost zračnog prometa ⁽¹⁾, (dalje u tekstu „Osnovna uredba”), a posebno njezine članke 5. i 6.,

budući da:

- (1) Osnovnom se uredbom utvrđuju zajednički osnovni zahtjevi za pružanje visoke jedinstvene razine sigurnosti civilnog zrakoplovstva i zaštite okoliša; njome se od Komisije traži donošenje potrebnih provedbenih pravila kako bi se osigurala njihova jedinstvena primjena; ona osniva Europsku agenciju za sigurnost zračnog prometa (dalje u tekstu „Agencija”) koja bi Komisiji pomagala pri pripremi takvih provedbenih pravila.
- (2) Postojeći zahtjevi zrakoplovstva u području održavanja kako je navedeno u Dodatku II. Uredbi Vijeća (EEZ) br. 3922/91 ⁽²⁾ ukidaju se 28. rujna 2003.
- (3) Potrebno je donijeti zajedničke tehničke zahtjeve i upravne postupke kako bi se zajamčila kontinuirana plovidbenost aeronautičkih proizvoda, dijelova i uređaja podložno Osnovnoj uredbi.
- (4) Od organizacija i osoblja uključenih u održavanje proizvoda, dijelova i uređaja treba se zahtijevati da ispunjavaju određene tehničke zahtjeve kako bi pokazali svoju sposobnost i sredstva za izvršavanje svojih obveza i s tim povezanih prava; Komisija mora donijeti mjere za utvrđivanje uvjeta za izdavanje, održavanje, izmjene, privremeno ili trajno oduzimanje potvrda kojima se potvrđuje takva sukladnost.

⁽¹⁾ SL L 240, 7.9.2002., str. 1. Uredba kako je zadnje izmijenjena Uredbom Komisije (EZ) br. 1701/2003 (SL L 243, 27.9.2003., str. 5.).

⁽²⁾ SL L 373, 31.12.1991., str. 4. Uredba kako je zadnje izmijenjena Uredbom Komisije (EZ) br. 2871/2000 (SL L 333, 29.12.2000., str. 47.).

▼B

- (5) Potreba za osiguravanjem jedinstvenosti primjene zajedničkih tehničkih zahtjeva na području kontinuirane plovidbenosti aeronautičkih dijelova i uređaja zahtijeva od nadležnih tijela da slijede zajedničke postupke za ocjenu sukladnosti s tim zahtjevima; Agencija mora pripremiti certifikacijske specifikacije kako bi omogućila potrebnu regulatornu jedinstvenost.
- (6) Zrakoplovnoj je industriji i vlastima država članica potrebno osigurati dovoljno vremena za prilagodbu novom regulatornom okviru; također je potrebno potvrditi stalnu valjanost potvrda izdanih prije stupanja ove Uredbe na snagu, u skladu s člankom 57. Osnovne uredbe.
- (7) Mjere predviđene ovom Uredbom u skladu su s mišljenjem Agencije ⁽¹⁾ u skladu s člankom 12. stavkom 2. točkom (b) i člankom 14. stavkom 1. Osnovne uredbe.
- (8) Mjere predviđene ovom Uredbom u skladu su s mišljenjem Odbora Europske agencije za sigurnost zračnog prometa ⁽²⁾ osnovanim u skladu s člankom 54. stavkom 3. Osnovne uredbe,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Cilj i područje primjene

1. Ovom se Uredbom utvrđuju zajednički tehnički zahtjevi i administrativni postupci za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova, uključujući i sve sastavne dijelove za ugradnju u zrakoplov, koji je:

- (a) registriran u nekoj državi članici; ili
- (b) registriran u nekoj trećoj zemlji i koristi ga operator za kojeg neka država članica osigurava nadzor operacija.

2. Stavak 1. se ne primjenjuje na zrakoplove, za koje je regulatorni sigurnosni nadzor prenesen u neku treću zemlju i koje ne koristi operator iz Zajednice ili na zrakoplove iz Priloga II. Osnovnoj uredbi.

3. Odredbe ove Uredbe vezane uz komercijalni zračni prijevoz primjenjive su na licencirane zračne prijevoznike kako je definirano pravom Zajednice.

Članak 2.

Definicije

U okviru područja primjene Osnovne uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

- (a) „zrakoplov” znači svaka naprava koja se može održati u atmosferi zbog reakcije zraka osim reakcije zraka u odnosu na površinu zemlje;

⁽¹⁾ Mišljenje Europske agencije za sigurnost zračnog prometa 1/2003, 1. rujna 2003.

⁽²⁾ Mišljenje Odbora Europske agencije za sigurnost zračnog prometa, 23. rujna 2003.

▼ B

- (b) „osoblje koje izdaje potvrde” znači osoblje odgovorno za vraćanje zrakoplova ili sastavnog dijela u uporabu nakon održavanja;
- (c) „sastavni dio” znači bilo koji motor, elisa, dio ili uređaj;
- (d) „kontinuirana plovidbenost” znači svi postupci koji osiguravaju da zrakoplov, u bilo koje vrijeme svog radnog vijeka, ispunjava važeće zahtjeve za plovidbenost i u stanju je za sigurno prometovanje;
- (e) „JAA” znači „Zajedničke zrakoplovne vlasti”;
- (f) „JAR” znači „Zahtjevi zajedničkih zrakoplovnih vlasti”;
- (g) „velik zrakoplov” znači zrakoplov razvrstan kao zrakoplov s najvećom uzletnom masom većom od 5 700 kg ili višemotorni helikopter;
- (h) „održavanje” znači pojedinačni postupak ili kombinacija sljedećih postupaka: remont, popravak, pregled, zamjena, preinaka ili otklanjanje kvara na zrakoplovu ili sastavnim dijelovima, s izuzetkom prepoletnog pregleda;
- (i) „organizacija” znači fizička osoba, pravna osoba ili dio pravne osobe. Takva organizacija može biti osnovana na više lokacija od jedne, bilo unutar područja neke države članice ili ne;
- (j) „prepoletni pregled” znači pregled koji se izvodi prije leta kako bi se zajamčilo da je zrakoplov sposoban za namjeravani let;

▼ M7

- (k) „zrakoplov ELA 1” znači sljedeći europski laki zrakoplov s posadom:
 - i. zrakoplov s najvećom uzletnom masom (MTOM) 1 200 kg ili manje, koji nije razvrstan kao složeni motorni zrakoplov;
 - ii. jedrilica ili jedrilica s pomoćnim motorom čiji je MTOM 1 200 kg ili manje;
 - iii. balon s najvećim projektiranim volumenom uzgonskog plina ili toplog zraka koji nije veći od 3 400 m³ za toplozračne balone, 1 050 m³ za plinske balone i 300 m³ za sputane plinske balone;
 - iv. zračni brod projektiran za najviše četiri osobe s najvećim projektiranim volumenom uzgonskog plina ili toplog zraka koji nije veći od 3 400 m³ za toplozračni zračni brod i 1 000 m³ za plinski zračni brod;

▼ M3

- (l) „zrakoplov LSA” znači laki sportski zrakoplov koji ima sve sljedeće osobine:
 - i. najviša dopuštena masa pri uzlijetanju (MTOM) nije veća od 600 kg;
 - ii. najveća brzina gubitka uzgona u konfiguraciji za slijetanje (VS0) koja nije veća od 45 čvorova kalibrirane brzine (CAS) pri najvećoj certificiranoj masi zrakoplova pri polijetanju i najkritičnijem položaju težišta;

▼ M3

iii. sjedala za najviše dvije osobe, uključujući pilota;

iv. jedan motor s elisom koji nije turbinski;

v. kabina koja nije pod tlakom;

▼ M4

(m) „glavno mjesto poslovanja” znači sjedište ili registrirano sjedište poduzeća unutar kojeg se izvode glavne financijske funkcije i operativni nadzor aktivnosti iz ove Uredbe.

▼ B*Članak 3.***Zahtjevi za kontinuiranu plovidbenost**

1. Kontinuirana plovidbenost zrakoplova i sastavnih dijelova zajamčena je u skladu s odredbama Priloga I.

2. Organizacije i osoblje uključeni u kontinuiranu plovidbenost zrakoplova i sastavnih dijelova, uključujući održavanje, moraju ispunjavati odredbe Priloga I. i, gdje je to primjenjivo, one utvrđene u člancima 4. i 5.

▼ M2

3. Odstupanjem od stavka 1., kontinuirana plovidbenost zrakoplova koji imaju dozvolu za letenje osigurava se na temelju posebnih postupaka za održavanje kontinuirane plovidbenosti, kako je definirano u dozvoli za letenje izdanoj u skladu s Prilogom (Dio 21.) Uredbi Komisije (EZ) br. 1702/2003.

▼ M3

4. Za zrakoplov koji se ne koristi u komercijalne svrhe, svaka potvrda o provjeri plovidbenosti ili jednakovrijedan dokument koji je izdan u skladu sa zahtjevima države članice i koji je valjan 28. rujna 2008., ostaje valjan do datuma njegovog isteka ili do 28. rujna 2009., ovisno o tome što je ranije. Nakon isteka valjanosti, nadležno tijelo može ponovno izdati ili jednokratno produžiti potvrdu o provjeri plovidbenosti ili jednakovrijedan dokument za jednu godinu, ako to dopuštaju zahtjevi države članice. Nakon sljedećeg isteka, nadležno tijelo može ponovno izdati ili još jedanput produžiti potvrdu o provjeri plovidbenosti ili jednakovrijedan dokument za jednu godinu, ako to dopuštaju zahtjevi države članice. Daljnje ponovno izdavanje ili produživanje nije dopušteno. Ako se kod prijenosa registracije zrakoplova unutar EU-a koriste odredbe iz ove točke, izdaje se nova potvrda o provjeri plovidbenosti, u skladu s M.A.904.

▼ B*Članak 4.***Odobrenja organizacije za održavanje**

1. Organizacije uključene u održavanje velikih zrakoplova ili zrakoplova koji se koriste u komercijalnom zračnom prijevozu, te sastavnih dijelova namijenjenih za ugradnju u zrakoplov, odobravaju se u skladu s odredbama Priloga II.

▼ B

2. Ovlaštenje za održavanje koje je izdala ili priznala država članica u skladu sa zahtjevima i postupcima JAA-a i koje važi prije stupanja ove Uredbe na snagu smatra se izdanim u skladu s ovom Uredbom. U tu svrhu, iznimno od odredaba iz dijela 145.B.50.(2) Priloga II., nalazi 2. stupnja koji se odnose na razlike između JAR-a 145. i Priloga II. mogu se zaključiti u roku od jedne godine. Potvrde o vraćanju zrakoplova u uporabu i ovlaštene potvrde o vraćanju zrakoplova u uporabu, koje je izdala organizacija ovlaštena prema zahtjevima JAA-a tijekom tog jednogodišnjeg razdoblja, smatraju se izdanim prema ovoj Uredbi.

3. Osoblje osposobljeno za provođenje i/ili nadzor kontinuirane plovidbenosti ispitivanjima konstrukcija zrakoplova i/ili sastavnih dijelova bez razaranja, u skladu sa standardima koje je neka država članica priznala prije stupanja ove Uredbe na snagu, a koji osiguravaju istovjetnu razinu osposobljenosti, može nastaviti s provođenjem i/ili nadzorom takvih ispitivanja.

▼ M3

4. Potvrde o vraćanju u uporabu i potvrde o ovlaštenom vraćanju u uporabu koje su organizacije za održavanje, odobrene u skladu sa zahtjevima države članice, izdale prije datuma stupanja na snagu ove Uredbe, smatraju se jednakovrijednima onima koje su izdane u skladu sa zahtjevima iz točaka M.A.801 i M.A.802 Priloga I. (dijela M).

▼ B*Članak 5.***Ovlašteno osoblje****▼ M3**

1. Ovlašteno osoblje mora biti kvalificirano u skladu s odredbama Priloga III., osim kako je predviđeno u točkama M.A.606(h), M.A.607(b), M.A.801(d) i M.A.803 Priloga I. i u točki 145.A.30(j) Priloga II. (dijela 145.), te u Dodatku IV. Prilogu II. (dio 145).

▼ B

2. Dozvola za održavanje zrakoplova i moguća tehnička ograničenja vezana uz tu dozvolu, koju je izdala ili priznala neka država članica u skladu sa zahtjevima i postupcima JAA-a, a koja je valjana u vrijeme stupanja ove uredbe na snagu, smatra se izdanom u skladu s ovom Uredbom.

▼ M6

3. Ovlašteno osoblje koje posjeduje dozvolu izdanu u skladu s Prilogom III. (dio 66.) s odobrenom kategorijom/potkategorijom smatra se da ima ovlasti opisane u točki 66.A.20(a) ovog Priloga, koje odgovaraju toj odobrenoj kategoriji/potkategoriji. Zahtjevi vezani uz osnovno znanje koji odgovaraju novim ovlastima smatraju se ispunjenima u svrhu dopune takve dozvole s novom kategorijom/potkategorijom.

▼ M6

4. Ovlašteno osoblje koje posjeduje dozvolu koja uključuje zrakoplov za koji nije potrebno ovlaštenje za tip može nastaviti koristiti svoje ovlasti do prvog produženja ili izmjene, kada dozvola mora biti konvertirana u skladu s postupkom opisanom u točki 66.B.125 Priloga III. (dio 66.) i ovlaštenjima određenim u točki 66.A.45 ovog Priloga.

5. Izvješća o konverziji i izvješća o prijenosu ispita koji su sukladni zahtjevima primjenjivim prije stupanja na snagu ove Uredbe smatraju se sukladnima s ovom Uredbom.

6. Dok ova Uredba ne odredi zahtjeve za ovlašteno osoblje:

i. za zrakoplove koji nisu avioni i helikopteri;

ii. za sastavne dijelove;

nastavljaju se primjenjivati zahtjevi koji su na snazi u pojedinim državama članicama, osim za organizacije za održavanje sa sjedištem izvan Europske unije, kada zahtjeve odobrava Agencija.

▼ B*Članak 6.***Zahtjevi za organizaciju za osposobljavanje**

1. Organizacije za osposobljavanje osoblja iz članka 5. moraju biti odobrene u skladu s Prilogom IV. tako da imaju pravo:

(a) provoditi priznato osnovno osposobljavanje; i/ili

(b) provoditi priznato osposobljavanje za tip; te

(c) provoditi ispite; te

(d) izdavati potvrde o osposobljavanju.

2. Ovlaštenje organizacije za osposobljavanje iz održavanja, koje je izdala ili priznala neka država članica u skladu sa zahtjevima i postupcima JAA-a i koje je valjano u trenutku stupanja ove Uredbe na snagu, smatra se izdanim u skladu s ovom Uredbom. U tu svrhu, iznimno od odredaba iz dijela 147.B.130.(b) Priloga IV., nalazi 2. stupnja koji se odnose na razlike između JAR-a 147. i Priloga IV. mogu se zaključiti u roku od jedne godine.

▼ M6

3. Tečajevi osnovnog osposobljavanja, koji su sukladni sa zahtjevima koji se primjenjuju prije stupanja na snagu ove Uredbe mogu započeti do 1 godinu prije datuma od kojeg se primjenjuje ova Uredba. Ispiti iz osnovnog znanja koji se provode u sklopu ovih tečajeva mogu biti sukladni zahtjevima koji su bili u primjeni prije stupanja na snagu ove Uredbe.

▼ M6

4. Ispiti iz osnovnog znanja, koji su u skladu sa zahtjevima koji su bili u primjeni prije stupanja na snagu ove Uredbe i koje provodi nadležno tijelo ili organizacija za osposobljavanje vezano uz održavanje, koja je odobrena u skladu s Prilogom IV. (dio 147.), ako nisu dio tečaja osnovnog osposobljavanja, mogu se provoditi do 1 godinu nakon datuma od kojeg se primjenjuje ova Uredba.

5. Tečajevi osposobljavanja za tip i ispiti za tip zrakoplova koji su sukladni sa zahtjevima koji su bili u primjeni prije stupanja na snagu ove Uredbe započinju i završavaju najkasnije 1 godinu nakon datuma od kojeg se primjenjuje ova Uredba.

▼ B*Članak 7.***Stupanje na snagu**

1. Ova Uredba stupa na snagu na sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

▼ M3

2. Odstupajući od stavka 1.:

- (a) odredbe Priloga I., osim točaka M.A.201(h)(2) i M.A.708(c), primjenjuju se od 28. rujna 2005.;
- (b) točka M.A.201(f) Priloga I. primjenjuje se na zrakoplove koji nisu uključeni u komercijalni prijevoz i kojima upravljaju prijevoznici trećih zemalja, od 28. rujna 2009.

▼ B

3. Iznimno od odredaba stavaka 1. i 2., države članice mogu odlučiti ne primjenjivati:

▼ M3

- (a) odredbe Priloga I. na zrakoplove koji nisu uključeni u komercijalni zračni prijevoz, do 28. rujna 2009.;

▼ B

- (b) odredbe Priloga I.(I.) na zrakoplove uključene u komercijalni zračni prijevoz, do 28. rujna 2008.;

(c) sljedeće odredbe Priloga II., do 28. rujna 2006.:

— 145.A.30.(e), elementi ljudskog čimbenika,

— 145.A.30.(g) kako se primjenjuje na velike zrakoplove s najvećom uzletnom masom većom od 5 700 kg,

— 145.A.30.(h) (1) kako se primjenjuje na zrakoplove s najvećom uzletnom masom većom od 5 700 kg,

— 145.A.30.(j) (1), Dodatak IV.,

— 145.A.30.(j) (2), Dodatak IV.;

▼ B

- (d) sljedeće odredbe Priloga II., do 28. rujna 2008.:
- 145.A.30.(g) kako se primjenjuje na zrakoplove s najvećom uzletnom masom od 5 700 kg ili manjom,
 - 145.A.30.(h) (1) kako se primjenjuje na zrakoplove s najvećom uzletnom masom od 5 700 kg ili manjom,
 - 145.A.30.(h)(2);
- (e) odredbe Priloga III., kako se primjenjuju na zrakoplove s najvećom uzletnom masom iznad 5 700 kg do 28. rujna 2005.;
- (f) odredbe Priloga III., kako se primjenjuju na zrakoplove s najvećom uzletnom masom od 5 700 kg ili manjom do 28. rujna 2006.;

▼ M5

- (g) za zrakoplove koji nisu uključeni u komercijalni zračni promet, osim velikih zrakoplova, potrebu za sukladnošću s Prilogom III. (dio 66.) u sljedećim odredbama, do 28. rujna 2011.:
- M.A. 606(g) i M.A.801(b)2 Priloga I. (dio-M)
 - 145.A.30(g) i (h) Priloga II. (dio-145);

▼ M6

- (h) za održavanje aviona s klipnim motorom, bez regulacije tlaka kabine, s MTOM od 2 000 kg i manje, a koji nisu uključeni u komercijalni zračni prijevoz:
- i. do 28. rujna 2012., zahtjev za nadležno tijelo da izdaje dozvole za održavanje zrakoplova u skladu s Prilogom III. (dio 66.), kao nove ili konvertirane u skladu s točkom 66.A.70 ovog Priloga;
 - ii. do 28. rujna 2014., zahtjev da ima ovlašteno osoblje stručno osposobljeno u skladu sa sljedećim odredbama Priloga III. (dio 66.):
 - M.A.606(g) i M.A.801(b)2 Priloga I. (dio M),
 - 145.A.30(g) i (h) Priloga II. (dio 145.);
- (i) za održavanje ELA1 aviona koji nisu uključeni u komercijalni zračni prijevoz, do 28. rujna 2015.:
- i. zahtjev za nadležno tijelo da izdaje dozvole za održavanje zrakoplova u skladu s Prilogom III. (dio 66.), kao nove ili konvertirane na temelju točke 66.A.70 ovog Priloga;

▼ M6

ii. zahtjev da ima ovlašteno osoblje stručno osposobljeno u skladu s Prilogom III. (dio 66.) sadržan u sljedećim odredbama:

— M.A.606(g) i M.A.801(b)2 Priloga I. (dio M),

— 145.A.30(g) i (h) Priloga II. (dio 145.).

▼ B

4. Države članice mogu izdavati odobrenja s ograničenim trajanjem s obzirom na Prilog II. i Prilog IV. do ► **M1** 28. rujna 2007. ◀

5. Kada država članica bude primjenjivala odredbe stavaka 3. ili 4., ona o tome mora obavijestiti Komisiju i Agenciju.

6. Agencija ocjenjuje učinak odredbi Priloga I. na ovu Uredbu s obzirom na davanje mišljenja Komisiji, uključujući moguće izmjene Priloga I., prije 28. ožujka 2005.

▼ M4

7. Odstupajući od stavka 1.:

(a) odredbe točke M.A.706.(k) Priloga I. (dio M) primjenjuju se od 28. rujna 2010.;

(b) odredbe točke 7.7 Dodatka I. Prilogu III. (dio 66.) primjenjuju se od 28. rujna 2010.;

(c) organizacije za održavanje koje su odobrene u skladu s odjeljkom A pododjeljka F Priloga I. (dio M) ili odjeljkom A Priloga II. (dio 145.) mogu do 28. rujna 2010. nastaviti izdavati potvrde o ovlaštenom vraćanju u uporabu, uporabom prvobitnog izdanja EASA Obrasca 1 kako je utvrđeno u Dodatku II. Prilogu I. (dio M) i Dodatku I. Prilogu II. (dio 145.);

(d) nadležna tijela mogu do 28. rujna 2010. nastaviti izdavati potvrde, prethodno izdanje, kako je utvrđeno u dodacima III., V. i VI. Prilogu I. (dio M), Dodatku III. Prilogu II. (Dio 145.), Dodatku V. Prilogu III. (dio 66.) ili Dodatku II. Prilogu IV. (dio 147.) Uredbi (EZ) br. 2042/2003 koja je bila na snazi prije stupanja ove Uredbe na snagu.

▼ M6

8. U svrhu vremenskih ograničenja sadržanih u točkama 66.A.25, 66.A.30 i Dodatku III. Priloga III. (dio 66.) vezano uz ispite osnovnog znanja, osnovnog iskustva, teorijsko osposobljavanje za tip i ispite, praktično osposobljavanje i procjenjivanje, ispit za tip i osposobljavanje na radnom mjestu koje se moraju okončati prije stupanja na snagu ove Uredbe, vrijeme počinje teći od datuma kad ova Uredba stupi na snagu.

▼ M6

9. Agencija dostavlja mišljenje Komisiji uključujući prijedloge za jednostavan i proporcionalan sustav za izdavanje dozvola za ovlašteno osoblje, uključeno u održavanje ELA1 aviona, kao i zrakoplova koji nisu avioni i helikopteri.

*Članak 8.***Mjere koje provodi Agencija**

1. Agencija razvija prihvatljive načine udovoljavanja (*acceptable means of compliance*, dalje u tekstu „AMC”) koje primjenjuju nadležna tijela, organizacije i osoblje za dokazivanje sukladnosti s odredbama Priloga ove Uredbe.

2. AMC koje izdaje Agencija ne uvode nove zahtjeve niti umanjuju zahtjeve iz Priloga ovoj Uredbi.

3. Ne dovodeći u pitanje članke 54. i 55. Uredbe (EZ) br. 216/2008, ispunjavanjem prihvatljivih načina udovoljavanja koje izdaje Agencija, s njima povezani zahtjevi iz Priloga ovoj Uredbi smatraju se ispunjenima bez daljnjeg dokazivanja.

▼ B

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

▼ B*PRILOG I.***(Dio M)****▼ M4****Sadržaj**

M.1

ODJELJAK A – TEHNIČKI ZAHTJEVI

PODODJELJAK A – OPĆENITO

M.A.101. Područje primjene

PODODJELJAK B – ODGOVORNOST

M.A.201. Odgovornosti

M.A.202. Izvješćivanje o događajima povezanim sa sigurnošću

PODODJELJAK C - KONTINUIRANA PLOVIDBENOST

M.A.301. Zadaci za kontinuiranu plovidbenost

M.A.302. Program održavanja zrakoplova

M.A.303. Naredbe o plovidbenosti

M.A.304. Podaci za preinake i popravke

M.A.305. Sustav dokumentacije za kontinuiranu plovidbenost zrakoplova

M.A.306. Operatorov sustav tehničke dokumentacije knjige zrakoplova

M.A.307. Prijenos dokumentacije o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova

PODODJELJAK D - STANDARDI ODRŽAVANJA

M.A.401. Podaci za održavanje

M.A.402. Provođenje održavanja

M.A.403. Kvarovi zrakoplova

PODODJELJAK E - KOMPONENTE

M.A.501. Ugradnja

M.A.502. Održavanje komponenata

M.A.503. Komponente s ograničenim vijekom trajanja

M.A.504. Kontrola neispravnih komponenata

PODODJELJAK F - ORGANIZACIJA ZA ODRŽAVANJE

M.A.601. Područje primjene

M.A.602. Zahtjev

M.A.603. Opseg odobrenja

M.A.604. Priručnik organizacije za održavanje

M.A.605. Objekti

M.A.606. Zahtjevi u vezi osoblja

M.A.607. Ovlašteno osoblje

M.A.608. Komponente, oprema i alati

M.A.609. Podaci za održavanje

▼ M4

- M.A.610. Radni nalozi za radove održavanja
- M.A.611. Standardi održavanja
- M.A.612. Potvrda za vraćanje zrakoplova u uporabu
- M.A.613. Potvrda za vraćanje komponente u uporabu
- M.A.614. Dokumentacija o održavanju
- M.A.615. Ovlaсти organizacije
- M.A.616. Organizacijske provjere
- M.A.617. Promjene u odobrenoj organizaciji za održavanje
- M.A.618. Kontinuirana valjanost odobrenja
- M.A.619. Nesukladnosti

PODODJELJAK G - ORGANIZACIJA ZA VOĐENJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI

- M.A.701. Područje primjene
- M.A.702. Zahtjev
- M.A.703. Opseg odobrenja
- M.A.704. Priručnik organizacije za vođenje kontinuirane plovidbenosti
- M.A.705. Objekti
- M.A.706. Zahtjevi u vezi osoblja
- M.A.707. Osoblje za provjeru plovidbenosti
- M.A.708. Vođenje kontinuirane plovidbenosti
- M.A.709. Dokumentacija
- M.A.710. Provjera plovidbenosti
- M.A.711. Ovlaсти organizacije
- M.A.712. Sustav kvalitete
- M.A.713. Promjene u odobrenoj organizaciji za kontinuiranu plovidbenost
- M.A.714. Čuvanje dokumentacije
- M.A.715. Kontinuirana valjanost odobrenja
- M.A.716. Nesukladnosti

PODODJELJAK H - POTVRDA O VRAĆANJU U UPORABU (CERTIFICATE OF RELEASE TO SERVICE — CRS)

- M.A.801. Potvrda o vraćanju zrakoplova u uporabu
- M.A.802. Potvrda o vraćanju komponente u uporabu
- M.A.803. Ovlaštenje pilota-vlasnika

PODODJELJAK I. - POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI

- M.A.901. Provjera plovidbenosti zrakoplova
- M.A.902. Valjanost potvrde o provjeri plovidbenosti
- M.A.903. Prijenos registracije zrakoplova unutar EU-a
- M.A.904. Provjera plovidbenosti zrakoplova uvezenog u EU
- M.A.905. Nesukladnosti

▼ M4**ODJELJAK B - POSTUPCI ZA NADLEŽNA TIJELA****PODODJELJAK A - OPĆENITO**

- M.B.101. Područje primjene
- M.B.102. Nadležno tijelo
- M.B.104. Vođenje dokumentacije
- M.B.105. Međusobna razmjena podataka

PODODJELJAK B - ODGOVORNOST

- M.B.201. Odgovornosti

PODODJELJAK C - KONTINUIRANA PLOVIDBENOST

- M.B.301. Program održavanja
- M.B.302. Izuzeća
- M.B.303. Praćenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova
- M.B.304. Trajno oduzimanje, privremeno oduzimanje i ograničenje

PODODJELJAK D - STANDARDI ODRŽAVANJA**PODODJELJAK E - KOMPONENTE****PODODJELJAK F - ORGANIZACIJA ZA ODRŽAVANJE**

- M.B.601. Zahtjev
- M.B.602. Početno odobrenje
- M.B.603. Izdavanje odobrenja
- M.B.604. Kontinuirani nadzor
- M.B.605. Nesukladnosti
- M.B.606. Izmjene
- M.B.607. Trajno oduzimanje, privremeno oduzimanje i ograničenje odobrenja

PODODJELJAK G - ORGANIZACIJA ZA VOĐENJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI

- M.B.701. Zahtjev
- M.B.702. Početno odobrenje
- M.B.703. Izdavanje odobrenja
- M.B.704. Kontinuirani nadzor
- M.B.705. Nesukladnosti
- M.B.706. Izmjene
- M.B.707. Trajno oduzimanje, privremeno oduzimanje i ograničenje odobrenja

PODODJELJAK H - POTVRDA O VRAĆANJU U UPORABU - CRS**PODODJELJAK I. - POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI**

- M.B.901. Ocjena preporuka
- M.B.902. Provjera plovidbenosti od strane nadležnog tijela
- M.B.903. Nesukladnosti

▼ M4

Dodatak I. - Sporazum o kontinuiranoj plovidbenosti

Dodatak II. – Potvrda o ovlaštenom vraćanju zrakoplova u uporabu – EASA Obrazac 1

Dodatak III. - Potvrda o provjeri plovidbenosti – EASA Obrazac 15

Dodatak IV. - Klase odobrenja i sustav ovlaštenja unutar odobrenja organizacija za održavanje iz Priloga I. (dio M) pododjeljka F i Priloga II. (dio 145.)

Dodatak V. - Potvrda o odobrenju organizacije za održavanje iz Priloga I. (dio M) pododjeljka F

Dodatak VI. - Potvrda o odobrenju organizacije za vođenje kontinuirane plovidbenosti iz Priloga I. (dio M) pododjeljka G

Dodatak VII. - Složeni zadaci održavanja

Dodatak VIII. - Ograničeno održavanje koje obavlja pilot-vlasnik.

▼ B**M.1.**

U smislu ovog dijela, nadležno je tijelo:

1. za nadzor nad kontinuiranom plovidbenosti pojedinačnog zrakoplova i izdavanje potvrda o provjeri plovidbenosti tijelo koje je imenovala država članica u kojoj je izvršena registracija;
2. za nadzor nad organizacijom za održavanje kako je utvrđeno u dijelu M.A. poddijelu F,
 - i. tijelo koje je imenovala država članica u kojoj se nalazi glavno mjesto poslovanja te organizacije;
 - ii. Agencija, ako se organizacija nalazi u nekoj trećoj zemlji;
3. za nadzor nad organizacijom za vođenje kontinuirane plovidbenosti kako je utvrđeno u dijelu M.A. poddijelu G,
 - i. tijelo koje je imenovala država članica u kojoj se nalazi glavno mjesto poslovanja te organizacije ako odobrenje nije uključeno u potvrdu zračnog prijevoznika;
 - ii. tijelo koje je imenovala država članica operatora ako je odobrenje uključeno u potvrdu zračnog prijevoznika;
 - iii. Agencija, ako ta organizacija ima sjedište u nekoj trećoj zemlji;
4. za odobrenje programa održavanja,
 - i. tijelo koje je imenovala država članica u kojoj je izvršena registracija;
 - ii. u slučaju komercijalnog zračnog prijevoza, kada se država članica operatora razlikuje od države članice u kojoj je izvršena registracija, tijelo koje su imenovala gornje dvije države prije odobrenja programa održavanja;

▼ M3

iii. Odstupajući od stavka 4. točke i., kada kontinuiranu plovidbenost zrakoplova koji se ne upotrebljava za komercijalni zračni prijevoz vodi organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti koja je odobrena u skladu s odjeljkom A pododjeljkom G ovog Priloga (dijelom M), koja ne podliježe nadzoru države članice u kojoj je zrakoplov registriran, i samo u dogovoru s tom državom članicom prije odobrenja programa održavanja:

- (a) tijelo koje odredi država članica odgovorna za nadzor organizacije za vođenje kontinuirane plovidbenosti, ili
- (b) Agencija, ako je organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti smještena u trećoj zemlji.

▼ B

ODJELJAK A
TEHNIČKI ZAHTJEVI

PODDIO A

OPĆENITO

M.A.101. Područje primjene

U ovom se dijelu utvrđuju mjere koje je potrebno poduzeti kako bi se zajamčila plovidbenost, uključujući održavanje. U njemu se također utvrđuju uvjeti koje trebaju zadovoljiti osobe ili organizacije uključene u vođenje kontinuirane plovidbenosti.

PODDIO B

ODGOVORNOST

M.A.201. Odgovornosti

(a) Vlasnik je odgovoran za kontinuiranu plovidbenost zrakoplova te mora osigurati da se let ne provodi ako:

1. zrakoplov nije održavan u stanju plovidbenosti te;
2. bilo koja operativna oprema i oprema za hitni slučaj nije ispravno ugrađena i upotrebljiva ili nije jasno označena kao neispravna te;
3. svjedodžba o plovidbenosti nije valjana te;
4. se održavanje zrakoplova ne obavlja u skladu s odobrenim programom održavanja kako je utvrđeno u dijelu M.A. 302.

(b) Kad se zrakoplov daje u najam, odgovornosti vlasnika prenose se na najmoprimca ako:

1. je najmoprimac naveden u dokumentu registracije ili;
2. detaljno naznačen u ugovoru o najmu.

Kada se u ovom dijelu govori o „vlasniku”, termin vlasnik odnosi se na vlasnika ili najmoprimca, kako je primjenjivo.

(c) Svaka osoba ili organizacija koja provodi održavanje odgovorna je za obavljene poslove.

(d) Zapovjednik zrakoplova ili, u slučaju komercijalnog zračnog prijevoza, operator, odgovoran je za zadovoljavajuće obavljanje pretpoletnog pregleda. Taj pregled mora obaviti pilot ili druga osposobljena osoba, ali ga ne mora obaviti odobrena organizacija za održavanje ili osoblje koje izdaje potvrde iz dijela 66.

▼ M3

(e) Kako bi se ispunile odgovornosti iz stavka (a),

- i. vlasnik zrakoplova može za poslove povezane s kontinuiranom plovidbenošću sklopiti sporazum s organizacijom za vođenje kontinuirane plovidbenosti odobrenom u skladu s odjeljkom A pododjeljkom G ovog Priloga (dijelom M). U ovom slučaju organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti preuzima odgovornost za ispravno obavljanje ovih poslova.

▼ M3

- ii. Vlasnik koji odluči upravljati kontinuiranom plovidbenošću zrakoplova pod vlastitom odgovornošću, bez ugovora u skladu s Dodatkom I., može ipak sklopiti ograničeni sporazum s organizacijom za vođenje kontinuirane plovidbenosti odobrenom u skladu s odjeljkom A, pododjeljkom G ovog Priloga (dijelom M) za razvoj programa održavanja i njegovo odobrenje u skladu s točkom M.A.302. U tom slučaju, ograničeni ugovor prenosi odgovornost za razvoj i odobrenje programa održavanja na organizaciju za vođenje kontinuirane plovidbenosti s kojom je ugovor sklopljen.

▼ B

- (f) U slučaju velikih zrakoplova, kako bi se ispunile odgovornosti iz stavka (a), vlasnik zrakoplova mora zajamčiti da poslove vezane uz kontinuiranu plovidbenost provodi odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti. Mora biti sastavljen pisani ugovor u skladu s Dodatkom I. U tom slučaju organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti preuzima odgovornost za uspješno izvođenje tih poslova.
- (g) Održavanje velikih zrakoplova, zrakoplova koji se koriste u komercijalnom zračnom prijevozu i sastavnih dijelova za te zrakoplove provodi organizacija za održavanje odobrena prema dijelu 145.
- (h) U slučaju komercijalnog zračnog prijevoza operator je odgovoran za kontinuiranu plovidbenost zrakoplova kojima upravlja i mora:
 1. imati odobrenje, kao dio potvrde za zračnog operatora izdane od nadležnog tijela, u skladu s dijelom M.A. poddijelom G za zrakoplove kojima upravlja; te
 2. imati odobrenje u skladu s dijelom 145. ili ugovoriti takvu organizaciju; te
 3. zajamčiti sukladnost sa stavkom (a).
- (i) ► **M3** Kada država članica zahtijeva od operatora da ima potvrdu za svoje komercijalne aktivnosti, osim za komercijalni zračni prijevoz, on mora: ◀
 1. imati odgovarajuće odobrenje, prema dijelu M.A. poddijelu G, za vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova kojima upravlja ili ugovoriti takvu organizaciju; te
 2. imati odgovarajuće odobrenje u skladu s dijelom M.A. poddijelom F ili s dijelom 145. ili ugovoriti takvu organizaciju; te
 3. zajamčiti da je stavak (a) zadovoljen.
- (j) Vlasnik/operator je odgovoran da nadležnom tijelu odobri pristup do organizacija/zrakoplova kako bi ocijenilo stalnu sukladnost s tim dijelom.

M.A.202. Izvještavanje o događajima**▼ M3**

- (a) Bilo koja osoba ili organizacija odgovorna u skladu s točkom M.A.201. mora podnijeti izvješće nadležnom tijelu koje određuje država u kojoj je zrakoplov registriran, organizaciji odgovornoj za projektiranje tipa ili dodatno projektiranje tipa i, ako je primjenjivo, državi članici operatora, o svakom utvrđenom stanju zrakoplova ili komponente koje ugrožava sigurnost leta.

▼ B

- (b) Izvještaji moraju biti sastavljeni na način koji je utvrdila Agencija i sadržavati sve relevantne informacije o stanju s kojim je upoznata ta osoba ili organizacija.

▼ B

- (c) Kada neka osoba ili organizacija koja održava zrakoplov sklopi ugovor s vlasnikom ili operatorom o izvođenju održavanja, ta osoba ili organizacija koja održava zrakoplov mora također podnijeti izvještaj vlasniku, operatoru ili organizaciji za vođenje kontinuirane plovidbenosti o svakom takvom stanju koje utječe na zrakoplov vlasnika ili operatora ili njegov sastavni dio.
- (d) Izvještaji se izrađuju čim je to izvedivo, ali u svakom slučaju u roku od 72 sata nakon što je ta osoba ili organizacija ustanovila stanje na koje se taj izvještaj odnosi.

PODDIO C

*KONTINUIRANA PLOVIDBENOST***M.A.301. Zadaci za kontinuiranu plovidbenost**

Kontinuirana plovidbenost zrakoplova i upotrebljivost operativne opreme i opreme za slučaj opasnosti jamči se:

- 1. izvođenjem pretpoletnog pregleda;

▼ M4

- 2. otklanjanjem svih kvarova i oštećenja koji utječu na siguran rad, u skladu s podacima navedenim u točki M.A.304. i/ili točki M.A.401., kako je primjereno, uvažavajući, za sve velike zrakoplove ili zrakoplove koji se koriste za komercijalni zračni prijevoz, listu minimalne opreme i listu odstupanja konfiguracije, ako je to primjenjivo na određeni tip zrakoplova;

▼ B

- 3. izvođenjem cjelokupnog održavanja, u skladu s odobrenim programom održavanja zrakoplova prema dijelu M.A.302.;
- 4. za sve velike zrakoplove ili zrakoplove koji se koriste za komercijalni zračni prijevoz, analizom djelotvornosti Odobrenog programa održavanja zrakoplova prema dijelu M.A.302.;
- 5. provođenjem svih primjenjivih:
 - i. naredbi o plovidbenosti;
 - ii. operativnih uredbi koje imaju učinak na kontinuiranu plovidbenost;
 - iii. zahtjeva za kontinuiranu plovidbenost koje je utvrdila Agencija;
 - iv. mjera koje donese nadležno tijelo pri neposrednom reagiranju na problem vezan uz sigurnost;
- 6. izvođenjem preinaka i popravaka u skladu s dijelom M.A.304.;
- 7. uvođenjem izvedbene politike za neobavezne preinake i/ili preglede, za sve velike zrakoplove ili zrakoplove koji se koriste za komercijalni zračni prijevoz;
- 8. izvođenjem probnih letova prema potrebi.

▼ M3**M.A.302. Program održavanja zrakoplova**

- (a) Održavanje svakog zrakoplova organizira se u skladu s programom održavanja zrakoplova.

▼ M3

- (b) Program održavanja i sve naknadne izmjene mora odobriti nadležno tijelo.
- (c) Kada kontinuiranu plovidbenost zrakoplova vodi organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti odobrena u skladu s odjeljkom A pododjeljkom G ovog Priloga (dijelom M), program za održavanje zrakoplova i njegove izmjene mogu se odobriti postupkom neizravnog odobravanja.
 - i. U tom slučaju, postupak neizravnog odobravanja utvrđuje organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti kao dio priručnika za vođenje kontinuirane plovidbenosti, a odobrava ga nadležno tijelo odgovorno za tu organizaciju za vođenje kontinuirane plovidbenosti.
 - ii. Organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti ne upotrebljava postupak neizravnog odobravanja kada ta organizacija nije pod nadzorom države članice u kojoj je zrakoplov registriran, osim ako postoji sporazum u skladu s točkom M.1., stavkom 4.(ii) ili 4.(iii), kojim se odgovornost za odobrenje programa održavanja zrakoplova prenosi na nadležno tijelo odgovorno za organizaciju za vođenje kontinuirane plovidbenosti.

▼ M7

- (d) U programu održavanja zrakoplova mora se uspostaviti sukladnost s:
 - i. uputama koje izdaje nadležno tijelo;
 - ii. uputama za kontinuiranu plovidbenost:
 - koje izdaju nositelji potvrde za tip, ograničenih potvrda za tip, dodatnih potvrda za tip, odobrenja projekta velikog popravka, odobrenja ETSO ili bilo kojeg drugog relevantnog odobrenja izdanog u skladu s Uredbom (EZ) br. 1702/2003 i njezinim Prilogom (dio-21.), i
 - koje su uključene u certifikacijske specifikacije iz točke 21A.90B ili 21A.431B Priloga (dio-21.) Uredbi (EZ) br. 1702/2003, ako je to primjenjivo;
 - iii. dodatnim ili alternativnim uputama koje predlaže vlasnik ili organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti, kada je potvrđena u skladu s točkom M.A.302, osim što se tiče razdoblja za zadaće povezane sa sigurnošću iz stavka (e), koja se mogu povećati, pod uvjetom da se provodi dovoljno revizija u skladu sa stavkom (g) i samo ako podliježu izravnom odobrenju u skladu s točkom M.A.302(b).

▼ M3

- (e) Program održavanja zrakoplova mora sadržavati pojedinosti, uključujući učestalost, o svim održavanjima koja se moraju provesti, uključujući bilo koje posebne zadaće povezane s vrstom i specifičnošću operacija.
- (f) Za velike zrakoplove, kada se program održavanja temelji na logici grupe za vođenje održavanja ili na praćenju stanja, program održavanja zrakoplova uključuje program pouzdanosti.
- (g) Program održavanja zrakoplova podliježe periodičkim pregledima i u skladu s njima se, kada je potrebno, izmjenjuje i dopunjuje. Ovi pregledi osiguravaju kontinuiranu valjanost programa s obzirom na operativno iskustvo i upute nadležnog tijela, uzimajući u obzir nove i/ili izmijenjene upute koje razvijaju imatelji certifikata tipa i dodatnog certifikata tipa i bilo koje druge organizacije koje objavljuju takve podatke u skladu s Prilogom (dijelom 21.) Uredbi (EZ) br. 1702/2003.

▼ B**M.A.303. Naredbe o plovidbenosti**

Svaka primjenjiva naredba o plovidbenosti mora se izvoditi u okviru zahtjeva te naredbe o plovidbenosti, osim ako Agencija nije odredila drukčije.

▼ M7**M.A.304. Podaci za preinake i popravke**

Oštećenja se procjenjuju, a preinake i popravci izvode upotrebom, prema potrebi:

- (a) podataka koje je odobrila Agencija; ili
- (b) podataka koje je odobrila organizacija za projektiranje iz dijela-21.; ili
- (c) podataka sadržanih u certifikacijskim specifikacijama iz točaka 21A.90B do 21A.431B Priloga (dio-21.) Uredbi (EZ) br. 1702/2003.

▼ B**M.A.305. Sustav evidentiranja kontinuirane plovidbenosti zrakoplova****▼ M4**

- (a) Po dovršenju bilo kakvog održavanja, u dokumentaciju o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova unosi se potvrda o vraćanju u uporabu koja se zahtijeva točkom M.A.801. ili točkom 145.A.50. Svaki se unos obavlja čim je to izvedivo, ali ni u kojem slučaju kasnije od 30 dana nakon datuma obavljanja održavanja.

▼ M3

- (b) Dokumentacija o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova sastoji se od:
 1. knjige zrakoplova, knjiga (knjige) motora ili knjige modula motora, knjiga (knjige) elise i knjige bilo koje komponente s ograničenim vijekom trajanja, kako je primjereno; i,
 2. tehničke knjige operatora, kada se to zahtijeva točkom M.A.306 za komercijalni zračni prijevoz, ili kada to zahtijeva država članica za komercijalne operacije osim komercijalnog zračnog prijevoza.

▼ B

- (c) Tip zrakoplova i registracijska oznaka, datum, zajedno s ukupnim vremenom letenja i/ili ciklusima letenja i/ili brojem slijetanja, prema potrebi se unose u knjige zrakoplova.

- (d) Evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova sadrži sljedeće:

1. status naredbi o plovidbenosti i mjera koje zahtijeva nadležno tijelo pri neposrednom reagiranju na sigurnosni problem;
2. status preinaka i popravaka;
3. status ispunjavanja programa održavanja;
4. status sastavnih dijelova s ograničenim vijekom trajanja;
5. izvješće o masi i balansu;
6. popis odgođenog održavanja.

▼ M4

- (e) Osim odobrenog dokumenta o vraćanju u uporabu, EASA Obrazac 1 ili jednakovrijednog dokumenta, za svaku se ugrađenu komponentu (motor, elisu, modul motora ili komponentu s ograničenim vijekom trajanja) u odgovarajuću knjigu motora ili elise, dokumentacijsku karticu modula motora ili komponente s ograničenim vijekom trajanja unose sljedeći podaci:

1. oznaka komponente; i
2. tip, serijski broj i registracija, kako je primjereno, zrakoplova, motora, elise, modula motora ili komponente s ograničenim vijekom trajanja, u koji je pojedina komponenta ugrađena, zajedno s upućivanjem na ugradnju i odstranjivanje komponente; i

▼ M4

3. datum zajedno s ukupnim brojem sati letenja i/ili ciklusima letenja i/ili brojem slijetanja i/ili kalendarskim vremenom, kako je primjereno; i
4. tekući podaci iz točke (d) koji se odnose na komponentu.

▼ B

- (f) Osoba odgovorna za upravljanje zadacima vezanih uz kontinuiranu plovidbenost prema dijelu M.A. poddijelu B provjerava evidenciju kako je navedeno u ovom stavku i na zahtjev dostavlja evidenciju nadležnom tijelu.
- (g) Svi podaci uneseni u evidenciju o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova moraju biti jasni i točni. Kada je neki unos potrebno ispraviti, ispravak se treba izvesti tako da je izvorni unos jasno uočljiv.

▼ M4

- (h) Vlasnik ili operator jamče uspostavljanje sustava za čuvanje sljedeće dokumentacije tijekom navedenih vremenskih razdoblja:
 1. sva detaljna dokumentacija o održavanju u vezi zrakoplova i bilo kojih komponenata s ograničenim vijekom trajanja koje su ugrađene u njega, dok se podaci u njima ne nadomjeste novim podacima koji su jednaki po opsegu i detaljnosti, ali ne manje od 36 mjeseci od vraćanja zrakoplova ili komponente u uporabu; i
 2. ukupno vrijeme uporabe zrakoplova i svih komponenata s ograničenim vijekom trajanja (sati, kalendarsko vrijeme, ciklusi i broj slijetanja), najmanje 12 mjeseci nakon što su zrakoplov ili komponenta trajno povučeni iz uporabe; i
 3. vrijeme uporabe (sati, kalendarsko vrijeme, ciklusi i broj slijetanja), kako je primjereno, od posljednjeg planiranog održavanja komponente koja podliježe ograničenju vremena uporabe, najmanje dok planirano održavanje komponente ne nadomjesti drugo planirano održavanje s odgovarajućim opsegom i specifikacijom radova; i
 4. sadašnji status usklađenosti s programom održavanja, tako da se može utvrditi usklađenost s odobrenim programom održavanja zrakoplova, najmanje dok planirano održavanje zrakoplova ili komponenta ne nadomjesti drugo planirano održavanje s odgovarajućim opsegom i specifikacijom radova; i
 5. sadašnji status naredaba o plovidbenosti primjenjivih na zrakoplove i komponente, najmanje 12 mjeseci nakon trajnog povlačenja zrakoplova ili komponente iz uporabe; i
 6. pojedinosti o tekućim preinakama i popravcima na zrakoplovu, motoru (motorima), elisi (elisama) i bilo kojoj drugoj komponenti bitnoj za sigurnost leta, najmanje 12 mjeseci nakon njihovog trajnog povlačenja iz uporabe.

▼ B**M.A.306. Operatorov sustav tehničke evidencije**

- (a) U slučaju komercijalnog zračnog prijevoza, pored zahtjeva iz dijela M.A.305., operator koristi sustav tehničke evidencije koji sadrži sljedeće informacije za svaki zrakoplov:
 1. podatke o svakom letu, koji su potrebni kako bi se osigurala kontinuirana sigurnost leta te;

▼ B

2. važeću potvrdu o vraćanju zrakoplova u uporabu te;
 3. važeću izjavu o održavanju u kojem se navodi status održavanja zrakoplova s obzirom na to koje planirano ili izvanredno održavanje predstoji, osim što nadležno tijelo može pristati na to da se izjava o održavanju pohranjuje negdje drugdje te;
 4. sva neprovedena odgođena uklanjanja kvarova koja utječu na rad zrakoplova te;
 5. sve potrebne naputke o sporazumima za podršku održavanju.
- (b) Sustav tehničke knjige zrakoplova i sve naknadne izmjene odobrava nadležno tijelo.
- (c) Operator jamči da se tehnička knjiga zrakoplova čuva 36 mjeseci nakon datuma zadnjeg unosa.

M.A.307. Prijenos evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova

- (a) Vlasnik ili operator jamči da se pri trajnom prenošenju zrakoplova s jednog vlasnika ili operatora na drugog evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti prema dijelu M.A.305. i, ako je primjenjivo, tehnička knjiga operatora prema dijelu M.A.306. također prenesu.
- (b) Vlasnik jamči da se pri ugovaranju poslova za vođenje kontinuirane plovidbenosti s organizacijom za vođenje kontinuirane plovidbenosti na tu organizaciju prenese i evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti prema dijelu M.A.305.
- (c) Vremenska razdoblja utvrđena za čuvanje evidencije nastavljaju se primjenjivati na novog vlasnika, operatora ili organizaciju za vođenje kontinuirane plovidbenosti.

PODDIO D

*STANDARDI ODRŽAVANJA***M.A.401. Podaci za održavanje**

- (a) Osoba ili organizacija koja održava zrakoplov pri izvođenju održavanja, uključujući preinake i popravke, mora imati pristup važećim primjenjivim podacima za održavanje i koristiti samo te podatke.
- (b) U smislu ovog dijela, primjenjivi podaci za održavanje su:

▼ M4

1. svi primjenjivi zahtjevi, postupci, standardi ili podaci koje je izdalo nadležno tijelo ili Agencija;

▼ B

2. svaka primjenjiva naredba o plovidbenosti;

▼B

3. primjenjive upute za kontinuiranu plovidbenost koje je izdao nositelj potvrde o tipu, nositelji dodatne potvrde o tipu i svaka druga organizacija koja takve podatke objavljuje u skladu s dijelom 21.;
 4. svi primjenjivi podaci izdani u skladu s 145.A.45.(d).
- (c) Osoba ili organizacija koja održava zrakoplov jamči da su svi primjenjivi podaci za održavanje aktualni i odmah dostupni za uporabu kad je to potrebno. Osoba ili organizacija uspostavlja sustav radnih kartica ili radnih popisa koji će se koristiti te treba ili točno prepisati podatke za održavanje na takve radne kartice ili radne liste ili precizno upućivati na pojedinačni posao ili poslove održavanja sadržane u takvim podacima za održavanje.

M.A.402. Provođenje održavanja

- (a) Sve se održavanje mora provoditi osposobljeno osoblje koristeći metode, tehnike, standarde i upute utvrđene u podacima za održavanje prema dijelu M.A.401. Nadalje, potrebno je provesti neovisan pregled nakon svakog posla održavanja koji utječe na sigurnost leta osim ako nije drukčije utvrđeno u dijelu 145. ili dogovoreno s nadležnim tijelom.
- (b) Sve se održavanje mora provoditi uz korištenje alata, opreme i materijala utvrđenih u podacima za održavanje M.A.401. ako nije drukčije utvrđeno u dijelu 145. Gdje je to potrebno, alate i opremu treba kontrolirati i kalibrirati prema službeno priznatom standardu.
- (c) Područje u kojem se izvodi održavanje treba biti organizirano i čisto bez prljavštine i zagađenja.
- (d) Sve se održavanje mora provoditi u skladu s ograničenjima vezanih za zaštitu okoliša utvrđenih u podacima za održavanje prema dijelu M.A.401.
- (e) U slučaju lošeg vremena ili dugotrajnog održavanja, potrebno je koristiti odgovarajuće prostore.
- (f) Nakon završetka cjelokupnog održavanja, potrebno je provesti opću provjeru kako bi se zajamčilo da na zrakoplovu ili sastavnom dijelu nema nikakvog alata, opreme i svih ostalih stranih dijelova i materijala, te da su sve pristupne ploče koje su skinute ponovno montirane.

M.A.403. Kvarovi zrakoplova

- (a) Svaki kvar zrakoplova koji ozbiljno ugrožava sigurnost letenja treba se ispraviti prije daljnjeg leta.
- (b) Samo ovlašteno osoblje koje izdaje potvrde, prema ►M3 skladu s točkama M.A.801.(b)1, M.A.801.(b)2, M.A.801.(c), M.A.801.(d) ili s Prilogom II. (dijelom 145.) ◀ može odlučiti, koristeći podatke o održavanju iz dijela M.A.401., ugrožava li neki kvar zrakoplova ozbiljno sigurnost letenja i prema tome odlučiti kada i koji se postupak uklanjanja kvara mora poduzeti prije daljnjeg leta, a koje je popravke moguće odgoditi. Međutim, to ne vrijedi kada:
 1. pilot koristi odobreni popis minimalne opreme koji zahtijeva nadležno tijelo; ili
 2. nadležno tijelo kvarove na zrakoplovu smatra prihvatljivima.

▼ B

- (c) Svaki kvar zrakoplova koji ne bi ozbiljno ugrozio sigurnost letenja uklonit će se što je prije izvedivo, nakon datuma kad je kvar zrakoplova uočen i unutar vremena utvrđenog u podacima za održavanje.
- (d) Svaki kvar koji nije uklonjen prije leta mora se unijeti u evidenciju o održavanju zrakoplova prema dijelu M.A.305. ili u sustav tehničke knjige operatora prema dijelu M.A.306., ovisno o tome što je primjenjivo.

PODDIO E

*SASTAVNI DIJELOVI***M.A.501. Ugradnja**

- (a) Ni jedan se sastavni dio ne smije ugraditi ako nije u zadovoljavajućem stanju, ako nije na odgovarajući način vraćen u uporabu na obrascu EASA 1 ili istovrijednom obrascu i ako nije označen u skladu s dijelom 21., poddijelom Q, ako nije drukčije ► **M3** određeno u Prilogu (dijelu 21) Uredbi (EZ) br. 1702/2003, Prilogu II. (dijelu 145.) ili pododjeljku F, dijelu A Priloga I. ovoj Uredbi ◀
- (b) Prije ugradnje nekog sastavnog dijela na zrakoplov osoba ili odobrena organizacija za održavanje mora zajamčiti da je odgovarajući sastavni dio prikladan za ugradnju kad su eventualno primjenjive različite konfiguracije preinake i/ili naredba o plovidbenosti.
- (c) Standardni se dijelovi smiju ugraditi na zrakoplov ili sastavni dio samo onda kada je u podacima za održavanje naveden taj pojedini standardni dio. Standardni dijelovi smiju se ugraditi samo onda kad su popraćeni dokazom o sukladnosti u kojem se može vidjeti primijenjeni standard.
- (d) Materijal koji je ili sirovina ili potrošni materijal smije se koristiti na zrakoplovu ili sastavnom dijelu samo kada proizvođač zrakoplova ili sastavnog dijela to navodi u relevantnim podacima za održavanje ili kako je utvrđeno u dijelu 145. Takav materijal smije se koristiti samo ako ispunjava traženu specifikaciju što je moguće utvrditi. Uz sav materijal se mora priložiti dokumentacija koja se jasno odnosi na pojedini materijal i sadrži izjavu o sukladnosti sa specifikacijom i u kojoj se navodi izvor proizvođača i dobavljača.

▼ M3**M.A.502. Održavanje komponenata****▼ M7**

- (a) Osim za sastavne dijelove iz točke 21A.307(c) Priloga (dio-21.) Uredbi (EZ) br. 1702/2003, održavanje komponenata obavljaju organizacije za održavanje, odgovarajuće odobrene u skladu s ovim odjeljkom A, poddijelom F ovog Priloga (dio M) ili s Prilogom II. (dio-145.).

▼ M3

- (b) Odstupajući od stavka (a), održavanje komponente u skladu s podacima o održavanju zrakoplova ili, uz suglasnost nadležnog tijela, u skladu s podacima o održavanju komponente, može obavljati organizacija ocijenjena ocjenom A koja je odobrena u skladu s odjeljkom A, pododjeljkom F ovog Priloga (dijelom M) ili u skladu s Prilogom II. (dijelom 145.), kao i certificirano osoblje iz točke M.A.801.(b)2, samo kada su takve komponente ugrađene u zrakoplov. Ipak, takva organizacija ili certificirano osoblje mogu privremeno takvu komponentu izvaditi kako bi se poboljšao pristup komponenti, osim kada takvo vađenje stvara potrebu za dodatnim održavanjem koje ne podliježe odredbama ovog stavka. Održavanje komponente koje se provodi u skladu s ovim stavkom ne zahtijeva izdavanje EASA obrasca 1, nego podliježe zahtjevima za vraćanje zrakoplova u uporabu predviđenim točkom M.A.801.

▼ M3

- (c) Odstupajući od stavka (a), održavanje komponente motora/pomoćnog generatora (APU) u skladu s podacima o održavanju motora/APU-a, ili uz suglasnost nadležnog tijela, u skladu s podacima o održavanju komponente, može obavljati organizacija ocijenjena ocjenom B koja je odobrena u skladu s odjeljkom A pododjeljkom F ovog Priloga (dijelom M) ili u skladu s Prilogom II. (dijelom 145), samo kada su takve komponente ugrađene u motor/APU. Ipak, takva organizacija ocijenjena ocjenom B može privremeno takvu komponentu izvaditi radi održavanja kako bi se poboljšao pristup komponenti, osim kada takvo vađenje stvara potrebu za dodatnim održavanjem koje ne podliježe odredbama ovog stavka.
- (d) Odstupajući od stavka (a) i točke M.A.801.(b)2, održavanje komponente dok je ona ugrađena ili privremeno odstranjena iz zrakoplova ELA1 koji se ne upotrebljava za komercijalni zračni prijevoz, koje se obavlja u skladu s podacima za održavanje komponente, može obavljati certificirano osoblje iz točke M.A.801.(b)2, osim za:

1. obnavljanje komponenata, osim motora i elisa; i;
2. obnavljanje motora i elisa za zrakoplove osim CS-VLA, CS-22 i LSA.

Održavanje komponente koje se provodi u skladu sa stavkom (d) ne zahtijeva izdavanje EASA obrasca 1, nego podliježe zahtjevima za vraćanje zrakoplova u uporabu predviđenim točkom M.A.801.

▼ M7

- (e) Održavanje komponenata iz točke 21A.307(c) Priloga (dio-21.) Uredbi (EZ) br. 1702/2003 obavlja organizacija za održavanje A klase koja je odobrena u skladu s odjeljkom A poddijelom F ovog Priloga (dio-M) ili u skladu s Prilogom II (dio-145), osoblje koje izdaje potvrde iz točke M.A.801(b)2 ili pilot-vlasnik iz točke M.A.801(b)3 dok je takav sastavni dio ugrađen u zrakoplov ili privremeno izvađena kako bi joj se lakše pristupilo. Održavanje sastavnog dijela koje se izvodi u skladu s ovim stavkom ne ispunjava uvjete za izdavanje obrasca EASA 1 nego podliježe zahtjevima u vezi s vraćanjem zrakoplova u upotrebu predviđenim u točki M.A.801.

▼ M4**M.A.503. Komponente s ograničenim vijekom trajanja**

- (a) Ugrađene komponente s ograničenim vijekom trajanja ne smiju prelaziti odobreno ograničenje vijeka trajanja, koje je utvrđeno u odobrenom programu održavanja i naredbama o plovidbenosti, osim kako je predviđeno u točki M.A.504.(c).
- (b) Odobreni vijek trajanja izražava se kalendarskim vremenom, satima leta, brojem slijetanja ili ciklusima, kako je primjereno.
- (c) Na kraju odobrenog vijeka trajanja, komponenta se mora odstraniti iz zrakoplova radi održavanja, dok se komponenta s potvrđenim ograničenim vijekom trajanja odbacuje.

▼ B**M.A.504. Kontrola neupotrebljivih sastavnih dijelova**

- (a) Sastavni dio smatra se neupotrebljivim ako nastupi bilo koja od sljedećih okolnosti:
1. istek vijeka trajanja, kako je utvrđeno u programu održavanja;
 2. neudovoljavanje naredbi o plovidbenosti koja se primjenjuje i drugim zahtjevima koji se odnose na kontinuiranu plovidbenost, kako ih je utvrdila Agencija;

▼ B

3. izostanak podataka potrebnih za utvrđivanje statusa plovidbenosti ili prikladnosti za ugradnju;
4. dokaz o kvarovima ili neispravnostima;
5. uključenost u događaj ugrožavanja sigurnosti letenja ili nesreću, koja može utjecati na njegovu upotrebljivost.

▼ M3

- (b) Neispravne komponente moraju se identificirati i pohraniti na sigurno mjesto pod nadzorom odobrene organizacije dok se ne donese odluka o budućem statusu takve komponente. Ipak, za zrakoplove koji se ne upotrebljavaju u komercijalnom zračnom prijevozu, osim velikih zrakoplova, osoba ili organizacija koja je proglasila komponentu neispravnom može nakon identificiranja te komponente kao neispravne, prenijeti skrb za tu komponentu na vlasnika zrakoplova, pod uvjetom da se takav prijenos evidentira u knjizi zrakoplova ili knjizi motora ili knjizi komponente.

▼ B

- (c) Sastavni dijelovi koji su dostigli svoje potvrđeno ograničenje trajanja ili s kvarom koji se ne može otkloniti, razvrstavaju se kao nepopravljivi i ne smije se dozvoliti da ponovno uđu u sustav opskrbe sastavnih dijelova, osim ako potvrđena ograničenja trajanja nisu produljena ili ako nije odobreno rješenje za popravak prema dijelu M.A.304.
- (d) Sve odgovorne osobe ili organizacije prema dijelu M, u slučaju sastavnih dijelova iz stavka (c) koje nije moguće popraviti:
 1. zadržavaju takav sastavni dio na mjestu iz stavka (b) ili;
 2. dogovaraju da se taj sastavni dio uništi na način kojim se jamči da ga se ne može na ekonomičan način spasiti ili popraviti prije razrješenja od odgovornosti za takav sastavni dio.
- (e) Ne uzimajući u obzir stavak (d), osoba ili organizacija odgovorna prema dijelu M može prenijeti odgovornost za sastavni dio razvrstan kao neobnovljiv na organizaciju za obuku ili istraživanje bez prethodnog uništenja.

PODDIO F

*ORGANIZACIJA ZA ODRŽAVANJE***▼ M3****M.A.601. Područje primjene**

Ovaj pododjeljak utvrđuje zahtjeve koje mora ispuniti neka organizacija kako bi se kvalificirala za izdavanje ili produžavanje odobrenja za održavanje zrakoplova i komponenata koje nisu navedene u točki M.A.201.(g).

▼ M4**M.A.602. Zahtjev**

Zahtjev za izdavanje ili promjenu odobrenja za organizaciju za održavanje podnosi se na obrascu i na način koje utvrđuje nadležno tijelo.

M.A.603. Opseg odobrenja

- (a) Organizacija koja se bavi djelatnostima koje podliježu ovom pododjeljku, ne smije obavljati svoje djelatnosti ako nema odobrenje nadležnog tijela. U Dodatku V. Prilogu I. (dio M) prikazan je model potvrde za ovo odobrenje.

▼ M4

- (b) U priručniku organizacije za održavanje iz točke M.A.604. navodi se opseg radova za koji se smatra da predstavlja odobrenje. U Dodatku IV. Prilogu I. (dio M) utvrđene su sve moguće klase i ovlaštenja koji su obuhvaćeni pododjeljkom F.
- (c) Odobrena organizacija za održavanje može u skladu s podacima za održavanje proizvesti ograničeni opseg dijelova za uporabu tijekom tekućih radova u vlastitim objektima, kako je utvrđeno u priručniku organizacije za održavanje.

▼ B**M.A.604. Priručnik organizacije za održavanje**

- (a) Organizacija za održavanje izrađuje priručnik koji sadrži najmanje sljedeće podatke:
 1. izjavu koju je potpisao odgovorni rukovoditelj, kojom se potvrđuje da će organizacija u svakom trenutku i kontinuirano djelovati u skladu s dijelom M i priručnikom te;
 2. opseg poslovanja organizacije te;
 3. naziv(-e) osobe(-a) navedene(-ih) u dijelu M.A.606.(b) te;
 4. organizacijski dijagram na kojem su prikazani lanci odgovornosti među osobama navedenim u dijelu M.A.606.(b) te;

▼ M3

5. popis certificiranog osoblja s njihovim rasponom odobrenja; i;
6. popis lokacija na kojima se obavlja održavanje, zajedno s općenitim opisima objekata;

▼ B

7. postupke kojima se utvrđuje kako organizacija za održavanje jamči poštivanje ovog dijela te;
 8. postupak(-ke) za izmjene priručnika organizacije za održavanje.
- (b) Priručnik organizacije za održavanje te njegove izmjene odobrava nadležno tijelo.
 - (c) Ne uzimajući u obzir stavak (b) određenim je postupkom moguće odobriti manje izmjene priručnika (dalje u tekstu neizravno odobrenje).

M.A.605. Objekti

Organizacija osigurava:

- (a) objekte za sve planirane radove, da su na odgovarajući način odvojene specijalizirane radionice i servisni prostori kako bi se osigurala zaštita od zagađenja i okoliš;
- (b) uredski smještaj za upravu nad svim planiranim radovima uključujući naročito izradu evidencije o održavanju;
- (c) skladišne prostore za sastavne dijelove, opremu, alate i materijal. Uvjeti skladištenja moraju osigurati odvajanje neobnovljivih sastavnih dijelova i materijala od svih drugih sastavnih dijelova, materijala, opreme i alata. Uvjeti skladištenja u skladu su s uputama proizvođača i pristup se ograničuje samo na ovlašteno osoblje.

▼ B**M.A.606. Zahtjevi za osoblje**

- (a) Organizacija imenuje odgovornog rukovoditelja, koji ima statutarnu ovlast osigurati da se cjelokupno održavanje koje traži naručitelj može financirati i provesti prema standardu koji se zahtijeva ovim dijelom.
- (b) Imenuje se osoba ili grupa osoba odgovornih zajamčiti da organizacija stalno poštuje ovaj poddio. Takva osoba(-e) konačno odgovara(-ju) odgovornom rukovoditelju.
- (c) Sve osobe iz stavka (b) moraju biti u stanju dokazati potrebno znanje, osnove i odgovarajuće iskustvo vezano uz održavanje zrakoplova i/ili sastavnih dijelova.
- (d) Organizacija raspolaže odgovarajućim osobljem za uobičajene očekivane ugovorene radove. Dopušteno je korištenje osoblja s kojim je sklopljen ugovor za privremeno obavljanje poslova u slučaju ugovorenih radova većih od onih koji se uobičajeno očekuju i to samo za osoblje koje ne izdaje potvrde o vraćanju u uporabu.
- (e) Potrebno je dokazati i zabilježiti osposobljenost svog osoblja uključenog u održavanje.
- (f) Osoblje koje obavlja specijalizirane poslove kao što su zavarivanje, provjera/pregled bez razaranja osim ispitivanja kontrastnim penetrantima treba biti osposobljeno u skladu sa službeno priznatim standardom.
- (g) Organizacija za održavanje treba imati na raspolaganju dovoljno osoblja za izdavanje potvrda M.A.612. i M.A.613. o vraćanju zrakoplova i sastavnih dijelova u uporabu. One trebaju biti u skladu sa zahtjevima iz dijela 66.

▼ M3

- (h) Odstupajući od stavka (g), organizacija može upotrijebiti certificirano osoblje osposobljeno u skladu sa sljedećim odredbama, kada potporu održavanja pruža operatorima uključenima u komercijalne operacije, u skladu s odgovarajućim postupcima koji moraju biti odobreni kao dio priručnika organizacije:
 1. Za naredbu o plovidbenosti s ponavljajućim pregledom prije leta koja specifično navodi da letačka posada smije provesti takvu naredbu o plovidbenosti, organizacija može zapovjedniku zrakoplova izdati ograničeno ovlaštenje za izdavanje potvrde na temelju dozvole letačke posade koju ima, pod uvjetom da organizacija osigura dostatnu praktičnu obuku kako bi se osiguralo da takva osoba može provesti naredbu o plovidbenosti u skladu s traženim standardom;
 2. U slučaju da zrakoplov leti s lokacije bez podrške, organizacija može zapovjedniku zrakoplova izdati ograničeno ovlaštenje za izdavanje potvrde na temelju dozvole letačke posade koju ima, pod uvjetom da organizacija osigura dostatnu praktičnu obuku kako bi se osiguralo da takva osoba može provesti naredbu o plovidbenosti u skladu s traženim standardom.

M.A.607. Ovlašteno osoblje

- (a) Uz navedeno u točki M.A.606.(g), ovlašteno osoblje može ostvariti svoje povlastice samo ako je organizacija osigurala:
 1. da ovlašteno osoblje može dokazati kako ispunjava zahtjeve iz točke 66.A.20.(b) Priloga III. (dijela 66.), osim kada Prilog III. (dio 66.) upućuje na propis države članice, u kojem slučaju oni moraju ispunjavati zahtjeve takvog propisa; i

▼ M3

2. da ovlašteno osoblje ima odgovarajuće znanje o relevantnim zrakoplovima i/ili komponenti (komponentama) zrakoplova koja (koji) se mora(ju) održavati, kao i o postupcima organizacije koji su s tim povezani.
- (b) U sljedećim nepredviđenim slučajevima, kad je zrakoplov prizemljen na drugoj lokaciji koja nije glavna baza, gdje nije raspoloživo nikakvo odgovarajuće ovlašteno osoblje, organizacija za održavanje s kojom je sklopljen ugovor za pružanje podrške za održavanje može izdati jednokratno ovlaštenje za izdavanje potvrde:
1. jednom od svojih zaposlenika koji ima kvalifikacije za tip zrakoplova slične tehnologije, konstrukcije i sustava; ili
 2. bilo kojoj osobi koja ima najmanje tri godine iskustva na održavanju i valjanu ICAO-ovu licencu za održavanje zrakoplova, klasificiranu za tip zrakoplova za koji se zahtijeva certifikacija, pod uvjetom da na toj lokaciji nema organizacije koja je odgovarajuće odobrena u skladu s ovim dijelom i da organizacija s kojom je sklopljen ugovor pribavi i ima u datoteci dokaz o iskustvu i licenci te osobe.
- O svim takvim slučajevima mora se izvijestiti nadležno tijelo u roku od sedam dana od izdavanja takvog ovlaštenja za izdavanje potvrde. Odobrena organizacija za održavanje koja izdaje jednokratno ovlaštenje za izdavanje potvrde mora osigurati da se bilo koje takvo održavanje koje bi moglo utjecati na sigurnost leta ponovno provjeri.
- (c) Odobrena organizacija za održavanje mora zabilježiti sve podatke o ovlaštenom osoblju i voditi važeći popis cjelokupnog osoblja koje izdaje potvrde zajedno s njihovim opsegom odobrenja, i to kao dio priručnika organizacije u skladu s točkom M.A.604.(a)5.

▼ B**M.A.608. Sastavni dijelovi, oprema i alati**

- (a) Organizacija:

▼ M3

1. držati opremu i alate navedene u podacima za održavanje opisanim u M.A.609. ili provjerenu jednakovrijednu opremu i alate kako je navedeno u priručniku organizacije za održavanje, koji su potrebni za svakodnevno održavanje unutar opsega odobrenja; i;

▼ B

2. dokazuje da ima pristup do sve ostale opreme i alata koji se koriste samo povremeno.
- (b) Alat i oprema se pregledava i kalibrira prema službeno priznatom standardu. Evidenciju o takvim kalibriranjima i standardu koji se koristi vodi ta organizacija.
- (c) Organizacija vrši pregled, razvrstava i na odgovarajući način odvaja sve ulazne sastavne dijelove.

M.A.609. Podaci za održavanje

Odobrena organizacija za održavanje posjeduje i koristi primjenjive aktualne podatke za održavanje utvrđene u dijelu M.A.401. pri provođenju održavanja uključujući preinake i popravke. U slučaju da podatke za održavanje osigurava naručitelj, takve je podatke potrebno posjedovati samo dok su radovi u tijeku.

▼ M3**M.A.610. Radni nalozi za održavanje**

Prije početka održavanja, organizacija i organizacija koja zahtijeva održavanje dogovaraju se o pisanom radnom nalogu kako bi se jasno utvrdilo održavanje koje se mora obaviti.

▼ B**M.A.611. Standardi održavanja**

Sve se održavanje provodi u skladu sa zahtjevima iz dijela M.A. poddijela D.

M.A.612. Potvrda za vraćanje zrakoplova u uporabu

Po okončanju svog potrebnog održavanja zrakoplova u skladu s ovim poddijelom izdaje se potvrda za vraćanje zrakoplova u uporabu u skladu s dijelom M.A.801.

M.A.613. Potvrda za vraćanje sastavnog dijela u uporabu**▼ M7**

(a) Po završetku sveg potrebnog održavanja sastavnog dijela u skladu s ovim poddijelom, izdaje se potvrda za vraćanje sastavnog dijela u upotrebu u skladu s točkom M.A.802. Izdaje se obrazac EASA 1 osim za one sastavne dijelove koji se održavaju u skladu s točkama M.A.502(b), M.A.502(d) ili M.A.502(e) i sastavne dijelove proizvedene u skladu s točkom M.A.603(c).

▼ B

(b) Dokument potvrde o vraćanju sastavnog dijela u uporabu, obrazac EASA 1 može se izraditi iz računalne baze podataka.

M.A.614. Evidencija o održavanju

(a) Odobrena organizacija za održavanje bilježi sve podatke o provedenim radovima. Potrebno je čuvati evidenciju koja služi dokazivanju sukladnosti sa svim zahtjevima za izdavanje potvrde za vraćanje u uporabu, uključujući dokumente za vraćanje u uporabu od podizvođača.

▼ M7

(b) Odobrena organizacija za održavanje dostavlja vlasniku zrakoplova primjerak svake potvrde o vraćanju u upotrebu, zajedno s primjerkom bilo kojih specifičnih podataka o popravku/preinaci koji su se koristili za obavljenе popravka/preinake.

▼ M4

(c) Odobrena organizacija za održavanje čuva primjerak sve dokumentacije o održavanju i svih pratećih podataka o održavanju tri godine od datuma kad je zrakoplov ili komponenta zrakoplova na koju se radovi odnose vraćen u uporabu iz odobrene organizacije za održavanje.

1. Dokumentacija iz ove točke pohranjuje se na način kojim se osigurava zaštita od oštećenja, izmjene i krađe.
2. Sva računalna oprema koja se koristi za osiguravanje rezervne kopije pohranjuje se na nekoj drugoj lokaciji, a ne na onoj na kojoj se nalaze radni podaci, u okružju koje jamči da će oni ostati u dobrom stanju.
3. Kad odobrena organizacija za održavanje prestane s radom, sva dokumentacija o održavanju, koja obuhvaća posljednje tri godine, šalje se posljednjem vlasniku ili korisniku dotičnog zrakoplova ili komponente ili se čuvaju na način kako je utvrdilo nadležno tijelo.

▼ M3**M.A.615. Ovlasti organizacije**

Organizacija za održavanje odobrena u skladu s odjeljkom A pododjeljkom F ovog Priloga (dijelom M) može:

- (a) održavati bilo koji zrakoplov i/ili komponentu za koje je odobrena, na lokacijama navedenima u potvrdi o odobrenju i u priručniku organizacije za održavanje;
- (b) organizirati obavljanje specijaliziranih servisa koji su pod nadzorom organizacije za održavanje u drugoj odgovarajuće kvalificiranoj organizaciji, u skladu s odgovarajućim postupcima uspostavljenima kao dio priručnika organizacije koji je izravno odobrilo nadležno tijelo;
- (c) održavati bilo koji zrakoplov i/ili komponentu za koje je odobrena na bilo kojoj lokaciji, ako potreba za takvim održavanjem proizlazi ili iz neupotrebljivosti zrakoplova ili iz potrebe podržavanja povremenog održavanja, pod uvjetima navedenima u priručniku organizacije za održavanje;
- (d) izdavati potvrde o vraćanju u uporabu nakon obavljenog održavanja, u skladu s točkom M.A.612. ili M.A.613.

▼ B**M.A.616. Organizacijske provjere**

Kako bi se zajamčilo da odobrena organizacija za održavanje nastavlja zadovoljavati zahtjeve iz ovog poddijela, ona redovito organizira organizacijske provjere.

M.A.617. Promjene u odobrenoj organizaciji za održavanje

Kako bi se nadležnom tijelu omogućilo utvrđivanje kontinuirane sukladnosti s ovim dijelom, odobrena organizacija za održavanje ga mora obavijestiti o svim prijedlozima za provođenje bilo koje od sljedećih promjena, prije nego što takve promjene nastanu:

1. naziv organizacije;
2. lokacija organizacije;
3. dodatne lokacije organizacije;
4. odgovorni rukovoditelj,
5. bilo koja od osoba utvrđena u stavku dijelu M.A.606.(b);
6. objekti, oprema, alati, materijal, postupci, opseg radova i osoblje koje izdaje potvrde koji bi mogli utjecati na odobrenje.

U slučaju predloženih promjena koje se tiču osoblja, a koje nisu unaprijed poznate upravi, te promjene moraju biti javljene što je prije moguće.

M.A.618. Kontinuirana valjanost odobrenja

- (a) Odobrenje se izdaje s neograničenim trajanjem. Ono ostaje valjano pod uvjetom da:
 1. organizacija je i dalje sukladna s ovim dijelom, u skladu s odredbama koje se odnose na uz postupanje s nalazima kako je utvrđeno prema dijelu M.A.619. te;
 2. je nadležnom tijelu odobren pristup organizaciji radi utvrđivanja kontinuirane sukladnosti s ovim dijelom te;
 3. se odobrenja ne odrekne, niti ga se trajno oduzme;

▼ B

- (b) Po odricanju ili trajnom oduzimanju potvrda o odobrenju vraća se nadležnom tijelu.

M.A.619. Nalazi

- (a) Nalaz 1. stupnja je svako značajno nepoštovanje zahtjeva iz dijela M koje smanjuje sigurnosni standard i ozbiljno ugrožava sigurnost leta.
- (b) Nalaz 2. stupnja je svako nepoštovanje zahtjeva iz dijela M koje bi moglo smanjiti sigurnosni standard i eventualno ugroziti sigurnost leta.
- (c) Nakon primitka obavijesti o nalazima u skladu s dijelom M.B.605., nositelj odobrenja organizacije za održavanje utvrđuje plan za korektivni postupak i podnosi dokaze o korektivnim radnjama na zadovoljstvo nadležnog tijela unutar vremenskog razdoblja dogovorenog s tim tijelom.

PODDIO G

*ORGANIZACIJA ZA VOĐENJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI***M.A.701. Područje primjene**

Ovim se poddijelom utvrđuju zahtjevi koje organizacija mora ispuniti kako bi imala pravo izdavati ili produljivati odobrenja za vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova.

▼ M4**M.A.702. Zahtjev**

Zahtjev za izdavanje ili mijenjanje odobrenja organizacije za vođenje kontinuirane plovidbenosti podnosi se na obrascu i na način koji je utvrdilo nadležno tijelo.

▼ B**M.A.703. Opseg odobrenja****▼ M3**

- (a) Odobrenje je naznačeno na potvrdi iz Dodatka VI., koju izdaje nadležno tijelo.

▼ B

- (b) Ne uzimajući u obzir stavak (a), za komercijalni zračni prijevoz, odobrenje je dio potvrde zračnog operatora koju izdaje nadležno tijelo za zrakoplov kojim upravlja.

▼ M3

- (c) Opseg radova za koje se smatra da čine odobrenje mora biti specificiran u priručniku za vođenje kontinuirane plovidbenosti u skladu s točkom M.A.704.

▼ B**M.A.704. Priručnik vođenja kontinuirane plovidbenosti**

- (a) Organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti osigurava priručnik vođenja kontinuirane plovidbenosti, koje sadrži sljedeće podatke:

1. izjavu koju je potpisao odgovorni rukovoditelj, kojom se potvrđuje da će organizacija u svakom trenutku djelovati u skladu s ovim dijelom i priručnikom te;

2. opseg poslovanja organizacije te;

▼ M3

3. titula (titule) i ime(na) osobe (osoba) iz točaka M.A.706.(a), M.A.706.(c), M.A.706.(d) i M.A.706.(i);

▼ M4

4. organizacijski dijagram na kojem su prikazani lanci odgovornosti među svim osobama iz točaka M.A.706.(a), M.A.706.(c), M.A.706.(d) i M.A.706.(i);
5. popis osoblja koje provjerava plovidbenost iz točke M.A.707., u kojem se, ako je primjereno, navodi osoblje ovlašteno za izdavanje dozvola za letenje u skladu s točkom M.A.711.(c), te;

▼ B

6. opći opis i lokaciju objekata, te;
7. postupke kojima se utvrđuje kako organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti osigurava poštovanje ovog dijela, te;
8. postupak(-ke) za izmjene priručnika vođenja kontinuirane plovidbenosti, te;

▼ M3

9. popis odobrenih programa održavanja zrakoplova, ili, za zrakoplove koji nisu uključeni u komercijalni zračni prijevoz, popis „generičkih” i „osnovnih” programa održavanja.

▼ B

- (b) Priručnik o vođenju kontinuirane plovidbenosti i njegove izmjene odobrava nadležno tijelo.

▼ M3

- (c) Bez obzira na stavak (b), manje dopune priručnika mogu se odobriti neizravno kroz postupak neizravnog odobrenja. Postupak neizravnog odobrenja utvrđuje prihvatljive manje izmjene, uspostavlja ga organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti kao dio priručnika, a odobrava ga nadležno tijelo koje je odgovoreno za tu organizaciju za vođenje kontinuirane plovidbenosti.

▼ B**M.A.705. Objekti**

Organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti osigurava odgovarajući uredski smještaj na odgovarajućim lokacijama za osoblje utvrđeno u dijelu M.A.706.

M.A.706. Zahtjevi za osoblje

- (a) Organizacija imenuje odgovornog rukovoditelja, koji ima statutarnu ovlast osigurati da se sve daljnje aktivnosti vođenja kontinuirane plovidbenosti koje traži naručitelj mogu financirati i provesti u skladu s ovim dijelom.
- (b) Za komercijalni zračni prijevoz odgovorni rukovoditelj iz stavka (a) je osoba koja također ima statutarnu ovlast osigurati da se sve aktivnosti operatora mogu financirati i provoditi prema standardu koji se zahtijeva za izdavanje potvrde zračnog operatora.
- (c) Imenovat će se osoba ili grupa osoba odgovornih za osiguranje da organizacija stalno poštuje ovaj poddio. Takva osoba(-e) konačno odgovara(-ju) odgovornom rukovoditelju.
- (d) Za komercijalni zračni prijevoz odgovorni rukovoditelj imenuje nositelja tog položaja. Ta je osoba odgovorna za vođenje i nadzor aktivnosti kontinuirane plovidbenosti prema stavku (c).
- (e) Imenovani nositelj položaja is stavka (d) nije zaposlen u organizaciji odobrenoj prema dijelu 145. na temelju ugovora s operatorom, ako nije drukčije dogovoreno s nadležnim tijelom.

▼ B

- (f) Organizacija raspolaže dostatnim odgovarajućim osobljem za očekivane radove.
- (g) Sve osobe iz stavka (c) i (d) moraju biti u stanju dokazati potrebno znanje, osnove i odgovarajuće iskustvo vezano uz kontinuiranu plovidbenost zrakoplova.
- (h) Osposobljenost osoblja uključenog u vođenje kontinuirane plovidbenosti mora se evidentirati.

▼ M3

- (i) Za organizacije koje produžuju potvrde o provjeri plovidbenosti u skladu s točkama M.A.711.(a)4 i M.A.901.(f), organizacija imenuje osobe koje su za to ovlaštene, uz odobrenje nadležnog tijela.
- (j) Organizacija u priručniku za vođenje kontinuirane plovidbenosti utvrđuje i održava titulu (titule) i ime(na) osobe (osoba) iz točaka M.A.706.(a), M.A.706.(c), M.A.706.(d) i M.A.706.(i).

▼ M4

- (k) Za sve velike zrakoplove i za zrakoplove koji se koriste za komercijalni zračni prijevoz, organizacija utvrđuje i nadzire stručnost osoblja uključenog u vođenje kontinuirane plovidbenosti, pregled plovidbenosti i/ili nadzor kvalitete u skladu s postupkom i standardom koje je odobrilo nadležno tijelo.

▼ B**M.A.707. Osoblje za provjeru plovidbenosti****▼ M4**

- (a) Kako bi bila odobrena za obavljanje provjera plovidbenosti i, ako je primjereno, za izdavanje dozvola za letenje, odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti mora raspolagati odgovarajućim osobljem za provjeru plovidbenosti za izdavanje potvrda o provjeri plovidbenosti ili preporuka iz dijela A pododjeljka I. i, ako je primjereno, za izdavanje dozvola za letenje u skladu s točkom M.A.711.(c):
 1. Za sve zrakoplove koji se upotrebljavaju u komercijalnom zračnom prijevozu i za zrakoplove s MTOM-om iznad 2 730 kg, osim balona, ovo osoblje mora imati:
 - (a) najmanje pet godina iskustva u području kontinuirane plovidbenosti; i
 - (b) odgovarajuću dozvolu u skladu s Prilogom III. (dio 66.) ili diplomu iz zrakoplovstva ili istovrijednu nacionalnu diplomu; i
 - (c) propisano osposobljavanje za zrakoplovno održavanje; i
 - (d) položaj u odobrenoj organizaciji s odgovarajućim odgovornostima;
 - (e) bez obzira na točke (a) do (d), zahtjev utvrđen u točki M.A.707.(a)1.(b) može se zamijeniti s pet godina iskustva na području kontinuirane plovidbenosti, uz one koji se zahtijevaju točkom M.A.707.(a)1.(a).
 2. Za zrakoplove koji se ne upotrebljavaju u komercijalnom zračnom prijevozu s MTOM-om jednakim 2 730 kg ili manje, i za balone, ovo osoblje mora imati:
 - (a) najmanje trogodišnje iskustvo na području kontinuirane plovidbenosti, i

▼ M4

- (b) odgovarajuću dozvolu u skladu s Prilogom III. (dio 66.) ili diplomu iz zrakoplovstva ili istovrijednu nacionalnu diplomu; i
- (c) odgovarajuće osposobljavanje za zrakoplovno održavanje; i
- (d) položaj u odobrenoj organizaciji s odgovarajućim odgovornostima;
- (e) bez obzira na točke (a) do (d) zahtjev utvrđen u točki M.A.707.(a)2.(b) može se zamijeniti s četiri godina iskustva na području kontinuirane plovidbenosti, uz one koji se zahtijevaju točkom M.A.707.(a)2.(a).

▼ B

- (b) Osoblju za provjeru plovidbenosti, koje je imenovala organizacija odobrena za kontinuiranu plovidbenost može se izdati ovlaštenje od organizacije odobrene za kontinuiranu plovidbenost samo kada nadležno tijelo to službeno prihvati nakon zadovoljavajućeg okončanja provjere plovidbenosti koja se nadzire.
- (c) Organizacija jamči da osoblje za provjeru plovidbenosti zrakoplova može dokazati odgovarajuće novije iskustvo u vođenju kontinuirane plovidbenosti.
- (d) Osoblje za provjeru plovidbenosti utvrđuje se navođenjem svake osobe u priručniku vođenja kontinuirane plovidbenosti zajedno s naznakom njihovih ovlaštenja za provjeru plovidbenosti.
- (e) Organizacija vodi evidenciju o svom osoblju za provjeru plovidbenosti, koja uključuje podatke o odgovarajućoj osposobljenosti, sažetak relevantnog iskustva u vođenju kontinuirane plovidbenosti i osposobljavanja te presliku ovlaštenja. Ta se evidencija čuva do dvije godine nakon što osoblje za provjeru plovidbenosti napusti organizaciju.

M.A.708. Vođenje kontinuirane plovidbenosti

- (a) Sve vođenje kontinuirane plovidbenosti provodi se u skladu s dijelom M.A. poddijelom C.
- (b) Za svaki vođeni zrakoplov, odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti:
 1. priprema i nadzire program održavanja za zrakoplove koji se vode, uključujući sve važeće programe pouzdanosti;

▼ M3

2. Podnijeti program održavanja zrakoplova i njegove izmjene nadležnom tijelu na odobrenje, osim ako to nije obuhvaćeno postupkom neizravnog odobravanja u skladu s točkom M.A.302.(c), i dostaviti kopiju tog programa vlasniku zrakoplova koji nije uključen u komercijalni zračni prijevoz;

▼ B

3. vodi odobrenje preinaka i popravaka;
4. jamči sukladnost provođenja održavanja s odobrenim programom održavanja i vraćanje u uporabu u skladu s dijelom M.A. poddijelom H;
5. jamči primjenu svih važećih naredbi o plovidbenosti i operativnih naredbi koje utječu na kontinuiranu plovidbenost;
6. jamči uklanjanje svih otkrivenih ili prijavljenih kvarova kod planiranog održavanja od strane odgovarajuće odobrene organizacije za održavanje;

▼ B

7. jamči otpremu zrakoplova do odgovarajuće odobrene organizacije za održavanje kad god je to potrebno;
 8. koordinira planiranim održavanjem, primjenom naredbi o plovidbenosti, zamjenom dijelova s ograničenim vijekom trajanja i pregledom sastavnih dijelova kako bi zajamčila uredno obavljanje radova;
 9. vodi i arhivira svu evidenciju o kontinuiranoj plovidbenosti i/ili tehničku knjigu operatora;
 10. jamči da izvještaj o masi i balansu odražava stvarno stanje zrakoplova.
- (c) U slučaju komercijalnog zračnog prijevoza, kada operator nema odgovarajuće odobrenje prema dijelu 145., operator sklapa pisani ugovor o održavanju između operatora i odobrene organizacije prema dijelu 145. ili drugog operatora, uz detaljno navođenje funkcija utvrđenih prema dijelu M.A.301.-2, M.A.301.-3, M.A.301.-5 i M.A.301.-6, čime se jamči da cjelokupno održavanje provodi organizacija za održavanje odobrena prema dijelu 145. i utvrđuje podrška funkcijama kakvoće iz dijela M.A.712.(b). Ugovore za bazno održavanje zrakoplova, planirano linijsko održavanje zrakoplova i održavanje motora, zajedno sa svim izmjenama, odobrava nadležno tijelo. Međutim, u slučaju:
1. zrakoplova koji zahtijeva neplanirano linijsko održavanje, ugovor može biti u obliku pojedinačnih radnih naloga naslovljenih na organizaciju za održavanje prema dijelu 145.
 2. održavanja sastavnih dijelova, uključujući održavanje motora, ugovor iz stavka (c) može biti u obliku pojedinačnih radnih naloga naslovljenih na organizaciju za održavanje prema dijelu 145.

▼ M3**M.A.709. Dokumentacija**

- (a) Odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti mora imati i koristiti trenutno važeće podatke o održavanju u skladu s točkom M.A.401. za izvođenje poslova kontinuirane plovidbenosti iz točke M.A.708. Ove podatke može pružati vlasnik ili operator, ovisno o odgovarajućem ugovoru koji je uspostavljen s vlasnikom ili operatorom. U tom slučaju, organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti mora čuvati te podatke samo tijekom trajanja ugovora, osim ako se točkom M.A.714. ne zahtijeva drukčije.
- (b) Za zrakoplove koji nisu uključeni u komercijalni zračni prijevoz, odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti može razviti „osnovne” i/ili „generičke” programe održavanja kako bi se omogućilo početno odobrenje i/ili proširenje opsega odobrenja bez potrebe sklapanja ugovora iz Dodatka 1. ovom Prilogu (dijelu M). Međutim, ti „osnovni” i/ili „generički” programi održavanja ne isključuju potrebu pravovremenog uspostavljanja odgovarajućeg programa za održavanje zrakoplova u skladu s točkom M.A.302, prije ostvarenja povlastica iz točke M.A.711.

▼ M4**M.A.710. Provjera plovidbenosti****▼ M7**

- (a) Kako bi se ispunio zahtjev za provjeru plovidbenosti zrakoplova iz točke M.A.901., odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti provodi potpunu dokumentiranu provjeru evidencije zrakoplova kako bi se uvjerila da:
 1. je ukupan broj sati leta i s njima povezanih ciklusa zrakoplova propisno evidentiran za konstrukcije zrakoplova, motora i elise zrakoplova; i

▼ M7

2. je letački priručnik primjenjiv na konfiguraciju zrakoplova i da odražava status pri posljednjoj reviziji; i
3. je cjelokupno održavanje koje se treba izvršiti na zrakoplovu prema odobrenom programu održavanja provedeno, te;
4. da su svi poznati kvarovi otklonjeni ili, prema potrebi, preneseni dalje pod nadzorom; i
5. da su sve važeće naredbe o plovidbenosti primijenjene i pravilno evidentirane, te;
6. da su sve preinake i popravci obavljani na zrakoplovu evidentirani te da su u skladu s Prilogom (dio-21.) Uredbi (EZ) br. 1702/2003; i
7. da su svi sastavni dijelovi s ograničenim vijekom trajanja ugrađeni na zrakoplov ispravno označeni, evidentirani i da nisu prekoračili svoje odobreno ograničenje vijeka trajanja, te;
8. je cjelokupno održavanje vraćeno u upotrebu u skladu s Prilogom (dio-M); i
9. aktualna izjava o masi i balansu odražava konfiguraciju zrakoplova i da je valjana; te
10. je zrakoplov u skladu s najnovijom revizijom projekta svog tipa, koji je odobrila Agencija; i
11. da zrakoplov, ako se to zahtijeva, ima potvrdu o buci koja odgovara trenutačnoj konfiguraciji zrakoplova u skladu s poddijelom I Priloga (dio-21.) Uredbi (EZ) br. 1702/2003.

▼ M4

- (b) Osoblje za provjeru plovidbenosti odobrene organizacije za vođenje kontinuirane plovidbenosti obavlja fizički pregled zrakoplova. Pri tom pregledu osoblje za provjeru plovidbenosti koje nije na odgovarajući način osposobljeno sukladno Prilogu III. (dio 66.) pomaže tako osposobljeno osoblje.
- (c) Fizičkim pregledom zrakoplova, osoblje za provjeru plovidbenosti osigurava:
 1. da su sve zahtijevane oznake i pločice s natpisima ispravno ugrađene; i
 2. da je zrakoplov sukladan odobrenom letačkom priručniku; i
 3. da je konfiguracija zrakoplova sukladna odobrenoj dokumentaciji; i
 4. da se ne može naći nikakav evidentan kvar koji nije riješen u skladu s točkom M.A.403.; i
 5. da se ne mogu pronaći nikakve nedosljednosti između zrakoplova i dokumentiranog pregleda dokumentacije iz točke (a).
- (d) Odstupajući od točke M.A.901. (a), provjera plovidbenosti može se očekivati kroz najviše 90 dana bez gubitka kontinuiteta obrasca provjere plovidbenosti kako bi se omogućilo da se fizička provjera obavi tijekom pregleda u svrhu održavanja.

▼ M4

- (e) Potvrdu o provjeri plovidbenosti (EASA Obrazac 15b) ili preporuku za izdavanje potvrde o provjeri plovidbenosti (EASA Obrazac 15a) iz Dodatka III. Prilogu I. (dio M) može izdati samo:
1. odgovarajuće ovlašteno osoblje za provjeru plovidbenosti u skladu s točkom M.A.707. u ime odobrene organizacije za vođenje kontinuirane plovidbenosti, ili osoblje koje izdaje potvrde u slučajevima predviđenim u točki M.A.901.(g); i
 2. kad se uvjeri da je provjera plovidbenosti izvedena u potpunosti i da nema nesukladnosti za koju se zna da ugrožava sigurnost letenja.
- (f) Preslika svake potvrde o provjeri plovidbenosti koja je izdana ili produžena za neki zrakoplov šalje se u roku od 10 dana državi članici u kojoj je zrakoplov registriran.
- (g) Poslovi provjere plovidbenosti se ne povjeravaju podizvođačima.
- (h) Ako ishod provjere plovidbenosti nije zaključen, o tome se obavješćuje nadležno tijelo u najkraćem mogućem roku, ali u svakom slučaju unutar 72 sata od trenutka kad je organizacija utvrdila stanje na koje se pregled odnosi.

▼ M3**M.A.711. Ovlasti organizacije**

- (a) Organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti, odobrena u skladu s odjeljkom A pododjeljkom G ovog Priloga (dijela M), može:

▼ M4

1. voditi kontinuiranu plovidbenost zrakoplova, osim onih koji su uključeni u komercijalni zračni prijevoz, kako je navedeno u potvrdi o odobrenju;

▼ M3

2. voditi kontinuiranu plovidbenost zrakoplova za komercijalni zračni prijevoz kad je to navedeno i u njegovoj potvrdi o odobrenju i u njegovoj svjedodžbi zračnog prijevoznika (AOC);
 3. organizirati izvođenje ograničenih poslova povezanih s kontinuiranom plovidbenošću s bilo kojom ugovornom organizacijom koja radi u skladu s njezinim sustavom kvalitete, kako je navedeno u potvrdi o odobrenju;
 4. produžiti, u skladu s uvjetima iz točke M.A.901.(f), potvrdu o provjeri plovidbenosti koju je izdalo nadležno tijelo ili neka druga organizacija za upravljanje kontinuiranom plovidbenošću odobrena u skladu s odjeljkom A pododjeljkom G ovog Priloga (dijela M);
- (b) Odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti koja je registrirana u jednoj od država članica može dodatno biti odobrena za obavljanje provjera plovidbenosti iz točke M.A.710. i:
1. izdavati potvrde o provjeri plovidbenosti i pravovremeno ih produživati u skladu s uvjetima iz točaka M.A.901.(c)2. ili M.A.901.(e)2.; i
 2. davati preporuku za provjeru plovidbenosti nadležnom tijelu države članice u kojoj je zrakoplov registriran.

▼ M4

- (c) Organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti čije odobrenje uključuje prava iz točke M.A.711(b) može se dodatno odobriti za izdavanje dozvola za letenje u skladu s točkom 21A.711.(d) Priloga (dio 21.) Uredbi (EZ) br. 1702/2003 za određeni zrakoplov, za koji organizacija ima odobrenje za izdavanje potvrde o provjeri plovidbenosti, kad organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti potvrđuje usklađenost s odobrenim uvjetima letenja, podložno odgovarajućem odobrenom postupku u priručniku iz točke M.A.704.

▼ B**M.A.712. Sustav kakvoće**

- (a) Kako bi se zajamčilo da odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti nastavi poštovati zahtjeve iz ovog poddijela, potrebno je uvesti sustav kakvoće i imenovati rukovoditelja kakvoće koji će pratiti sukladnost i primjerenost postupaka koji se zahtijevaju radi osiguranja plovidbenosti zrakoplova. Praćenje i nadzor sukladnosti uključuju sustav povratnih informacija odgovornom rukovoditelju kako bi se prema potrebi osigurao korektivni postupak.
- (b) Sustavom kakvoće nadziru se aktivnosti iz dijela M.A. poddijela G. U njega su najmanje uključene sljedeće funkcije:
1. nadzor nad provođenjem svih aktivnosti prema dijelu M.A. poddijelu G u skladu s odobrenim postupcima te;
 2. nadzor nad obavljanjem svog ugovorenog održavanja u skladu s ugovorom te;
 3. nadzor kontinuirane sukladnosti sa svim zahtjevima iz ovog dijela.
- (c) Evidencija tih aktivnosti čuva se najmanje dvije godine.
- (d) Kada je odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti odobrena u skladu s nekim drugim dijelom, sustav kakvoće može se kombinirati sa sustavom koji se zahtijeva u tom drugom dijelu.
- (e) U slučaju komercijalnog zračnog prijevoza sustav kakvoće prema dijelu M.A. poddijelu G sastavni je dio operatorovog sustava kakvoće.

▼ M3

- (f) U slučaju male organizacije koja ne obavlja vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova, koji se koriste u komercijalnom zračnom prijevozu, sustav kvalitete može se zamijeniti redovitim organizacijskim provjerama koje podliježu odobrenju nadležnog tijela, osim kada organizacija izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti za zrakoplov s MTOM-om iznad 2 730 kg, osim balona. U slučaju nepostojanja sustava kvalitete, organizacija ne sklapa ugovore s drugim strankama za poslove vođenja kontinuirane plovidbenosti.

▼ B**M.A.713. Promjene u odobroj organizaciji za kontinuiranu plovidbenost**

Kako bi se nadležnom tijelu omogućilo utvrđivanje kontinuirane sukladnosti s ovim dijelom, odobrena ga organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti obavješćuje o svim prijedlozima za provođenje sljedećih promjena, prije nastanka takvih promjena:

1. naziv organizacije;
2. lokacija organizacije;

▼ B

3. dodatne lokacije organizacije;
4. odgovorni rukovoditelj;
5. sve osobe utvrđene u dijelu M.A.706.(c);
6. objekti, postupci, opseg radova i osoblje, koji bi mogli utjecati na odobrenje.

U slučaju predloženih promjena koje se tiču osoblja, a koje nisu unaprijed poznate upravi, o tim ih se promjenama valja obavijestiti što je prije moguće.

▼ M4**M.A.714. Vođenje dokumentacije**

- (a) Organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti dokumentira sve podatke o obavljenim radovima. Dokumentacija koja se zahtijeva točkom M.A.305. i, ako je primjenjivo, točkom M.A.306. mora se čuvati.
- (b) Ako organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti ima pravo iz točke M.A.711.(b), ona mora čuvati presliku svake izdane ili, ako je primjereno, produžene potvrde o provjeri plovidbenosti i preporuke, zajedno sa svim pratećim dokumentima. Osim toga, organizacija mora čuvati presliku bilo koje potvrde o provjeri plovidbenosti koju je produžila na temelju prava iz točke M.A.711.(a)4.
- (c) Ako organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti ima pravo iz točke M.A.711.(c), ona mora čuvati presliku svake dozvole za letenje koja je izdana u skladu s odredbama točke 21.A.729. Priloga (dio 21.) Uredbi (EZ) br. 1702/2003.
- (d) Organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti mora čuvati presliku sve dokumentacije iz točaka (b) i (c) još dvije godine nakon što je zrakoplov trajno povučen iz uporabe.
- (e) Dokumentacija se čuva na način koji jamči zaštitu od oštećenja, unošenja izmjena i krađe.
- (f) Sva računalna oprema koja se koristi za osiguravanje rezervne kopije pohranjuje se na nekoj drugoj lokaciji, a ne na onoj na kojoj se nalaze radni podaci, u okružju koje jamči da će oni ostati u dobrom stanju.
- (g) Kad se vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova prenosi na drugu organizaciju ili osobu, sva se sačuvana dokumentacija predaje dotičnoj organizaciji ili osobi. Vremenska razdoblja propisana za čuvanje dokumentacije i dalje vrijede za dotičnu organizaciju ili osobu.
- (h) Kad organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti prestane raditi, sva postojeća dokumentacija predaje se vlasniku zrakoplova.

▼ B**M.A.715. Kontinuirana valjanost odobrenja**

- (a) Odobrenje se izdaje na neograničeno trajanje. Ono ostaje valjano pod uvjetom da:
 1. je organizacija i dalje sukladna s ovim dijelom, u skladu s odredbama koje se odnose na postupanje s nalazima kako je utvrđeno prema dijelu M.B.705. te;
 2. je nadležnom tijelu odobren pristup organizaciji radi utvrđivanja kontinuirane sukladnosti s ovim dijelom te;
 3. se odobrenja ne odrekne, niti ga se trajno oduzme.

▼ B

- (b) Po odricanju ili trajnom oduzimanju potvrda o odobrenju vraća se nadležnom tijelu.

M.A.716. Nalazi

- (a) Nalaz 1. stupnja je svako značajno nepoštovanje zahtjeva iz dijela M koje smanjuje sigurnosni standard i ozbiljno ugrožava sigurnost leta.
- (b) Nalaz 2. stupnja je svako nepoštovanje zahtjeva iz dijela M koje bi moglo smanjiti sigurnosni standard i eventualno ugroziti sigurnost leta.
- (c) Nakon primitka obavijesti o nalazima u skladu s dijelom M.B.705., nositelj odobrenja organizacije za održavanje utvrđuje plan za korektivni postupak i podnosi dokaze o korektivnim radnjama na zadovoljstvo nadležnog tijela unutar vremenskog razdoblja dogovorenog s tim tijelom.

PODDIO H

*POTVRDA O VRAĆANJU U UPORABU (CERTIFICATE OF RELEASE TO SERVICE — CRS)***▼ M3****M.A.801. Potvrda o vraćanju zrakoplova u uporabu**

- (a) Osim za zrakoplov koji u uporabu vrati organizacija odobrena u skladu s Prilogom II. (dijelom 145.), potvrda o vraćanju u uporabu izdaje se u skladu s ovim pododjeljkom;
- (b) Nijedan zrakoplov ne može se vratiti u uporabu ako nakon obavljenog održavanja, kada se dokaže da je cjelokupno potrebno održavanje bilo ispravno obavljeno, potvrdu o vraćanju u uporabu ne izda:
 1. odgovarajuće ovlašteno osoblje u ime organizacije za održavanje koja je odobrena u skladu s odjeljkom A pododjeljkom F ovog Priloga (dijelom M); ili
 2. ovlašteno osoblje u skladu sa zahtjevima utvrđenim u Prilogu III. (dijelu 66.), osim za složene poslove održavanja navedene u Dodatku VII. ovom Prilogu, za koje se primjenjuje točka 1.; ili
 3. pilot-vlasnik u skladu s točkom M.A.803.;
- (c) Odstupajući od točke M.A.801.(b)2. za zrakoplove ELA1 koji se ne koriste u komercijalne svrhe, poslove složenog održavanja navedene u Dodatku VII. može potvrditi ovlašteno osoblje iz točke M.A.801.(b)2.;
- (d) Odstupajući od točke M.A.801.(b), u nepredviđenim okolnostima kada je zrakoplov prizemljen na lokaciji na kojoj nema organizacije za održavanje koja je odgovarajuće odobrena u skladu s ovim Prilogom ili Prilogom II. (dijelom 145.), niti je na raspolaganju odobreno ovlašteno osoblje, vlasnik može ovlastiti bilo koju osobu s najmanje trogodišnjim odgovarajućim iskustvom na održavanju koja ima odgovarajuću kvalifikaciju da obavi održavanje u skladu sa standardima navedenim u pododjeljku D ovog Priloga i vrati zrakoplov u uporabu. U tom slučaju vlasnik mora:
 1. pribaviti i čuvati u evidenciji zrakoplova detalje o cjelokupnom obavljenom poslu i o kvalifikacijama koje ima osoba koja je izdala potvrdu; i

▼ **M3**

2. osigurati da svako takvo održavanje prvom prilikom, ali najkasnije u roku od sedam dana, ponovno provjeri i potvrdi odgovarajuće ovlaštena osoba iz točke M.A.801.(b) ili organizacija odobrena u skladu s odjeljkom A pododjeljkom F ovog Priloga (dijela M) ili s Prilogom II. (dijelom 145.); i
 3. obavijestiti u roku od sedam dana organizaciju odgovornu za vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova ako je s njom sklopljen ugovor u skladu s točkom M.A.201.(e) ili, u nedostatku takvog ugovora, nadležno tijelo, o davanju takvog ovlaštenja za izdavanje potvrde;
- (e) U slučaju vraćanja u uporabu u skladu s točkom M.A.801.(b)2. ili s točkom M.A.801.(c), ovlaštenom osoblju pri poslovima održavanja može pomagati jedna ili više osoba pod njegovim/njezinim neposrednim stalnim nadzorom;
- (f) Potvrda o vraćanju u uporabu sadrži najmanje:
1. osnovne detalje o obavljenom održavanju; i
 2. datum kada je takvo održavanje bilo završeno; i
 3. identitet organizacije i/ili osobe koja izdaje potvrdu o vraćanju u uporabu, uključujući:
 - i. upućivanje na odobrenje organizacije za održavanje koja je odobrena u skladu s odjeljkom A pododjeljkom F ovog Priloga (dijelom M) i ovlaštenog osoblja koje izdaje takvu potvrdu; ili
 - ii. u slučaju potvrde o vraćanju u uporabu iz točke M.A.801.(b)2. ili M.A.801.(c), identitet i, ako je primjereno, broj licence ovlaštenog osoblja koje izdaje takvu potvrdu;
 4. ograničenja plovidbenosti ili operacija, ako postoje;
- (g) Odstupajući od stavka (b) i bez obzira na odredbe iz stavka (h), kada se propisano održavanje ne može obaviti, potvrda o vraćanju u uporabu može se izdati u okviru odobrenih ograničenja zrakoplova. Ova činjenica, zajedno s bilo kakvim primjenjivim ograničenjima plovidbenosti ili operacija, unosi se u potvrdu o vraćanju zrakoplova u uporabu prije njezinog izdavanja kao dio informacija koje se zahtijevaju u stavku (f)(4);
- (h) Potvrda o vraćanju u uporabu ne smije se izdati u slučaju bilo koje poznate nesukladnosti koja ozbiljno ugrožava sigurnost leta.

M.A.802. Potvrda o vraćanju komponente u uporabu

- (a) Potvrda o vraćanju u uporabu izdaje se nakon dovršenja bilo kakvog održavanja na komponenti zrakoplova u skladu s točkom M.A.502.

▼ M7

- (b) Odobrena potvrda o vraćanju u upotrebu, označena kao obrazac EASA 1, predstavlja potvrdu o vraćanju sastavnog dijela zrakoplova u upotrebu, osim kada je takvo održavanje sastavnog dijela zrakoplova obavljeno u skladu s točkom M.A.502(b), točkom M.A.502(d) ili točkom M.A.502(e), u kojem slučaju održavanje podliježe postupku vraćanja zrakoplova u upotrebu u skladu s točkom M.A.801.

▼ M3**M.A.803. Ovlaštenje pilota-vlasnika**

- (a) Da bi neka osoba mogla biti pilot-vlasnik, ona mora:
1. imati valjanu pilotsku dozvolu (ili jednakovrijedan dokument) koju je izdala ili vrednovala država članica za tip ili klasu zrakoplova; i
 2. posjedovati zrakoplov, bilo u svom ili u zajedničkom vlasništvu; takav vlasnik mora biti:
 - i. jedna od fizičkih osoba u registracijskom obrascu; ili
 - ii. član neprofitne organizacije za rekreativno zrakoplovstvo, pri čemu je pravna osoba navedena u registracijskom dokumentu kao vlasnik ili operator, a taj je član izravno uključen u postupak donošenja odluka pravne osobe i pravna osoba ga je imenovala za održavanje koje obavlja pilot-vlasnik.
- (b) Za bilo koji jednostavan motorni zrakoplov s najvećom masom pri polijetanju jednakom 2 730 kg i manje, jedrilicu, motornu jedrilicu ili balon u privatnoj uporabi, pilot-vlasnik može izdati potvrdu o vraćanju u uporabu nakon ograničenog održavanja koje obavlja pilot-vlasnik, kako je navedeno u Dodatku VIII.
- (c) Opseg ograničenog održavanja koje obavlja pilot-vlasnik mora se specificirati u programu održavanja zrakoplova iz točke M.A.302.
- (d) Potvrda o vraćanju u uporabu mora se unijeti u knjige i sadržavati osnovne podatke o obavljenom održavanju, datum kad je to održavanje dovršeno i identitet, potpis i broj pilotske dozvole pilota-vlasnika koji izdaje takvu potvrdu.

▼ B

PODDIO I.

*POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI***▼ M3****M.A.901. Provjera plovidbenosti zrakoplova**

Kako bi se osigurala valjanost svjedodžbe o plovidbenosti zrakoplova, mora se periodički obaviti provjera plovidbenosti zrakoplova i njegove dokumentacije o kontinuiranoj plovidbenosti.

- (a) Potvrda o provjeri plovidbenosti izdaje se u skladu s Dodatkom III. (EASA Obrazac 15a ili 15b) nakon dovršenja zadovoljavajuće provjere plovidbenosti. Potvrda o provjeri plovidbenosti vrijedi jednu godinu;

▼ M3

- (b) Zrakoplov u kontroliranom okruženju je zrakoplov (i.) koji je tijekom prethodnih 12 mjeseci kontinuirano vodila jedna organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti odobrena u skladu s odjeljkom A pododjeljkom G ovog Priloga (dijelom M), i (ii.) koji su tijekom prethodnih 12 mjeseci održavale organizacije za održavanje odobrene u skladu s odjeljkom A pododjeljkom F ovog Priloga (dijelom M), ili u skladu s Prilogom II. (dijelom 145.). To uključuje poslove održavanja iz točke M.A.803.(b) i vraćanje u uporabu u skladu s točkom M.A.801.(b)2. ili točkom M.A.801.(b)3.;
- (c) Za sve zrakoplove koji se koriste u komercijalnom zračnom prijevozu i zrakoplove s MTOM-om iznad 2 730 kg, osim balona koji su u kontroliranom okruženju, organizacija iz točke (b) koja vodi kontinuiranu plovidbenost zrakoplova, ako je odobrena na odgovarajući način i ako je u skladu sa stavkom (k), može:
1. izdavati potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu s točkom M.A.710.; i
 2. za potvrde o provjeri plovidbenosti koje je izdala, kad je zrakoplov ostao u kontroliranom okruženju, dvaput produžiti valjanost potvrde o provjeri plovidbenosti, svaki put za razdoblje od jedne godine;
- (d) Za sve zrakoplove koji se koriste u komercijalnom zračnom prijevozu i zrakoplove s MTOM-om iznad 2 730 kg, osim balona koji (i.) nisu u kontroliranom okruženju ili (ii.), čiju kontinuiranu plovidbenost vodi organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti koja nema ovlast za obavljanje provjere plovidbenosti, potvrdu o provjeri plovidbenosti izdaje nadležno tijelo nakon zadovoljavajuće procjene na temelju preporuke organizacije za vođenje kontinuirane plovidbenosti odgovarajuće odobrene u skladu s odjeljkom A pododjeljkom G ovog Priloga (dijelom M), poslana zajedno sa zahtjevom vlasnika ili operatora. Ta se preporuka mora temeljiti na provjeri plovidbenosti izvedenoj u skladu s točkom M.A.710.;
- (e) Za zrakoplove koji se ne koriste u komercijalnom zračnom prijevozu s MTOM-om jednakim ili manjim od 2 730 kg, i balone, bilo koja organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti koja je odobrena u skladu s odjeljkom A pododjeljkom G ovog Priloga (dijelom M) i koju imenuje vlasnik ili operator, ako je odobrena na odgovarajući način i ako je u skladu sa stavkom (k), može:
1. izdavati potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu s točkom M.A.710.; i
 2. za potvrde o provjeri plovidbenosti koje je izdala, kad je zrakoplov ostao u kontroliranom okruženju pod njezinim vođenjem, dvaput produžiti valjanost potvrde o provjeri plovidbenosti, svaki put za razdoblje od jedne godine;
- (f) Odstupajući od točaka M.A.901.(c)2 i M.A.901.(e)2, za zrakoplove koji su u kontroliranom okruženju, organizacija iz točke (b) koja vodi kontinuiranu plovidbenost zrakoplova, ako je u skladu sa stavkom (k), može dvaput, svaki put za razdoblje od jedne godine, produžiti valjanost potvrde o provjeri plovidbenosti koju je izdalo nadležno tijelo ili druga organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti odobrena u skladu s odjeljkom A pododjeljkom G ovog Priloga (dijelom M);

▼ M3

- (g) Odstupajući od točaka M.A.901.(e) i M.A.901.(i)2., za zrakoplove ELA 1 koji se ne koriste u komercijalnom zračnom prijevozu i na koje se ne odnosi točka M.A.201.(i), potvrdu o provjeri plovidbenosti može također izdati nadležno tijelo nakon zadovoljavajuće procjene, temeljene na preporuci ovlaštenog osoblja koje je formalno odobrilo nadležno tijelo i koje je u skladu s odredbama Priloga III. (dijelom 66.), kao i sa zahtjevima utvrđenima u točki M.A.707.(a)2(a), poslanoj zajedno sa zahtjevom vlasnika ili operatora. Ta se preporuka mora temeljiti na provjeri plovidbenosti izvedenoj u skladu s točkom M.A.710. i ne smije se izdavati za više od dvije uzastopne godine;
- (h) Uvijek kada okolnosti ukazuju na postojanje potencijalne opasnosti za sigurnost, nadležno tijelo samo provodi provjeru plovidbenosti i izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti;
- (i) Uz stavak (h), nadležno tijelo može također samo provesti provjeru plovidbenosti i izdati potvrdu o provjeri plovidbenosti u sljedećim slučajevima:

▼ M4

1. kad zrakoplov vodi organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti odobrena u skladu s odjeljkom A pododjeljkom G ovog Priloga (dio M), koja se nalazi u trećoj zemlji;

▼ M3

2. za sve balone i bilo koje druge zrakoplove s MTOM-om jednakim ili manjim od 2 730 kg, ako to zatraži vlasnik;
- (j) Kada nadležno tijelo obavlja provjeru plovidbenosti i/ili izdaje potvrdu o provjeri plovidbenosti, vlasnik ili operator nadležnom tijelu osigurava:
1. dokumentaciju koju nadležno tijelo zahtijeva; i
 2. prikladan smještaj na odgovarajućoj lokaciji za njegovo osoblje; i
 3. kada je potrebno, podršku osoblja koje je odgovarajuće kvalificirano u skladu s Prilogom III. (dijelom 66.) ili s jednakovrijednim zahtjevima u odnosu na osoblje utvrđenim u točki 145.A.30.(j)(1) i (2) Priloga II. (dio 145.);
- (k) Potvrda o provjeri plovidbenosti ne može se izdati niti produžiti ako postoji dokaz ili razlog vjerovanju da zrakoplov nije plovian.

▼ B**M.A.902. Valjanost potvrde o provjeri plovidbenosti**

- (a) Potvrda o provjeri plovidbenosti postaje nevažećom ako:
1. je privremeno ili trajno oduzeta; ili
 2. je svjedodžba o plovidbenosti privremeno ili trajno oduzeta; ili
 3. zrakoplov nije u registru zrakoplova države članice; ili
 4. se potvrda o tipu prema kojoj je izdana svjedodžba o plovidbenosti privremeno ili trajno oduzme.

▼ M7

- (b) Zrakoplov ne smije letjeti ako je svjedodžba o plovidbenosti nevaljana ili ako:
1. kontinuirana plovidbenost zrakoplova ili bilo kojeg sastavnog dijela ugrađenog u zrakoplov ne zadovoljava zahtjeve ovog dijela; ili

▼ M7

2. zrakoplov ne ostane sukladan s dizajnom tipa koji je odobrila Agencija; ili
3. se zrakoplov koristio izvan ograničenja odobrenog letačkog priručnika ili svjedodžbe o plovidbenosti, bez poduzimanja odgovarajućeg postupka; ili
4. je zrakoplov sudjelovao u nesreći ili događaju ugrožavanja sigurnosti letenja koji utječu na plovidbenost zrakoplova, bez naknadnog odgovarajućeg postupka za ponovno uspostavljanje plovidbenosti; ili
5. preinaka ili popravak nisu u skladu s Prilogom (dio-21.) Uredbi (EZ) br. 1702/2003.

▼ B

- (c) Po odricanju ili trajnom oduzimanju, potvrda o provjeri plovidbenosti vraća se nadležnom tijelu.

M.A.903. Prijenos registracije zrakoplova unutar EU-a

- (a) Pri prijenu registracije zrakoplova unutar EU-a, podnositelj zahtjeva:
1. obavješćuje prethodnu državu članicu u kojoj će državi članici biti registriran, a zatim;
 2. podnosi zahtjev novoj državi članici za izdavanje nove svjedodžbe o plovidbenosti u skladu s dijelom 21.
- (b) Ne uzimajući u obzir M.A.902.(a) (3), prethodna potvrda o provjeri plovidbenosti ostaje važeća do svog datuma isteka.

M.A.904. Provjera plovidbenosti zrakoplova uvezenog u EU**▼ M3**

- (a) Kod unosa zrakoplova iz treće zemlje u registar države članice, podnositelj zahtjeva:
1. podnosi molbu državi članici u kojoj je zrakoplov registriran za izdavanje nove svjedodžbe o plovidbenosti u skladu s Prilogom (dijelom 21.) Uredbi (EZ) br. 1702/2003; i
 2. za zrakoplov koji nije nov, osigurava provjeru plovidbenosti koja se obavlja na zadovoljavajući način u skladu s točkom M.A.901.; i
 3. organizira obavljanje cjelokupnog održavanja koje je u skladu s odobrenom programom održavanja u skladu s točkom M.A.302.
- (b) Kada se uvjeri da je zrakoplov u skladu s odgovarajućim zahtjevima, organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti, ako je primjereno, šalje dokumentiranu preporuku za izdavanje potvrde o provjeri plovidbenosti državi članici u kojoj je zrakoplov registriran.

▼ B

- (c) Vlasnik dopušta pristup zrakoplovu radi pregleda od države članice u kojoj se zrakoplov registrira.
- (d) Novu svjedodžbu o plovidbenosti izdaje država članica u kojoj se zrakoplov registrira nakon što se uvjeri da je zrakoplov sukladan s propisanim zahtjevima iz dijela 21.
- (e) Država članica izdaje i potvrdu o provjeri plovidbenosti koja uobičajeno vrijedi godinu dana osim ako država članica ima neki sigurnosni razlog za ograničenje valjanosti.

▼ B**M.A.905. Nalazi**

- (a) Nalaz 1. stupnja je svako značajno nepoštovanje zahtjeva iz dijela M koje smanjuje sigurnosni standard i ozbiljno ugrožava sigurnost leta.
- (b) Nalaz 2. stupnja je svako nepoštovanje zahtjeva iz dijela M koje bi moglo smanjiti sigurnosni standard i eventualno ugroziti sigurnost leta.

▼ M4

- (c) Nakon primitka obavijesti o nesukladnostima u skladu s točkom M.B.303., odgovorna osoba ili organizacija iz točke M.A.201. utvrđuje plan za korektivni postupak i podnosi dokaze o korektivnim radnjama na zadovoljstvo nadležnog tijela, unutar vremenskog razdoblja dogovorenog s tim tijelom, uključujući i odgovarajuće korektive radnje radi sprječavanja ponovne pojave nesukladnosti i temeljnog uzroka za njezino nastajanje.

▼ B*ODJELJAK B***POSTUPAK ZA NADLEŽNA TIJELA***PODDIO A**OPĆENITO***M.B.101. Područje primjene**

Ovim se dijelom utvrđuju upravni zahtjevi koje moraju poštovati nadležna tijela zadužena za primjenu i provođenje odjeljka A ovog dijela.

M.B. 102. Nadležno tijelo(a) *Općenito*

Država članica određuje nadležno tijelo kojemu su dodijeljene odgovornosti za izdavanje, produljivanje, mijenjanje, privremeno ili trajno oduzimanje potvrda i za nadzor kontinuirane plovidbenosti. To nadležno tijelo uspostavlja dokumentirane postupke i organizacijsku strukturu.

(b) *Potencijali*

Broj osoblja treba biti odgovarajući za provođenje zahtjeva kako je navedeno u ovom dijelu.

(c) *Kvalificiranost i osposobljavanje*

Sve osoblje uključeno u aktivnosti iz dijela M mora biti na odgovarajući način osposobljeno, posjedovati znanje, iskustvo, početnu obuku i kontinuiranu obuku za provođenje povjerenih mu zadataka.

(d) *Postupci*

Nadležno tijelo utvrđuje postupke kojima se utvrđuje kako se može postići sukladnost s ovim dijelom.

Postupci se pregledavaju te izmjenjuju radi zajamčivanja kontinuirane sukladnosti.

▼ M6**▼ B****M.B. 104. Vođenje evidencije**

- (a) Nadležna tijela utvrđuju sustav za vođenje evidencije koji omogućuje prikladnu mogućnost praćenja postupaka za izdavanje, produljenje, mijenjanje, privremeno ili trajno oduzimanje svake potvrde.

▼ B

- (b) Evidencija za nadzor nad odobrenim organizacijama prema dijelu M treba najmanje uključivati sljedeće:
1. zahtjev za odobrenje organizacije;
 2. potvrdu o odobrenju organizacije uključujući sve promjene;
 3. presliku programa provjere u kojoj se navode datumi kada provjere treba provesti i kad su bile provedene;
 4. kontinuiranu evidenciju nadležnog tijela o nadzoru uključujući svu evidenciju o provjerama;
 5. preslike sve relevantne korespondencije;
 6. pojedinosti o postupcima izuzeća i izvršenja;
 7. sve izvještaje drugih nadležnih tijela vezane uz nadzor organizacije;
 8. priručnik organizacije ili priručnik organizacije i izmjene;
 9. presliku drugih dokumenata koje je izravno odobrilo nadležno tijelo.
- (c) Razdoblje čuvanja evidencije iz stavka (b) traje najmanje četiri godine.
- (d) Minimalna evidencija za nadzor nad svakim zrakoplovom uključuje barem presliku:
1. svjedodžbe o plovidbenosti zrakoplova;
 2. potvrde o provjeri plovidbenosti;
 3. preporuke organizacije prema dijelu A, poddijelu G;
 4. izvještaje s provjera plovidbenosti koje je izravno provela država članica;
 5. svu relevantnu korespondenciju koja se odnosi na zrakoplov;
 6. pojedinosti o postupcima izuzeća i izvršenja;

▼ M4

7. bilo kojeg dokumenta koji je odobrilo nadležno tijelo u skladu s Prilogom I. (dio M) ili Prilogom III. (EU-OPS) Uredbi (EEZ) br. 3922/91;

▼ B

- (e) Evidencija navedena u stavku (d) čuva se do dvije godine nakon trajnog povlačenja zrakoplova iz uporabe.
- (f) Sva evidencija navedena u dijelu M.B.104. mora biti dostupna na zahtjev neke druge države članice ili Agencije.

M.B.105. Međusobna razmjena podataka

- (a) Kako bi pridonijela poboljšanju zračne sigurnosti, nadležna tijela međusobno razmjenjuju sve potrebne podatke u skladu s člankom 11. Osnovne uredbe.
- (b) Ne dovodeći u pitanje nadležnost država članica, u slučaju potencijalne opasnosti za sigurnost koja uključuje nekoliko država članica, dotična nadležna tijela međusobno si pomažu u provođenju potrebnog nadzornog postupka.

▼ B

PODDIO B
ODGOVORNOST

M.B.201. Odgovornosti

Nadležna tijela iz dijela M.1 odgovorna su za provođenje pregleda i ispitivanja radi provjere sukladnosti sa zahtjevima iz ovog dijela.

PODDIO C
KONTINUIRANA PLOVIDBENOST

M.B.301. Program održavanja

- (a) Nadležno tijelo potvrđuje da je program održavanja sukladan s dijelom M.A.302.
- (b) Osim ako je navedeno drukčije u dijelu ► **M3** točka M.A.302.(c) ◀ program održavanja i njegove izmjene izravno odobrava nadležno tijelo.
- (c) U slučaju neizravnog odobrenja, postupke programa održavanja odobrava nadležno tijelo priručnikom o vođenju kontinuirane plovidbenosti.
- (d) Radi odobravanja programa održavanja prema stavku (b), nadležno tijelo mora imati pristup do svih podataka koji se zahtijevaju u dijelu ► **M3** točke M.A.302.(d), (e) i (f) ◀.

M.B.302. Izuzeća

Nadležno tijelo evidentira i čuva sva izuzeća dopuštena u skladu s ► **M3** člankom 14. stavkom 4. ◀ Osnovne uredbe.

M.B.303. Praćenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova**▼ M3**

- (a) Nadležno tijelo razvija program provjere za praćenje statusa plovidbenosti zrakoplova iz flote koju vodi u svom registru.

▼ B

- (b) Program provjere uključuje preglede uzoraka proizvoda zrakoplova.
- (c) Potrebno je izraditi program uzimajući u obzir broj zrakoplova u registru, lokalno znanje i prethodne aktivnosti nadziranja.
- (d) Provjera proizvoda usredotočena je na određeni broj elemenata ključnih za plovidbenost i označivanje svih nalaza. Nadalje, nadležno tijelo analizira svaki nalaz kako bi odredilo njegov glavni uzrok.
- (e) Svi se nalazi potvrđuju pisanim putem osobi ili organizaciji odgovornoj prema dijelu M.A.201.
- (f) Nadležno tijelo evidentira sve nalaze, postupke zaključivanja i preporuke.
- (g) Ako se tijekom provjera zrakoplova otkriju dokazi koji ukazuju na nepoštovanje zahtjeva iz dijela M, nadležno tijelo poduzima postupke u skladu s dijelom M.B.903.

▼ B

- (h) Ako osnovni uzrok nalaza ukazuje na neusklađenost s bilo kojim poddijelom ili drugim dijelom, takva se neusklađenost rješava kako je propisano u relevantnom dijelu.

▼ M3

- (i) Kako bi se olakšalo odgovarajuće osiguranje primjene propisa, nadležna tijela razmjenjuju informacije o nesukladnosti utvrđenoj u skladu sa stavkom (h).

▼ B**M.B.304. Trajno oduzimanje, privremeno oduzimanje i ograničenje**

Nadležno tijelo:

- (a) privremeno oduzima potvrdu o provjeri plovidbenosti iz utemeljenih razloga u slučaju potencijalne opasnosti po sigurnost ili;
- (b) privremeno oduzima, trajno oduzima ili ograničava potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu s dijelom M.B.303.(g).

PODDIO D

STANDARDI ODRŽAVANJA

(potrebno razraditi na odgovarajući način)

PODDIO E

SASTAVNI DIJELOVI

(potrebno razraditi na odgovarajući način)

PODDIO F

*ORGANIZACIJA ZA ODRŽAVANJE***M.B.601. Zahtjev**

Kada su objekti za održavanje locirani u više od jedne države članice ispitivanje i kontinuirani nadzor nad odobrenjem se provodi u suradnji s nadležnim tijelima koje su imenovale države članice na čijem se državnom području nalaze drugi objekti za održavanje.

M.B.602. Početno odobrenje

- (a) Pod uvjetom da su zadovoljeni zahtjevi iz dijela M.A.606.(a) i (b), nadležno tijelo podnosi pisanim putem službeno naznačuje svoje prihvatanje osoblja prema dijelu M.A.606.(a) i (b).
- (b) Nadležno tijelo utvrđuje da su postupci utvrđeni u priručniku organizacije za održavanje sukladni s dijelom M.A. poddijelom F i jamči potpisivanje izjave o obvezi od strane odgovornog rukovoditelja.
- (c) Nadležno tijelo provjerava ispunjava li organizacija zahtjeve iz dijela M.A. poddijela F.
- (d) Sastanak s odgovornim rukovoditeljem saziva se najmanje jednom tijekom ispitivanja radi odobrenja kako bi se osiguralo da on/ona u cijelosti razumije značenje odobrenja i razlog za potpisivanje obveze organizacije o ispunjavanju postupaka utvrđenih u priručniku.
- (e) Svi se nalazi pisanim putem potvrđuju organizaciji koja je podnositelj zahtjeva.

▼ B

- (f) Nadležno tijelo evidentira sve nalaze, postupke zaključivanja (postupke potrebne da bi se zaključio neki nalaz) i preporuke.
- (g) Za početno odobrenje organizacija ispravlja sve nalaze, a nadležno tijelo ih zaključuje prije nego što je moguće izdati odobrenje.

M.B.603. Izdavanje odobrenja

- (a) Nadležno tijelo izdaje podnositelju zahtjeva potvrdu o odobrenju na obrascu EASA 3 (Dodatak V.) uključujući opseg odobrenja, kada organizacija za održavanje ispunjava važeće stavke tog dijela.
- (b) Nadležno tijelo navodi uvjete priložene odobrenju na obrascu potvrde o odobrenju EASA 3.
- (c) Referentni je broj uključen u obrazac potvrde o odobrenju EASA 3 na način koji utvrđuje Agencija.

M.B.604. Kontinuirani nadzor

- (a) Nadležno tijelo pohranjuje i ažurira programski ispis za svaku odobrenu organizaciju za održavanje prema dijelu M.A. poddijelu F koja je pod njegovim nadzorom, datume kad se trebaju izvršiti kontrolne posjete i kad su takve kontrolne posjete izvršene.
- (b) Svaka organizacija u cijelosti se pregledava u razdobljima ne duljim od 24 mjeseca.
- (c) Svi se nalazi potvrđuju pisanim putem organizaciji koja je podnositelj zahtjeva.
- (d) Nadležno tijelo evidentira sve nalaze, postupke zaključivanja (postupke potrebne da bi se zaključio neki nalaz) i preporuke.
- (e) Sastanak s odgovornim rukovoditeljem saziva se najmanje jednom u svaka 24 mjeseca kako bi se zajamčila njegova/njezina informiranost o značajnim pitanjima koja nastaju prilikom provjera.

M.B.605. Nalazi

- (a) Kada se tijekom provjera ili drugim putem pronađu dokazi koji pokazuju neusklađenost sa zahtjevom iz dijela M, nadležno tijelo poduzima sljedeće korake:
 1. Za nalaze 1. stupnja, nadležno tijelo odmah poduzima korake kako bi se odobrenje organizacije za održavanje u cijelosti ili djelomično trajno oduzelo, ograničilo ili privremeno oduzelo, ovisno o opsegu nalaza 1. stupnja, sve dok ta organizacija ne provede uspješni korektivni postupak.
 2. Za nalaze 2. stupnja, nadležno tijelo odobrava razdoblje za korektivni postupak koji odgovara naravi nalaza, a koji ne smije biti duži od tri mjeseca. Pod određenim okolnostima, na kraju tog prvog razdoblja i ovisno o naravi nalaza, nadležno tijelo može produžiti to tromjesečno razdoblje uz uvjet zadovoljavajućeg plana za korektivni postupak.
- (b) Nadležno tijelo poduzima korake kako bi se u cijelosti ili djelomično privremeno oduzelo odobrenje u slučaju nepoštovanja vremenskog okvira koje je odobrilo nadležno tijelo.

▼ M3**M.B.606. Izmjene**

- (a) Nadležno tijelo mora ispunjavati važeće elemente početnog odobrenja za bilo koju izmjenu organizacije prijavljenu u skladu s točkom M.A.617.

▼ M3

- (b) Nadležno tijelo može propisati uvjete prema kojima odobrena organizacija za održavanje može poslovati tijekom takvih izmjena ako ne odluči da se odobrenje mora opozvati radi prirode ili opsega izmjena.
- (c) Za bilo koju izmjenu priručnika organizacije za održavanje:
1. U slučaju izravnog odobrenja izmjena u skladu s točkom M.A.604.(b), nadležno tijelo provjerava jesu li postupci navedeni u priručniku u skladu s ovim Prilogom (dio M), prije formalnog obavješćivanja odobrene organizacije o odobrenju.
 2. U slučaju upotrebe postupka neizravnog odobrenja za odobravanje izmjena u skladu s točkom M.A.604.(c), nadležno tijelo osigurava (i.) da izmjene ostanu manje i (ii.) da ono ima odgovarajući nadzor nad odobrenjem izmjena kako bi se osiguralo da one ostanu sukladne sa zahtjevima ovog Priloga (dijelom M).

▼ B**M.B.607. Ukidanje, privremeno oduzimanje i ograničenje odobrenja**

Nadležno tijelo:

- (a) privremeno oduzima potvrdu o provjeri plovidbenosti iz utemeljenih razloga u slučaju potencijalne opasnosti po sigurnost ili;
- (b) privremeno oduzima, ukida ili ograničava potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu s dijelom M.B.605.

PODDIO G*ORGANIZACIJA ZA VOĐENJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI***M.B.701. Zahtjev**

- (a) Za komercijalni zračni prijevoz nadležno tijelo prima na odobrenje početni zahtjev za svjedodžbu zračnog prijevoznika i, prema potrebi, svaku izmjenu za koju se podnosi zahtjev i za svaki tip zrakoplova koji će se koristiti:
1. priručnik o vođenju kontinuirane plovidbenosti;
 2. program zračnog prijevoznika za održavanje zrakoplova;
 3. tehnička knjiga zrakoplova;
 4. ako je prikladno, tehničku specifikaciju ugovora o održavanju između operatora i odobrene organizacije za održavanje prema dijelu 145.
- (b) Kada se objekti nalaze u više od jedne države članice kontrola i kontinuirani nadzor odobrenja provodi se u suradnji s nadležnim tijelima koje su imenovale države članice na čijem se državnom području nalaze drugi objekti.

M.B.702. Početno odobrenje

- (a) Pod uvjetom da su zadovoljeni zahtjevi iz dijela M.A.706.(a), (c), (d) i M.A.707., nadležno tijelo podnositelju zahtjeva pisanim putem službeno naznačuje svoje prihvaćanje osoblja prema dijelu M.A.706.(a), (c), (d) i M.A.707.

▼ B

- (b) Nadležno tijelo utvrđuje da su postupci utvrđeni u priručniku o vođenju kontinuirane plovidbenosti u skladnosti s dijelom M.A. poddijelom G i jamči potpisivanje izjave o obvezi od strane odgovornog rukovoditelja.
- (c) Nadležno tijelo potvrđuje usklađenost organizacije sa zahtjevima iz dijela M.A. poddijela G.
- (d) Sastanak s odgovornim rukovoditeljem saziva se najmanje jednom tijekom ispitivanja radi odobrenja kako bi se zajamčilo njegovo/njezino potpuno razumijevanje značaja odobrenja i razloga za potpisivanje obveze od organizacije o poštovanju postupaka utvrđenih u priručniku o vođenju kontinuirane plovidbenosti.
- (e) Svi se nalazi potvrđuju pisanim putem organizaciji koja je podnositelj zahtjeva.
- (f) Nadležno tijelo evidentira sve nalaze, postupke zaključivanja (postupke potrebne da bi se zaključio neki nalaz) i preporuke.
- (g) Za početno odobrenje organizacija ispravlja sve nalaze, a nadležno tijelo ih zaključuje prije nego što je moguće izdati odobrenje.

M.B.703. Izdavanje odobrenja

- (a) Nadležno tijelo izdaje podnositelju zahtjeva potvrdu o odobrenju na obrascu EASA 14 (Dodatak VI.) uključujući opseg odobrenja, kada organizacija za održavanje ispunjava važeće stavke dijela M.A. poddijela G.
- (b) Nadležno tijelo navodi uvjete priložene odobrenju na obrascu potvrde o odobrenju EASA 14.
- (c) Referentni je broj uključen u obrazac potvrde o odobrenju EASA 14 na način koji utvrđuje Agencija.
- (d) U slučaju komercijalnog zračnog prijevoza, podaci sadržani na obrascu EASA 14 bit će uključeni u potvrdu zračnog prijevoznika.

M.B.704. Kontinuirani nadzor

- (a) Nadležno tijelo pohranjuje i ažurira programski ispis za svaku odobrenu organizaciju za vođenje kontinuiranom plovidbenosti prema dijelu M.A. poddijelu G koja je pod njegovim nadzorom, datume kad se trebaju izvršiti kontrolne posjete i kad su takve kontrolne posjete izvršene.
- (b) Svaka organizacija u cijelosti se pregledava u razdobljima ne duljim od 24 mjeseca.
- (c) U razdoblju od svaka 24 mjeseca pregledava se i mjerodavan uzorak zrakoplova koji vodi odobrena organizacija u skladu s dijelom M.B. poddijelom G. Nadležno tijelo odlučuje o veličini uzorka na temelju rezultata prijašnjih provjera i prethodnih pregleda proizvoda.
- (d) Svi se nalazi potvrđuju pisanim putem organizaciji koja je podnositelj zahtjeva.
- (e) Nadležno tijelo evidentira sve nalaze, postupke zaključivanja (postupke potrebne da bi se zaključio neki nalaz) i preporuke.
- (f) Sastanak s odgovornim rukovoditeljem saziva se najmanje jednom u svaka 24 mjeseca kako bi se zajamčila njegova/njezina informiranost o značajnim pitanjima koja nastaju prilikom provjera.

▼ B**M.B.705. Nalazi**

- (a) Kada se tijekom provjera ili drugim putem pronađu dokazi koji pokazuju neusklađenost sa zahtjevom iz dijela M, nadležno tijelo poduzima sljedeće korake:
1. Za nalaze 1. stupnja, nadležno tijelo odmah poduzima korake kako bi se odobrenje organizacije za vođenje kontinuirane plovidbenosti u cijelosti ili djelomično trajno oduzelo, ograničilo ili privremeno oduzelo, ovisno o opsegu nalaza 1. stupnja, sve dok ta organizacija ne provede uspješni korektivni postupak.
 2. Za nalaze 2. stupnja, nadležno tijelo odobrava razdoblje za korektivni postupak koji odgovara naravi nalaza, a koji ne smije biti duži od tri mjeseca. Pod određenim okolnostima, na kraju tog prvog razdoblja i ovisno o naravi nalaza, nadležno tijelo može produžiti to tromjesečno razdoblje uz uvjet zadovoljavajućeg plana za korektivni postupak.
- (b) Nadležno tijelo poduzima korake kako bi se u cijelosti ili djelomično privremeno oduzelo odobrenje u slučaju nepoštovanja vremenskog okvira koje je odobrilo nadležno tijelo.

▼ M3**M.B.706. Izmjene**

- (a) Nadležno tijelo mora ispunjavati važeće elemente početnog odobrenja za bilo koju izmjenu organizacije prijavljenu u skladu s točkom M.A.713.
- (b) Nadležno tijelo može propisati uvjete prema kojima odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti može poslovati tijekom takvih izmjena ako ne odluči da se odobrenje mora opozvati radi prirode ili opsega izmjena.
- (c) Za bilo koju izmjenu priručnika za vođenje kontinuirane plovidbenosti:
1. U slučaju izravnog odobrenja izmjena u skladu s točkom M.A.704.(b), nadležno tijelo provjerava jesu li postupci navedeni u priručniku u skladu s ovim Prilogom (dijelom M), prije nego se odobrena organizacija formalno obavijesti o odobrenju.
 2. U slučaju upotrebe postupka neizravnog odobrenja za odobravanje izmjena u skladu s točkom M.A.704.(c), nadležno tijelo osigurava (i.) da izmjene ostanu manje i (ii.) da ono ima odgovarajući nadzor nad odobrenjem izmjena kako bi se osiguralo da one ostanu sukladne sa zahtjevima ovog Priloga (dijelom M).

▼ B**M.B.707. Ukidanje, privremeno oduzimanje i ograničenje odobrenja**

Nadležno tijelo:

- (a) privremeno oduzima potvrdu o provjeri plovidbenosti iz utemeljenih razloga u slučaju potencijalne opasnosti po sigurnost ili;
- (b) privremeno oduzima, ukida ili ograničava potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu s dijelom M.B.705.

PODDIO H

POTVRDA O VRAĆANJU U UPORABU (CERTIFICATE OF RELEASE TO SERVICE – CRS)

(potrebno razraditi na odgovarajući način)

▼ B

PODDIO I.

*POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI***M.B.901. Ocjena preporuka**

Po primitku zahtjeva i pripadajuće preporuke za potvrdu o provjeri plovibdenosti u skladu s dijelom ► **M3** točka M.A.901. ◀:

1. Odgovarajuće osposobljeno osoblje iz nadležnog tijela provjerava da se izjavom o usklađenosti sadržana u preporuci dokazuje da je izvršena cjelovita provjera plovibdenosti prema dijelu M.A.710.
2. Nadležno tijelo ispituje i može zatražiti daljnje informacije koje će potkrijepiti ocjenu preporuke.

▼ M3**M.B.902. Provjera plovibdenosti koju provodi nadležno tijelo**

(a) Kada nadležno tijelo provodi provjeru plovibdenosti i izdaje potvrdu o provjeri plovibdenosti, EASA Obrazac 15a (Dodatak III.), nadležno tijelo mora provjeru plovibdenosti provesti u skladu s točkom M.A.710.

(b) Za provođenje provjera plovibdenosti, nadležno tijelo mora imati odgovarajuće osoblje za obavljanje provjere plovibdenosti.

1. Za sve zrakoplove koji se koriste u komercijalnom zračnom prijevozu i zrakoplove s MTOM-om iznad 2 730 kg, osim balona, ovo osoblje mora imati:

- (a) najmanje pet godina iskustva na području kontinuirane plovibdenosti; i
- (b) odgovarajuću licencu u skladu s Prilogom III. (dijelom 66.), ili nacionalno priznatu kvalifikaciju osoblja za održavanje koja odgovara kategoriji zrakoplova (kada se u Prilogu III. (dijelu 66.) upućuje na nacionalna pravila) ili diplomu iz područja zrakoplovstva ili jednako-vrijednu potvrdu; i

(c) formalnu obuku za održavanje zrakoplova; i

(d) položaj s odgovarajućim odgovornostima.

Bez obzira na gornje točke (a) do (d), zahtjevi utvrđeni u točki M.B.902.(b)1b mogu se zamijeniti petogodišnjim iskustvom u kontinuiranoj plovibdenosti uz one koji se već zahtijevaju točkom M.B.902.(b)1a.

2. Za zrakoplove koji se ne koriste u komercijalnom zračnom prijevozu s MTOM-om jednakim ili manjim od 2 730 kg, te za balone, ovo osoblje mora imati:

(a) najmanje trogodišnje iskustvo u kontinuiranoj plovibdenosti; i

(b) odgovarajuću licencu u skladu s Prilogom III. (dijelom 66.) ili nacionalno priznatu kvalifikaciju osoblja za održavanje koja odgovara kategoriji zrakoplova (kada se u Prilogu III. (dijelu 66.) upućuje na nacionalna pravila) ili diplomu iz područja zrakoplovstva ili jednako-vrijednu potvrdu; i

(c) odgovarajuću obuku za održavanje zrakoplova; i

▼ M3

(d) položaj s odgovarajućim odgovornostima.

Bez obzira na gornje točke (a) do (d), zahtjevi utvrđeni u točki M.B.902.(b)2b mogu se zamijeniti četverogodišnjim iskustvom u kontinuiranoj plovidbenosti, uz one koji se već zahtijevaju točkom M.B.902.(b)2a.

- (c) Nadležno tijelo mora voditi dokumentaciju o cjelokupnom osoblju za provjeru plovidbenosti koja uključuje podatke o svim odgovarajućim kvalifikacijama, zajedno sa sažetkom relevantnog iskustva i obuke u području vođenja kontinuirane plovidbenosti.
- (d) Kod obavljanja provjere plovidbenosti, nadležno tijelo mora imati pristup važećim podacima kako je specificirano u točkama M.A.305., M.A.306. i M.A.401.
- (e) Osoblje koje obavlja provjeru plovidbenosti izdaje Obrazac 15a nakon zadovoljavajuće obavljene provjere plovidbenosti.

▼ B**M.B.903. Nalazi**

Ako se tijekom provjera zrakoplova ili drugim putem pronađu dokazi koji pokazuju neusklađenost sa zahtjevom iz dijela M, nadležno tijelo poduzima sljedeće korake:

1. za nalaze 1. stupnja, nadležno tijelo zahtijeva odgovarajući korektivni postupak koji se poduzima prije daljnjeg leta i nadležno tijelo odmah poduzima korake za trajno ili privremeno oduzimanje potvrde o provjeri plovidbenosti;
2. za nalaze 2. stupnja, korektivni postupak koji traži nadležno tijelo treba biti prikladan naravi nalaza.

▼ B*Dodatak I.***Sporazum o kontinuiranoj plovidbenosti**

1. Kad vlasnik u skladu s dijelom M.A.201. sklopi ugovor s odobrenom organizacijom za kontinuiranu plovidbenost prema dijelu M.A. poddijelu G za provođenje poslova vezanih uz vođenje kontinuirane plovidbenosti, vlasnik na zahtjev nadležnog tijela šalje primjerak sporazuma nadležnom tijelu države članice u kojoj je izvršena registracija nakon što ga potpišu obje strane.
2. Potrebno je sastaviti sporazum u kojem će se uzeti u obzir zahtjevi dijela M i utvrditi obveze potpisnika u odnosu na kontinuiranu plovidbenost zrakoplova.
3. Sporazum sadrži najmanje:
 - registraciju zrakoplova,
 - tip zrakoplova,
 - serijski broj zrakoplova,
 - podatke o vlasniku zrakoplova ili registriranom najmoprimcu ili o društvu uključujući adresu,

podatke o organizaciji za kontinuiranu plovidbenost odobrenoj prema dijelu M.A. poddijelu G uključujući adresu.
4. U sporazumu se navodi sljedeće:

„Vlasnik povjerava odobrenoj organizaciji vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova, razvoj programa održavanja koji odobravaju tijela za plovidbenost države članice u kojoj je zrakoplov registriran i organizaciju održavanja zrakoplova prema navedenom programu održavanja u odobrenoj organizaciji.

Prema ovom se sporazumu oba potpisnika obvezuju ispuniti svoje obveze po tom sporazumu.

Vlasnik potvrđuje da, koliko najbolje zna, sve informacije o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova, koje su dane odobrenoj organizaciji jesu i bit će točne i da se zrakoplov neće mijenjati bez prethodnog odobrenja odobrene organizacije.

U slučaju nepoštovanja ovog sporazuma od bilo kojeg potpisnika isti će postati ništavan. U takvom slučaju vlasnik zadržava potpunu odgovornost za svaki zadatak povezan s kontinuiranom plovidbenosti zrakoplova i vlasnik se obvezuje u roku od dva puna tjedna obavijestiti o tome nadležna tijela države članice u kojoj je izvršena registracija.”
5. Kad vlasnik sklopi ugovor s organizacijom za kontinuiranu plovidbenost odobrenu prema dijelu M.A. poddijelu G u skladu s dijelom M.A.201., obveze svake strane međusobno se dijele kako slijedi:

▼ M3

- 5.1. Obveze odobrene organizacije:
 1. mora imati tip zrakoplova unutar njegovog odobrenja;
 2. mora poštovati niže navedene uvjete za održavanje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova:
 - (a) razviti program održavanja zrakoplova, uključujući bilo koji razvijeni program pouzdanosti, ako je to primjereno;

▼ M3

- (b) navesti poslove održavanja (u programu održavanja) koje može obavljati pilot-vlasnik u skladu s točkom M.A.803.(c);
 - (c) organizirati odobrenje programa za održavanje zrakoplova;
 - (d) kada se odobri, dati primjerak programa za održavanje zrakoplova vlasniku;
 - (e) organizirati premošćujući inspekcijski pregled s prethodnim programom održavanja zrakoplova;
 - (f) organizirati da cjelokupno održavanje obavlja odobrena organizacija za održavanje;
 - (g) organizirati da se primjenjuju sve važeće naredbe o plovidbenosti;
 - (h) organizirati da sve kvarove koji se otkriju tijekom planiranog održavanja, tijekom provjere plovidbenosti ili o kojima izvijesti vlasnik, popravi odobrena organizacija za održavanje;
 - (i) koordinirati planirano održavanje, primjenu naredaba o plovidbenosti, zamjenu dijelova s ograničenim vijekom trajanja i zahtjeve za pregled komponenata;
 - (j) obavijestiti vlasnika svaki put kada zrakoplov treba dovesti odobrenoj organizaciji za održavanje;
 - (k) voditi svu tehničku dokumentaciju;
 - (l) arhivirati svu tehničku dokumentaciju;
3. organizirati odobrenje bilo koje izmjene na zrakoplovu u skladu s Prilogom (dio 21.) Uredbi (EZ) br. 1702/2003 prije nego što se realizira;
 4. organizirati odobrenje bilo kakvog popravka na zrakoplovu u skladu s Prilogom (dio 21.) Uredbi (EZ) br. 1702/2003 prije nego što se izvede;
 5. obavijestiti nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran svaki put kada vlasnik ne doveze zrakoplov odobrenoj organizaciji za održavanje kako to zahtijeva odobrena organizacija;
 6. obavijestiti nadležno tijelo države članice svaki put kada se ne poštuje postojeće uređenje;
 7. obaviti provjeru plovidbenosti zrakoplova, kada je to potrebno, i izdati potvrdu o provjeri plovidbenosti ili preporuku nadležnom tijelu države članice u kojoj je zrakoplov registriran;
 8. u roku od deset dana, poslati kopiju svake izdane ili produžene potvrde o provjeri plovidbenosti nadležnom tijelu države članice u kojoj je zrakoplov registriran;
 9. obaviti cjelokupno izvješćivanje o događajima koje se obvezno traži važećim propisima;
 10. obavijestiti nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran svaki put kad bilo koja strana otkáže postojeće uređenje.

▼ M3

5.2. Obveze vlasnika:

1. mora općenito razumjeti odobreni program održavanja;
2. mora općenito razumjeti ovaj Prilog (dio M);
3. mora dovesti zrakoplov odobrenoj organizaciji za održavanje koja je dogovorena s odobrenom organizacijom, u određeno vrijeme koje je utvrđeno zahtjevom odobrene organizacije;
4. ne smije modificirati zrakoplov bez prethodnog savjetovanja s odobrenom organizacijom;
5. mora obavijestiti odobrenu organizaciju o svim održavanjima koja su izvedena izuzetno, bez znanja i nadzora odobrene organizacije;
6. mora podnijeti izvješće odobrenoj organizaciji, kroz knjigu zrakoplova, o svim kvarovima otkrivenima tijekom operacija;
7. mora obavijestiti nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran svaki put kad bilo koja strana otkáže ovo uređenje;
8. mora obavijestiti nadležno tijela države članice u kojoj je zrakoplov registriran i odobrenu organizaciju svaki put kada se zrakoplov proda;
9. mora obaviti cjelokupno izvješćivanje o događajima koji se obvezno traže važećim propisima;
10. mora redovito obavješćivati odobrenu organizaciju o satima letenja zrakoplova i bilo kojim drugim podacima o uporabi, kako je dogovoreno s odobrenom organizacijom;
11. mora unijeti u knjige potvrdu o vraćanju u uporabu, kako je navedeno u točki M.A.803.(d), kada održavanje obavlja pilot-vlasnik ne prelazeći ograničenja popisa poslova održavanja koji je naveden u odobrenom programu održavanja, kako je utvrđeno u točki M.A.803.(c);
12. mora obavijestiti odobrenu organizaciju za vođenje kontinuirane plovidbenosti koja je odgovorna za vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova najkasnije 30 dana nakon bilo kojeg održavanja koje je obavio pilot-vlasnik u skladu s točkom M.A.305.(a).

▼M4*Dodatak II.***Potvrda o ovlaštenom vraćanju u uporabu EASA Obrazac 1**

Ove se upute odnose samo na uporabu EASA Obrasca 1 za namjene održavanja. Treba obratiti pažnju na Dodatak I. Prilogu (dio 21.) Uredbi (EZ) br. 1702/2003 koji obuhvaća uporabu EASA Obrasca 1 za namjene proizvodnje.

1. NAMJENA I UPORABA

- 1.1. Osnovna namjena potvrde je izjava o plovidbenosti u vezi održavanja obavljenog na proizvodima, dijelovima i uređajima (dalje u tekstu „element(i)“).
- 1.2. Treba uspostaviti korelaciju između potvrde i elementa (elemenata). Izdavatelj mora zadržati potvrdu u obliku koji omogućava provjeru izvornih podataka.
- 1.3. Potvrda je prihvatljiva mnogim nadležnim tijelima za plovidbenost, međutim, to može ovisiti o postojanju dvostranih sporazuma i/ili o politici nadležnog tijela za plovidbenost. Navod „odobreni podaci o projektu“ u ovoj potvrdi tada znači da su odobreni od strane nadležnog tijela za plovidbenost države uvoznice.
- 1.4. Ova potvrda nije izdatnica ili otpremnica.
- 1.5. Zrakoplov se ne smije vratiti u uporabu uporabom ove potvrde.
- 1.6. Ova potvrda ne predstavlja odobrenje za ugradnju elementa u određeni zrakoplov, motor ili elisu, nego pomaže krajnjem korisniku da utvrdi njegov status odobrenja plovidbenosti.
- 1.7. Na istoj potvrdi se ne smiju miješati elementi pušteni iz proizvodnje i elementi pušteni iz održavanja.

2. OPĆENITI FORMAT

- 2.1. Potvrda mora biti u skladu s priloženim formatom, uključujući brojeve polja i smještaj svakog polja. Međutim, veličina svakog polja može se mijenjati kako bi odgovarala pojedinačnoj primjeni, ali ne u takvom opsegu koji bi potvrdi učinio neprepoznatljivom.
- 2.2. Potvrda mora biti u formatu „landscape“, međutim ukupna veličina potvrde može se značajno povećati ili smanjiti sve dok potvrda ostaje prepoznatljiva i čitljiva. Ako se dvoumite, posavjetujte se s nadležnim tijelom.
- 2.3. Izjava o odgovornosti korisnika/ugraditelja može se nalaziti na bilo kojoj strani obrasca.
- 2.4. Svi ispisi moraju biti jasni i čitljivi kako bi se omogućilo lako čitanje.
- 2.5. Potvrda mora biti unaprijed otiskana ili izrađena na računalu, ali u oba slučaja ispis crta i slova mora biti jasan i čitljiv te u skladu s utvrđenim formatom.
- 2.6. Potvrda mora biti na engleskom jeziku i, ako je primjereno, na još jednom ili više drugih jezika.
- 2.7. Podaci koji se unose u potvrdi mogu se ispisati strojem/računalom ili ručno velikim tiskanim slovima i moraju biti lako čitljivi.

▼ **M4**

2.8. Radi veće jasnoće, uporabu skraćenica treba ograničiti na minimum.

2.9. Izdavalatelj potvrde može prostor koji preostane na poledini potvrde koristiti za moguće dodatne informacije, ali on ne smije sadržavati nikakve izjave u smislu potvrde. Svaka uporaba poledine potvrde mora se naznačiti u odgovarajućem polju na prednjoj strani potvrde.

3. PRESLIKE

3.1. Ne postoji ograničenje u vezi broja preslika potvrde koje se šalju klijentu ili koje zadržava izdavalatelj.

4. POGREŠKA(-E) NA POTVRDI

4.1. Ako krajnji korisnik na potvrdi pronade pogrešku(-e), o tom mora pismeno obavijestiti izdavalatelja. Izdavalatelj može izdati novu potvrdu, samo ako se pogreške mogu provjeriti i ispraviti.

4.2. Nova potvrda mora imati novi referentni broj, potpis i datum.

4.3. Zahtjev za novu potvrdu može se ispuniti bez ponovne provjere stanja elementa (elemenata). Nova potvrda nije izjava o trenutnom stanju i u polju 12 mora upućivati na prethodnu potvrdu izjavom: „Ovom potvrdom se ispravlja(-ju) pogreška(-e) u polju(-ima) [upisati ispravljeno(-a) polje(-a)] na potvrdi [upisati izvorni referentni broj] od [upisati datum prvobitnog izdavanja] i ona ne obuhvaća sukladnost/stanje/vraćanje u uporabu”. Obje potvrde se čuvaju u skladu s razdobljem čuvanja koje se odnosi na prvobitnu potvrdu.

5. POPUNJAVANJE POTVRDE OD STRANE IZDAVATELJA

Polje 1. Nadležno tijelo koje izdaje potvrdu/država

Upisuje se naziv i država nadležnog tijela pod čijom nadležnošću je ova potvrda izdana. Ako je nadležno tijelo Agencija, upisuje se samo „EASA”.

Polje 2. Zaglavlje EASA Obrasca 1

„POTVRDA O OVLAŠTENOM VRAĆANJU U UPORABU

EASA OBRAZAC 1”

Polje 3. Referentni broj obrasca

Upisuje se jedinstveni broj koji se određuje sustavom/postupkom numeriranja koji koristi organizacija navedena u polju 4.; može uključivati alfa-numeričke znakove.

Polje 4. Naziv i adresa organizacije

Unosi se puni naziv i adresa odobrene organizacije (vidjeti EASA Obrazac 3) koja vraća u uporabu stavke na koje se odnosi ova potvrda. Logotipi itd. su dopušteni ako stanu unutar polja.

Polje 5. Radni nalog/ugovor/račun

Kako bi se olakšala sljedivost elementa (elemenata), upišite broj radnog naloga, broj ugovora, broj računa ili sličan referentni broj.

▼ **M4****Polje 6. Element**

Upišite brojeve stavke elemenata, kad postoji više od jednog elemenata. Ovo polje omogućava lako upućivanje na polje 12.

Polje 7. Opis

Upišite naziv ili opis elementa. Prednost ima izraz koji je upotrijebljen u uputama za kontinuiranu plovidbenost ili u podacima za održavanje (npr. Ilustrirani katalog dijelova, Priručnik za održavanje zrakoplova, Servisni bilten, Priručnik za održavanje komponenata).

Polje 8. Broj dijela

Upisuje se broj dijela, onako kako je označen na elementu ili na oznaci/ambalaži. Ako se radi o motoru ili elisi, može se upotrijebiti oznaka tipa.

Polje 9. Količina

Upišite količinu elemenata.

Polje 10. Serijski broj

Ako se propisima zahtijeva da element bude označen serijskim brojem, upišite ga u ovo polje. Osim toga, može se upisati i bilo koji drugi serijski broj koji se ne zahtijeva propisima. Ako element nije označen serijskim brojem, upišite „N/A”.

Polje 11. Status/rad

Slijedi opis dopuštenih upisa u polje 11. Upisuje se samo jedan od ovih izraza – ako bi se moglo primijeniti više od jednog izraza, upotrijebite onaj koji najtočnije opisuje većinu obavljenog posla i/ili status artikla.

- i. Obnovljeno. Označava postupak kojim se osigurava da je element u potpunoj sukladnosti sa svim važećim radnim odstupanjima navedenim u uputama nositelja certifikata tipa ili proizvođača opreme u vezi kontinuirane plovidbenosti, ili u podacima koje je odobrilo ili prihvatilo nadležno tijelo. Element se u najmanju ruku rastavlja, čisti, pregleda, prema potrebi popravi, ponovno sastavlja i ispituje u skladu s gore navedenim podacima.
- ii. Popravljeno. Otklanjanje kvara (kvarova) uporabom primjenjivog standarda (*).
- iii. Pregledano/ispitano. Ispitivanje, mjerenje itd. u skladu s primjenjivim standardom (*) (npr. vizualni pregled, funkcionalno ispitivanje, ispitivanje u radionici itd.).
- iv. Izmijenjeno. Izmjena nekog dijela u skladu s primjenjivim standardom (*).

Polje 12. Napomene

Opisuje se rad naveden u polju 11., bilo izravno ili upućivanjem na prateću dokumentaciju koja je korisniku ili ugraditelju potrebna za utvrđivanje plovidbenosti elementa (elemenata) u odnosu na rad za koji se izdaje potvrda. Ako je potrebno, može se upotrijebiti poseban list papira na koji se upućuje u glavnom EASA Obrascu 1. Svakom se izjavom mora jasno označiti na koji element (elemente) iz polja 6. se ona odnosi.

(*) Primjenjivi standard je standard, metoda, tehnika ili praksa proizvodnje/projekta/održavanja/kvalitete, koje je nadležno tijelo odobrilo ili prihvatilo. Primjenjivi standard se opisuje u polju 12.

▼ M4

Primjeri podataka koji se upisuju u polje 12. su:

- i. Upotrijebljeni podaci za održavanje, uključujući status promjene i upućivanje.
- ii. Usklađenost s naredbama za plovidbenost ili sa servisnim biltenima.
- iii. Obavljeni popravci.
- iv. Obavljene preinake.
- v. Ugradnja zamjenskih dijelova.
- vi. Status dijelova s ograničenim vijekom trajanja.
- vii. Odstupanja od radnog naloga klijenta.
- viii. Izjave o vraćanju u uporabu, za ispunjavanje zahtjeva stranih tijela za civilno zrakoplovstvo u vezi održavanja.
- ix. Informacije potrebne za podršku pošiljke s manjkavostima ili ponovnog sastavljanja nakon isporuke.
- x. Za organizacije za održavanje odobrene u skladu s pododjeljkom F Priloga I. (dio M), izjava o potvrdi o vraćanju komponente u uporabu iz točke M.A.613.:

„Potvrđuje se da je, ako u ovom polju nije drukčije navedeno, rad naveden u polju 11. i opisan u ovom polju obavljen u skladu sa zahtjevima iz odjeljka A pododjeljka F Priloga I. (dio M) Uredbi (EZ) br. 2042/2003 te da se u vezi s tim radom element smatra spremnim za vraćanje u uporabu. OVO NIJE VRAĆANJE U UPORABU NA TEMELJU PRILOGA II. (DIO 145.) UREDBI (EZ) BR. 2042/2003.”

Kada se podaci tiskaju na elektroničkom EASA Obrascu 1, svi odgovarajući podaci koji nisu primjereni za druga polja, upisuju se u ovo polje.

Polja 13.a-13.e

Općeniti zahtjevi za polja 13.a-13.e: Ne upotrebljavaju se za vraćanje u uporabu nakon održavanja. Osjenčite ih, potamnite ili označite na neki drugi način kako biste spriječili nenamjernu ili neovlaštenu uporabu.

Polje 14.a

Označite odgovarajući kvadratić (kvadratiće) koji označavaju propise koji se primjenjuju na obavljeni rad. Ako se označi kvadratić „ostali propisi navedeni su u polju 12.”, tada u polju 12. moraju biti navedeni propisi drugih nadležnih tijela za plovidbenost. Mora se označiti najmanje jedan kvadratić, a mogu se označiti i oba, kako je primjereno.

Za sva održavanja koja obavljaju organizacije za održavanje odobrene u skladu s odjeljkom A pododjeljkom F Priloga I. (dio M) Uredbi (EZ) br. 2042/2003, mora se označiti kvadratić „ostali propisi navedeni su u polju 12.” i izjava o potvrdi o vraćanju u uporabu u polju 12. U tom slučaju je izjava „osim ako u ovom polju nije drukčije navedeno” namijenjena za rješavanje sljedećih slučajeva:

- (a) kad održavanje nije moglo biti završeno;
- (b) kad je održavanje odstupilo od standarda koji se zahtijeva Prilogom I. (dio M);
- (c) kad je održavanje obavljeno u skladu s nekim drugim zahtjevom, a ne onim koji je naveden u Prilogu I. (dio M). U tom slučaju u polju 12. se navodi određeni nacionalni propis.

▼M4

Za sva održavanja koja obavljaju organizacije za održavanje odobrene u skladu s odjeljkom A Priloga II. (dio 145.) Uredbi (EZ) br. 2042/2003, izjava „osim ako u ovom polju nije drukčije navedeno” namijenjena je za rješavanje sljedećih slučajeva:

- (a) kad održavanje nije moglo biti završeno;
- (b) kad je održavanje odstupilo od standarda koji se zahtijeva Prilogom II. (dio 145.);
- (c) kad je održavanje obavljeno u skladu s nekim drugim zahtjevom, a ne onim koji je naveden u Prilogu II. (dio 145.). U tom slučaju u polju 12. se navodi određeni nacionalni propis.

Polje 14.b Potpis ovlaštene osobe

U ovaj se prostor potpisuje ovlaštena osoba. U ovo se polje mogu potpisati samo osobe posebno ovlaštene na temelju pravila i politika nadležnog tijela. Za pomoć pri prepoznavanju, može se dodati jedinstveni broj kojim se određuje ovlaštena osoba.

Polje 14.c Broj potvrde/odobrenja

Upisuje se broj/referentna oznaka potvrde/odobrenja. Ovaj broj ili referentnu oznaku izdaje nadležno tijelo.

Polje 14.d Ime

Upisuje se u čitljivom obliku ime osobe koja se potpisala u polju 14.b.

Polje 14.e Datum

Upisuje se datum kad je potpisano polje 14.b; datum mora biti napisan u obliku dd = dan označen dvjema znamenkama, mmm = prva tri slova naziva mjeseca, gggg = godina u obliku 4 znamenke.

Odgovornosti korisnika/ugraditelja

Na potvrdu upišite sljedeću izjavu kojom obavješćujete krajnje korisnike da nisu oslobođeni od svojih odgovornosti u vezi ugradnje i uporabe bilo kojeg elementa kojem je priložen obrazac:

„OVA POTVRDA NE PREDSTAVLJA AUTOMATSKI OVLAŠTENJE ZA UGRADNJU.

KADA KORISNIK/UGRADITELJ OBAVLJA POSAO U SKLADU S PROPISIMA NEKOG DRUGOG NADLEŽNOG TIJELA ZA PLOVIDBENOST A NE NADLEŽNOG TIJELA ZA PLOVIDBENOST KOJE JE NAVEDENO U POLJU 1., BITNO JE DA KORISNIK/UGRADITELJ OSIGURA DA NJEGOVO/NJEZINO NADLEŽNO TIJELO ZA PLOVIDBENOST PRIHVATI ELEMENTE OD NADLEŽNOG TIJELA ZA PLOVIDBENOST NAVEDENOG U POLJU 1.

IZJAVE U POLJIMA 13.A I 14.A NE PREDSTAVLJAJU POTVRDU ZA UGRADNJU. U SVIM SLUČAJEVIMA DOKUMENTACIJA O ODRŽAVANJU ZRAKOPLOVA MORA SADRŽAVATI POTVRDU ZA UGRADNJU KOJU KORISNIK/UGRADITELJ IZDAJE U SKLADU S NACIONALNIM PROPISIMA, PRIJE NEGO ŠTO SE ZRAKOPLOV MOŽE UPOTRIJEBITI ZA LETENJE.”

1. Nadležno tijelo koje izdaje potvrdu / država		2. POTVRDA O OVLAŠTENOM VRAĆANJU U UPORABU EASA OBRAZAC 1			3. Referentni broj obrasca	
4. Naziv i adresa organizacije					5. Radni nalog/ugovor/račun	
6. Element	7. Opis	8. Broj dijela	9. Količina	10. Serijski broj	11. Status/rad	
12. Napomene						
<p>13.a. Potvrđuje se da su gore navedeni elementi proizvedeni u skladu s:</p> <p>☐ odobrenim projektnim podacima, te su u stariju za siguran rad</p> <p>☐ neodobrenim projektnim podacima, navedenim u polju 12.</p>						
13.b. Potpis ovlaštene osobe		13.c. Broj odobrenja/ovlaštenja		14.b. Potpis ovlaštene osobe		14.c. Referentni broj potvrde/odobrenja
13.d. Ime		13.e. Datum (dd mmm gggg)		14.d. Ime		14.e. Datum (dd mmm gggg)
ODGOVORNOSTI KORISNIKA/UGRADITELJA						
Ova potvrda ne predstavlja automatski ovlaštenje za ugradnju elementa (elemenata).						
Kada korisnik/ugraditelj obavlja posao u skladu s propisima nekog drugog nadležnog tijela za plovidbenost, a ne nadležnog tijela za plovidbenost koje je navedeno u polju 1., bitno je da korisnik/ugraditelj osigura da njegov/njezino nadležno tijelo za plovidbenost prihvati elemente od nadležnog tijela za plovidbenost navedenog u polju 1.						
Izjave u poljima 13.a i 14.a ne predstavljaju potvrdu za ugradnju. U svim slučajevima dokumentacija o održavanju zrakoplova mora sadržavati potvrdu za ugradnju koju korisnik/ugraditelj izdaje u skladu s nacionalnim propisima, prije nego što se zrakoplov može upotrijebiti za letenje.						

▼ **M4**

Dodatak III.

Potvrda o provjeri plovidbenosti – EASA Obrazac 15

[DRŽAVA ČLANICA] članica Europske unije (*)	
POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI	
Referentni broj Potvrde o provjeri plovidbenosti:	
U skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća, dok je na snazi, sljedeća organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti, odobrena u skladu s odjeljkom A pododjeljkom G Priloga I. (dio M) Uredbi Komisije (EZ) br. 2042/2003	
[NAZIV I ADRESA ODOBRENE ORGANIZACIJE]	
Referentna oznaka odobrenja: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE].MG.[NNNN].	
obavila je pregled plovidbenosti u skladu s točkom M.A.710 Priloga I. Uredbi Komisije (EZ) br. 2042/2003 na sljedećem zrakoplovu:	
Proizvođač zrakoplova:	
Proizvođačeva oznaka zrakoplova:	
Registracija zrakoplova:	
Serijski broj zrakoplova:	
i ovaj se zrakoplov, u vrijeme pregleda, smatra plovidbenim.	
Datum izdavanja:	Datum isteka valjanosti:
Potpis:	Broj ovlaštenja:
1. produženje: Zrakoplov je u posljednjih godinu dana bio u kontroliranom okruženju u skladu s točkom M.A.901. Priloga I. Uredbi Komisije (EZ) br. 2042/2003. Zrakoplov se u trenutku izdavanja smatra plovidbenim.	
Datum izdavanja:	Datum isteka valjanosti:
Potpis:	Broj ovlaštenja:
Naziv organizacije:	Referentna oznaka odobrenja:
2. produženje: Zrakoplov je u posljednjih godinu dana bio u kontroliranom okruženju u skladu s točkom M.A.901. Priloga I. Uredbi Komisije (EZ) br. 2042/2003. Zrakoplov se u trenutku izdavanja smatra plovidbenim.	
Datum izdavanja:	Datum isteka valjanosti:
Potpis:	Broj ovlaštenja:
Naziv organizacije:	Referentna oznaka odobrenja:

EASA Obrazac 15b, 3. izdanje

(*) Izbrisati za države koje nisu članice EU-a.

▼ **M4**

[DRŽAVA ČLANICA]

članica Europske unije (*)

POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI

Referentni broj Potvrde o provjeri plovidbenosti:

U skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća, dok je na snazi, [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE] ovim potvrđuje da se sljedeći zrakoplov:

Proizvođač zrakoplova:

Proizvođačeva oznaka zrakoplova:

Registracija zrakoplova:

Serijski broj zrakoplova:

u vrijeme pregleda, smatra plovidbenim.

Datum izdavanja: Datum isteka valjanosti:

Potpis: Broj ovlaštenja:

1. produženje: Zrakoplov je u posljednjih godinu dana bio u kontroliranom okruženju u skladu s točkom M.A.901. Priloga I. Uredbi Komisije (EZ) br. 2042/2003. Zrakoplov se u trenutku izdavanja smatra plovidbenim.

Datum izdavanja: Datum isteka valjanosti:

Potpis: Broj ovlaštenja:

Naziv organizacije: Referentna oznaka odobrenja:

2. produženje: Zrakoplov je u posljednjih godinu dana bio u kontroliranom okruženju u skladu s točkom M.A.901. Priloga I. Uredbi Komisije (EZ) br. 2042/2003. Zrakoplov se u trenutku izdavanja smatra plovidbenim.

Datum izdavanja: Datum isteka valjanosti:

Potpis: Broj ovlaštenja:

Naziv organizacije: Referentna oznaka odobrenja:

EASA Obrazac 15a, 3. izdanje

(*) Izbrisati za države koje nisu članice EU-a.

▼ **M4***Dodatak IV.***Klase odobrenja i sustav ovlaštenja unutar odobrenja organizacija za održavanje iz Priloga I. (dio M) pododjeljka F i Priloga II. (dio 145.)**

1. Osim kad je za najmanje organizacije u stavku 12. drukčije navedeno, tablica iz točke 13. predstavlja standardni sustav za odobrenje organizacija za održavanje na temelju pododjeljka F Priloga I. (dio M) i Priloga II. (dio 145.). Organizaciji se mora dodijeliti odobrenje koje se kreće od jedne klase i ovlaštenja s ograničenjima, do svih klasa i ovlaštenja s ograničenjima.
2. Osim tablice iz točke 13., od odobrene organizacije za održavanje traži se da navede opseg radova u svom priručniku organizacije za održavanje. Vidjeti također stavak 11.
3. Unutar klase(-a) i ovlaštenje(-a) odobrenja koje dodjeljuje nadležno tijelo, opsegom radova utvrđenim u priručniku organizacije za održavanje definiraju se točna ograničenja odobrenja. Stoga je od bitnog značaja da klasa(-e) i ovlaštenje(-a) unutar odobrenja i opseg radova organizacije budu usklađeni.
4. Ovlaštenje kategorije klase A znači da odobrena organizacija za održavanje smije obavljati održavanje na zrakoplovu i bilo kojoj komponenti (uključujući motore i/ili pomoćne pogonske uređaje (APU)) u skladu s podacima o održavanju zrakoplova ili, ako se s tim složi nadležno tijelo, u skladu s podacima o održavanju komponente, samo dok su takve komponente ugrađene u zrakoplov. Međutim, takva odobrena organizacija za održavanje s ovlaštenjem A može privremeno odstraniti komponentu radi održavanja, kako bi se olakšao pristup toj komponenti, osim u slučaju kad takvo odstranjivanje stvara potrebu za dodatnim održavanjem koje nije predmet odredaba ovog stavka. To je predmet postupka nadzora u priručniku organizacije za održavanje, koji mora odobriti nadležno tijelo. U dijelu koji se odnosi na ograničenja utvrđuje se opseg takvog održavanja i pritom se navodi opseg odobrenja.
5. Ovlaštenje kategorije klase B znači da odobrena organizacija za održavanje smije obavljati održavanje na neugrađenom motoru i/ili APU-u i na komponentama motora i/ili APU-a u skladu s podacima o održavanju motora i/ili APU-a ili, ako se s tim složi nadležno tijelo, u skladu s podacima o održavanju komponente, samo dok su takve komponente ugrađene u motor i/ili APU. Međutim, takva odobrena organizacija za održavanje s ovlaštenjem B može privremeno odstraniti komponentu radi održavanja, kako bi se olakšao pristup toj komponenti, osim u slučaju kad takvo odstranjivanje stvara potrebu za dodatnim održavanjem koje nije predmet odredaba ovog stavka. U dijelu koji se odnosi na ograničenja utvrđuje se opseg takvog održavanja i pritom se navodi opseg odobrenja. Organizacija za održavanje odobrena ovlaštenjem kategorije klase B smije također izvoditi održavanje na ugrađenom motoru tijekom „baznog” i „linijskog” održavanja, što podliježe postupku nadzora u priručniku organizacije za održavanje, koji mora odobriti nadležno tijelo. Opseg radova iz priručnika organizacije za održavanje odražava takvu djelatnost kad to dopušta nadležno tijelo.

▼ **M4**

6. Ovlaštenje kategorije klase C znači da odobrena organizacija za održavanje smije obavljati održavanje na neugrađenim komponentama (osim motora i APU-a) koji su namijenjeni za ugradnju u zrakoplov ili u motor/APU. U dijelu koji se odnosi na ograničenja utvrđuje se opseg takvog održavanja i pritom se navodi opseg odobrenja. Organizacija za održavanje odobrena ovlaštenjem kategorije klase C smije također obavljati održavanje na ugrađenoj komponenti tijekom baznog i linijskog održavanja ili u objektu za održavanje motora/APU-a, što podliježe postupku nadzora u priručniku organizacije za održavanje koji odobrava nadležno tijelo. Opseg radova iz priručnika organizacije za održavanje odražava takvu djelatnost kad to dopušta nadležno tijelo.
7. Ovlaštenje kategorije klase D je samostalno ovlaštenje za klasu, koje nije nužno povezano s određenim zrakoplovom, motorom ili drugom komponentom. Ovlaštenje D1 - provjera bez razaranja („Non Destructive Testing” - NDT) je potrebno samo za odobrenu organizaciju za održavanje koja izvodi NDT kao poseban posao za neku drugu organizaciju. Organizacija za održavanje odobrena ovlaštenjem kategorije klase A ili B ili C smije obavljati NDT na proizvodima koje održava uz uvjet da priručnik organizacije za održavanje sadrži postupke NDT-a, bez potrebe za ovlaštenjem za klasu D1.
8. U slučaju organizacije za održavanje koja je odobrena u skladu s Prilogom II. (dio 145.), ovlaštenja kategorije klase A dijele se dalje na „bazno” i „linijsko” održavanje. Takva organizacija može imati odobrenje ili za „bazno” ili za „linijsko” održavanje, ili za oba. Valja napomenuti da se za „linijski” objekt koji se nalazi na lokaciji objekta glavne baze zahtijeva odobrenje za „linijsko” održavanje.
9. Namjena komponente s ograničenjima je da se nadležnim tijelima omogući fleksibilnost za prilagođavanje odobrenja bilo kojoj određenoj organizaciji. Ovlaštenja se na odobrenju navode samo ako su odgovarajuće ograničena. U tablici iz točke 13. navedene su moguće vrste ograničenja. Iako je u svakom ovlaštenju za klasu održavanje navedeno posljednje, prihvatljivo je da se umjesto tipa ili proizvođača zrakoplova ili motora istakne posao održavanja, ako je to za organizaciju primjerenije (primjer može biti ugradnja i održavanje sustava avionike). Ovakvo navođenje u odjeljku s ograničenjima pokazuje da organizacija za održavanje ima odobrenje za izvođenje održavanja do i uključujući taj određeni tip/posao.
10. Pri upućivanju na seriju, tip i grupu u dijelu s ograničenjima klase A i B, serija znači specifičnu seriju tipa kao što su Airbus 300 ili 310 ili 319 ili Boeing serije 737-300 ili serija RB211-524 ili Cessna 150 ili Cessna 172 ili Beech 55 ili kontinentalna serija O-200 itd.; tip znači specifični tip ili model kao što je Airbus tipa 310-240 ili RB tipa 211-524 B4 ili Cessna tipa 172RG; može se navesti bilo koji broj serija ili tipova; grupa znači, na primjer, jednomotorni klipni zrakoplovi Cessna ili klipni motori Lycoming bez kompresora itd.
11. Kad se koristi duža lista ovlaštenja koja može podlijevati čestim izmjenama, tada takve izmjene moraju biti u skladu s postupkom neizravnog odobrenja iz točaka M.A.604.(c) i M.B.606.(c) ili 145.A.70.(c) i 145.B.40., kako je primjereno.

▼ M4

12. Organizacija za održavanje koja zapošljava samo jednu osobu i za planiranje i za provođenje cjelokupnog održavanja može imati samo ograničeni opseg odobrenja ovlaštenja. Najveća dozvoljena ograničenja su:

KLASA	OVLAŠTENJE	OGRANIČENJE
KLASA ZRAKOPLOVA	OVLAŠTENJE A2 AVIONI 5 700 KG I MANJE	S KLIPNIM MOTOROM 5 700 KG I MANJE
KLASA ZRAKOPLOVA	OVLAŠTENJE A3 HELIKOPTERI	S JEDNIM KLIPNIM MOTOROM 3 175 KG I MANJE
KLASA ZRAKOPLOVA	OVLAŠTENJE A4 ZRAKOPLOVI OSIM A1, A2 I A3	BEZ OGRANIČENJA
KLASA MOTORA	OVLAŠTENJE B2 KLIPNI	MANJE OD 450 KS
OVLAŠTENJE ZA KLASU KOMPONENATA OSIM ZA KOMPLETNE MOTORE ILI APU-E	C1 DO C22	PREMA LISTI OVLAŠTENJA
SPECIJALIZIRANA KLASA	D1 NDT	NDT MORA (MORAJU) SE SPECIFICIRATI METODA(E)

Valja napomenuti da takvu organizaciju nadležno tijelo može dodatno ograničiti u vezi opsega odobrenja, ovisno o mogućnostima određene organizacije.

13. *Tabela*

KLASA	OVLAŠTENJE	OGRANIČENJE	BAZNO	LINIJSKO
ZRAKOPLOV	A1 avioni iznad 5 700 kg	[Ovlaštenje rezervirano za organizacije za održavanje odobrene u skladu s Prilogom II. (dio 145.)] [Navodi se proizvođač ili grupa ili serija ili tip aviona i/ili poslovi održavanja] <i>Primjer: Airbus serije A320</i>	[DA/NE]*	[DA/NE]*
	A2 Avioni od 5 700 kg i manje	[Navodi se proizvođač ili grupa ili serija ili tip aviona i/ili poslovi održavanja] <i>Primjer: DHC-6 Twin Otter serija</i>	[DA/NE]*	[DA/NE]*
	A3 Helikopteri	[Navodi se proizvođač ili grupa ili serija ili tip helikoptera i/ili posao (poslovi)] <i>Primjer: Robinson R44</i>	[DA/NE]*	[DA/NE]*
	A4 Zrakoplovi osim A1, A2 i A3	Navodi se serija ili tip zrakoplova i/ili posao (poslovi) održavanja.	[DA/NE]*	[DA/NE]*

▼ M4

KLASA	OVLAŠTENJE	OGRANIČENJE	BAZNO	LINIJSKO
MOTORI	B1 Turbinski	[Navodi se serija ili tip motora i/ili posao (poslovi) održavanja] Primjer: serija PT6A		
	B2 Klipni	[Navodi se proizvođač ili grupa ili serija ili tip motora i/ili posao (poslovi) održavanja]		
	B3 APU	[Navodi se proizvođač ili serija ili tip motora i/ili posao (poslovi) održavanja]		
KOMPONENTE OSIM KOMPLETNIH MOTORA ILI APU-A	C1 Klimatizacija i održavanje tlaka	[Navodi se tip zrakoplova ili proizvođač zrakoplova ili proizvođač komponente ili određena komponenta i/ili upućivanje na listu ovlaštenja u priručniku i/ili posao (poslovi) održavanja] <i>Primjer: PT6A Komanda za gorivo</i>		
	C2 Automatika leta			
	C3 Komunikacija i navigacija			
	C4 Vrata – otvori			
	C5 Električna energija i svjetla			
	C6 Oprema			
	C7 Motor – APU			
	C8 Komande leta			
	C9 Gorivo			
	C10 Helikopter – rotori			
	C11 Helikopter – prijenos			
	C12 Hidraulika			
	C13 Sustav prikazivanja i zapisivanja			
	C14 Podvozje			
	C15 Kisik			
	C16 Elise			
	C17 Pneumatika i vakuum			
	C18 Zaštita od leda/ kiše/požara			
	C19 Prozori			
C20 Struktura				

▼ M4

KLASA	OVLAŠTENJE	OGRANIČENJE	BAZNO	LINIJSKO
	C21 Vodeni balast			
	C22 Povećanje propulzije			
SPECIJALIZIRANE USLUGE	D1 Provjera bez razaranja	[Navodi se određena metoda(e) NDT-a]		

▼ **M4**

Dodatak V.

Odobrenje organizacije za održavanje iz Priloga I. (dio M) pododjeljka F

Strana 1 od 2

[DRŽAVA ČLANICA] (*)

članica Europske unije (**)

POTVRDA O ODOBRENJU ORGANIZACIJE ZA ODRŽAVANJE

Referentna oznaka: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE(*).MF.[XXXX]

U skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbom Komisije (EZ) br. 2042/2003, dok su na snazi, i pod niže navedenim uvjetima, [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE (*)] ovim potvrđuje da je:

[NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]

kao organizacija za održavanje, u skladu s odjeljkom A pododjeljkom F Priloga I. (dio M) Uredbi (EZ) br. 2042/2003, odobrena za održavanje proizvoda, dijelova i uređaja navedenih u priloženoj tablici odobrenja te za izdavanje odgovarajućih potvrda o vraćanju u uporabu, uz korištenje gornjih upućivanja.

UVJETI:

1. Ovo je odobrenje ograničeno na ono utvrđeno u odjeljku o opsegu poslova u priručniku odobrene organizacije za održavanje iz odjeljka A pododjeljka F Priloga I. (dio M).
2. Ovo odobrenje zahtijeva usklađenost s postupcima utvrđenim u priručniku odobrene organizacije za održavanje.
3. Ovo je odobrenje valjano dok je organizacija za održavanje u skladu s Prilogom I. (dio M) Uredbi (EZ) br. 2042/2003.
4. Ovisno o sukladnosti s prethodno navedenim uvjetima, ovo odobrenje ostaje na snazi na neodređeno vrijeme, ako se od njega nije prethodno odustalo, ako nije zamijenjeno, privremeno ili trajno oduzeto.

Datum prvobitnog izdavanja:

Datum ove izmjene:

Broj izmjene:

Potpis:

Za nadležno tijelo: [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE (*)]

EASA Obrazac 3-MF, 2. izdanje

(*) ili EASA, ako je EASA nadležno tijelo.

(**) Izbrisati ako država nije članica EU-a ili u slučaju EASA-e.

▼ **M4**

Strana 2 od 2

TABLICA ODOBRENJA ORGANIZACIJE ZA ODRŽAVANJE

Referentna oznaka: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE (*).MF.[XXXX]

Organizacija: [NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]

KLASA	OVLAŠTENJE	OGRANIČENJE
ZRAKOPLOV (**)	(***)	(***)
	(***)	(***)
ZRAKOPLOV (**)	(***)	(***)
	(***)	(***)
KOMPONENTE OSIM KOMPLETNIH MOTORA ILI APU-a (**)	(***)	(***)
	(***)	(***)
	(***)	(***)
	(***)	(***)
	(***)	(***)
	(***)	(***)
SPECIJALIZIRANE USLUGE (**)	(***)	(***)
	(***)	(***)

Ovo odobrenje je ograničeno na proizvode, dijelove i uređaje te na djelatnosti navedene u odjeljku o opsegu poslova u priručniku odobrene organizacije za održavanje.

Referentna oznaka priručnika organizacije za održavanje:

Datum prvobitnog izdavanja:

Datum posljednje odobrene izmjene: Broj izmjene:

Potpis:

Za nadležno tijelo: [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE (*)]

EASA Obrazac 3-MF, 2. izdanje

(*) ili EASA, ako je EASA nadležno tijelo.

(**) Prekrižiti nepotrebno, ako organizacija nije odobrena.

(***) Upisati odgovarajuće ovlaštenje i ograničenje.

▼ **M4***Dodatak VI.***Odobrenje organizacije za vođenje kontinuirane plovidbenosti iz Priloga I. (dio M) pododjeljka G**

[DRŽAVA ČLANICA] (*)

članica Europske unije (**)

POTVRDA O ODOBRENJU ORGANIZACIJE ZA VOĐENJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI

Referentna oznaka: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE (*).MG.XXXX (ref.oznaka AOC-a XX.XXX)]

U skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbom Komisije (EZ) br. 2042/2003, dok su na snazi, i pod niže navedenim uvjetima, [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE (*)] ovim potvrđuje da je:

[NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]

kao organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti, u skladu s odjeljkom A pododjeljkom G Priloga I. (dio M) Uredbi (EZ) br. 2042/2003, odobrena za vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova navedenih u priloženoj tablici odobrenja I, kad je tako određeno, za izdavanje preporuka i potvrda o provjeri plovidbenosti nakon pregleda plovidbenosti kako je navedeno u točki M.A.710. Priloga I. (dio M) te, kad je tako određeno, za izdavanje dozvola za letenje, kako je navedeno u točki M.A.711.(c) Priloga I. (dio M) istoj Uredbi.

UVJETI:

1. Ovo odobrenje je ograničeno na ono utvrđeno u odjeljku o rasponu odobrenja u odobrenom priručniku o vođenju kontinuirane plovidbenosti, kako je navedeno u odjeljku A pododjeljku G Priloga I. (dio M) Uredbi (EZ) br. 2042/2003.
2. Ovim se odobrenjem zahtijeva usklađenost s postupcima navedenim u Prilogu I. (dio M) Uredbi (EZ) br. 2042/2003 u vezi odobrenog priručnika za vođenje kontinuirane plovidbenosti.
3. Ovo je odobrenje valjano dok je odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti u skladu s Prilogom I. (dio M) Uredbi (EZ) br. 2042/2003.
4. Kad organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti u skladu sa svojim sustavom kvalitete sklopi ugovor za usluge jedne ili više organizacija, ovo odobrenje ostaje valjanim pod uvjetom da takva organizacija (takve organizacije) ispunjavaju valjane ugovorne obveze.
5. Ovisno o sukladnosti s gornjim uvjetima 1. do 4., ovo odobrenje ostaje na snazi na neodređeno vrijeme, ako se od njega nije prethodno odustalo, ako nije zamijenjeno, privremeno ili trajno oduzeto
Ako se ovaj obrazac koristi i za imatelje AOC-a, referentnoj oznaci se uz uobičajeni broj dodaje i broj AOC-a, a uvjet 5. se zamjenjuje sljedećim posebnim uvjetima:
6. Ovo odobrenje ne predstavlja dozvolu za upravljanje tipovima zrakoplova iz stavka 1. Dozvola za upravljanje zrakoplovom je Svjedodžba o sposobnosti zračnog prijevoznika (Air Operator Certificate - AOC).
7. Prekid, privremena ili trajna obustava AOC-a ovo odobrenje automatski čini nevažećim u odnosu na registracije zrakoplova navedene u AOC-u, osim ako nadležno tijelo izričito ne navede drukčije.
8. Ovisno o sukladnosti s prethodno navedenim uvjetima, ovo odobrenje ostaje na snazi na neodređeno vrijeme, ako se od njega nije prethodno odustalo, ako nije zamijenjeno, privremeno ili trajno obustavljeno

Datum prvobitnog izdavanja:

Potpis:

Datum ove izmjene: Broj izmjene

Za nadležno tijelo: [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE (*)]

Strana ... od

▼ **M4**

Strana 2 od 2

TABLICA ODOBRENJA ORGANIZACIJE ZA VOĐENJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTIReferentna oznaka: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE (*).MG.XXXX
(ref.oznaka AOC-a XX.XXX)]

Organizacija: [NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]

Tip/serija/grupa zrakoplova	Odobrena provjera plovidbenosti	Odobrene dozvole za letenje	Organizacija(-e) djeluje(-u) pod sustavom kvalitete
	[DA/NE] (***)	[DA/NE] (***)	
	[DA/NE] (***)	[DA/NE] (***)	
	[DA/NE] (***)	[DA/NE] (***)	
	[DA/NE] (***)	[DA/NE] (***)	

Ova tablica odobrenja je ograničena na ono što je navedeno u rasponu odobrenja u odjeljku odobrenog priručnika za vođenje kontinuirane plovidbenosti

Oznaka priručnika za vođenje kontinuirane plovidbenosti:

Datum prvobitnog izdavanja:

Potpis:

Datum posljednje izmjene: Broj

Za nadležno tijelo: [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE (*)]

EASA Obrazac 14, izdanje 3.

- (*) ili EASA, ako je EASA nadležno tijelo.
 (***) Izbrisati ako država nije članice EU-a ili u slučaju EASA-e.
 (***) Prekrižiti nepotrebno, ako organizacija nije odobrena.

▼ B*Dodatak VII.***Složeni zadaci održavanja****▼ M3**

Sljedeće su složeni poslovi održavanja iz točaka M.A.502.(d)3, M.A.801.(b)2 i M.A.801.(c):

▼ B

1. Preinaka, popravak ili zamjena zakivanjem, spajanjem/vezanjem, laminiranjem ili zavarivanjem bilo kojeg od sljedećih dijelova konstrukcije zrakoplova:
 - (a) nosač kutijastog presjeka;
 - (b) uzdužnica krila ili element tetive;
 - (c) ramenjača;
 - (d) pojas ramenjače;
 - (e) element rešetkastog nosača;
 - (f) tkivo nosača;
 - (g) kobilica ili hrbat trupa zračnog broda ili plovka;
 - (h) dio opterećen na sabijanje od rebrastog lima na površini krila ili repa;
 - (i) glavno rebro krila;
 - (j) upornica površine krila ili repa;
 - (k) nosač motora;
 - (l) ramenjača ili konstrukcija trupa;
 - (m) element bočnog nosača, vodoravni nosač ili pregrada;
 - (n) nosač ili okov podupirača sjedala;
 - (o) zamjena šina stolaca;
 - (p) potporanj ili upornica podvozja;
 - (q) osovina;
 - (r) kotač; te
 - (s) skija ili nosač skije osim zamjene prevlake za niske razine trenja.
2. Preinaka ili popravak bilo kojeg od sljedećih dijelova:
 - (a) oplate zrakoplova ili oplate plovka zrakoplova, ako radovi zahtijevaju uporabu nosača, dizalice ili pribora;
 - (b) oplate zrakoplova koja podliježe opterećenjima od povećanja tlaka (pre-surizacije), ako je izmjereno oštećenje oplate veće od 15 cm (6 inča) u bilo kojem smjeru;
 - (c) dio kontrolnog sustava koji nosi opterećenje, uključujući komandnu palicu, pedal, osovinu, kvadrant, prijenosnu polugu komandi, cjevasto vratilo, robove za upravljanje i kovani ili lijevani nosač, ali osim
 - i. kalupnog kovanja podmetača za popravak ili priključka za kabel, te
 - ii. zamjene priključka na kraju protutaktne cijevi koji se pričvršćuje zakivanjem; te
 - (d) bilo koje druge strukture, koja nije navedena pod (1), koju je proizvođač označio kao primarnu strukturu u svom priručniku za održavanje, priručniku za strukturalni popravak ili uputama za kontinuiranu plovidbenost.

▼ M3

3. Izvođenje sljedećeg održavanja na klipnom motoru:
 - (a) demontaža i kasnija ponovna montaža klipnog motora, osim radi i. postizanja pristupa sklopovima klipa/cilindra; ili ii. uklanjanja stražnje pomoćne ploče radi pregleda i/ili zamjene sklopova uljne pumpe, kada takav rad ne uključuje uklanjanje i ponovno postavljanje unutarnjih uređaja;
 - (b) demontaža i kasnija ponovna montaža reduktora;
 - (c) zavarivanje i tvrdo lemljenje spojeva, osim manjih popravaka zavarivanjem na ispušnim jedinicama koje obavlja odgovarajuće odobren ili ovlašten varilac, ali isključujući zamjenu komponenata;
 - (d) posezanje za pojedinim dijelovima jedinica koje su dobavljene kao prethodno testirane jedinice, osim zamjene i podešavanja elemenata koji se uobičajeno zamjenjuju ili podešavaju u uporabi.
4. balansiranje elise, osim:
 - (a) za certificiranje statičkog balansiranja, kada se to zahtijeva priručnikom za održavanje;
 - (b) dinamičko balansiranje ugrađenih elisa upotrebom elektroničke opreme za balansiranje, kada to dopušta priručnik za održavanje ili drugi odobreni podaci za plovidbenost;
5. Bilo koji dodatan posao koji zahtijeva:
 - (a) specijalizirani alat, opremu ili uređaje; ili
 - (b) značajne postupke koordinacije radi produženog trajanja poslova i sudjelovanja nekoliko osoba.

▼ **M3***Dodatak VIII.***Ograničeno održavanje koje obavlja pilot-vlasnik**

Uz zahtjeve utvrđene u Prilogu I. (dijelu M), moraju se ispuniti sljedeća osnovna načela prije izvođenja bilo kojeg posla održavanja u uvjetima održavanja od strane pilota-vlasnika:

(a) Sposobnost i odgovornost

1. Pilot-vlasnik je uvijek odgovoran za bilo koje održavanje koje on obavi.
2. Prije izvođenja bilo kojeg posla održavanja, pilot-vlasnik mora biti siguran da je sposoban za obavljanje tog posla. Odgovornost je pilota-vlasnika da se upozna sa standardnim praksama održavanja za njihove zrakoplove i s programom održavanja zrakoplova. Ako pilot-vlasnik nije sposoban za posao koji treba obaviti, tada on taj posao ne smije obaviti.
3. Pilot-vlasnik (ili njegova ugovorna organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti iz poddjeljka G, odjeljka A ovog Priloga) odgovoran je za utvrđivanje poslova pilota-vlasnika u skladu s ovim osnovnim načelima u programu održavanja i za osiguravanje pravovremenog ažuriranja dokumentacije.
4. Odobravanje programa održavanja mora se obaviti u skladu s točkom M.A.302.

(b) Zadaće

Pilot-vlasnik može obavljati jednostavne vizualne preglede ili operacije za provjeru općeg stanja i očiglednih oštećenja te uobičajenog rada konstrukcije zrakoplova, motora, sustava i komponenata.

Pilot-vlasnik ne smije izvoditi poslove održavanja, ako je takav posao:

1. kritičan za sigurnost, čije neispravno izvođenje drastično utječe na plovidbenost zrakoplova, ili se radi o poslu održavanja osjetljivom za sigurnost leta, kako je navedeno u točki M.A.402.(a) i/ili;
2. zahtijeva odstranjivanje većih komponenata ili većih sklopova i/ili;
3. izvodi se u skladu s naredbom o plovidbenosti (AD) ili sa stavkom ograničenja plovidbenosti, osim ako je to posebno dopušteno u AD-u ili ALI-u i/ili;
4. zahtijeva upotrebu posebnih alata, kalibriranih alata (osim moment ključa i alata za kabelaške stopice) i/ili;
5. zahtijeva upotrebu opreme za testiranje ili posebno testiranje (npr. NDT, sistemski testovi ili operativne provjere za avioničku opremu) i/ili;
6. sastoji se od bilo kakvih neplaniranih posebnih pregleda (npr. pregled zrakoplova nakon slijetanja uz preveliku težinu) i/ili;
7. obuhvaća sustave koji su bitni za IFR operacije i/ili;

▼ **M7**

8. naveden u Dodatku VII. ili je to posao održavanja sastavnog dijela u skladu s točkama M.A.502(a), (b), (c) ili (d).

▼ **M3**

Gore navedena mjerila 1. do 8. ne mogu se zamijeniti manje ograničavajućim uputama izdanim u skladu s točkom „M.A.302.(d) Program održavanja”.

▼ M3

Bilo koji posao koji se u letačkom priručniku zrakoplova opisuje kao priprema zrakoplova za let (primjer: sklapanje krila jedrilice ili pregled prije polijetanja), smatra se poslom pilota, a ne poslom u okviru održavanja koje obavlja pilot-vlasnik, pa stoga ne zahtijeva potvrdu o vraćanju u uporabu.

(c) Izvedba poslova održavanja koje obavlja pilot-vlasnik i evidencije

Podaci o održavanju navedeni u točki M.A.401. moraju uvijek biti na raspolaganju tijekom održavanja koje obavlja vlasnik-pilot i on ih se mora uvijek pridržavati. Detalji o podacima koji se odnose na održavanje koje obavlja pilot-vlasnik moraju biti uključeni u potvrdu o vraćanju u uporabu u skladu s točkom M.A.803.(d).

U skladu s točkom M.A.305.(a), pilot-vlasnik mora obavijestiti odobrenu organizaciju za vođenje kontinuirane plovidbenosti koja je odgovorna za kontinuiranu plovidbenost zrakoplova (ako je primjenjivo) najkasnije 30 dana nakon održavanja koje je obavio pilot-vlasnik.

▼ B*PRILOG II.***(Dio 145.)****▼ M6**

SADRŽAJ

145.1 Općenito*ODJELJAK A — TEHNIČKI ZAHTJEVI*

- 145.A.10 Područje primjene
- 145.A.15 Zahtjev
- 145.A.20 Uvjeti za odobrenje
- 145.A.25 Zahtjevi u vezi s objektima
- 145.A.30 Zahtjevi u vezi s osobljem
- 145.A.35 Ovlašteno osoblje i osoblje za podršku
- 145.A.40 Oprema, alati i materijal
- 145.A.42 Prihvaćanje sastavnih dijelova
- 145.A.45 Podaci za održavanje
- 145.A.47 Planiranje proizvodnje
- 145.A.50 Izdavanje potvrde o održavanju
- 145.A.55 Dokumentacija o održavanju
- 145.A.60 Izvješćivanje o događajima
- 145.A.65 Politika sigurnosti i kvalitete, postupci održavanja i sustav kvalitete
- 145.A.70 Priručnik organizacije za održavanje
- 145.A.75 Ovlasti organizacije
- 145.A.80 Ograničenja organizacije
- 145.A.85 Promjene u organizaciji
- 145.A.90 Kontinuirana valjanost
- 145.A.95 Nesukladnosti

ODJELJAK B — POSTUPCI ZA NADLEŽNA TIJELA

- 145.B.1 Područja primjene
- 145.B.10 Nadležno tijelo
- 145.B.15 Organizacije smještene u nekoliko država članica
- 145.B.20 Početno odobrenje
- 145.B.25 Izdavanje odobrenja
- 145.B.30 Nastavak odobrenja
- 145.B.35 Promjene
- 145.B.40 Izmjene priručnika organizacije za održavanje
- 145.B.45 Trajno oduzimanje, privremeno oduzimanje i ograničenje odobrenja
- 145.B.50 Nesukladnosti
- 145.B.55 Čuvanje dokumentacije
- 145.B.60 Izuzeća

▼ M6

Dodatak I. — EASA obrazac 1. Ovlašteno vraćanje u uporabu

Dodatak II. — Klase odobrenja i sustav ovlaštenja unutar odobrenja organizacije za održavanje iz Priloga I. (dio M) pododjeljka F i iz Priloga II. (dio 145.)

Dodatak III. — Potvrda o odobrenju organizacije za održavanje iz Priloga II. (dio 145.)

Dodatak IV. — Uvjeti za korištenje osoblja koje nije stručno osposobljeno u skladu s Prilogom III. (dio 66.) iz točaka 145.A.30(j) 1. i 2.

▼ B**145.1 Općenito**

U smislu ovog dijela, nadležno je tijelo:

1. za organizacije koje imaju sjedište poslovanja u državi članici, tijelo koje je odredila ta država članica ili;
2. za organizacije koje imaju sjedište poslovanja u nekoj trećoj zemlji, Agencija.

▼ M4

ODJELJAK A
TEHNIČKI ZAHTJEVI

▼ B**145.A.10. Područje primjene**

Ovim se dijelom utvrđuju zahtjevi koje organizacija mora ispuniti kako bi ispunjavala uvjete za izdavanje ili produljenje odobrenja za održavanje zrakoplova i sastavnih dijelova.

▼ M4**145.A.15. Zahtjev**

Zahtjev za izdavanje ili izmjenu odobrenja predaje se nadležnom tijelu na obrascu i na način koji utvrdi nadležno tijelo.

145.A.20. Uvjeti za odobrenje

Organizacija u svom priručniku utvrđuje opseg radova za koje se smatra da čine odobrenje (Dodatak IV. Priloga I. (**dio M**) sadrži tablicu svih klasa i ovlaštenja).

▼ B**145.A.25. Zahtjevi u vezi s objektima**

Organizacija jamči:

- (a) da su osigurani objekti za planirane radove, a naročito da pružaju zaštitu od vremenskih uvjeta. Specijalizirane su radionice i servisni odjeljci odvojeni na odgovarajući način kako bi se zajamčilo da ne dođe do zagađenja okoliša i radnog prostora.
 1. Za bazno održavanje zrakoplova, hangari za zrakoplove moraju biti raspoloživi i dovoljno veliki za smještaj zrakoplova kod planiranog baznog održavanja;
 2. Za održavanje sastavnih dijelova radionice za sastavne dijelove moraju biti dovoljno velike za smještaj sastavnih dijelova kod planiranog održavanja;

▼B

- (b) da je osiguran uredski smještaj za upravljanje planiranim radovima navedenim u stavku (a) i za osoblje koje izdaje potvrde kako bi ono moglo izvršavati naložene im zadatke na način koji doprinosi standardima dobrog održavanja zrakoplova;
- (c) da je radno okruženje uključujući hangare za zrakoplove, radionice za sastavne dijelove i uredski smještaj odgovarajuće za zadatke koji se provode, a naročito da se poštuju posebni zahtjevi. Ako okruženje za neki određeni zadatak ne nalaže drukčije, radno okruženje mora biti takvo da ne smanjuje učinkovitost osoblja:
1. temperature se moraju održavati takvim da osoblje može provoditi naložene zadatke bez nepotrebne neugode;
 2. prašina i drugo onečišćenje koje se prenosi zrakom su minimalni i nije dopušteno da u području izvođenja radova bude dostignuta razina gdje je vidljiva površinska kontaminacija zrakoplova/sastavnih dijelova. Kada prašina/druga vrsta kontaminacije prenošena zrakom prouzroči vidljivu površinsku kontaminaciju, svi se osjetljivi sustavi moraju izolirati dok se ponovno ne uspostave prihvatljivi uvjeti;
 3. osvjetljenjem se mora osigurati da se svaka zadaća pregleda i održavanja može učinkovito obaviti;
 4. buka ne smije ometati osoblje u izvršavanju zadataka pregleda. Tamo gdje je izvor buke nije moguće kontrolirati, osoblju je potrebno osigurati osobnu opremu kako bi se spriječilo ometanje tijekom pregleda izazvano prekomjernom bukom;
 5. kada se pri određenom zadatku održavanja zahtijeva primjena posebnih uvjeta okoliša, koji su drukčiji od gore navedenih, tada se poštuju ti uvjeti. Posebni su uvjeti utvrđeni u podacima za održavanje;
 6. radno okruženje za linijsko održavanje mora biti takvo da se određene zadaće održavanja ili pregleda mogu izvršiti bez nepotrebnog ometanja. Stoga se, kada se radno okruženje pogorša do neprihvatljive razine u pogledu temperature, vlage, tuče, vjetra, svjetlosti, prašine/druge kontaminacije koja se prenosi zrakom, određeni zadatak održavanja ili pregleda mora odgoditi dok se ponovno ne uspostave zadovoljavajući uvjeti;
- (d) da su osigurani skladišni prostori za sastavne dijelove, opremu, alate i materijal. Uvjeti skladištenja jamče odvajanje upotrebljivih sastavnih dijelova i materijala od neupotrebljivih sastavnih dijelova, materijala, opreme i alata zrakoplova. Uvjeti skladištenja u skladu su s uputama proizvođača kako bi se spriječilo propadanje i oštećenje uskladištenih predmeta. Pristup skladišnim prostorima ograničen je na ovlašteno osoblje.

145.A.30. Zahtjevi u vezi s osobljem

- (a) Organizacija imenuje odgovornog rukovoditelja koji ima statutarnu ovlast osigurati financiranja i izvršavanja cjelokupnog održavanja koje traži korisnik prema standardu koji se traži ovim dijelom. Odgovorni rukovoditelj:
1. jamči dostupnost svih potrebnih sredstava za provođenje održavanja u skladu s 145.A.65.(b) kako bi se podržalo odobrenje organizacije;
 2. utvrđuje i promiče politiku sigurnosti i kakvoće utvrđenu u 145.A.65.(a);
 3. pokazuje osnovno razumijevanje ovog dijela.

▼ B

- (b) Organizacija imenuje osobu ili osobe, čije odgovornosti obuhvaćaju jamčivanje sukladnosti organizacije s ovim dijelom. Takva(-e) osoba(-e) je(-su) u konačnici odgovorne odgovornom rukovoditelju.
1. Imenovana osoba ili osobe predstavljaju strukturu organizacije za upravljanje održavanjem i odgovorna je(-su) za sve funkcije utvrđene u ovom dijelu.
 2. Imenovana osoba ili osobe trebaju se utvrditi, a njihove se isprave o kvalificiranosti predaju u obliku i na način koji je utvrdilo nadležno tijelo.
 3. Imenovana osoba ili osobe moraju moći pokazati potrebno znanje, dosadašnji rad i zadovoljavajuće iskustvo vezano uz održavanje zrakoplova ili sastavnih dijelova i pokazati aktivno poznavanje ovog dijela.
 4. U postupcima se mora pojasniti tko mijenja određenu osobu u slučaju duže odsutnosti dotične osobe.
- (c) Odgovorni rukovoditelj prema stavku (a) imenuje osobu koja je odgovorna za praćenje sustava kakvoće, uključujući prateći sustav povratnih informacija prema 145.A.65.(c). Imenovana osoba ima izravan pristup odgovornom rukovoditelju kako bi jamčila da je odgovorni rukovoditelj ispravno informiran o pitanjima kakvoće i poštovanja uvjeta.
- (d) Organizacija mora imati plan za održavanje sa satima rada koji pokazuje da organizacija ima dovoljno osoblja za planiranje, izvođenje, nadzor, provjeru i praćenje kakvoće organizacije u skladu s odobrenjem. Osim toga, organizacija treba raspolagati postupkom za daljnju procjenu radova namijenjenih za provođenje kad je stvarna raspoloživost osoblja manja od planirane razine zapošljavanja osoblja za bilo koju pojedinačnu radnu smjenu ili razdoblje.
- (e) Organizacija utvrđuje i kontrolira stručnost osoblja uključenog u bilo kakvo održavanje, upravljanje i/ili provjeru kakvoće u skladu s postupkom i prema standardu koje je donijelo nadležno tijelo. Pored potrebne stručnosti vezane uz funkciju na radnom mjestu, stručnost mora obuhvaćati razumijevanje korištenja ljudskog čimbenika i pitanja vezanih uz radne učinke osoblja primjerene funkciji te osobe u organizaciji. „Ljudski faktor” znači načela koja se odnose na aeronautički dizajn, izdavanje potvrde, osposobljavanje, postupke i održavanje i koja zahtijevaju sigurnu vezu ljudi i drugih sastavnih dijelova sustava propisanim razmatranjem radnih učinaka osoblja. „Radni učinak ljudi” znači ljudske sposobnosti i ograničenja koja utječu na sigurnost i djelotvornost aeronautičkih postupaka.
- (f) Organizacija jamči da osoblje koje izvodi i/ili nadzire provjeru kontinuirane plovidbenosti bez razaranja na konstrukciji i/ili sastavnim dijelovima zrakoplova bude odgovarajuće osposobljeno za određenu provjeru bez razaranja u skladu s europskim standardom ili standardom koji je priznala Agencija. Osoblje koje obavlja bilo koje druge specijalizirane zadatke mora biti odgovarajuće osposobljeno u skladu sa službeno priznatim standardom. Iznimno od odredaba ovog stavka, osoblje utvrđeno u stavcima (g) i (h)(1) i (h)(2), ► **M6** osposobljeno kao kategorija B1 ili B3 u skladu s Prilogom III. (dio 66.) ◀, smije obavljati i/ili nadzirati provjere kontrastnim penetrantima.

▼ M6

- (g) Svaka organizacija koja održava zrakoplove, osim ako nije drukčije navedeno u točki (j), u slučaju linijskog održavanja zrakoplova, mora imati ovlašteno osoblje za odgovarajući zrakoplov stručno osposobljeno kao kategorija B1, B2, B3, kako je prikladno, u skladu s Prilogom III. (dio 66.) i točkom 145.A.35.

▼ M6

Pored toga, takva organizacija za obavljanje manjeg planiranog linijskog održavanja i jednostavnog popravka kvarova može također koristiti odgovarajuće osposobljeno ovlašteno osoblje za određene poslove koje ima ovlasti opisane u točkama 66.A.20(a)(1) i 66.A.20(a)(3) podtočki ii. te je stručno osposobljeno u skladu s Prilogom III. (dio 66.) i točkom 145.A.35. Raspoloživost takvog ovlaštenog osoblja ne zamjenjuje potrebu za ovlaštenim osobljem kategorije B1, B2, B3, prema potrebi.

▼ B

- (h) Svaka organizacija koja održava zrakoplove, osim gdje je navedeno drukčije u stavku (j):
1. u slučaju linijskog održavanja velikih zrakoplova, ima ovlašteno osoblje koje izdaje potvrde za odgovarajući tip zrakoplova, razvrstano u kategoriju C u skladu s dijelom 66. i 145.A.35. Osim toga, organizacija treba imati dovoljno osoblja ovlaštenog za odgovarajući tip zrakoplova razvrstanog kao ► **M6** kategorija B1, B2, prema potrebi ◀ u skladu s dijelom 66. i 145.A.35. kao podrška osoblju kategorije C koje izdaje potvrde;
 - i. pomoćno osoblje B1 i B2 jamči izvođenje svih relevantnih zadataka ili pregleda prema traženom standardu prije nego osoblju kategorije C koje izdaje potvrde izda potvrdu o vraćanju u uporabu;
 - ii. organizacija vodi evidenciju o takvom pomoćnom osoblju B1 i B2;
 - iii. osoblje kategorije C koje izdaje potvrde jamči sukladnost sa stavkom (i) i da su svi radovi koje zahtijeva korisnik izvršeni u okviru određene provjere u okviru baznog održavanja ili paketu radova, te također procjenjuje utjecaj svih radova koji nisu obavljani s namjenom da se zatraži njihovo dovršenje ili da se s operatorom dogovori odlaganje takvih radova do neke druge utvrđene provjere ili vremenskog roka;

▼ M6

2. u slučaju baznog održavanja zrakoplova koji nisu veliki zrakoplovi, ima ili:
 - i. ovlašteno osoblje s odgovarajućim ovlaštenjem za zrakoplov, stručno osposobljeno kao kategorija B1, B2, B3, prema potrebi, u skladu s Prilogom III. (dio 66.) i točkom 145.A.35; ili
 - ii. ovlašteno osoblje s odgovarajućim ovlaštenjem za zrakoplov, stručno osposobljeno kao kategorija C kojem pomaže osoblje za podršku kako je određeno u točki 145.A.35(a)(i).

▼ B

- (i) Osoblje koje izdaje potvrde za sastavne dijelove ispunjava odredbe dijela 66.
- (j) Iznimno ► **M6** od stavaka (g) i (h), u vezi s obvezom usklađivanja s Prilogom III. (dio 66.) ◀, organizacija smije koristiti osoblje koje izdaje potvrde osposobljeno u skladu sa sljedećim odredbama:
1. Za objekte organizacije smještene izvan područja Zajednice osoblje koje izdaje potvrde može biti osposobljeno u skladu s nacionalnim propisima o zrakoplovstvu države u kojoj su objekti organizacije registrirani, podložno uvjetima utvrđenim u Dodatku IV. ovom dijelu.
 2. Za linijsko održavanje koje se obavlja u postaji organizacije za linijsko održavanje koja je smještena izvan područja Zajednice, osoblje koje izdaje potvrde može biti osposobljeno u skladu s nacionalnim propisima o zrakoplovstvu države u kojoj se nalazi postaja za linijsko održavanje, podložno uvjetima utvrđenim u Dodatku IV. ovom dijelu.

▼ B

3. Za pretpoletnu naredbu o plovidbenosti koja se ponavlja, a u kojoj se posebno navodi da posada leta smije provoditi takvu naredbu o plovidbenosti, organizacija smije izdati ograničeno ovlaštenje za izdavanje potvrde zapovjedniku zrakoplova i/ili inženjeru leta na temelju dozvole letačkog osoblja koju imaju. Međutim, organizacija jamči provođenje dostatne praktične obuke kako bi se osiguralo da takav zapovjednik zrakoplova ili inženjer leta može provoditi naredbu o plovidbenosti prema traženom standardu.

4. U slučaju da zrakoplov djeluje dalje od lokacije na kojoj se pruža podrška, organizacija smije izdati ograničeno ovlaštenje za izdavanje potvrde zapovjedniku i/ili inženjeru leta na temelju dozvole letačkog osoblja koju imaju pod uvjetom da je provedena dostatna praktična obuka kako bi se osiguralo da zapovjednik ili inženjer leta mogu provesti utvrđenu zadaća prema traženom standardu. Odredbe ovog stavka trebaju se navesti u postupku priručnika.

5. U sljedećim nepredviđenim slučajevima, kad je zrakoplov prizemljen na nekoj drugoj lokaciji osim glavne baze gdje nije raspoloživo nikakvo osoblje koje izdaje potvrde, organizacija ugovorena za pružanje pomoći kod održavanja smije izdati jednokratno ovlaštenje za davanje potvrda:
 - i. jednom od svojih zaposlenika koji ima odgovarajuća ovlaštenja za tip za zrakoplov slične tehnologije, konstrukcije i sustava; ili

 - ii. bilo kojoj osobi koja ima najmanje pet godina iskustva u održavanju i važeću dozvolu ICAO-a za održavanje zrakoplova razvrstanu za tip zrakoplova koji traži izdavanje potvrde ako na toj lokaciji ne postoji organizacija na odgovarajući način odobrena prema ovom dijelu i ako ugovorena organizacija pribavi i ima dokaz o iskustvu i dozvoli te osobe.

Svi takvi slučajevi kako je utvrđeno u ovom podstavku trebaju se prijaviti nadležnom tijelu u roku od sedam dana od izdavanja takvog ovlaštenja za izdavanje potvrde. Organizacija koja izdaje jednokratno ovlaštenje treba osigurati da odgovarajuća odobrena organizacija ponovno provjeri svako takvo održavanje koje bi moglo utjecati na sigurnost leta.

▼ M6**145.A.35. Ovlašteno osoblje i osoblje za podršku**

- (a) Pored odgovarajućih zahtjeva 145.A.30(g) i (h), organizacija osigurava da ovlašteno osoblje i osoblje za podršku ima odgovarajuće znanje vezano uz određeni zrakoplov i/ili njegove sastavne dijelove koje je potrebno održavati zajedno s povezanim postupcima organizacije. U slučaju ovlaštenog osoblja to se mora izvršiti prije izdavanja ili ponovnog izdavanja ovlaštenja za izdavanje potvrde.
 - i. „Osoblje za podršku” znači osoblje koje radi u okruženju baznog održavanja i ima dio 66. dozvole za održavanje zrakoplova kategorije B1, B2 i/ili B3, iako nužno ne mora imati ovlasti za izdavanje potvrde.

 - ii. „Određeni zrakoplov/ili sastavni dijelovi” znači onaj zrakoplov ili sastavne dijelove određene u konkretnom ovlaštenju za izdavanje potvrde.

 - iii. „Ovlaštenje za izdavanje potvrde” znači ovlaštenje izdano ovlaštenom osoblju odobrene organizacije da u njeno ime može potpisivati potvrde o vraćanju u uporabu unutar ograničenja navedenih u takvom ovlaštenju.

▼ M6

- (b) izuzimajući slučajeve navedene u točkama 145.A.30(j) i 66.A.20(a)3 podtočka ii. organizacija može izdati ovlaštenje za izdavanje potvrde samo ovlaštenom osoblju u vezi s osnovnim kategorijama ili potkategorijama i ovlaštenja za tip naveden u dozvoli za održavanje zrakoplova kako zahtijeva Prilog III. (dio 66.), pod uvjetom da dozvola ostaje valjana tijekom razdoblja valjanosti ovlaštenja i da ovlašteno osoblje ostane u skladu s Prilogom III. (dio 66.).
- (c) Organizacija osigurava da je cjelokupno ovlašteno osoblje i osoblje za podršku uključeno najmanje 6 mjeseci u poslove održavanja odgovarajućeg zrakoplova ili sastavnih dijelova u razdoblju od dvije uzastopne godine.

U svrhu ovog stavka „uključeno u poslove održavanja odgovarajućeg zrakoplova ili sastavnih dijelova” znači da je osoba radila u okruženju održavanja zrakoplova ili sastavnih dijelova te je ili koristila ovlasti iz ovlaštenja za izdavanje potvrde i/ili stvarno obavljala poslove održavanja na barem nekim od tipova zrakoplova ili zrakoplovnih sustava grupe zrakoplova, koji su navedeni u konkretnom ovlaštenju za izdavanje potvrde.

▼ B

- (d) Organizacija jamči da sve osoblje koje izdaje potvrde i pomoćno ►**M6** osoblje za podršku ◀ ima dovoljno stalnog osposobljavanja u svakom dvogodišnjem razdoblju kako bi se osiguralo da takvo osoblje ima ažurirano poznavanje relevantne tehnologije, postupaka organizacije i pitanja vezanih uz ljudski faktor.
- (e) Organizacija utvrđuje program za stalno osposobljavanje osoblja koje izdaje potvrde i pomoćno ►**M6** osoblje za podršku ◀, uključujući postupak kojim se jamči sukladnost s relevantnim stavicima 145.A.35. kao osnove za izdavanje ovlaštenja za izdavanje potvrda prema ovom dijelu osoblju koje izdaje potvrde i postupak kojim se osigurava sukladnost s dijelom 66.
- (f) Osim gdje vrijedi bilo koji od nepredviđenih slučajeva iz 145.A.30.(j) (5), organizacija ocjenjuje sve potencijalno osoblje za izdavanje potvrda u smislu njihove stručnosti, osposobljenosti i sposobnosti za obavljanje dužnosti izdavanja potvrda u skladu s postupkom kako je utvrđeno u priručniku prije izdavanja ili ponovnog izdavanja ovlaštenja za izdavanje potvrde prema ovom dijelu.
- (g) Kada osoblje koje izdaje potvrde ispunjuje uvjete stavaka (a), (b), (d), (f) i, kada je primjenjivo, stavka (c), organizacija treba izdati ovlaštenje za izdavanje potvrde koje jasno specificira opseg i ograničenja takvog ovlaštenja. Kontinuirano važenje ovlaštenja za izdavanje potvrde ovisi o kontinuiranom poštovanju stavaka (a), (b), (d) i, kada je primjenjivo, stavka (c).
- (h) Ovlaštenje za izdavanje potvrde mora biti u stilu koji pojašnjava njegov opseg osoblju koje izdaje potvrde i bilo kojoj ovlaštenoj osobi koja smije zatražiti pregled tog ovlaštenja. Kad se za definiranje opsega koriste šifre, organizacija treba pripremiti tumačenje šifre. „Nadležna osoba” znači službenici nadležnih tijela, Agencije i države članice koja ima odgovornost za nadzor nad održanim zrakoplovom ili komponentom.
- (i) Osoba odgovorna za sustav kakvoće treba također biti odgovorna u ime organizacije za izdavanje ovlaštenja za izdavanje potvrda osoblju koje izdaje potvrde. Takva osoba treba imenovati druge osobe za stvarno izdavanje ili trajno oduzimanje ovlaštenja za izdavanje potvrda u skladu s postupkom kako je utvrđeno u priručniku.

▼ M4

- (j) Organizacija vodi dokumentaciju svog ovlaštenog osoblja i ► **M6** osoblja za podršku ◀, koja sadrži:
1. podatke o bilo kojoj dozvoli za održavanje zrakoplova, koju ima osoblje prema Prilogu III. (dio 66); i
 2. sve završeno odgovarajuće osposobljavanje; i
 3. opseg izdanog ovlaštenja za izdavanje potvrda, kad je to značajno; i
 4. podatke o osoblju s ograničenim ili jednokratnim ovlaštenjem za izdavanje potvrda.

Organizacija čuva dokumentaciju najmanje tri godine nakon što osoblje iz ove točke prestane biti zaposleno u organizaciji ili nakon što se ovlaštenje povuče. Osim toga, organizacija za održavanje na zahtjev dostavlja osoblju iz ove točke presliku njihove osobne dokumentacije, pri odlasku iz organizacije.

Osoblju iz ove točke se na zahtjev omogućuje pristup njihovoj osobnoj dokumentaciji kako je gore detaljno opisano.

▼ B

- (k) Organizacija dostavlja osoblju koje izdaje potvrde presliku njihovog ovlaštenja za izdavanje potvrde ili u obliku dokumenta ili elektronskom obliku.
- (l) Osoblje koje izdaje potvrde treba dostaviti ovlaštenje za izdavanje potvrde bilo kojoj nadležnoj osobi u roku od 24 sata.
- (m) Minimalna starost za osoblje koje izdaje potvrde i pomoćno ► **M6** osoblje za podršku ◀ je 21 godina.

▼ M6

- (n) Imatelj dozvole za održavanje zrakoplova kategorije A smije koristiti ovlasti za izdavanje potvrde za određeni tip zrakoplova samo nakon uspješno obavljenog osposobljavanja za zadaću relevantnu za kategoriju A, koje je provodila organizacija odgovarajuće odobrena u skladu s Prilogom II. (dio 145.) ili Prilogom IV. (dio 147.). To osposobljavanje uključuje izravno praktično osposobljavanje i teorijsko osposobljavanje prema potrebi za svaku ovlaštenu zadaću. Zadovoljavajuće završeno osposobljavanje dokazuje se ispitom ili procjenjivanjem na radnom mjestu, koje povodi organizacija.
- (o) Imatelj dozvole za održavanje zrakoplova kategorije B2 smije koristiti ovlasti opisane u točki 66.A.20(a)(3) podtočki ii. Priloga III. (dio 66.) samo nakon zadovoljavajuće obavljenog i osposobljavanja za zadaću relevantnu za kategoriju A dozvole i ii. dokumentiranih šest mjeseci praktičnog iskustva na radovima koji pokrivaju opseg radova ovlaštenja koje će se izdati. Osposobljavanje za zadaću uključuje izravno praktično osposobljavanje i teorijsko osposobljavanje prema potrebi za svaku zadaću za koju se daje ovlaštenje. Zadovoljavajuće završeno osposobljavanje dokazuje se ispitom ili procjenom na radnom mjestu. Osposobljavanje za zadaću i ispitivanje/procjenjivanje provodi organizacija za održavanje koja izdaje ovlaštenje ovlaštenom osoblju. Praktično iskustvo također se stiče unutar organizacije za održavanje.

▼ B**145.A.40. Oprema, alati i materijal**

- (a) Organizacija ima na raspolaganju i koristiti potrebnu opremu, alate i materijal za provođenje odobrenog opsega radova.
1. Kada proizvođač utvrdi određeni alat ili opremu, organizacija koristi taj alat ili opremu, osim ako se s nadležnim tijelom putem postupaka utvrđenih u priručniku ne dogovori korištenje zamjenskog alata ili opreme.

▼ B

2. Oprema i alat moraju biti stalno raspoloživi, osim u slučaju bilo kojeg alata ili opreme koji se tako rijetko koriste da njihova stalna raspoloživost nije potrebna. Takvi slučajevi trebaju se navesti u postupku iz priručnika.
 3. Organizacija odobrena za bazno održavanje treba imati dovoljno opreme za pristup zrakoplovu i platforme za pregled/dokove koje omogućuju ispravan pregled zrakoplova.
- (b) Organizacija jamči da se svi alati, oprema i posebno oprema za provjeru, na odgovarajući način nadzire i kalibrira u skladu sa službeno priznatim standardom tako često da se osigura njihova upotrebljivost i točnost. Organizacija vodi evidenciju o takvim kalibriranjima i sljedivosti prema korištenom standardu.

145.A.42. Prihvaćanje sastavnih dijelova**▼ M7**

- (a) Svi sastavni dijelovi klasificiraju se i razvrstavaju u sljedeće kategorije:
1. Sastavni dijelovi koji su u zadovoljavajućem stanju, vraćeni u upotrebu na obrascu EASA 1 ili istovrijednom i označeni u skladu s poddijelom Q Priloga (dio-21.) Uredbi (EZ) br. 1702/2003.
 2. Neupotrebljivi sastavni dijelovi koji se održavaju u skladu s ovim dijelom.
 3. Neobnovljivi sastavni dijelovi koji su razvrstani u skladu s točkom 145.A.42(d).
 4. Standardni dijelovi koji se koriste na zrakoplovu, motoru, elisi ili drugom sastavnom dijelu zrakoplova kada su navedeni u ilustriranom katalogu dijelova proizvođača i/ili podacima za održavanje.
 5. Materijal, koji je sirovina i potrošna roba, a koristi se tijekom održavanja kad se organizacija uvjerila da taj materijal zadovoljava traženu specifikaciju i ima odgovarajuću sljedivost. Sav materijal treba biti popraćen dokumentacijom koja se jasno odnosi na određeni materijal i u skladu je s izjavom o specifikaciji kao i oba izvora, proizvođača i dobavljača.
 6. Sastavni dijelovi iz točke 21A.307(c) Priloga (dio-21.) Uredbi (EZ) br. 1702/2003.

▼ B

- (b) Prije ugradnje sastavnog dijela, organizacija jamči da se određeni sastavni dio može ugraditi kad se primjenjuju drukčija modifikacija i/ili standardi naredbe o plovidbenosti.
- (c) Organizacija može izraditi ograničeni opseg dijelova koji se trebaju koristiti tijekom radova koji su u tijeku u njezinim vlastitim objektima pod uvjetom da su postupci definirani u priručniku.
- (d) Sastavni dijelovi koji su dostigli svoj potvrđeni vijek trajanja ili sadrže nepopravljiv kvar razvrstavaju se kao neobnovljivi i ne smije im se dopustiti da ponovno uđu u sustav dobavljanja sastavnih dijelova ako potvrđeni vijek trajanja nije produžen ili nije odobreno rješenje za popravak prema dijelu 21.

▼ M7

- (e) Sastavni dijelovi iz točke 21A.307(c) Priloga (dio-21.) Uredbi (EZ) br. 1702/2003 ugrađuju se samo ako ih vlasnik zrakoplova smatra pogodnim za ugradnju u svoj zrakoplov.

▼ B**145.A.45. Podaci za održavanje**

- (a) Organizacija ima i koristi pri provođenju održavanja važeće podatke za održavanje, uključujući preinake i popravke. „Primjenjiv” znači koji se odnosi na bilo koji zrakoplov, sastavni dio ili postupak utvrđen u planu ovlaštenja klase odobrenja organizacije i bilo kojem pratećem popisu sposobnosti.

▼ B

U slučaju podataka za održavanje koje daje operator ili korisnik, organizacija čuva takve podatke kad su radovi u tijeku, osim ako se trebaju poštovati odredbe iz 145.A.55.(c).

- (b) Za potrebe ovog dijela, primjenjivi podaci za održavanje su bilo koji od sljedećih:
1. svi primjenjivi zahtjevi, postupci, operativna naredba ili podaci koje je izdalo nadležno tijelo odgovorno za nadzor zrakoplova ili sastavnog dijela;
 2. sve primjenjive naredbe o plovidbenosti koje je izdalo nadležno tijelo odgovorno za nadzor zrakoplova ili sastavnog dijela;
 3. upute za kontinuiranu plovidbenost koje je izdao vlasnik potvrde o tipu, vlasnik dodatne potvrde o tipu, bilo koja druga organizacija koja takve podatke mora objaviti prema dijelu 1. i u slučaju zrakoplova ili sastavnih dijelova iz trećih zemalja, podaci o plovidbenosti koje zahtijeva nadležno tijelo odgovorno za nadzor zrakoplova ili sastavnog dijela;
 4. svi primjenjivi standardi, kao što su, ali nisu ograničeni na, standardne prakse održavanja koje Agencija priznaje kao dobar standard za održavanje;
 5. svi primjenjivi podaci izdani u skladu sa stavkom (d).
- (c) Organizacija utvrđuje postupke kako bi osigurala da se bilo koji otkriven netočan, nepotpun ili nejasan postupak, praksa, informacije ili upute za održavanje sadržano u podacima za održavanje koje koristi osoblje za održavanje zabilježi i da se o njima obavijesti autor podataka za održavanje.
- (d) Organizacija smije mijenjati upute za održavanje samo u skladu s postupkom utvrđenim u priručniku organizacije za održavanje. U svezi s tim izmjenama, organizacija mora pokazati da iste dovode do istovrijednih ili poboljšanih standarda održavanja te o takvim izmjenama obavješćuje vlasnika potvrde o tipu. Upute za održavanje u smislu ovog stavka znače upute o tome kako se treba provesti određeni zadatak održavanja: one isključuju inženjersko projektiranje popravaka i preinaka.
- (e) Organizacija jamči uobičajen sustav radnih kartica ili radnih listova koji će se koristiti kroz relevantne dijelove organizacije. Osim toga, organizacija ili točno prepisuje podatke za održavanje sadržane u stavicima (b) i (d) u takve radne kartice ili radne listove ili točno upućuje na određeni zadatak održavanja ili zadatke sadržane u takvim podacima za održavanje. Radne kartice i radni listovi mogu biti sačinjeni na računalu i mogu se čuvati u elektroničkoj bazi podataka pod uvjetom da su primjereno zaštićeni od neovlaštenog mijenjanja i da je načinjena sigurnosna elektronička kopija koja se mora ažurirati u roku od 24 sata od unosa bilo koje promjene u glavnu elektroničku bazu podataka. Složeni zadaci održavanja prepisuju se na radne kartice ili radne listove i dalje dijele u jasne faze kako bi se osiguralo bilježenje provođenja cjelokupnog zadatka održavanja.
- Kada organizacija pruža uslugu održavanja operatoru zrakoplova koji traži da se koristi njegov sustav radnih kartica ili radnih listova, tada se može koristiti taj sustav radnih kartica ili radnih listova. U tom slučaju, organizacija utvrđuje postupak kako bi se osiguralo ispravno popunjavanje radnih kartica ili radnih listova operatora zrakoplova.
- (f) Organizacija jamči raspoloživost za uporabu svih primjenjivih podataka za održavanje kad ih zatraži osoblje za održavanje.

▼ B

- (g) Organizacija utvrđuje postupak kako bi zajamčila ažuriranje podataka o održavanju koje nadzire. U slučaju podataka za održavanje koje nadzire i daje operator/korisnik, organizacija mora biti u stanju pokazati da ili ima pisanu potvrdu operatora/korisnika da su svi takvi podaci za održavanje ažurni ili ima radne naloge koji specificiraju status izmjene podataka za održavanje koji se trebaju koristiti ili može pokazati da su takvi podaci na popisu operatora/korisnika za izmjene podataka za održavanje.

145.A.47. Planiranje proizvodnje

- (a) Organizacija ima sustav primjeren količini i složenosti radova za planiranje raspoloživosti svog potrebnog osoblja, alata, opreme, materijala, podataka za održavanje i objekata kako bi se osiguralo sigurno provođenje radova održavanja.
- (b) Pri planiranju zadataka održavanja i organiziranje smjena u obzir se uzimaju ograničenja u radnoj učinkovitosti ljudi.
- (c) Kad je potrebno predati nastavak ili dovršenje zadataka održavanja zbog promjene smjene ili osoblja, značajni podaci se na odgovarajući način prenose između osoblja koje dolazi i onog koje odlazi.

145.A.50. Izdavanje potvrde o održavanju**▼ M3**

- (a) Potvrdu o vraćanju u uporabu izdaje odgovarajuće odobreno ovlašteno osoblje u ime organizacije, kada se utvrdi da je organizacija ispravno obavila cjelokupno naručeno održavanje u skladu s postupcima navedenim u točki 145.A.70., uvažavajući raspoloživost i upotrebu podataka za održavanje navedenih u točki 145.A.45. te da nema poznate neusklađenosti koja ugrožava sigurnost leta.

▼ B

- (b) Potvrda o vraćanju u uporabu izdaje se prije leta po okončanju svakog održavanja.
- (c) Novi kvarovi ili nepotpuni radni nalozi koji se utvrde tijekom gornjeg održavanja moraju se prijaviti operatoru zrakoplova radi specifične namjene dobivanja sukladnosti za uklanjanje takvih kvarova ili dovršenje nedostajućih elemenata u radnom nalogu za održavanje. U slučaju kada operator zrakoplova odbije provođenje takvog održavanja prema ovom stavku, primjenjuje se stavak (e).

▼ M7

- (d) Potvrda o vraćanju u uporabu izdaje se po okončanju svakog održavanja na sastavnom dijelu dok je uklonjen sa zrakoplova. Odobrena potvrda o vraćanju u upotrebu, „obrazac EASA 1” iz Dodatka II. Prilogu I. (dio-M), predstavlja potvrdu o vraćanju u upotrebu, osim ako je u točki M.A.502(b) ili M.A.502(e) navedeno drukčije. Kad neka organizacija održava sastavni dio za vlastitu uporabu, obrazac EASA 1 možda i nije potreban, ovisno o internim postupcima organizacije za vraćanje u uporabu utvrđenima u priručniku.

▼ B

- (e) Iznimno od odredaba stavka (a), kada organizacija nije u stanju dovršiti sve naloženo održavanje, ona može izdati potvrdu o vraćanju u uporabu unutar odobrenih ograničenja zrakoplova. Organizacija treba tu činjenicu ubilježiti u potvrdu zrakoplova o vraćanju u uporabu prije izdavanja takve potvrde.

▼ B

- (f) Iznimno od odredaba stavka (a) i 145.A.42., kad je zrakoplov prizemljen na drugoj lokaciji, a ne u glavnoj postaji za linijsko održavanje ili glavnoj bazi za održavanje zbog nedostupnosti sastavnog dijela s odgovarajućom potvrdom o vraćanju u uporabu, dopušteno je privremeno ugraditi sastavni dio bez odgovarajuće potvrde o vraćanju u uporabu za najviše 30 sati leta ili dok se zrakoplov ne vrati u glavnu postaju za linijsko održavanje ili glavnu bazu za održavanje, što god bude ranije, podložno sporazumu s operatorom zrakoplova i postojanju odgovarajuće potvrde o vraćanju u uporabu sastavnog dijela, ali inače u skladu sa svim važećim zahtjevima za održavanje i rad. Takvi se sastavni dijelovi moraju ukloniti do gore propisanog vremenskog roka osim ako se u međuvremenu ne pribavi odgovarajuća potvrda o vraćanju u uporabu prema stavku (a) i 145.A.42.

145.A.55. Evidencija održavanja

- (a) Organizacija bilježi sve podatke o provedenim radovima održavanja. Organizacija u najmanju ruku čuva evidenciju potrebnu da dokaže da su ispunjeni svi zahtjevi za izdavanje potvrde o vraćanju u uporabu, uključujući dokumente o vraćanju u uporabu od podizvođača.

▼ M7

- (b) Organizacija dostavlja operatoru zrakoplova primjerak svake potvrde o vraćanju u upotrebu, zajedno s primjerkom bilo kojih specifičnih podataka o popravku/preinaci koji su se koristili za obavljene popravka/preinake.

▼ M4

- (c) Organizacija čuva presliku svih detaljnih dokumentacija o održavanju i svih pratećih podataka o održavanju tri godine od datuma kad je organizacija vratila u uporabu zrakoplov ili komponentu na koju se radovi odnose.

1. Dokumentacija iz ove točke pohranjuje se na način koji jamči zaštitu od oštećenja, izmjene ili krađe.
2. Rezervne kopije na diskovima, vrpcama itd. pohranjuju se na drugoj lokaciji, a ne na onoj na kojoj se nalaze radni diskovi, vrpce itd., u okruženju koje osigurava da će oni ostati u dobrom stanju.
3. Kad organizacija odobrena u skladu s ovim dijelom prekine s radom, sva pohranjena dokumentacija o održavanju koja obuhvaća posljednje dvije godine šalje se posljednjem vlasniku ili korisniku dotičnog zrakoplova ili komponente ili se čuva na način koji je utvrdilo nadležno tijelo.

▼ B**145.A.60. Izvještavanje o događajima**

- (a) Organizacija podnosi izvješće nadležnom tijelu, državi u kojoj je izvršena registracija i organizaciji odgovornoj za projektiranje zrakoplova ili sastavnog dijela o svakom stanju zrakoplova ili sastavnog dijela koje utvrdi organizacija, a koje je rezultiralo ili bi moglo prouzročiti nesigurno stanje koje ozbiljno ugrožava sigurnost leta.
- (b) Organizacija uspostavlja interni sustav izvještavanja o događajima kako je detaljno opisano u priručniku kako bi se omogućilo prikupljanje i vrednovanje takvih izvještaja, uključujući procjenu i izdvajanje onih događaja o kojima je potrebno izvijestiti prema stavku (a). Tim postupkom treba utvrditi štetne trendove, korektivne mjere koje je organizacija poduzela ili treba poduzeti za rješavanje manjkavosti i obuhvaća vrednovanje svih poznatih relevantnih podataka koje se odnose na takve događaje i metodu za distribuciju podataka prema potrebi.

▼ B

- (c) Organizacija sastavlja izvještaje u obliku i na način koji utvrdi Agencija i jamči da isti sadrže sve relevantne informacije o stanju i rezultatima vrednovanja poznatim organizaciji.
- (d) Kada komercijalni operator sklopi ugovor s organizacijom za provođenje održavanja, organizacija također izvješćuje operatora o bilo kojem takvom stanju koje utječe na operatorov zrakoplov ili sastavni dio.
- (e) Organizacija izrađuje i podnosi takve izvještaje čim je to moguće, ali u svakom slučaju u roku od 72 sata od trenutka kada je organizacija utvrdila stanje na koje se izvještaj odnosi.

145.A.65. Politika sigurnosti i kakvoće, postupci održavanja i sustav kakvoće

- (a) Organizacija utvrđuje politiku sigurnosti i kakvoće za organizaciju koja treba biti uključena u priručniku pod 145.A.70.

▼ M7

- (b) Organizacija utvrđuje postupke dogovorene s nadležnim tijelom uzimajući u obzir ljudski čimbenik i radne učinke osoblja kako bi osigurala dobru praksu održavanja i sukladnost s ovim dijelom, što uključuje i jasni radni nalog ili ugovor po kojima je moguće zrakoplov i sastavne dijelove vratiti uporabu u skladu s 145.A.50.

1. Postupci održavanja prema ovom stavku primjenjuju se na točke 145.A.25. do 145.A.95.
2. Postupci održavanja koje je utvrdila ili ih mora utvrditi organizacija prema ovom stavku obuhvaćaju sve aspekte provođenja postupaka održavanja, uključujući pružanje i nadzor specijaliziranih usluga i uspostavljanje standarde prema kojima organizacija namjerava raditi.
3. U pogledu linijskog održavanja zrakoplova i baznog održavanja zrakoplova, organizacija utvrđuje postupke za smanjivanje rizika od višekratnih grešaka na najmanju moguću mjeru i za uočavanje grešaka na kritičnim sustavima, te jamči da se od ni ne traži provedba održavanja i nadzor u vezi sa nalogom za održavanje koji uključuje neki element rastavljanja/ponovnog sklapanja više sastavnih dijelova istog tipa ugrađenih na više od jednog sustava na istom zrakoplovu tijekom određene provjere u svrhu održavanja. Međutim, kad je samo jedna osoba raspoloživa za provođenje tih zadataka, tada u radnoj kartici ili radnom listu organizacije mora biti uključena dodatna faza za ponovni pregled radova od strane te osobe nakon dovršenja svih istih zadataka.
4. Utvrđuju se postupci održavanja kako bi se zajamčila procjena šteta i izvršavanje preinaka i popravaka uz korištenje podataka navedenih u točki M.A.304.

▼ B

- (c) Organizacija utvrđuje sustav kakvoće koji obuhvaća sljedeće:
 1. nezavisne provjere kako bi se pratilo poštovanje svih traženih standarda za zrakoplov/sastavne dijelove i primjerenost postupaka kako bi se zajamčilo da takvi postupci dovode do dobrih praksi održavanja i plovidbeno sposobnog zrakoplova/sastavnih dijelova zrakoplova. U najmanjim organizacijama dio nezavisne provjere sustava kakvoće se može ugovoriti s drugom organizacijom odobrenom prema ovom dijelu ili s osobom koja posjeduje odgovarajuće tehničko znanje i dokazano zadovoljavajuće iskustvo u provjerama; te

▼B

2. sustav izvještavanja o povratnim informacijama o kakvoći osobi ili skupini osoba utvrđenim u 145.A.30.(b) i odgovornom rukovoditelju koji jamči provođenje pravilnih i pravovremenih korektivnih postupaka na temelju izvještaja nezavisnih provjera utvrđenih radi zadovoljavanja stavka (1).

145.A.70. Priručnik organizacije za održavanje

- (a) „Priručnik organizacije za održavanje” znači dokument ili dokumente koji sadrže materijal za utvrđivanje opsega radova za koje se smatra da čine odobrenje i pokazuju kako organizacija namjerava poštovati ovaj dio. Organizacija nadležnom tijelu dostavlja priručnik organizacije za održavanje, koji sadrži sljedeće informacije:

1. izjavu koju je potpisao odgovorni rukovoditelj kojom se potvrđuje da je u priručniku organizacije za održavanje i bilo kojem navedenom pratećem priručniku utvrđena sukladnost organizacije s ovim dijelom i da će se uvijek poštovati. Kad odgovorni rukovoditelj nije glavni direktor organizacije, tada takav glavni direktor organizacije treba supotpisati izjavu;
2. politiku sigurnosti i kakvoće organizacije kako je utvrđeno u 145.A.65.;
3. naziv(-e) i ime(-na) osoba imenovanih pod 145.A.30.(b);
4. dužnosti i odgovornosti osoba imenovanih pod 145.A.30.(b), uključujući pitanja koja mogu rješavati izravno s nadležnim tijelom u ime organizacije;
5. organizacijski dijagram na kojem su prikazani povezani lanci odgovornosti između osoba imenovanih pod 14 5.A. 30.(b);
6. popis osoblja koje izdaje potvrde i pomoćnog ►**M6** osoblja za podršku; ◀
7. opći opis ljudskih resursa;
8. opći opis objekata smještenih na svakoj adresi navedenoj u potvrdi o odobrenju organizacije;
9. specifikaciju opsega radova organizacije od značaja za opseg odobrenja;
10. postupak obavješćivanja iz 145.A.85. za izmjene organizacije;
11. postupak za dopunu priručnika organizacije za održavanje;
12. postupke i sustav kakvoće koje je organizacija utvrdila prema 145.A.25. do 145.A.90.;
13. popis komercijalnih operatora, kada je primjenjivo, kojima organizacija pruža uslugu održavanja zrakoplova;
14. popis podugovorenih organizacija, kada je primjenjivo, kako je utvrđeno u 145.A.75.(b);
15. popis linijskih postaja, kada je primjenjivo, kako je utvrđeno u 145.A.75.(d);
16. popis ugovorenih organizacija, kada je primjenjivo.

▼ B

- (b) Priručnik se izmjenjuje prema potrebi kako bi ostao ažurni opis organizacije. Priručnik i sve naknadne dopune odobrava nadležno tijelo.
- (c) Ne uzimajući u obzir stavak (b) mogu se odobriti manje dopune priručnika kroz postupak odobrenja (dalje u tekstu neizravno odobrenje).

145.A.75. Ovlasti organizacije

U skladu s priručnikom, organizacija imati pravo provoditi sljedeće zadatke:

- (a) održavati zrakoplove i/ili sastavne dijelove za koje je odobrena na lokacijama naznačenim u potvrdi o odobrenju i u priručniku;
- (b) dogovoriti održavanje svih zrakoplova ili sastavnih dijelova za koje je odobrena, s nekom drugom organizacijom koja radi u okviru sustava kakvoće organizacije. To se odnosi na posao koji obavlja organizacija koja sama nije na odgovarajući način odobrena za obavljanje takvog održavanja prema ovom dijelu i ograničena je na opseg radova dopuštenih prema postupcima iz 145.A.65.(b). Taj opseg radova ne uključuje provjeru baznog održavanja zrakoplova, potpunu provjeru održavanja u radionici ili obnavljanje motora ili modula motora;
- (c) održavati sve zrakoplove ili sastavne dijelove za koji je odobrena na bilo kojoj lokaciji pod uvjetom da potreba za takvim održavanjem proizlazi ili iz neupotrebljivosti zrakoplova ili iz potrebe za podržavanje povremenog linijskog održavanja, pod uvjetima utvrđenim u priručniku;
- (d) održavati sve zrakoplove ili sastavne dijelove za koji je odobrena na bilo kojoj lokaciji utvrđenoj kao lokacija za linijsko održavanje, koja može podržati manje održavanje i samo ako su u priručniku organizacije dopuštene takve aktivnost i navedene takve lokacije;
- (e) izdavati potvrde o vraćanju u uporabu po okončanju održavanja u skladu s 145.A.50.

145.A.80. Ograničenja organizacije

Organizacija održava zrakoplov ili sastavni dio za koji je odobrena samo kad su raspoloživi svi potrebni objekti, oprema, alati, materijal, podaci za održavanje i osoblje koje izdaje potvrde.

145.A.85. Promjene u organizaciji

Organizacija obavješćuje nadležno tijelo o svakom prijedlogu za provođenje sljedećih promjena, prije nego što se takve promjene provedu kako bi se nadležnom tijelu omogućilo utvrđivanje stalne sukladnosti s ovim dijelom i, ako je potrebno, izmjena potvrde o odobrenju, osim u slučaju predloženih promjena osoblja koje nisu upravi poznate unaprijed, koje trebaju što je moguće prije prijaviti:

1. naziv organizacije;
2. glavna lokacija organizacije;
3. dodatne lokacije organizacije;
4. odgovorni rukovoditelj;

▼B

5. bilo koje od osoba utvrđenih u 145.A.30.(b);
6. objekti, oprema, alati, materijal, postupci, opseg radova ili osoblje koje izdaje potvrde, koji bi mogli utjecati na odobrenje.

145.A.90. Stalna valjanost

- (a) Odobrenje se izdaje na neograničeno trajanje. Ostaje valjano pod uvjetom da:

▼M4

1. organizacija ostane usklađena s Prilogom II. (**dio** 145.), u skladu s odredbama koje se odnose na postupanje s nesukladnostima, kako je navedeno u točki 145.B.50.; i

▼B

2. se nadležnom tijelu odobri pristup organizaciji kako bi utvrdilo stalnu sukladnost s ovim dijelom; te
3. se potvrde ne povuče ili je se trajno oduzme.

- (b) Po povlačenju ili trajnom oduzimanju, potvrda se vraća nadležnom tijelu.

145.A.95. Nalazi

- (a) Nalaz 1. stupnja je svako značajno nepoštovanje zahtjeva iz dijela 145. koje smanjuje sigurnosni standard i ozbiljno ugrožava sigurnost leta.
- (b) Nalaz 2. stupnja je svako nepoštovanje zahtjeva iz dijela 145. koje bi moglo smanjiti sigurnosni standard i eventualno ugroziti sigurnost leta.
- (c) Po primitku obavijesti o nalazima prema 145.B.50, vlasnik potvrde organizacije za održavanje utvrđuje plan za korektivne mjere i dokazuje korektivni postupak na zadovoljstvo nadležnog tijela unutar razdoblja dogovorenog s tim tijelom.

*ODJELJAK B***POSTUPAK ZA NADLEŽNA TIJELA****145.B.01. Područje primjene**

Ovim se dijelom utvrđuju administrativni postupci koje nadležno tijelo treba poštovati kod provođenja svojih zadataka i odgovornosti vezanih uz izdavanje, stalnu valjanost, mijenjanje, privremeno ili trajno oduzimanje odobrenja organizaciji za održavanje prema dijelu 145.

145.B.10. Nadležno tijelo1. *Općenito*

Država članica imenuje nadležno tijelo kojemu su dodijeljene odgovornosti za izdavanje, produživanje, mijenjanje, privremeno ili trajno oduzimanje odobrenja za održavanje. To nadležno tijelo utvrđuje dokumentirane postupke i organizacijsku strukturu.

2. *Potencijali*

Broj osoblja treba biti primjeren provođenju zahtjeva kako je navedeno u ovom dijelu.

▼ B3. *Osposobljenost i osposobljavanje*

Sve osoblje uključeno u odobrenja prema dijelu 145.:

- (a) mora biti odgovarajuće osposobljeno i imati odgovarajuće znanje, iskustvo i osposobljavanje za provođenje zadataka koji su mu dodijeljeni;
- (b) mora biti osposobljeno/biti kontinuirano obučavano prema dijelu 145. gdje je to relevantno, uključujući njegovo predviđeno značenje i standard.

4. *Postupci*

Nadležno tijelo utvrđuje postupke koji detaljno opisuju kako se postiže sukladnost s ovim dijelom B.

Postupci se preispituju i izmjenjuju kako bi se osigurala stalna sukladnost.

145.B.15. Organizacije koje se nalaze u nekoliko država članica

Kada su objekti za održavanje smješteni u više od jedne države članice ispitivanje i stalni nadzor odobrenja provodi se u suradnji s nadležnim tijelima imenovanim iz država članica na čijem državnom području se nalaze drugi objekti za održavanje.

▼ M6**▼ B****145.B.20. Početno odobrenje**

1. Pod uvjetom da su zahtjevi iz 145.A.30.(a) i (b) ispunjeni, nadležno tijelo podnositelju zahtjeva pisanim putem navodi prihvaćanje osoblja, utvrđenog u 145.A.30.(a) i (b).
2. Nadležno tijelo provjerava da su postupci utvrđeni u priručniku organizacije za održavanje u skladu s dijelom 145. i potvrđuje da je odgovorni rukovoditelj potpisao izjavu o obvezi.
3. Nadležno tijelo potvrđuje da je organizacija u skladu sa zahtjevima iz dijela 145.
4. Sastanak s odgovornim rukovoditeljem saziva se najmanje jednom tijekom ispitivanja radi odobrenja kako bi se osiguralo da on/ona u cijelosti razumije značenje odobrenja i razlog za potpisivanje obveze organizacije da će poštovati postupke utvrđene u priručniku.
5. Svi se nalazi potvrđuju organizaciji pisanim putem.
6. Nadležno tijelo evidentira sve nalaze, postupke zaključivanja (postupke potrebne da bi se zaključio neki nalaz) i preporuke.
7. Za početno odobrenje svi nalazi moraju biti ispravljani prije nego što se odobrenje može izdati.

145.B.25. Izdavanje odobrenja

1. Nadležno tijelo formalno odobrava priručnik i izdaje podnositelju zahtjeva potvrdu o odobrenju na obrascu 3, koja uključuje ovlaštenja odobrenja. Nadležno tijelo izdaje potvrdu samo ako je organizacija sukladna s dijelom 145.
2. Nadležno tijelo naznačuje uvjete odobrenja na potvrdi o odobrenju na obrascu 3.

▼ B

3. Referentni broj je uključen na potvrdu o odobrenju na obrascu 3 na način koji utvrđuje Agencija.

145.B.30. Nastavak odobrenja

Nastavak odobrenja mora se pratiti u skladu s važećim postupkom „početno odobrenje” prema 145.B.20. Pored toga:

1. Nadležno tijelo vodi i ažurira programski ispis odobrenih organizacija za održavanje pod svojim nadzorom, datume kad se trebaju izvršiti posjete radi revizije i kad su takve posjete izvršene.
2. Svaka organizacija u potpunosti mora biti pregledana da se ustanovi je li u skladu s dijelom 145. u razdobljima ne duljim od 24 mjeseca.
3. Sastanak s odgovornim rukovoditeljem saziva se najmanje jednom svaka 24 mjeseca kako bi se zajamčilo da on/ona i dalje bude informiran(-a) o pitanjima od značaja koja nastaju prilikom provjera.

145.B.35. Izmjene

1. Nadležno tijelo prima obavijest od organizacije o bilo kakvim predloženim promjenama kako je navedeno u 145.A.85.

Nadležno tijelo u skladu je s važećim elementima iz stavaka iz početnog postupka za bilo kakvu promjenu u organizaciji.

2. Nadležno tijelo može propisati uvjete pod kojima organizacija smije poslovati tijekom takvih promjena ako ne odluči da odobrenje treba privremeno oduzeti.

▼ M4**145.B.40. Izmjene priručnika organizacije za održavanje**

Za svaku izmjenju priručnika organizacije za održavanje (MOE):

1. U slučaju izravnog odobrenja izmjena u skladu s točkom 145.A.70.(b), nadležno tijelo provjerava jesu li postupci navedeni u priručniku u skladu s Prilogom II. (**dio** 145.), prije formalnog obavješćivanja odobrene organizacije o odobrenju.
2. U slučaju kad se za odobrenje izmjena u skladu s točkom 145.A.70.(c) koristi postupak neizravnog odobravanja, nadležno tijelo jamči i da izmjene ostaju manje te ii. da ima odgovarajući nadzor nad odobrenjem izmjena, kako bi se osiguralo da one ostanu u skladu sa zahtjevima iz Priloga II. (**dio** 145.).

▼ B**145.B.45. Trajno oduzimanje, privremeno oduzimanje i ograničenje odobrenja**

Nadležno tijelo:

- (a) privremeno oduzima odobrenje iz utemeljenih razloga u slučaju potencijalne prijetnje po sigurnost; ili
- (b) privremeno oduzima, trajno oduzima ili ograničava odobrenje prema 145.B.50.

145.B.50. Nalazi

- (a) Kada se tijekom provjera ili na drugi način pronađu dokazi koji ukazuju na nepoštovanje zahtjeva iz dijela 145., nadležno tijelo poduzima sljedeće korake:

1. Za nalaze 1. stupnja nadležno tijelo odmah poduzima korake kako bi se u cijelosti ili djelomično trajno oduzelo, ograničilo ili privremeno oduzelo, ovisno o opsegu nalaza 1. stupnja, odobrenje organizacije za održavanje, sve dok ta organizacija ne poduzme uspješni korektivni postupak.

▼B

2. Za nalaze 2. stupnja, razdoblje za korektivni postupak odobren od nadležnog tijela mora biti onaj koji odgovara naravi nalaza, ali u svakom slučaju u početku ne smije biti duže od tri mjeseca. U izvjesnim okolnostima i ovisno o naravi nalaza nadležno tijelo to razdoblje od tri mjeseca može produljiti uz uvjet zadovoljavajućeg plana za korektivni postupak koji je dogovoren s nadležnim tijelom.
- (b) Nadležno tijelo poduzima korake kako bi u cijelosti ili djelomično privremeno oduzelo odobrenje u slučaju nepoštovanja vremenskog roka koji je odobrilo nadležno tijelo.

145.B.55. Vodenje evidencije

1. Nadležno tijelo uspostavlja sustav za vođenje evidencije uz minimalne kriterije za čuvanje koji omogućuje odgovarajuću sljedivost postupka izdavanja, nastavka, izmjene, privremenog ili trajnog oduzimanja odobrenja svake pojedinačne organizacije.
2. Evidencija najmanje uključuje:
 - (a) zahtjev za odobrenje organizacije, uključujući nastavak istog;
 - (b) program nadležnog tijela za stalni nadzor uključujući svu evidenciju o revizijama;
 - (c) potvrdu o odobrenju za organizaciju uključujući sve izmjene iste;
 - (d) presliku programa revizije u kojoj su navedeni datume kad revizije treba izvršiti i kad su iste provedene;
 - (e) preslike sve formalne korespondencije uključujući obrazac 4 ili istovrijedan obrazac;
 - (f) podatke o svim postupcima izuzeća i prisilnog provođenja;
 - (g) sve druge obrasce za izvještavanje nadležnog tijela o reviziji;
 - (h) priručnike organizacije za održavanje.
3. Minimalno razdoblje čuvanja gore navedene evidencije je četiri godine.
4. Nadležno tijelo može koristiti ili papir ili računalni sustav ili bilo koju kombinaciju jednog i drugog podložno odgovarajućem nadzoru.

145.B.60. Izuzeća

Nadležno tijelo bilježi i čuva sva izuzeća odobrena u skladu s člankom 10. stavkom 3. Osnovne uredbe.

▼ M4

Dodatak I.

Potvrda o ovlaštenom vraćanju u uporabu – EASA Obrazac 1

Primjenjuju se odredbe iz Dodatka II. Prilogu I. (dio M).

▼ **M4**

Dodatak II.

Klase odobrenja i sustav ovlaštenja unutar odobrenja organizacija za održavanje iz Priloga I. (dio M) pododjeljka F i Priloga II. (dio 145.)

Primjenjuju se odredbe iz Dodatka IV. Prilogu I. (**dio M**).

▼ **M4**

Dodatak III.

Odobrenje organizacije za održavanje iz Priloga II. (dio 145.)

Strana 1 od 2

[DRŽAVA ČLANICA (*)]

članica Europske unije (**)

POTVRDA O ODOBRENJU ORGANIZACIJE ZA ODRŽAVANJE

Referentna oznaka: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE (*)].145.XXXX

U skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbom Komisije (EZ) br. 2042/2003, dok su na snazi, i pod niže navedenim uvjetima, [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE (*)] ovim potvrđuje da je:

[NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]

kao organizacija za održavanje, u skladu s odjeljkom A Priloga II. (dio 145.) Uredbi (EZ) br. 2042/2003, odobrena za održavanje proizvoda, dijelova i uređaja navedenih u priloženoj tablici odobrenja te za izdavanje odgovarajućih potvrda o vraćanju u uporabu, uz korištenje gornjih upućivanja.

UVJETI:

1. Ovo je odobrenje ograničeno na ono utvrđeno u odjeljku o opsegu poslova u priručniku odobrene organizacije za održavanje iz odjeljka A Priloga II. (dio 145.).
2. Ovo odobrenje zahtijeva usklađenost s postupcima utvrđenim u priručniku odobrene organizacije za održavanje.
3. Ovo je odobrenje valjano dok je organizacija za održavanje u skladu s Prilogom II. (dio 145.) Uredbi (EZ) br. 2042/2003.
4. Ovisno o sukladnosti s prethodno navedenim uvjetima, ovo odobrenje ostaje na snazi na neodređeno vrijeme, ako se od njega nije prethodno odustalo, ako nije zamijenjeno, privremeno ili trajno obustavljeno.

Datum prvobitnog izdavanja:

Datum ove izmjene:

Broj izmjene:

Potpis:

Za nadležno tijelo: [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE (*)]

EASA Obrazac 3-145, 2. izdanje

(*) ili EASA, ako je EASA nadležno tijelo.

(**) Izbrisati ako država nije članica EU-a ili u slučaju EASA-e.

▼ **M4**

Strana 2 od 2

TABLICA ODOBRENJA ORGANIZACIJE ZA ODRŽAVANJE

Referentna oznaka: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE (*).145.[XXXX]

Organizacija: [NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]

KLASA	OVLAŠTENJE	OGRANIČENJE	BAZNO	LINIJSKO
ZRAKOPLOV (**)	(***)	(***)	[DA/NE] (**)	[DA/NE] (**)
	(***)	(***)	[DA/NE] (**)	[DA/NE] (**)
	(***)	(***)	[DA/NE] (**)	[DA/NE] (**)
	(***)	(***)	[DA/NE] (**)	[DA/NE] (**)
MOTORI (**)	(***)	(***)		
	(***)	(***)		
KOMPONENTE OSIM KOMPLETNIH MOTORA ILI APU-a (**)	(***)	(***)		
	(***)	(***)		
	(***)	(***)		
	(***)	(***)		
	(***)	(***)		
	(***)	(***)		
SPECIJALIZIRANE USLUGE (**)	(***)	(***)		
	(***)	(***)		

Ovo odobrenje je ograničeno na proizvode, dijelove i uređaje te na djelatnosti navedene u odjeljku o opsegu poslova u priručniku odobrene organizacije za održavanje.

Oznaka priručnika organizacije za održavanje:

Datum prvobitnog izdavanja:

Datum posljednje odobrene izmjene: Broj izmjene:

Potpis:

Za nadležno tijelo: [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE (*)]

EASA Obrazac 3-145, 2. izdanje

(*) ili EASA, ako je EASA nadležno tijelo.

(**) Prekrižiti nepotrebno, ako organizacija nije odobrena.

(***) Upisati odgovarajuće ovlaštenje i ograničenje.

▼ **M6***Dodatak IV.***Uvjeti za korištenje osoblja koje nije stručno osposobljeno u skladu s Prilogom III. (dio 66.) iz točaka 145.A.30(j)1 i 2**

1. Smatra se da ovlašteno osoblje u skladu sa sljedećim uvjetima ispunjava zahtjeve točke 145.A.30(j)(1) i (2):
 - (a) Osoba mora imati dozvolu ili ovlaštenje ovlaštenog osoblja izdano na temelju nacionalnih propisa koji su u potpunom skladu s Prilogom 1. ICAO-a.
 - (b) Opseg posla osobe ne smije biti veći od opsega posla određenog u nacionalnoj dozvoli ili ovlaštenju ovlaštenog osoblja, koja god ima veća ograničenja.
 - (c) Osoba mora dokazati da je on/ona završila osposobljavanje o ljudskim čimbenicima i zrakoplovnim propisima iz modula 9. i 10. Dodatka I. Priloga III. (dio 66.).
 - (d) Osoba mora dokazati da ima pet godina iskustva na održavanju za ovlašteno osoblje koje obavlja linijsko održavanje i 8 godina iskustva za ovlašteno osoblje koje obavlja bazno održavanje. Međutim, one osobe čije ovlaštene zadaće nisu veće od onih za ovlašteno osoblje kategorije A iz dijela 66., trebaju dokazati samo 3 godine iskustva na održavanju.
 - (e) Ovlašteno osoblje koje obavlja linijsko održavanje i osoblje za podršku na baznom održavanju dokazuje da je završilo osposobljavanje za tip i položilo ispit za razinu kategorije B1, B2 ili B3, prema potrebi, iz Dodatka III. Priloga III. (dio 66.) za svaki tip zrakoplova u opsegu posla navedenim u točki (b). One osobe čiji opseg posla ne prelazi onaj ovlaštenog osoblja kategorije A može završiti osposobljavanje za zadaću umjesto cjelokupnog osposobljavanja za tip.
 - (f) Ovlašteno osoblje za bazno održavanje mora dokazati da je završilo osposobljavanje za tip i položilo ispit za razinu kategorije C iz Dodatka III. Priloga III. (dio 66.) za svaki tip zrakoplova u opsegu posla iz točke (b), osim za prvi tip zrakoplova, pa osposobljavanje i ispit moraju biti za razinu kategorije B1, B2 ili B3 iz Dodatka III.
2. Zaštićena prava
 - (a) Osoblje koje ima ovlasti prije stupanja na snagu odgovarajućih zahtjeva iz Priloga III. (dio 66.) može nastaviti provoditi iste bez potrebe poštovanja točaka 1(c) do 1(f).
 - (b) Međutim, nakon tog datuma, bilo koje ovlašteno osoblje koje je spremno proširiti opseg svojeg ovlaštenja tako da uključuje dodatne ovlasti mora ispuniti zahtjeve točke 1.
 - (c) Neovisno o gornjem podstavku 2(b), u slučaju dodatnog osposobljavanja za tip, ne traži se poštovanje točaka 1(c) i 1(d).

▼ **M6***PRILOG III.***(dio 66.)**

SADRŽAJ

66.1. Nadležno tijelo*ODJELJAK A — TEHNIČKI ZAHTJEVI*

PODODJELJAK A — DOZVOLA ZA ODRŽAVANJE ZRAKOPLOVA

- 66.A.1 Područje primjene
- 66.A.3 Kategorije dozvole
- 66.A.5 Grupe zrakoplova
- 66.A.10 Zahtjev
- 66.A.15 Zahtijevana dob
- 66.A.20 Ovlasti
- 66.A.25 Zahtjevi vezani uz osnovno znanje
- 66.A.30 Zahtjevi vezani uz osnovno iskustvo
- 66.A.40 Kontinuirana valjanost dozvole za održavanje zrakoplova
- 66.A.45 Dopuna dozvole upisom ovlaštenja za tip/grupu zrakoplova
- 66.A.50 Ograničenja
- 66.A.55 Dokaz stručne osposobljenosti
- 66.A.70 Odredbe o konverziji

ODJELJAK B — POSTUPCI ZA NADLEŽNA TIJELA

PODODJELJAK A — OPĆENITO

- 66.B.1 Područje primjene
- 66.B.10 Nadležno tijelo
- 66.B.20 Vođenje dokumentacije
- 66.B.25 Međusobna razmjena informacija
- 66.B.30 Izuzeća

PODODJELJAK B — IZDAVANJE DOZVOLE ZA ODRŽAVANJE ZRAKOPLOVA

- 66.B.100 Postupak za izdavanje dozvole za održavanje zrakoplova od strane nadležnog tijela
- 66.B.105 Postupak za izdavanje dozvole za održavanje zrakoplova putem odobrene organizacije za održavanje na temelju dijela 145.
- 66.B.110 Postupak za dopunu dozvole za održavanje zrakoplova uključivanjem dodatne osnovne kategorije ili potkategorije
- 66.B.115 Postupak za dopunu dozvole za održavanje zrakoplova kako bi uključila tip/grupu zrakoplova ili ukinula ograničenja
- 66.B.120 Postupak za produženje valjanosti dozvole za održavanje zrakoplova

▼ M6

- 66.B.125 Postupak konverzije dozvole uključujući ovlaštenja za grupu
- 66.B.130 Postupak za izravno odobrenje osposobljavanja za tip zrakoplova

PODODJELJAK C — ISPITI

- 66.B.200 Ispiti koje provodi nadležno tijelo

PODODJELJAK D — KONVERZIJA KVALIFIKACIJA OVLAŠTENOG OSOBLJA

- 66.B.300 Općenito
- 66.B.305 Izvješće o konverziji za nacionalne kvalifikacije
- 66.B.310 Izvješće o konverziji za ovlaštenja odobrene organizacije za održavanje

PODODJELJAK E — PRIZNAVANJE ISPITA

- 66.B.400 Općenito
- 66.B.405 Izvješće o priznavanju ispita
- 66.B.410 Valjanost izvješća o priznavanju ispita

PODODJELJAK F – KONTINUIRANI NADZOR

- 66.B.500 Trajno oduzimanje, privremeno oduzimanje ili ograničenje dozvole za održavanje zrakoplova

DODACI

- Dodatak I. — Zahtjevi vezani uz osnovno znanje
- Dodatak II. — Standard ispita osnovnog znanja
- Dodatak III. — Osposobljavanje za tip, standard ispita. Osposobljavanje na radnom mjestu.
- Dodatak IV. — Zahtjevi u vezi iskustva za proširenje dozvole za održavanje zrakoplova
- Dodatak V. — EASA obrazac 19 – Obrazac za zahtjev
- Dodatak VI. — EASA obrazac 26 — Dozvola za održavanje zrakoplova iz Priloga III. (dio 66.)

66.1. Nadležno tijelo

- (a) U svrhu ovog Priloga (dio 66.), nadležno tijelo je:
1. tijelo koje je odredila država članica kojem prvom osoba podnosi zahtjev za izdavanje dozvole za održavanje zrakoplova; ili
 2. tijelo koje je odredila druga država članica, u slučaju da je različito, ovisno o dogovoru s tijelom iz točke 1. U tom slučaju, dozvola iz točke 1. se stavlja izvan snage, a sva dokumentacija iz točke 66.B.20 se prenosi i nova dozvola se izdaje na temelju te dokumentacije.
- (b) Agencija je odgovorna za utvrđivanje:
1. liste tipova zrakoplova; i
 2. koje su kombinacije konstrukcije zrakoplova/motora uključene u pojedino ovlaštenje za tip zrakoplova.

▼ M6

ODJELJAK A
TEHNIČKI ZAHTJEVI

PODODJELJAK A

DOZVOLA ZA ODRŽAVANJE ZRAKOPLOVA

66.A.1 Područje primjene

Ovaj odjeljak određuje dozvolu za održavanje zrakoplova i uspostavlja zahtjeve za podnošenje zahtjeva, izdavanje i kontinuiranu valjanost dozvole.

66.A.3 Kategorije dozvola

(a) Dozvola za održavanje zrakoplova uključuje sljedeće kategorije:

- Kategorija A
- Kategorija B1
- Kategorija B2
- Kategorija B3
- Kategorija C

(b) Kategorije A i B1 su podijeljene u potkategorije ovisno o kombinaciji aviona, helikoptera, turbinskih i klipnih motora. Te potkategorije su:

- A1 i B1.1 Avioni s turbinskim motorom
- A2 i B1.2 Avioni s klipnim motorom
- A3 i B1.3 Helikopteri s turbinskim motorom
- A4 i B1.4 Helikopteri klipnim motorom

(c) Kategorija B3 se primjenjuje na avione s klipnim motorom, bez regulacije tlaka kabine, s MTOM od 2 000 kg i manje.

66.A.5 Grupe zrakoplova

U svrhu upisa ovlaštenja u dozvolu za održavanje zrakoplova, zrakoplovi se razvrstavaju u sljedeće grupe:

1. Grupa 1: složeni zrakoplovi na motorni pogon kao i helikopteri s više motora, avioni s certificiranom najvećom dozvoljenom visinom leta iznad nivoa leta FL290, zrakoplovi opremljeni sa sustavima za upravljanje zrakoplovom pomoću računala, i drugi zrakoplovi, za koje se zahtijeva ovlaštenje za tip, ako tako odredi Agencija.
2. Grupa 2: zrakoplovi osim onih iz grupe 1., koji pripadaju u sljedeće podgrupe:
 - podgrupa 2a: zrakoplovi s jednim turbinskim motorom
 - podgrupa 2b: helikopteri s jednim turbinskim motorom
 - podgrupa 2c: helikopteri s jednim klipnim motorom.
3. Grupa 3.: zrakoplovi s klipnim motorom, osim onih iz grupe 1.

66.A.10. Zahtjev

(a) Zahtjev za dozvolu za održavanje zrakoplova ili izmjenu takve dozvole podnosi se na EASA obrascu 19. (vidjeti Dodatak V.) na način koji određuje nadležno tijelo kojemu se podnosi.

▼ M6

- (b) Zahtjev za izmjenu dozvole za održavanje zrakoplova podnosi se nadležnom tijelu države članice koja je izdala dozvolu za održavanje zrakoplova.
- (c) Pored dokumenata koje zahtijevaju točke 66.A.10(a), 66.A.10(b) i 66.B.105, prema potrebi, podnositelj zahtjeva za dodatnu osnovnu kategoriju ili potkategoriju dozvole za održavanje zrakoplova podnosi svoju izvornu dozvolu za održavanje zrakoplova nadležnom tijelu zajedno s EASA obrascem 19.
- (d) Kada podnositelj zahtjeva izmjenu osnovnih kategorija putem postupka iz točke 66.B.100 u državi članici koja nije država članica koja je izdala dozvolu, zahtjev se šalje nadležnom tijelu iz točke 66.1.
- (e) Kada podnositelj zahtjeva izmjenu osnovnih kategorija putem postupka iz točke 66.B.105 u državi članici koja nije država članica koja je izdala dozvolu, organizacija za održavanje koja je odobrena u skladu s Prilogom II. (dio 145.) treba poslati dozvolu za održavanje zrakoplova zajedno s EASA obrascem 19. nadležnom tijelu iz točke 66.1. na ovjeru i potpis izmijenjene ili ponovno izdane dozvole, prema potrebi.
- (f) Svaki zahtjev mora biti popraćen dokumentacijom koja dokazuje udovoljavanje primjenjivim zahtjevima u vezi s teorijskim znanjem, praktičnim osposobljavanjem i iskustvom u vrijeme podnošenja zahtjeva.

66.A.15. Zahtijevana dob

Podnositelj zahtjeva za dozvolu za održavanje zrakoplova mora imati najmanje 18 godina.

66.A.20. Ovlasti

(a) Primjenjuju se sljedeće ovlasti:

1. Dozvola za održavanje zrakoplova kategorije A dopušta imatelju iste da izdaje potvrde o vraćanju u uporabu nakon manjeg planiranog linijskog održavanja i jednostavnog otklanjanja kvarova unutar ograničenja zadatka zasebno odobrenih u ovlaštenju za izdavanje potvrde iz točke 145.A.35 Priloga II. (dio 145.). Ovlasti za izdavanje potvrde moraju biti ograničene na radove koje je imatelj dozvole osobno izvršio u organizaciji za održavanje koja je izdala ovlaštenje za izdavanje potvrde.
2. Dozvola za održavanje zrakoplova kategorije B1 dopušta imatelju iste da izdaje potvrde o vraćanju u uporabu nakon održavanja i da djeluje kao B1 osoblje za podršku pri:
 - održavanju konstrukcije zrakoplova, pogonske grupe i mehaničkih i električnih sustava,
 - radu na sustavima avionike, koja zahtijeva samo jednostavne provjere za dokazivanje svoje uporabljivosti, a koji ne zahtijevaju otkrivanje kvarova.

Kategorija B1 uključuje odgovarajuću potkategoriju A.

3. Dozvola za održavanje zrakoplova kategorije B2 dozvoljava imatelju:
 - i. izdavanje potvrda za vraćanje u uporabu nakon održavanja i da radi kao B2 osoblje za podršku pri:
 - održavanju avionike i električnih sustava; te
 - obavljanju zadaća na sustavima avionike i električnim sustavima u sklopu motornih i mehaničkih sustava, koji zahtijevaju samo jednostavne provjere za dokazivanje svoje uporabljivosti; te

▼ **M6**

- ii. izdavanje potvrda o vraćanju u uporabu nakon manjeg planiranog linijskog održavanja i jednostavnog otklanjanja kvarova unutar ograničenja poslova zasebno odobrenih u ovlaštenju za izdavanje potvrda iz točke 145.A.35 Priloga II. (dio 145.). Ova ovlast za izdavanje potvrde mora biti ograničena na rad koji je imatelj dozvole sam obavio u organizaciji za održavanje koja je izdala odobrenje za izdavanje potvrde i mora biti ograničena na ovlaštenja već upisana u B2 dozvolu.

Kategorija B2 ne uključuje niti jednu potkategoriju A.

- 4. Dozvola za održavanje zrakoplova kategorije B3 dopušta imatelju iste da izdaje potvrde o vraćanju u uporabu nakon održavanja i da djeluje kao B3 osoblje za podršku pri:
 - održavanju konstrukcije zrakoplova, pogonske grupe i mehaničkih i električnih sustava,
 - radu na sustavima avionike, koji zahtijevaju samo jednostavne provjere za dokazivanje svoje uporabljivosti, a koji ne zahtijevaju otkrivanje kvarova.
 - 5. Dozvola za održavanje zrakoplova kategorije C dopušta imatelju iste da izdaje potvrdu o vraćanju u uporabu nakon provedenog baznog održavanja na zrakoplovu. Ovlasti se primjenjuju na zrakoplov u cijelosti.
- (b) Imatelj dozvole za održavanje zrakoplova ne smije koristiti svoje ovlasti osim:
- 1. u skladu s primjenjivim zahtjevima iz Priloga I. (dio M) ili Priloga II. (dio 145.); i
 - 2. ako je u prethodnom dvogodišnjem razdoblju on/ona imao 6 mjeseci iskustva na održavanju u skladu s ovlastima danim u dozvoli za održavanje zrakoplova ili, ispunjava odredbe za izdavanje odgovarajućih ovlasti; i
 - 3. odgovarajuće je osposobljen za potvrđivanje održavanja na odgovarajućem zrakoplovu; i
 - 4. sposoban je čitati, pisati i komunicirati na razumljivoj razini na jeziku (jezicima) na kojem (kojima) je napisana tehnička dokumentacija i postupci potrebni za podržavanje izdavanja potvrde o vraćanju u uporabu.

66.A.25. Zahtjevi u vezi osnovnog znanja

- (a) Podnositelj zahtjeva za dozvolu za održavanje zrakoplova, ili dodavanje kategorije ili potkategorije takvoj dozvoli, dokazuje ispitom razinu znanja iz odgovarajućih predmetnih modula u skladu s Dodatkom I. Priloga III. (dio 66.). Ispit provodi organizacija za osposobljavanje odobrena na odgovarajući način u skladu s Prilogom IV. (dio 147.) ili nadležno tijelo.
- (b) Tečajevi osposobljavanja i ispiti moraju biti položeni unutar 10 godina prije podnošenja zahtjeva za dozvolu za održavanje zrakoplova ili dodavanje kategorije ili potkategorije takvoj dozvoli za održavanje zrakoplova. Ako to nije slučaj, priznavanje ispita može se ostvariti u skladu s točkom (c).
- (c) Podnositelj zahtjeva može podnijeti zahtjev nadležnom tijelu za potpuno ili djelomično priznavanje ispita u odnosu na zahtjeve u vezi osnovnog znanja za:
 - 1. ispite osnovnog znanja koji ne ispunjavaju zahtjeve opisane u točki (b) gore; te

▼ **M6**

2. sve druge tehničke kvalifikacije koje nadležno tijelo smatra jednakovrijednima prema standardu znanja iz Priloga III. (dio 66.).

Priznanja ispita dodjeljuju se u skladu s pododjeljkom E odjeljka B ovog Priloga (dio 66.).

- (d) Priznanja ispita prestaju vrijediti 10 godina nakon što ih je nadležno tijelo dodijelilo podnositelju zahtjeva. Podnositelj zahtjeva može podnijeti zahtjev za nova priznanja nakon isteka ovog razdoblja.

66.A.30. Zahtjevi u vezi osnovnog iskustva

- (a) Podnositelj zahtjeva za dozvolu za održavanje zrakoplova mora imati stečeno:

1. za kategoriju A, potkategorije B1.2 i B1.4 i kategoriju B3:

- i. 3 godine praktičnog iskustva iz održavanja na zrakoplovu koji obavlja letove, ako podnositelj zahtjeva nema nikakvo prethodno odgovarajuće tehničko osposobljavanje; ili
- ii. 2 godine praktičnog iskustva iz održavanja zrakoplova kojim se obavljaju letovi i završeno osposobljavanje koje nadležno tijelo smatra odgovarajućim kao kvalificiran radnik, u tehničkoj struci; ili
- iii. 1 godinu praktičnog iskustva iz održavanja zrakoplova kojim se obavljaju letovi i završeni tečaj osnovnog osposobljavanja odobren u skladu s Prilogom IV. (dio 147.);

2. za kategoriju B2 i potkategorije B1.1 i B1.3:

- i. 5 godina praktičnog iskustva iz održavanja zrakoplova kojim se obavljaju letovi, ako podnositelj zahtjeva nema nikakvo prethodno odgovarajuće tehničko osposobljavanje; ili
- ii. 3 godine praktičnog iskustva iz održavanja zrakoplova kojim se obavljaju letovi i završeno osposobljavanje koje nadležno tijelo smatra odgovarajućim kao kvalificirani radnik, u tehničkoj struci; ili
- iii. 2 godine praktičnog iskustva iz održavanja zrakoplova kojim se obavljaju letovi i završeni tečaj osnovnog osposobljavanja odobren u skladu s Prilogom IV. (dio 147.);

3. za kategoriju C u pogledu velikih zrakoplova:

- i. 3 godine iskustva provođenja ovlasti kategorija B1.1, B1.3 ili B2 na velikim zrakoplovima ili kao osoblje za podršku u skladu s točkom 145.A.35, ili, kombinacija oboje; ili
- ii. 5 godina iskustva provođenja ovlasti kategorija B1.2 ili B1.4 na velikim zrakoplovima ili kao osoblje za podršku u skladu s točkom 145.A.35, ili kombinacija oboje;

4. za kategoriju C u pogledu zrakoplova, koji nisu veliki zrakoplovi: 3 godine iskustva provođenja ovlasti kategorije B1 ili B2 na zrakoplovima koji nisu veliki ili kao osoblje za podršku u skladu s točkom 145.A.35(a), ili kombinacija oboje;

5. za kategoriju C stečenu akademskim putem: podnositelj zahtjeva koji imati akademsku titulu iz tehničke discipline, od sveučilišta ili druge visokoškolske ustanove koju priznaje nadležno tijelo, 3 godine radnog iskustva u okruženju održavanja civilnih zrakoplova na reprezentativnom odabiru zadaća koje su izravno povezane s održavanjem zrakoplova, što uključuje 6 mjeseci nadgledanja zadaća baznog održavanja.

- (b) Podnositelj zahtjeva za dopunu dozvole za održavanje zrakoplova mora ispuniti barem zahtjev vezan uz iskustvo iz održavanja civilnih zrakoplova odgovarajuće za dodatnu kategoriju ili potkategoriju dozvole za koju je predan zahtjev kako je određeno u Dodatku IV. Priloga (dio 66.).

▼ M6

- (c) Iskustvo mora biti praktično i uključivati reprezentativni presjek zadaća održavanja na zrakoplovu.
- (d) Za sve podnositelje zahtjeva, najmanje jedna godina zahtijevanog iskustva mora biti nedavno iskustvo održavanja na zrakoplovu kategorije/potkategorije za koju se traži početna dozvola za održavanje zrakoplova. Za dodatne kategorije/potkategorije postojećoj dozvoli za održavanje zrakoplova, zahtijevano dodatno nedavno iskustvo iz održavanja može biti manje od jedne godine, ali mora biti najmanje tri mjeseca. Zahtijevano iskustvo mora ovisiti o razlici između kategorije/potkategorije dozvole koju osoba ima i koju je zatražila. Takvo dodatno iskustvo mora biti tipično za novu kategoriju/potkategoriju dozvole koja se traži.
- (e) Neovisno o stavku (a), iskustvo na održavanju zrakoplova stečeno izvan okruženja održavanja civilnih zrakoplova prihvatljivo je kada je takvo održavanje jednakovrijedno onom koje zahtijeva ovaj Prilog (dio 66.) kako je odredilo nadležno tijelo. Međutim, tražit će se dodatno iskustvo održavanja civilnih zrakoplova kako bi se osiguralo razumijevanje okruženja održavanja civilnih zrakoplova.
- (f) Iskustvo mora biti stečeno unutar 10 godina prije podnošenja zahtjeva za dozvolu za održavanje zrakoplova ili dodavanje kategorije ili potkategorije takvoj dozvoli.

66.A.40. Kontinuirana valjanost dozvole za održavanje zrakoplova

- (a) Dozvola za održavanje zrakoplova postaje nevažeća 5 godina nakon njenog zadnjeg izdavanja ili izmjene, osim ako imatelj nije podnio svoju dozvolu za održavanje zrakoplova nadležnom tijelu koje ju je izdalo, kako bi se potvrdilo da su podaci sadržani u dozvoli isti kao oni koje nadležno tijelo ima u evidenciji, u skladu s točkom 66.B.120.
- (b) Imatelj dozvole za održavanje zrakoplova popunjava odgovarajuće dijelove EASA obrasca 19. (vidjeti Dodatak V.) i dostavlja ga zajedno sa svojom preslikom dozvole nadležnom tijelu koje je izdalo izvornu dozvolu za održavanje zrakoplova, osim ako imatelj dozvole radi u organizaciji za održavanje odobrenoj u skladu s Prilogom II. (dio 145.) koja ima postupak u svom priručniku, po kojem takva organizacija može podnijeti potrebnu dokumentaciju u ime imatelja dozvole za održavanje zrakoplova.
- (c) Sve ovlasti za izdavanje potvrda koje se temelje na dozvoli za održavanje zrakoplova postaju nevažeće čim dozvola za održavanje zrakoplova postane nevažeća.
- (d) Dozvola za održavanje zrakoplova je važeća i. samo kad je izda i/ili izmijeni nadležno tijelo i ii. kada je imatelj potpisao dokument.

66.A.45. Dopuna dozvole upisom ovlaštenja za tip/grupu zrakoplova

- (a) Kako bi bio provodio ovlasti izdavanja potvrda za određeni tip zrakoplova, imatelj dozvole za održavanje zrakoplova mora u svojoj dozvoli imati upisano odgovarajuće ovlaštenje za zrakoplov.

— Za kategoriju B1, B2 ili C odgovarajuća ovlaštenja za zrakoplov su sljedeća:

1. za zrakoplove grupe 1., odgovarajuće ovlaštenje za tip zrakoplova;
2. za zrakoplove grupe 2., odgovarajuće ovlaštenje za tip zrakoplova, ovlaštenje za podgrupu proizvođača ili ovlaštenje za cijelu podgrupu;

▼ **M6**

3. za zrakoplove grupe 3., odgovarajuće ovlaštenje za tip zrakoplova ili ovlaštenje za cijelu grupu.

— Za kategoriju B3, odgovarajuće ovlaštenje „klipni avioni, bez regulacije tlaka kabine s MTOM od 2 000 kg i manje”.

— Za kategoriju A ne zahtijeva se ovlaštenje u skladu sa zahtjevima iz točke 145.A.35 Priloga II. (dio 145).

(b) Dopuna dozvole upisom ovlaštenja za tip zrakoplova zahtijeva zadovoljavajuću završetak osposobljavanja za tip zrakoplova u odgovarajućoj kategoriji B1, B2 ili C.

(c) Pored zahtjeva iz točke (b), dopunom dozvole upisom ovlaštenja za prvi tip zrakoplova unutar postojeće kategorije/potkategorije zahtijeva se zadovoljavajući završetak odgovarajućeg osposobljavanja na radnom mjestu, kako je opisano u Dodatku III. Priloga III. (dio 66.).

(d) Osim kako je opisano u točkama (b) i (c), za zrakoplove grupe 2.i 3., ovlaštenja za tip također se mogu dodijeliti nakon:

— zadovoljavajućeg završetka ispita za tip zrakoplova u odgovarajućoj kategoriji B1, B2 ili C kako je opisano u Dodatku III. ovog Priloga (dio 66.), te

— za kategorije B1 i B2, dokaz o praktičnom iskustvu na tipu zrakoplova. U tom slučaju, praktično iskustvo uključuje presjek zadaća na održavanju koji odgovaraju kategoriji iz dozvole.

Za kategoriju C ovlaštenja za osobu koja je kvalificirana tako što ima akademsku titulu, kako je navedeno u točki 66.A.30(a)(5), prvi odgovarajući ispit za tip zrakoplova mora biti na razini B1 ili B2 kategorije.

(e) Za zrakoplove grupe 2.:

1. dopuna dozvole upisom ovlaštenja za proizvođačevu podgrupu za imatelje dozvole kategorije B1 i C zahtijeva ispunjavanje zahtjeva za ovlaštenje za tip od najmanje dva tipa zrakoplova istog proizvođača, koji su reprezentativni za primjenjivu podgrupu proizvođača;

2. dopuna dozvole upisom ovlaštenja za cijelu podgrupu za imatelje dozvole kategorije B1 i C, zahtijeva ispunjavanje zahtjeva za ovlaštenje za tip od najmanje tri tipa zrakoplova različitih proizvođača, koji su reprezentativni za primjenjivu podgrupu;

3. dopuna dozvole upisom ovlaštenja za proizvođačevu podgrupu i punu podgrupu za imatelje dozvole kategorije B2 zahtijeva dokaz o praktičnom iskustvu koje uključuje reprezentativni pregled aktivnosti na održavanju zrakoplova koji odgovaraju kategoriji iz dozvole i primjenljivoj podgrupi zrakoplova.

(f) Za zrakoplove grupe 3.:

1. dopuna dozvole upisom ovlaštenja za cijelu grupu za imatelje dozvole kategorija B1, B2 i C zahtijeva dokaz o praktičnom iskustvu koje uključuje reprezentativni pregled aktivnosti na održavanju zrakoplova koji odgovaraju kategoriji iz dozvole i grupi 3;

2. za kategoriju B1, osim ako podnositelj zahtjeva ne dostavi dokaz o odgovarajućem iskustvu, ovlaštenja za zrakoplove grupe 3. bit će pod sljedećim ograničenjima upisana u dozvolu:

— avioni s regulacijom tlaka kabine,

— avioni metalne konstrukcije,

▼ M6

- avioni kompozitne konstrukcije,
- avioni drvene konstrukcije,
- avioni s konstrukcijom od metalnih cijevi, presvučeni tkaninom.

(g) Za dozvolu B3:

1. dopuna dozvole upisom ovlaštenja za „klipne avione, s MTOM od 2 000 kg i manje” zahtijeva dokaz o praktičnom iskustvu koje uključuje reprezentativni pregled aktivnosti na održavanju zrakoplova koji odgovaraju kategoriji iz dozvole;
2. osim ako podnositelj zahtjeva ne dostavi dokaz o odgovarajućem iskustvu, ovlaštenja iz točke 1. bit će podležna sljedećim ograničenjima upisanim u dozvolu:
 - avioni drvene konstrukcije,
 - avioni s konstrukcijom od metalnih cijevi, presvučeni tkaninom,
 - avioni metalne konstrukcije,
 - avioni kompozitne konstrukcije.

66.A.50. Ograničenja

- (a) Ograničenja upisana u dozvolu za održavanje zrakoplova su iznimke od ovlasti za izdavanja potvrda i odnose se na zrakoplov u cijelosti.
- (b) Ograničenja iz točke 66.A.45 uklanjaju se nakon:
 1. dokazivanja odgovarajućeg iskustva; ili
 2. zadovoljavajuće praktične procjene koju obavlja nadležno tijelo.
- (c) Ograničenja iz točke 66.A.70 uklanjaju se nakon položenih modula/predmeta određenih u važećem izvješću o konverziji iz točke 66.B.300.

66.A.55. Dokaz o stručnoj osposobljenosti

Osoblje koje ima ovlasti za izdavanje potvrda kao i osoblje za podršku mora pokazati svoju dozvolu, kao dokaz stručne osposobljenosti, unutar 24 sata nakon zahtjeva ovlaštene osobe.

66.A.70. Odredbe o konverziji

- (a) Ovlaštenom osoblju koje posjeduje valjane kvalifikacije u državi članici, prije stupanja na snagu Priloga III. (dio 66.) nadležno tijelo te države članice izdaje dozvolu za održavanje zrakoplova bez dodatnog ispita pod uvjetima navedenim u pododjeljku D odjeljka B.
- (b) Osoba koja prolazi kroz postupak kvalifikacije ovlaštenog osoblja koji se primjenjuje u državi članici, prije stupanja na snagu Priloga III. (dio 66.) može i dalje ostati kvalificirana. Imatelju stručne kvalifikacije ovlaštenog osoblja stečene nakon takvog postupka nadležno tijelo te države članice izdaje dozvolu za održavanje zrakoplova bez dodatnog ispita pod uvjetima navedenim u pododjeljku D odjeljka B.
- (c) kada je to neophodno, dozvola za održavanje zrakoplova sadržava ograničenja u skladu s točkom 66.A.50 kako bi održavala razlike između i. područja primjene stručne kvalifikacije ovlaštenog osoblja koja se primjenjuje u državi članici prije stupanja na snagu ove Uredbe i ii. zahtjeva vezenih uz osnovno znanje i osnovnima standardom za ispite zadane u dodacima I. i II. ovom Prilogu (dio 66.).

▼ **M6**

- (d) Odstupajući od stavka (c) za zrakoplov koji ne sudjeluje u komercijalnom zračnom prijevozu, a koji nije veliki zrakoplov, dozvola za održavanje zrakoplova sadržava ograničenja u skladu s točkom 66.A.50 kako bi se osiguralo da ovlasti ovlaštenog osoblja koja se primjenjuju u državi članici prije stupanja na snagu ove Uredbe i ovlasti konvertirane dozvole za održavanje zrakoplova iz dijela 66. ostanu iste.

*ODJELJAK B***POSTUPCI ZA NADLEŽNA TIJELA**

PODODJELJAK A

*OPĆENITO***66.B.1 Područje primjene**

Ovaj odjeljak uspostavlja postupke koji uključuju administrativne zahtjeve koje moraju poštovati nadležna tijela zadužena za primjenu i provedbu odjeljka A ovog Priloga (dio 66.).

66.B.10. Nadležno tijelo(a) *Općenito*

Država članica mora odrediti nadležno tijelo kojemu su dane odgovornosti za izdavanje, produljenje, mijenjanje, privremeno ili trajno oduzimanje dozvola za održavanje zrakoplova.

Ovo nadležno tijelo uspostavlja odgovarajući organizacijski ustroj s ciljem osiguranja sukladnosti s ovim Prilogom (dio 66.).

(b) *Ljudski resursi*

Nadležno tijelo mora imati dovoljno osoblja kako bi mogao osigurati provedbu zahtjeva ovog Priloga (dio 66.).

(c) *Postupci*

Nadležno tijelo uspostavlja dokumentirane postupke za postizanje sukladnosti s ovim Prilogom (dio 66.). Ti postupci se provjeravaju i mijenjaju kako bi se osigurala stalna sukladnost.

66.B.20. Vođenje dokumentacije

- (a) Nadležno tijelo uspostavlja sustav vođenja dokumentacije koji omogućuje odgovarajuću mogućnost praćenja postupaka izdavanja, produljenja, mijenjanja, privremenog ili trajnog oduzimanja dozvole za održavanje zrakoplova.

- (b) Ta dokumentacija za svaku dozvolu uključuje:

1. zahtjev za dozvolu za održavanje zrakoplova ili izmjenu te dozvole, uključujući prateću dokumentaciju;
2. presliku dozvole za održavanje zrakoplova, koja uključuje sve izmjene;
3. preslike sve odgovarajuće prepiske;
4. podatke o bilo kojim postupcima izuzeća i prisilnog provođenja;
5. svako izvješće bilo kojih drugih nadležnih tijela vezano uz imatelja dozvole za održavanje zrakoplova;
6. dokumentaciju o ispitima koje je provelo nadležno tijelo;

▼ M6

- 7. važeće izvješće o konverziji, koje se koristi za pretvorbu;
 - 8. važeće izvješće o priznavanju ispita, koje se koristi za priznavanje.
- (c) Dokumentacija iz podtočaka od 1. do 5. točke (b) mora se čuvati najmanje 5 godina nakon isteka dozvole.
- (d) Dokumentacija iz podtočaka 6., 7. i 8. točke (b) mora se čuvati neograničeno.

66.B.25. Međusobna razmjena informacija

- (a) S ciljem provedbe zahtjeva iz ove Uredbe, nadležna tijela moraju sudjelovati u međusobnoj razmjeni informacija u skladu s člankom 15. Uredbe (EC) No 216/2008.
- (b) Ne dovodeći u pitanje nadležnosti država članica, u slučaju moguće opasnosti za sigurnost koja uključuje više država članica, uključena nadležna tijela moraju pružiti međusobnu pomoć pri provedbi potrebnog postupka nadzora.

66.B.30. Izuzeća

Sva izuzeća odobrena u skladu s člankom 14.4 Uredbe (EZ) br. 216/2008 nadležno tijelo dokumentira i čuva.

PODODJELJAK B

IZDAVANJE DOZVOLE ZA ODRŽAVANJE ZRAKOPLOVA

Ovaj pododjeljak donosi postupke koje nadležno tijelo mora slijediti pri izdavanju, mijenjanju ili produljenju dozvole za održavanje zrakoplova.

66.B.100. Postupak za izdavanje dozvole za održavanje zrakoplova od strane nadležnog tijela

- (a) Po primitku EASA obrasca 19. i sve prateće dokumentacije, nadležno tijelo provjerava EASA obrazac 19. kako bi utvrdilo je li potpun te osiguralo da navedeno iskustvo ispunjava zahtjeve iz ovog Priloga (dio 66.).
- (b) Nadležno tijelo provjerava status ispita podnositelja zahtjeva i/ili potvrđuje valjanost bilo kojih priznanja kako bi osiguralo ispunjenje svih traženih modula iz Dodatka I., na način koji zahtijeva ovaj Prilog (dio 66.).
- (c) Kada provjeri identitet i datum rođenja podnositelja zahtjeva te kada se uvjeri da podnositelj zahtjeva ispunjava standarde znanja i iskustva koje zahtijeva ovaj Prilog (dio 66.), nadležno tijelo mora izdati odgovarajuću dozvolu za održavanje zrakoplova podnositelju zahtjeva. Iste informacije moraju se čuvati u dokumentaciji nadležnog tijela.
- (d) U slučaju gdje je tip ili grupa zrakoplova upisana istodobno s izdavanjem prve dozvole za održavanje zrakoplova, nadležno tijelo će potvrditi sukladnost s točkom 66.B.115.

66.B.105. Postupak za izdavanje dozvole za održavanje zrakoplova putem odobrene organizacije za održavanje u skladu s Prilogom II. (dio 145.)

- (a) Organizacija za održavanje odobrena u skladu s Prilogom II. (dio 145.), koju je nadležno tijelo ovlastilo za provođenje ove djelatnosti, može i. pripremiti dozvolu za održavanje zrakoplova u ime nadležnog tijela ili ii. dati preporuke nadležnom tijelu vezano uz pojedinog podnositelja zahtjeva za dozvolu za održavanje zrakoplova tako da nadležno tijelo može pripremiti i izdati takvu dozvolu.

▼ **M6**

- (b) Organizacije za održavanje iz točke (a) moraju osigurati usklađenost s točkama 66.B.100 (a) i (b).
- (c) U svim slučajevima, samo nadležno tijelo može izdati dozvolu za održavanje zrakoplova podnositelju zahtjeva.

66.B.110. Postupak za dopunu dozvole za održavanje zrakoplova kako bi se uključila dodatna osnovna kategorija ili potkategorija

- (a) Po završetku postupaka navedenih u točkama 66.B.100 ili 66.B.105, nadležno tijelo upisat će dodatnu kategoriju ili potkategoriju u dozvolu za održavanje zrakoplova te ovjeriti pečatom i potpisom ili izdati novu dozvolu.
- (b) Sustav evidencije nadležnog tijela se shodno tome mijenja.

66.B.115. Postupak za dopunu dozvole za održavanje zrakoplova kako bi se ukljuilo tip/grupu zrakoplova ili uklonila ograničenja

- (a) Po primitku zadovoljavajuće ispunjenog EASA obrasca 19 i sve prateće dokumentacije koja dokazuje usklađenost s primjenjivim zahtjevima za ovlaštenja zajedno s pripadajućom dozvolom za održavanje zrakoplova, nadležno tijelo mora ili:
 1. unijeti u dozvolu za održavanje zrakoplova podnositelja zahtjeva odgovarajući tip ili grupu zrakoplova; ili
 2. ponovno izdati spomenutu dozvolu kako bi uključila tip ili grupu zrakoplova; ili
 3. ukloniti važeća ograničenja u skladu s točkom 66.A.50.

Sustav evidencije nadležnog tijela se shodno tome mijenja.

- (b) U slučaju kada osposobljavanje za tip zrakoplova nije provedeno u cijelosti od strane organizacije za osposobljavanje, odobrene na odgovarajući način u skladu s Prilogom IV. (dio 147.), nadležno tijelo se mora uvjeriti da su svi zahtjevi vezani uz osposobljavanje za tip ispunjeni prije izdavanja ovlaštenja za tip.
- (c) U slučaju kada se ne zahtjeva osposobljavanje na radnom mjestu, ovlaštenje za tip bit će upisano na temelju potvrde o priznanju koju izdaje organizacija za održavanje koja provodi osposobljavanje odobrene u skladu s Prilogom IV. (dio 147.).
- (d) U slučaju kada osposobljavanje za tip ne pokriva samo jedan tečaj, nadležno tijelo prije upisa ovlaštenja u dozvolu provjeriti da sadržaj i duljina tečajeva u potpunosti odgovaraju opsegu kategorije u dozvoli te da su područja sučelja odgovarajuće naznačena.
- (e) U slučaju tečaja razlika, nadležno tijelo mora provjeriti da li je i. prethodna kvalifikacija podnositelja zahtjeva, dopunjena s ii. tečajem odobrenim u skladu s Prilogom IV. (dio 147.) ili je tečaj izravno odobrilo nadležno tijelo, i da je prihvatljiva za upis ovlaštenja za tip.
- (f) Sukladnost s praktičnim dijelovima dokazuje se i. podnošenjem detaljne dokumentacije ili dnevnika praktičnog osposobljavanja od strane organizacije za održavanje, odobrene u skladu s Prilogom IV. (dio 145.) ili, kada je moguće, ii. potvrdom o praktičnom osposobljavanju koju je izdala organizacija za održavanje odobrena u skladu s Prilogom IV. (dio 147.).

▼ M6

- (g) Pri upisu tipa u dozvolu treba koristiti popis tipova zrakoplova koje je odredila Agencija.

66.B.120. Postupak za produljenje valjanosti dozvole za održavanje zrakoplova

- (a) Nadležno tijelo uspoređuje imateljevu dozvolu za održavanje zrakoplova s evidencijom nadležnog tijela i provjerava bilo koje moguće trajno oduzimanje, privremeno oduzimanje ili izmjenu u skladu s točkom 66.B.500. Ako su dokumenti identični i nije u tijeku nikakva mjera u skladu s točkom 66.B.500, imateljeva preslika se produljuje na 5 godina, a ovlaštenje se mora odgovarajuće unijeti u dokumentaciju.

- (b) Ako je dokumentacija nadležnog tijela različita od dozvole za održavanje zrakoplova koju ima imatelj dozvole:

1. nadležno tijelo ispituje razloge za takve razlike i može odlučiti da ne produži dozvolu za održavanje zrakoplova;
2. nadležno tijelo obavještuje imatelja dozvole te svaku poznatu odobrenu organizaciju za održavanje u skladu Prilogom I. (dio M) pododjeljkom F ili Prilogom II. (dio 145.) na koju izravno utječe takva činjenica;
3. nadležno tijelo poduzima mjere, ako je potrebno, u skladu s točkom 66.B.500 u vezi s trajnim oduzimanjem, privremenim oduzimanjem ili dopunom dotične dozvole.

66.B.125. Postupak konverzije dozvole uključujući ovlaštenja za grupu

- (a) Ovlaštenja za tip koja su već upisana u dozvolu za održavanje zrakoplova iz točke 4. članka 5. ostaju upisana u dozvolu i neće biti konvertirana u nova ovlaštenja osim ako imatelj dozvole u potpunosti ne ispunjava zahtjeve iz točke 66.A.45 ovog Priloga (dio 66.) za odgovarajuća ovlaštenja za grupu/podgrupu.

- (b) Konverzija se provodi u skladu sa sljedećom tablicom konverzije:

1. za kategoriju B1 ili C:

- helikopteri s klipnim motorom, puna grupa: konvertirana u „punu podgrupu 2c” plus ovlaštenja za tip zrakoplova za one jednomotorne klipne helikoptere koji su u grupi 1.,
- helikopteri s klipnim motorom, proizvođačeva grupa: konvertirana u odgovarajuću „proizvođačevu podgrupu 2c” plus ovlaštenja za tip zrakoplova za one jednomotorne klipne helikoptere tog proizvođača koji su u grupi 1.,
- helikopteri s turbinskim motorom, puna grupa: konvertirana u „punu podgrupu 2b” plus ovlaštenja za tip zrakoplova za one jednomotorne klipne helikoptere koji su u grupi 1.,
- helikopteri s turbinskim motorom, proizvođačeva grupa: konvertirana u odgovarajuću „proizvođačevu podgrupu 2b” plus ovlaštenja za tip zrakoplova za one jednomotorne klipne helikoptere tog proizvođača koji su u grupi 1.,

▼ **M6**

- jednomotorni klipni avioni- metalne konstrukcije, puna grupa ili proizvođačeva grupa: konvertirana u „punu grupu 3”. Za B1 dozvolu potrebno je upisati sljedeća ograničenja: avioni kompozitne konstrukcije, avioni drvene konstrukcije i avioni s metalnim cijevima i tkanim,

- višemotorni klipni avioni - metalne konstrukcije, puna grupa ili proizvođačeva grupa: konvertirana u „punu grupu 3”. Za B1 dozvolu potrebno je upisati sljedeća ograničenja: avioni kompozitne konstrukcije, avioni drvene konstrukcije i avioni s metalnim cijevima i tkanim,

- jednomotorni klipni avioni - drvene konstrukcije, puna grupa ili proizvođačeva grupa: konvertirana u „punu grupu 3”. Za B1 dozvolu potrebno je upisati sljedeća ograničenja: avioni kompozitne konstrukcije, avioni drvene konstrukcije i avioni s metalnim cijevima i tkanim,

- višemotorni klipni avioni - drvene konstrukcije, puna grupa ili proizvođačeva grupa: konvertirana u „punu grupu 3”. Za B1 dozvolu potrebno je upisati sljedeća ograničenja: avioni kompozitne konstrukcije, avioni drvene konstrukcije i avioni s metalnim cijevima i tkanim,

- jednomotorni klipni avioni - kompozitne konstrukcije, puna grupa ili proizvođačeva grupa: konvertirana u „punu grupu 3”. Za B1 dozvolu potrebno je upisati sljedeća ograničenja: avioni kompozitne konstrukcije, avioni drvene konstrukcije i avioni s metalnim cijevima i tkanim,

- višemotorni klipni zrakoplovi - kompozitne konstrukcije, puna grupa ili proizvođačeva grupa: konvertirana u „punu grupu 3”. Za B1 dozvolu potrebno je upisati sljedeća ograničenja: avioni kompozitne konstrukcije, avioni drvene konstrukcije i avioni s metalnim cijevima i tkaninom,

- avioni turbinski -jednomotorni, puna grupa: konvertirana u „punu podgrupu 2” plus ovlaštenja za tip tipove onih jednomotornih turboelisnih aviona koji ne zahtijevaju ovlaštenje za tip u prijašnjem sustavu te se nalaze u grupi 1.,

- avioni turbinski -jednomotorni, proizvođačeva grupa: konvertirana u odgovarajuću „proizvođačevu podgrupu 2a” plus ovlaštenja za tip onih jednomotornih turboelisnih aviona koji ne zahtijevaju ovlaštenje za tip u prijašnjem sustavu te se nalaze u grupi 1.,

- avioni turbinski- višemotorni, puna grupa: konvertirana u ovlaštenja za tip za one višemotorne turboelisne avione koji ne zahtijevaju ovlaštenje za tip u prijašnjem sustavu;

▼ M6

2. za kategoriju B2:

- avion: konvertirana u „punu podgrupu 2a” i „punu grupu 3” plus ovlaštenja za tip za one avione koji ne zahtijevaju ovlaštenje za tip u prijašnjem sustavu te se nalaze u grupi 1.,
- helikopter: konvertirana u „punu podgrupu 2b i 2c” plus ovlaštenja za tip za one helikoptere koji ne zahtijevaju ovlaštenje za tip u prijašnjem sustavu te se nalaze u grupi 1.

3. za kategoriju C:

- avion: konvertirana u „punu podgrupu 2a” i „punu grupu 3” plus ovlaštenja za tip za one avione s koji ne zahtijevaju ovlaštenje za tip u prijašnjem sustavu te se nalaze u grupi 1.,
- helikopter: konvertirana u „punu podgrupu 2b i 2c” plus ovlaštenja za tip za one helikoptere koji ne zahtijevaju ovlaštenje za tip u prijašnjem sustavu te se nalaze u grupi 1.

- (c) Ako su u dozvolu nakon postupka konverzije iz točke 66.A.70 upisana ograničenja, ta ograničenja ostaju upisana u dozvolu, osim ako se ne uklone pod uvjetima navedenim na odgovarajućem izvješću o konverziji iz točke 66.B.300.

66.B.130. Postupak za izravno odobrenje osposobljavanja za tip zrakoplova

Nadležno tijelo može odobriti osposobljavanje za tip zrakoplova koje nije provela odobrena organizacija za održavanje koja provodi osposobljavanje u skladu s Prilogom IV. (dio 147.), na temelju točke 1. Dodatka III. ovog Priloga (dio 66.). U tom slučaju nadležno tijelo mora razraditi postupak kojim će osigurati da je osposobljavanje za tip zrakoplova u skladu s Dodatkom III. ovog Priloga (dio 66.).

PODODJELJAK C*ISPITI*

Ovaj pododjeljak navodi postupke koje nadležno tijelo mora slijediti pri provođenju ispita.

66.B.200. Ispiti koje provodi nadležno tijelo

- (a) Sva ispitna pitanja čuvaju na siguran način prije ispita, kako bi se osiguralo da kandidati ne znaju koja će konkretna pitanja činiti osnovu ispita.
- (b) Nadležno tijelo imenuje:
1. osobe koje će imati kontrolu nad pitanjima koja se koriste pri svakom ispitu;
 2. ispitivače koji su prisutni tijekom svih ispita s ciljem osiguranja integriteta ispita.
- (c) Osnovni ispiti moraju pratiti standard naveden u dodacima I. i II. ovom Prilogu (dio 66.).
- (d) Ispiti vezani uz osposobljavanje za tip i ispiti za tip moraju pratiti standard naveden u Dodatku III. ovom Prilogu (dio 66.).

▼ M6

- (e) Nova esejska pitanja sastavljaju se najmanje svakih 6 mjeseci, a pitanja koja su već korištena se povlače ili stavljaju van uporabe. Popis pitanja vodi se u evidenciji radi pozivanja na ista.
- (f) Svi ispitni listovi se na početku ispita uručuju kandidatu i vraćaju ispitivaču po isteku vremena određenog za trajanje ispita. Ni jedan ispitni list se ne smije iznositi iz prostorije u kojoj se polaže ispit tijekom vremena određenog za trajanje ispita.
- (g) Osim određene dokumentacije potrebne za ispit za tip, kandidatu za vrijeme trajanja ispita smije biti na raspolaganju samo ispitni list.
- (h) Kandidati za ispit razdvajaju se jedan od drugog tako da jedan drugom ne mogu čitati iz ispitnih papira. Ne smiju razgovarati s nikim osim s ispitivačem.
- (i) Kandidatima koje se uhvati u varanju zabranjuje se polaganje bilo kojeg daljnjeg ispita u roku od 12 mjeseci od dana kada su bili uhvaćeni kako varaju.

PODODJELJAK D***KONVERZIJA KVALIFIKACIJA OVLAŠTENOG OSOBLJA***

Ovaj pododjeljak donosi postupke za konverziju kvalifikacija ovlaštenog osoblja iz točke 66.A.70 u dozvole za održavanje zrakoplova.

66.B.300. Općenito

- (a) Nadležno tijelo može konvertirati samo kvalifikacije i. ostvarene u državi članici za koju je nadležna, ne dovodeći u pitanje dvostrane ugovore, i ii. koji su bili važeći prije stupanja na snagu primjenjivih zahtjeva iz ovog Priloga (dio 66.).
- (b) Nadležno tijelo smije izvršiti samo konverziju u skladu s izvješćem o konverziji pripremljenim u skladu s točkama 66.B.305 ili 66.B.310, kako je primjenljivo.
- (c) Izvješća o konverziji ili i. razrađuje nadležno tijelo ili ii. odobrava nadležno tijelo s ciljem osiguranja sukladnosti s ovim Prilogom (dio 66.).
- (d) Izvješća o konverziji zajedno sa svim izmjenama istih čuvaju se evidenciji nadležnog tijela u skladu s točkom 66.B.20.

66.B.305. Izvješće o konverziji za nacionalne kvalifikacije

- (a) Izvješće o konverziji za nacionalne kvalifikacije ovlaštenog osoblja opisuje područje primjene svakog tipa kvalifikacije, uključujući odgovarajuću nacionalnu dozvolu, ako postoji, te odgovarajuće ovlasti i sadržava presliku odgovarajućih nacionalnih propisa, koji ih određuju.
- (b) Izvješće o konverziji pokazuje za svaki tip kvalifikacije iz točke (a):
 1. u koju dozvolu za održavanje zrakoplova će se konvertirati; te
 2. koja ograničenja se dodaju u skladu s točkama 66.A.70(c) ili (d), kako je primjenljivo; te

▼ M6

3. uvjete za uklanjanje ograničenja, navodeći modul/predmete koje je potrebno položiti kako bi se uklonila ograničenja i stekla potpuna dozvola za održavanje zrakoplova, ili uključila dodatna (pot-) kategorija. Ovo uključuje module određene u Dodatku III. ovom Prilogu (dio 66.) koje ne obuhvaća nacionalna kvalifikacija.

66.B.310. Izvješće o konverziji za ovlaštenja odobrene organizacije za održavanje

- (a) Za svaku odobrenu organizaciju za održavanje koje se to tiče, izvješće o konverziji opisuje opseg svakog tipa ovlaštenja kojeg izdaje organizacija za održavanje i uključuje presliku postupaka za kvalifikacije i ovlaštenje ovlaštenog osoblja odgovarajuće odobrene organizacije za održavanje na kojima se temelji postupak konverzije.

- (b) Izvješće o konverziji pokazuje za svaki tip ovlaštenja iz točke (a):

1. u koju dozvolu za održavanje zrakoplova će se konvertirati; te
2. koja ograničenja se dodaju u skladu s točkama 66.A.70(c) ili (d), kako je primjenljivo; te
3. uvjete za uklanjanje ograničenja, navodeći modul/predmete koje je potrebno položiti kako bi se uklonila ograničenja i stekla potpuna dozvola za održavanje zrakoplova, ili uključila dodatna (pot-) kategorija. Ovo uključuje module određene u Dodatku III. ovom Prilogu (dio 66.) koje ne obuhvaća nacionalna kvalifikacija.

PODODJELJAK E*PRIZNAVANJE ISPITA*

Ovaj pododjeljak propisuje postupke za odobrenje priznavanja ispita iz točke 66.A.25(c).

66.B.400. Općenito

- (a) Nadležno tijelo smije odobriti priznavanje samo na temelju izvješća o priznavanju ispita sastavljenog u skladu s točkom 66.B.405.
- (b) Izvješće o priznavanju ispita ili i. izrađuje nadležno tijelo ili ii. ga nadležno tijelo odobrava s ciljem osiguranja sukladnosti s Prilogom (dio 66.).
- (c) Izvješće o priznavanju zajedno sa svim njegovim izmjenama mora se pohraniti u datoteku nadležnog tijela u skladu s točkom 66.B.20.

66.B.405. Izvješće o priznavanju ispita

- (a) Izvješće o priznavanju ispita mora sadržavati usporedbu između:
- i. modula, pod-modula, predmeta i razina znanja sadržanih u Dodatku I. ovom Prilogu (dio 66.), kako je primjenljivo; te
 - ii. nastavnim programom dotične tehničke kvalifikacije koje odgovaraju određenoj kategoriji koja se traži.

Ova usporedba mora navesti postoji li sukladnost i sadržavati objašnjenje za svaku tvrdnju.

▼ **M6**

- (b) Priznavanje drugih ispita, osim ispita osnovnog znanja koje provode organizacije za održavanje odobrene u skladu s Prilogom IV. (dio 147.), može odobriti samo nadležno tijelo države članice u kojoj je postignuta kvalifikacija, ne dovodeći u pitanje dvostrane sporazume.
- (c) Ne mogu se priznati ispiti ako ne postoji izjava o sukladnosti za svaki modul i podmodul, koja navodi gdje se u pogledu tehničke kvalifikacije može pronaći njemu odgovarajući standard.
- (d) Nadležno tijelo redovito provjerava promjene i. standarda nacionalne kvalifikacije ili ii. Dodatka I. ovom Prilogu (dio 66.) i procjenjuje jesu li shodno tome potrebne promjene izvješća o priznavanju ispita. Takve promjene je potrebno dokumentirati i pohraniti.

66.B.410. Valjanost priznavanja ispita

- (a) Nadležno tijelo pismenim putem obavješćuje podnositelja zahtjeva o bilo kojim priznatim ispitima zajedno s upućivanjem na korišteno izvješće o priznavanju.
- (b) Priznanja ispita prestaju 10 godina nakon njihova dobivanja.
- (c) Nakon isteka priznanja, podnositelj zahtjeva može podnijeti zahtjev za nova priznanja. Nadležno tijelo produljuje valjanost priznanja za dodatnih 10 godina bez daljeg razmatranja ako zahtjevi vezani uz osnovno znanje određeni u Dodatku I. ovom Prilogu (dio 66.) nisu promijenjeni.

PODODJELJAK F

KONTINUIRANI NADZOR

Ovaj pododjeljak opisuje postupke za kontinuirani nadzor dozvole za održavanje zrakoplova, a posebno vezano uz trajno oduzimanje, privremeno oduzimanje ili ograničenje dozvole za održavanje zrakoplova.

66.B.500. Trajno oduzimanje, privremeno oduzimanje ili ograničenje dozvole za održavanje zrakoplova

Nadležno tijelo privremeno oduzima, ograničava ili trajno oduzima dozvolu za održavanje zrakoplova kada prepozna problem vezan uz sigurnost ili ako ima jasan dokaz da je osoba sudjelovala ili počinila jednu od sljedećih radnja:

1. dobila dozvolu za održavanje zrakoplova i/ili ovlasti za izdavanje potvrda krivotvorenjem predanih dokumentiranih dokaza;
2. nije provela traženo održavanje niti je dostavila izvješće o tome organizaciji ili osobi koja je zatražila održavanje;
3. nije provela traženo održavanje, koje proizlazi iz vlastitog pregleda, te nije dostavila izvješće o tome organizaciji ili osobi za koju se namjeravalo izvršiti to održavanje;
4. nemarno provedenog održavanja;
5. krivotvorenja dokumentacije o održavanju;
6. izdavanja potvrde o vraćanju u uporabu znajući da održavanje navedeno u potvrdi o vraćanju u uporabu nije izvršeno ili bez provjere je li takvo održavanje izvršeno;
7. izvršavanje održavanja ili izdavanje potvrde o vraćanju u uporabu pod štetnim utjecajem alkohola ili droga;
8. izdavanja potvrde o vraćanju u uporabu koja nije u skladu s Prilogom I. (dio M), Prilogom II. (dio 145.) ili Prilogom III. (dio 66.).

▼ **M6***Dodatak I.***Zahtjevi vezani uz osnovno znanje****1. Razine znanja za kategorije A, B1, B2, B3 i C dozvole za održavanje zrakoplova**

Osnovno znanje za kategorije A, B1, B2 i B3 navedeno je u razinama znanja (1, 2 ili 3) u odnosu na svaki primjenjivi predmet. Podnositelji zahtjeva za kategoriju C moraju ispunjavati razine osnovnog znanja kategorije B1 ili kategorije B2.

Pokazatelji razine znanja određeni su u 3 sljedeće razine:

— *RAZINA 1: Poznavanje osnovnih elemenata predmeta:*

Ciljevi:

- (a) Podnositelj zahtjeva mora poznavati osnovne elemente predmeta.
- (b) Podnositelj zahtjeva mora biti u stanju dati jednostavni opis cijelog predmeta, koristeći pritom uobičajene riječi i primjere.
- (c) Podnositelj zahtjeva mora biti u stanju koristiti tipične izraze.

— *RAZINA 2: Opće znanje o teorijskim i praktičnim aspektima predmeta te sposobnost primjene tog znanja.*

Ciljevi:

- (a) Podnositelj zahtjeva mora biti u stanju razumjeti teorijske osnove predmeta.
- (b) Podnositelj zahtjeva mora biti u stanju dati opći opis predmeta, koristeći pritom, prema potrebi, tipične primjere.
- (c) Podnositelj zahtjeva mora biti u stanju koristiti matematičke formule zajedno s fizičkim zakonima koji opisuju predmet.
- (d) Podnositelj zahtjeva mora biti u stanju čitati i razumjeti skice, crteže i sheme koje opisuju predmet.
- (e) Podnositelj zahtjeva mora biti u stanju primijeniti svoje znanje na praktičan način koristeći opisane postupke.

— *RAZINA 3: Podrobno znanje o teorijskim i praktičnim aspektima predmeta i sposobnost povezivanja i primjene zasebnih elemenata znanja na logičan i sveobuhvatan način.*

Ciljevi:

- (a) Podnositelj zahtjeva mora poznavati teoriju predmeta i međusobne odnose s ostalim predmetima.
- (b) Podnositelj zahtjeva mora biti u stanju dati podroban opis predmeta koristeći teorijske osnove i posebne primjere.
- (c) Podnositelj zahtjeva mora razumjeti i biti u stanju koristiti matematičke formule vezane uz predmet.
- (d) Podnositelj zahtjeva mora biti u stanju čitati, razumjeti i izraditi skice, crteže i sheme koje opisuju predmet.

▼ **M6**

(e) Podnositelj zahtjeva mora biti u stanju primijeniti svoje znanje na praktičan način koristeći upute proizvođača.

(f) Podnositelj zahtjeva mora biti u stanju protumačiti rezultate iz različitih izvora i mjerenja te primjenjivati korektivne mjere prema potrebi.

2. Modularizacija

Kvalifikacija iz osnovnih predmeta za svaku kategoriju ili potkategoriju dozvole za održavanje zrakoplova mora biti u skladu sa sljedećom matricom, pri čemu su primjenjivi predmeti označeni s „X”:

Predmetni modul	A ili B1 avion s:		A ili B1 helikopter s		B2	B3
	Turbinskim motorom (motorima)	Klipnim motorom (motorima)	Turbinskim motorom (motorima)	Klipnim motorom (motorima)	Avionika	Klipni avioni, bez regulacije tlaka kabine s MTOM od 2 000 kg i manje
1	X	X	X	X	X	X
2	X	X	X	X	X	X
3	X	X	X	X	X	X
4	X	X	X	X	X	X
5	X	X	X	X	X	X
6	X	X	X	X	X	X
7A	X	X	X	X	X	
7B						X
8	X	X	X	X	X	X
9A	X	X	X	X	X	
9B						X
10	X	X	X	X	X	X
11A	X					
11B		X				
11C						X
12			X	X		
13					X	
14					X	
15	X		X			
16		X		X		X
17A	X	X				
17B						X

▼ M6

MODUL 1. MATEMATIKA

	RAZINA			
	A	B1	B2	B3
1.1 Aritmetika	1	2	2	2
Aritmetički termini i znakovi, metode množenja i dijeljenja, razlomci i decimale, čimbenici i umnošci, srednje vrijednosti, mjerenja i čimbenici pretvorbe, omjer i proporcija, prosjeci i postoci, površine i zapremine, množenje na kvadrat, množenje na treću potenciju (kubiranje), kvadratni i kubni korijeni.				
1.2 Algebra				
(a) Ocjenjivanje jednostavnih algebarskih izraza, zbrajanje, oduzimanje, množenje i dijeljenje, upotreba zagrada, jednostavni algebarski razlomci;	1	2	2	2
(b) Linearne jednadžbe i njihova rješenja; Indeksi i potencije, negativni i frakcijski indeksi; Binarni i drugi primjenjivi brojevi sustavi; Simultane jednadžbe i jednadžbe drugog stupnja s jednom nepoznanicom; Logaritmi.	—	1	1	1
1.3 Geometrija				
(a) Jednostavne geometrijske konstrukcije;	—	1	1	1
(b) Grafički prikaz; priroda i upotreba grafikona, grafikoni jednadžba/funkcija;	2	2	2	2
(c) Jednostavna trigonometrija; trigonometrijski odnosi, upotreba tabela i pravokutne i polarne koordinate.	—	2	2	2

MODUL 2. FIZIKA

	RAZINA			
	A	B1	B2	B3
2.1 Materija	1	1	1	1
Priroda materije: kemijski elementi, struktura atoma, molekule; Kemijski spojevi. Stanja: kruto, tekuće i plinovito; Promjene između stanja.				
2.2 Mehanika				
2.2.1 <i>Statika</i>	1	2	1	1
Sile, momenti i parovi, prikaz pomoću vektora;				

▼ **M6**

	RAZINA			
	A	B1	B2	B3
Težište.				
Elementi teorije naprezanja, dužinske deformacije i elastičnosti: vlak, tlačno naprezanje, smicanje i torzija;				
Priroda i svojstva krute tvari, tekućine i plina;				
Tlak i uzgon kod tekućina (barometri).				
2.2.2 <i>Kinetika</i>	1	2	1	1
Linearno kretanje: jednolično pravocrtno kretanje, kretanje pod konstantnim ubrzanjem (kretanje pod utjecajem gravitacije);				
Rotirajuće kretanje: jednolično kružno kretanje (centrifugalna/centripetalna sila);				
Periodičko kretanje: njišuće kretanje;				
Jednostavna teorija vibracije, harmonika i rezonantnosti;				
Omjer brzine, mehanička prednost i djelotvornost.				
2.2.3 <i>Dinamika</i>				
(a) Masa;	1	2	1	1
Sila, inercija, rad, snaga, energija (potencijalna, kinetička i ukupna energija), toplina, djelotvornost;				
(b) Moment, očuvanje momenta;	1	2	2	1
Impuls;				
Žiroskopska načela;				
Trenje: priroda i učinci, koeficijent trenja (otpor kod kotrljanja).				
2.2.4 <i>Dinamika tekućina</i>				
(a) Specifična težina i gustoća;	2	2	2	2
(b) Viskozitet, otpor tekućine, učinci strujnog oblikovanja;	1	2	1	1
Učinci mogućnosti sabijanja tekućine;				
Statički, dinamički i ukupni tlak: Bernoullijev Teorem, venturijeva cijev;				
2.3 Termodinamika				
(a) Temperatura: termometri i temperaturne ljestvice: Celsius, Fahrenheit i Kelvin; Definicija topline.	2	2	2	2

▼ **M6**

	RAZINA			
	A	B1	B2	B3
(b) Toplinski kapacitet, specifična toplina; Prijenos topline: konvekcija, radijacija i provođenje; Volumenska ekspanzija; Prvi i drugi zakon termodinamike; Plinovi: zakoni o idealnim plinovima; specifična toplina kod konstantnog volumena i konstantnog tlaka, rad koji obavlja ekspandirajući plin; Izotermna, adijabatska ekspanzija i kompresija, ciklusi motora, konstantan volumen i konstantan tlak, hladnjaci i pumpe za toplinu; Latentne topline fuzije i isparavanja, toplinska energija, toplina sagorijevanja.	—	2	2	1
2.4 Optika (Svjetlost) Priroda svjetlosti; brzina svjetlosti; Zakoni refleksije i refrakcije: refleksija na ravnim površinama, refleksija sferičnim ogledalima, refrakcija, leće; Optička vlakna.	—	2	2	—
2.5 Valno kretanje i zvuk Valno kretanje: mehanički valovi, sinusoidalno valno kretanje, fenomeni interferencije, stalni valovi; Zvuk: brzina zvuka, proizvodnja zvuka, intenzitet, visina i kvaliteta, Dopplerov učinak.	—	2	2	—

MODUL 3. OSNOVE ELEKTROTEHNIKE

	RAZINA			
	A	B1	B2	B3
3.1 Teorija elektrona Struktura i distribucija električnih naboja unutar: atoma, molekula, iona, spojeva; Molekularna struktura vodiča, poluvodiča i izolatora.	1	1	1	1
3.2 Statički elektricitet i njegovo provođenje Statički elektricitet i distribucija elektrostatičkih naboja; Elektrostatički zakoni privlačenja i odbijanja; Jedinice naboja, Coulombov zakon; Provođenje elektriciteta u krutim tvarima, tekućinama, plinovima i vakuumu.	1	2	2	1

▼ **M6**

	RAZINA			
	A	B1	B2	B3
<p>3.3 Električna terminologija</p> <p>Sljedeći termini, njihove jedinice i čimbenici koji na njih utječu: razlika potencijala, elektropokretačka sila, napon, struja, otpor, provodljivost, naboj, konvencionalni tok struje, tok elektrona.</p>	1	2	2	1
<p>3.4 Generiranje elektriciteta</p> <p>Proizvodnja elektriciteta sljedećim metodama: svjetlost, toplina, trenje, tlak, kemijsko djelovanje, magnetizam i kretanje.</p>	1	1	1	1
<p>3.5 Izvori istosmjerne struje</p> <p>Konstrukcija i osnovno kemijsko djelovanje: primarnih ćelija, sekundarnih ćelija, olovnih ćelija s kiselinom, nikal-kadmij ćelija, drugih alkalnih ćelija;</p> <p>Ćelije spojene u seriju i paralelno;</p> <p>Interni otpor i njegov utjecaj na akumulator;</p> <p>Konstrukcija, materijali i rad termo-parova;</p> <p>Rad foto-ćelija.</p>	1	2	2	2
<p>3.6 Krugovi istosmjerne struje</p> <p>Ohmov zakon, Kirchoffovi zakoni o naponu i jakosti struje;</p> <p>Proračuni uz korištenje gornjih zakona kako bi se odredio otpor, napon i jakost struje;</p> <p>Važnost unutarnjeg otpora napajanja.</p>	—	2	2	1
<p>3.7 Otpor/Otpornik</p> <p>(a) Otpor i čimbenici koji na njega utječu;</p> <p>Specifični otpor;</p> <p>Oznaka otpornika bojom, vrijednosti i tolerancije, preferirane vrijednosti, oznake snage u vatima;</p> <p>Otpornici spojeni u seriju i paralelno;</p> <p>Proračun ukupnog otpora uz korištenje serijske, paralelne i serijsko-paralelne kombinacije otpornika;</p> <p>Rad i upotreba potencijometara i reostata;</p> <p>Rad Wheatstoneovog mosta.</p>	—	2	2	1

▼ **M6**

	RAZINA			
	A	B1	B2	B3
(b) Pozitivna i negativna vrijednost temperaturnog koeficijenta; Fiksni otpornici, stabilnost, tolerancija i ograničenja, metode sastavljanja; Varijabilni otpornici, termistori, otpornici ovisni o naponu; Konstrukcija potencijometara i reostata; Konstrukcija Wheatstoneovog mosta;	—	1	1	—
3.8 Snaga Snaga, rad i energija (kinetička i potencijalna); Rasipanje snage preko otpornika; Formula za snagu; Proračuni koji uključuju snagu, rad i energiju	—	2	2	1
3.9 Kapacitet/Kondenzator Rad i funkcija kondenzatora; Čimbenici koji utječu na kapacitivnu površinu ploča, udaljenost između ploča, broj ploča, dielektrika i dielektrična konstanta, radni napon, oznaka napona; Tipovi, konstrukcija i funkcija kondenzatora; Označivanje kondenzatora bojom; Proračuni kapaciteta i napona kod strujnih krugova spojenih u seriju i paralelno; Eksponecijalno punjenje i pražnjenje kondenzatora, vremenske konstante; Ispitivanje kondenzatora.	—	2	2	1
3.10 Magnetizam				
(a) Teorija magnetizma; Svojstva magneta; Djelovanje magneta ovješnog u magnetskom polju zemlje; Magnetizacija i demagnetizacija; Magnetska zaštita; Razne vrste magnetskog materijala; Konstrukcija i načela rada elektromagneta; Pravila desne ruke za određivanje: smjera magnetskog polja oko vodiča kojim teče struja.	—	2	2	1
(b) Magnetomotorna sila, jakost polja, gustoća magnetskog toka, propusnost, petlja histereze, retentivnost, koercitivna sila, reluktancija, točka zasićenja, vrtložne struje; Predostrožnosti za njegu i skladištenje magneta.	—	2	2	1

▼ **M6**

	RAZINA			
	A	B1	B2	B3
3.11 Induktivnost/Induktor Faradayev zakon; Pojava induciranja napona u vodiču koji se kreće u magnetskom polju; Načela indukcije; Učinci sljedećeg na najveću vrijednost induciranog napona: jakost magnetskog polja, brzina promjene toka, broj zavoja vodiča; Uzajamna indukcija; Učinak koji brzina promjene primarne struje i uzajamni induktivitet imaju na inducirani napon; Čimbenici koji utječu na uzajamni induktivitet: broj namotaja u zavojnici, fizička veličina zavojnice, propusnost zavojnice, položaj zavojnica u odnosu jedne prema drugoj; Lenzov zakon i pravila za određivanje polariteta; Povratna elektromotorna sila, samoindukcija; Točka zasićenja; Glavne upotrebe induktora;	—	2	2	1
3.12 Teorija motora/generatora istosmjerne struje Osnovna teorija motora i generatora; Konstrukcija i svrha komponenata u generatoru istosmjerne struje; Rad i čimbenici koji utječu na izlaz i smjer toka struje u generatorima istosmjerne struje; Rad i čimbenici koji utječu na izlaznu snagu, moment sile, brzinu i smjer vrtnje motora istosmjerne struje; Serijski, paralelni i složeni motori; Konstrukcija generatora za pokretanje.	—	2	2	1
3.13 Teorija izmjenične struje Sinusoidni valni oblik: faza, period, frekvencija, ciklus; Trenutačna, prosječna, efektivna, vršna, (naizmjenična) vrijednost struje i proračuni tih vrijednosti u odnosu na napon, jakost struje i snagu Trokutasti/Kvadratni valovi; Jedno-/tro-fazna načela.	1	2	2	1

▼ **M6**

	RAZINA			
	A	B1	B2	B3
<p>3.14 Otpornički (R), Kapacitivni (C) i Induktivni (L) strujni krugovi</p> <p>Fazni odnos napona i struje u strujnim krugovima L, C i R, spojenih paralelno, serijski i serijski-paralelno;</p> <p>Rasipanje snage u strujnim krugovima L, C i R;</p> <p>Proračuni impedancije, faznog kuta, faktora snage i jakosti struje;</p> <p>Proračuni stvarne snage, prividne snage i reaktivne snage.</p>	—	2	2	1
<p>3.15 Transformatori</p> <p>Načela konstrukcije i rad transformatora;</p> <p>Gubici transformatora i metode za njihovo smanjenje;</p> <p>Ponašnje transformatora u uvjetima opterećenja i praznog hoda;</p> <p>Prijenos snage, korisnost, oznake polariteta;</p> <p>Proračun linijskog i faznog napona i jakosti struje;</p> <p>Proračun snage u trofaznom sustavu;</p> <p>Primarne i sekundarne struje, napon, omjer zavoja, snaga, korisnost;</p> <p>Auto transformatori.</p>	—	2	2	1
<p>3.16 Filtri</p> <p>Rad, primjena i upotrebe sljedećih filtera: nisko-propusni, visoko-propusni, širokopojasni, uskopoljasni.</p>	—	1	1	—
<p>3.17 Generatori izmjenične struje</p> <p>Vrtnja petlje u magnetskom polju i proizvedeni valni oblik;</p> <p>Rad i konstrukcija okretnog armaturnog namota i tip okretnog polja generatora izmjenične struje;</p> <p>Jednofazni, dvofazni i trofazni alternatori;</p> <p>Prednosti i upotrebe trofaznih zvjezdastih i trokutastih načina priključaka;</p> <p>Generatori s permanentnim magnetom.</p>	—	2	2	1

▼ **M6**

	RAZINA			
	A	B1	B2	B3
3.18 Motori izmjenične struje Konstrukcija, načela rada i značajke: jednofaznih i višefaznih sinkronih i asinkronih motora izmjenične struje i; Metode za kontrolu brzine i smjer vrtnje; Metode proizvodnje rotirajućeg polja: kondenzator, induktor, zasjenjeni ili podvojeni pol.	—	2	2	1

MODUL 4. OSNOVE ELEKTRONIKE

	RAZINA			
	A	B1	B2	B3
4.1 Poluvodiči 4.1.1 Diode (a) Simboli dioda; Značajke i svojstva dioda; Dioda spojene u seriju i paralelno; Glavne značajke i upotreba silikonski kontroliranih ispravljača (tiristora), svjetleća dioda, foto provodljiva dioda, varistora, diode ispravljačice; Funkcionalno ispitivanje dioda.	—	2	2	1
(b) Materijali, konfiguracija elektrona, električna svojstva; Materijali P i N tipa: učinci nečistoća na provođenje, većinski i manjinski nosioci; PN spoj u poluvodiču, razvoj potencijala diljem PN spoja u uvjetima bez prednapona, s propusnom polarizacijom i s nepropusnom polarizacijom; Parametri diode: vršni inverzni napon, maksimalna propusna polarizacija, temperatura, frekvencija, struja odvoda, rasipanje snage; Rad i funkcija dioda u sljedećim strujnim krugovima: klijesta, stezači, punovalni i polovalni ispravljači, mosni ispravljači, uređaji za udvostručenje i utrostručenje napona; Detaljni rad i značajke sljedećih uređaja: silikonski kontrolirani ispravljač (tiristor), svjetleća dioda, Shottkyeva dioda, foto provodljiva dioda, varaktorska dioda, varistor, diode ispravljačice, Zenerova dioda.	—	—	2	—
4.1.2 Tranzistori (a) Simboli tranzistora; Opis i položaj komponenata; Značajke i svojstva tranzistora.	—	1	2	1

▼ **M6**

	RAZINA			
	A	B1	B2	B3
(b) Konstrukcija i rad PNP i NPN tranzistora; Osnovne, kolektorske i emitorske konfiguracije; Ispitivanje tranzistora. Osnovna ocjena drugih tipova tranzistora i njihove upotrebe. Primjena tranzistora: klase pojačala (A, B, C); Jednostavni strujni krugovi uključujući: prednapon, otpajanje, povratnu vezu i stabilizaciju; Načela višefaznog kruga: kaskade, dvotaktni („push-pull”), oscilatori, multivibratori, „flip-flop” strujni krugovi (s dva stabilna stanja).	—	—	2	—
4.1.3 Integrirani strujni krugovi				
(a) Opis i rad logičkih strujnih krugova i linearnih strujnih krugova/radnih pojačala.	—	1	—	1
(b) Opis i rad logičkih strujnih krugova i linearnih strujnih krugova; Uvod u rad i funkciju radnog pojačala koje se koristi kao: integrator, diferencijator, slijedilo napona, komparator; Rad i metode spajanja faza pojačala: rezistivno kapacitivna, induktivna (transformator), induktivno rezistivna (IR), izravna; Prednosti i nedostaci pozitivne i negativne povratne veze	—	—	2	—
4.2 Štampane pločice Opis i upotreba štampanih pločica.	—	1	2	—
4.3 Servo-mehanizmi				
(a) Razumijevanje sljedećih pojmova: Sustavi s otvorenom i zatvorenom petljom, povratna veza, uređaji za praćenje, analogni pretvornici; Načela rada i upotreba sljedećih komponenata/obilježja sustava sinkronizacije: rezolveri, diferencijal, kontrola i moment sile, transformatori, transmiteri induktiviteta i kapaciteta.	—	1	—	—
(b) Razumijevanje sljedećih pojmova: otvorena i zatvorena petlja, uređaji za praćenje, servo-mehanizam, analogni, pretvornik, multi, prigušenje, povratna veza, mrtvi pojas; Konstrukcija, rad i upotreba sljedećih komponenata sustava sinkronizacije: rezolveri, diferencijal, kontrola i moment sile, E i I transformatori, induktivni transmiteri, kapacitivni transmiteri, sinkronizirani transmiteri; Greške servo-mehanizma, zamjena kablova sinkronizatora, kolebanje.	—	—	2	—

▼ **M6**

MODUL 5. DIGITALNE TEHNIKE/SUSTAVI ELEKTRONIČKIH INSTRUMENATA

	RAZINA				
	A	B1-1 B1-3	B1-2 B1-4	B2	B3
5.1 Sustavi elektroničkih instrumenata	1	2	2	3	1
Tipični rasporedi sustava i plan sustava elektroničkih instrumenata u pilotskoj kabini.					
5.2 Brojčani sustavi	—	1	—	2	—
Brojčani sustavi: Binarni, oktalni i heksadecimalni;					
Demonstracija pretvorbe između decimalnih i binarnih, oktalnih i heksadecimalnih sustava i obratno.					
5.3 Pretvorba podataka	—	1	—	2	—
Analogni podaci, digitalni podaci;					
Rad i primjena konvertera analognih podataka u digitalne i digitalnih u analogne, ulazi i izlazi, ograničenja različitih tipova.					
5.4 Sabirnice podataka	—	2	—	2	—
Rad sabirnica podataka u zrakoplovnim sustavima, uključujući znanje o ARINC-u i druge specifikacije.					
Zrakoplovna mreža/Ethernet					
5.5 Logički strujni krugovi					
(a) Identifikacija simbola zajedničkih logičkih vrata, tabela i odgovarajućih strujnih krugova; Aplikacije upotrijebljene za zrakoplovne sustave, shematski dijagrami.	—	2	—	2	1
(b) Interpretacija logičkih dijagrama.	—	—	—	2	—
5.6 Osnovna struktura računala					
(a) Kompjutorska terminologija (uključujući bit, byte, softver, hardver, CPU, IC i razne memorijske uređaje kao što su RAM, ROM, PROM); Kompjutorska tehnologija (kako je primijenjena u zrakoplovnim sustavima).	1	2	—	—	—

▼ **M6**

	RAZINA				
	A	B1-1 B1-3	B1-2 B1-4	B2	B3
(b) Terminologija vezana uz računala; Rad, raspored i sučelje glavnih komponentata u mikro-računalu uključujući njihove prateće sustave sabirnica; Informacije sadržane u jedno- i više-adresnim riječima naredbe; Pojmovi vezani uz memoriju; Rad tipičnih memorijskih uređaja; Rad, prednosti i nedostaci raznih sustava za pohranu podataka.	—	—	—	2	—
5.7 Mikroprocesori Funkcija koju obavljaju i općeniti rad mikroprocesora; Osnovni rad svakog od sljedećih elemenata mikroprocesora: kontrolna jedinica i jedinica za obradu, sat, registar, aritmetička logička jedinica.	—	—	—	2	—
5.8 Integrirani strujni krugovi Rad i upotreba enkodera i dekodera; Funkcija tipova enkodera; Upotrebe medija, integracija velikih i vrlo velikih razmjera.	—	—	—	2	—
5.9 Multipleksiranje Rad, primjena i identifikacija u logičkim dijagramima multipleksera i demultipleksera.	—	—	—	2	—
5.10 Optička vlakna Prednosti i nedostaci prijenosa podataka optičkim vlaknima u odnosu na vrijeme transmisije električnom žicom; Sabirnica podataka s optičkim vlaknima; Izrazi vezani uz optička vlakna; Završeci; Elementi veze, kontrolni terminali, daljinski terminali; Primjena optičkih vlakana u zrakoplovnim sustavima.	—	1	1	2	—
5.11 Elektronički zasloni Načela rada zajedničkih tipova zaslona koji se upotrebljavaju u modernim zrakoplovima, uključujući Katodne cijevi, svjetleće diode i zaslon s tekućim kristalima.	—	2	1	2	1

▼ **M6**

	RAZINA				
	A	B1-1 B1-3	B1-2 B1-4	B2	B3
<p>5.12 Elektrostatički osjetljivi uređaji</p> <p>Specijalno postupanje s komponentama osjetljivim na elektrostatička pražnjenja;</p> <p>Svjesnost o rizicima i mogućim oštećenjima, uređaji za anti-statičku zaštitu komponenata i osoblja.</p>	1	2	2	2	1
<p>5.13 Kontrola za upravljanje softverom</p> <p>Svjesnost o ograničenjima, zahtjevima za ploidbenost i mogućim katastrofalnim posljedicama neodobrenih preinaka u softverskim programima.</p>	—	2	1	2	1
<p>5.14 Elektromagnetsko okruženje</p> <p>Utjecaj sljedećih fenomena na prakse održavanja za elektronički sustav:</p> <p>EMC-Elektromagnetska kompatibilnost</p> <p>EMI-Elektromagnetska interferencija</p> <p>HIRF-Radijacijsko polje visokog intenziteta</p> <p>Grom/zaštita od groma</p>	—	2	2	2	1
<p>5.15 Tipični elektronički/digitalni sustavi zrakoplova</p> <p>Općeniti raspored tipičnih elektroničkih/digitalnih sustava zrakoplova i pripadajuća BITE (Built In Test Equipment) provjera, kao što su:</p> <p>(a) <i>samo za B1 i B2:</i></p> <p>ACARS-ARINC (Communication and Adressing and Reporting System) Sustav za komunikaciju i obraćanje i izvješćivanje</p> <p>EICAS-(Motor Indication and Crew Alerting System) Sustav za prikaz parametara motora i upozoravanje posade</p> <p>FBW-(Fly by Wire) Upravljanje zrakoplovom pomoću računala</p> <p>FMS-(Flight Management System) Sustav upravljanja zrakoplovom</p> <p>IRS-(Inertial Reference System) Inercijalni referentni sustav;</p> <p>(b) <i>za B1, B2 i B3:</i></p> <p>ECAM-(Electronic Centralised Aircraft Monitoring) Elektronički sustav centraliziranog praćenja zrakoplova</p> <p>EFIS-(Electronic Flight Instrument System) Elektronički sustav instrumenata za letenje</p> <p>GPS-(Global Positioning System) satelitski navigacijski sustav</p> <p>TCAS-(Traffic Alert Collision Avoidance System) Sustav za sprječavanje sudara u zraku</p> <p>Integrirana modularna avionika</p> <p>Kabinski sustavi</p> <p>Sustavi informiranja.</p>	—	2	2	2	1

▼ **M6**

MODUL 6. MATERIJALI I HARDVER

	RAZINA			
	A	B1	B2	B3
6.1 Materijali u zrakoplovu – materijali koji sadrže željezo				
(a) Značajke svojstva i identifikacija uobičajenih željeznih materijala upotrebljivanih u zrakoplovu; Toplinska obrada i primjena čeličnih slitina.	1	2	1	2
(b) Ispitivanje željeznih materijala na tvrdoću, vlak, zamor i udarnu otpornost.	—	1	1	1
6.2 Materijali u zrakoplovu – materijali koji ne sadrže željezo				
(a) Značajke svojstva i identifikacija uobičajenih neželjeznih materijala upotrebljivanih u zrakoplovu; Toplinska obrada i primjena neželjeznih materijala;	1	2	1	2
(b) Ispitivanje neželjeznih materijala na tvrdoću, vlak, zamor i udarnu otpornost.	—	1	1	1
6.3 Materijali u zrakoplovu – kompozitni i nemetalni				
<i>6.3.1 Kompozitni i nemetalni osim drveta i tkanine</i>				
(a) Značajke svojstva i identifikacija uobičajenih kompozitnih i nemetalnih materijala, osim drva, upotrebljivanih u zrakoplovu; Brtvila i vezivni materijali.	1	2	2	2
(b) Detekcija greške/pogoršanja stanja kod kompozitnih i nemetalnih materijala. Popravlak kompozitnih i nemetalnih materijala.	1	2	—	2
<i>6.3.2 Drvene konstrukcije</i>	1	2	—	2
Metode konstrukcije drvenih struktura zrnja;				
Značajke, svojstva i tipovi drveta i ljepila koji se upotrebljavaju u avionima;				
Očuvanje i održavanje drvene konstrukcije;				
Tipovi grešaka u drvenom materijalu i drvenim konstrukcijama;				
Detekcija greške u drvenoj konstrukciji;				
Popravlak drvene konstrukcije.				

▼ **M6**

	RAZINA			
	A	B1	B2	B3
6.3.3 <i>Tekstilne presvlake</i>	1	2	—	2
Značajke, svojstva i tipovi tkanina upotrebljivanih u avionima;				
Metode pregleda za tkanine;				
Tipovi grešaka u tkanini;				
Popravak tekstilnih presvlaka.				
6.4 Korozija				
(a) Osnove kemije;	1	1	1	1
Tvorbe pri galvanskim procesima, mikrobiološkim procesima, opterećenjima;				
(b) Vrste korozije i njihovo prepoznavanje;	2	3	2	2
Uzroci korozije;				
Vrste materijala, osjetljivost na koroziju.				
6.5 Pričvršćivači				
6.5.1 <i>Navoji vijaka</i>	2	2	2	2
Nomenklatura vijaka;				
Oblici navoja, dimenzije i tolerancije za standardne navoje upotrijebljene u zrakoplovu;				
Mjerenje navoja vijaka;				
6.5.2 <i>Svornjaci, zatici i vijci</i>	2	2	2	2
Vrsta svornjaka: specifikacija, identifikacija i označivanje svornjaka upotrebljivanih u zrakoplovima, međunarodni standardi;				
Matice: samokočne, sidrene, standardne;				
Strojni vijci: specifikacije zrakoplova;				
Zatici: vrste i upotreba, stavljanje i vađenje zatika;				
Narezni vijci, klinovi.				
6.5.3 <i>Osiguravajuće naprave</i>	2	2	2	2
Sigurnosne i elastične podloške, blokirajuća pločica, rascjepke, krunaste matice, osiguranje žicom, držači za brzo otpuštanje, ključevi, rascjepke, opružni prstenovi				
6.5.4 <i>Zakovice za zrakoplove</i>	1	2	1	2
Vrste tvrdih i slijepih zakovica: specifikacija i identifikacija, toplinska obrada.				

▼ **M6**

	RAZINA			
	A	B1	B2	B3
6.6 Cijevi i cijevne spojke				
(a) Identifikacija vrsta krutih i elastičnih cijevi te njihovih priključaka upotrijebljenih u zrakoplovu;	2	2	2	2
(b) Standardne cijevne spojke za zrakoplovnu hidrauliku, gorivo, ulje, cijevi za pneumatske i zračne sustave.	2	2	1	2
6.7 Opruge	—	2	1	1
Vrste opruga, materijali, značajke i primjene.				
6.8 Ležajevi	1	2	2	1
Namjena ležajeva, opterećenja, materijal, konstrukcija;				
Vrste ležajeva i njihova primjena.				
6.9 Prijenos snage	1	2	2	1
Vrste zupčanika i njihova upotreba;				
Prijenosni odnosi zupčanika, redukcijski i multiplikacijski sustavi zupčanika, pogonjeni i pogonski zupčanici, zupčanik praznog hoda, načini uzubljenja;				
Remeni i remenice, lanci i lančanici.				
6.10 Kontrolna užad	1	2	1	2
Vrste užadi;				
Završni čvorovi, zatezači i kompenzacijske naprave;				
Užnica i sastavni dijelovi užetnih sustava;				
Bowdenova povlaka;				
Fleksibilni upravljački sustavi zrakoplova.				
6.11 Električni kablovi i konektori	1	2	2	2
Vrste kablova, konstrukcija i značajke;				
Visokonaponski i koaksijalni kablovi;				
Presavijanje;				
Vrste konektora, pinovi, utikači, utičnice, izolatori, razdjelnici struje i napona, spojnice, identifikacijski kodovi.				

▼ **M6**

MODUL 7. PRAKTIČNO ODRŽAVANJE

Napomena: Ovaj modul ne odnosi se na B3 kategoriju. Odgovarajući predmeti za B3 kategoriju određeni su u modulu 7B.

	RAZINA		
	A	B1	B2
<p>7.1 Sigurnosne mjere predostrožnosti – Zrakoplov i radionica</p> <p>Vidovi sigurnih radnih praksa uključujući mjere predostrožnosti kojih se mora pridržavati pri radu s električnom energijom, plinom, posebno kisikom, uljima i kemikalijama.</p> <p>Također i korektivne mjere koje se moraju poduzeti u slučaju požara ili neke druge nesreće s jednom ili više od tih opasnosti uključujući poznavanje vatrogasnih sredstava.</p>	3	3	3
<p>7.2 Prakse u radionici</p> <p>Briga za alat, kontrola alata, upotreba materijala radionice;</p> <p>Dimenzije, dozvoljena odstupanja i tolerancije, strukovni standardi;</p> <p>Kalibriranje alata i opreme, standardi za kalibraciju.</p>	3	3	3
<p>7.3 Alati</p> <p>Vrste uobičajenih ručnih alata;</p> <p>Vrste uobičajenih električnih alata;</p> <p>Rad i upotreba alata za precizno mjerenje;</p> <p>Oprema za podmazivanje i metode podmazivanja.</p> <p>Rad, funkcija i upotreba električne opreme za opću provjeru;</p>	3	3	3
<p>7.4 Oprema za opću provjeru avionike</p> <p>Rad, funkcija i upotreba opreme za opću provjeru avionike.</p>	—	2	3
<p>7.5 Inženjerski nacrti, dijagrami i standardi</p> <p>Tipovi nacrti i dijagrami, njihovi simboli, dimenzije, tolerancije i projekcije;</p> <p>Identificiranje informacija iz naslova;</p> <p>Mikrofilm, mikrofiš i računalne prezentacije;</p> <p>Specifikacija 100 Američkog udruženja za zračni promet (ATA)</p>	1	2	2

▼ **M6**

	RAZINA		
	A	B1	B2
Aeronautički i drugi primjenjivi standardi uključujući ISO, AN, MS, NAS i MIL;			
Scheme spajanja i shematski dijagrami.			
7.6 Dosjedi i zazori	1	2	1
Veličine svrdala za rupe za svornjake, vrste dosjeda;			
Uobičajeni sustav dosjeda i zazora;			
Raspored dosjeda i zazora za zrakoplove i motore;			
Ograničenja savijanja, uvrtnja i habanja;			
Standardne metode za kontrolu osovina, ležajeva i drugih dijelova.			
7.7 Električni kablovi i priključci	1	3	3
Kontinuitet, izolacija, tehnike spajanja i provjere;			
Upotreba alata za spajanje presavijanjem: ručnog i hidrauličnog;			
Ispitivanje spojeva načinjenih presavijanjem;			
Vađenje i umetanje priključnih pinova;			
Koaksijalni kablovi: mjere predostrožnosti kod provjere i ugradnje;			
Identifikacija vrste ožičenja, kriteriji njihovih pregleda i tolerancije oštećenja;			
Tehnike zaštite instalacija: pletenje kablova, sustav za pletenje kablova, držači kablova, tehnika zaštite čahurama uključujući omatanje toplinskim stezanjem, omotači.			
7.8 Zakivanje	1	2	—
Zakovični spojevi, razmak i visina zakovica;			
Alat koji se koristi za zakivanje i točkanje;			
Kontrola zakovičnih spojeva.			
7.9 Cijevi i crijeva	1	2	—
Savijanje i proširivanje cijevi zrakoplova;			
Pregled i provjera cijevi i crijeva zrakoplova;			

▼ **M6**

	RAZINA		
	A	B1	B2
Ugradnja i stezanje cijevi stezaljkama.			
7.10 Opruge	1	2	—
Pregled i provjera opruga.			
7.11 Ležajevi	1	2	—
Provjera, čišćenje i pregled ležajeva;			
Potrebno podmazivanje ležajeva;			
Greške u ležajevima i njihovi uzroci.			
7.12 Prijenos snage	1	2	—
Pregled zupčanika, zazora u hvatu zuba;			
Pregled remena i remenica, lanaca i lančanika;			
Pregled vijčanih dizalica, polužnih dizalica, vlačnih/tlačnih polužnih sustava.			
7.13 Kontrolna užad	1	2	—
Priprema krajeva užadi;			
Pregled i provjera kontrolne užadi;			
Bowdenove povlake; fleksibilni upravljački sustavi zrakoplova.			
7.14 Rukovanje materijalima			
7.14.1 Limovi	—	2	—
Označavanje i izračun mjere pri presavijanju;			
Obrada lima uključujući presavijanje i oblikovanje;			
Pregled limarskih radova.			
7.14.2 Kompoziti i nemetali	—	2	—
Prakse povezivanja;			
Uvjeti okruženja			
Metode pregleda			
7.15 Zavarivanje, tvrdo lemljenje, meko lemljenje, čvrste veze			
(a) Metode mekog lemljenja; pregled zalemljenih spojeva.	—	2	2

▼ **M6**

	RAZINA		
	A	B1	B2
(b) Metode zavarivanja i tvrdog lemljenja; Ispitivanje zavarenih i tvrdo lemljenih spojeva; Metode čvrstih veza i pregled spojeva.	—	2	—
7.16 Težina i balansiranje zrakoplova			
(a) Težište, izračun ograničenja balansiranja; upotreba odgovarajućih dokumenata;	—	2	2
(b) Priprema zrakoplova za vaganje; Vaganje zrakoplova;	—	2	—
7.17 Rukovanje zrakoplovom i skladištenje	2	2	2
Taksiranje i vuča zrakoplova, pripadajuće sigurnosne mjere predostrožnosti;			
Dizanje zrakoplova, postavljanje podmetača pod kotače, osiguranje zrakoplova i pripadajuće sigurnosne mjere predostrožnosti;			
Metode skladištenja zrakoplova;			
Postupci dopunjavanja/praznjenja goriva i tekućina;			
Postupci odleđivanja i zaštite protiv zaleđivanja;			
Zemaljski sustavi za opskrbu električnom energijom, opskrbu hidraulike, pneumatike.			
Utjecaji uvjeta okruženja na rukovanje zrakoplovom i rad zrakoplova.			
7.18 Tehnike rastavljanja, pregleda, popravka i sastavljanja			
(a) Tipovi grešaka i tehnike vizualnog pregleda. Čišćenje od korozije, provjera i ponovna zaštita.	2	3	3
(b) Metode za opće popravke, Priručnik za strukturalni popravak; Programi za kontrolu starenja, zamora i korozije;	—	2	—
(c) Tehnike pregleda bez razaranja, uključujući penetrantne, radiografske metode, metode vrtložne struje, ultrazvučne i boroskopske metode.	—	2	1

▼ **M6**

	RAZINA		
	A	B1	B2
(d) Tehnike rastavljanja i ponovnog sklapanja.	2	2	2
(e) Tehnike otkrivanja grešaka	—	2	2
7.19 Izvanredni događaji			
(a) Pregledi nakon udara groma i HIRF prodiranja.	2	2	2
(b) Pregledi nakon izvanrednih događaja kao što su tvrda slijetanja, let kroz turbulentne uvjete.	2	2	—
7.20 Postupci održavanja	1	2	2
Planiranje održavanja;			
Postupci za preinake;			
Postupci za skladištenje;			
Postupci za izdavanje potvrda/vraćanje u uporabu;			
Sučelje s upravljanjem zrakoplovom;			
Pregled u okviru održavanja/Kontrola kvalitete/ Potvrda kvalitete;			
Dodatni postupci održavanja.			
Kontrola sastavnih dijelova s ograničenim vijekom trajanja			

MODUL 7.B PRAKTIČNO ODRŽAVANJE

Napomena: Opseg ovog modula odražava tehnologiju aviona koja odgovara B3 kategoriji.

	RAZINA
	B3
7.1 Sigurnosne mjere predostrožnosti – Zrakoplov i radionica	3
Vidovi sigurnih radnih praksa uključujući mjere predostrožnosti kojih se mora pridržavati pri radu s električnom energijom, plinom, posebno kisikom, uljima i kemikalijama.	
Također i korektivne mjere koje se moraju poduzeti u slučaju požara ili neke druge nesreće s jednom ili više od tih opasnosti uključujući poznavanje vatrogasnih sredstava.	
7.2 Prakse u radionici	3
Briga za alat, kontrola alata, upotreba materijala radionice;	
Dimenzije, dozvoljena odstupanja i tolerancije, strukovni standardi;	
Kalibriranje alata i opreme, standardi za kalibraciju.	

▼ **M6**

	RAZINA
	B3
7.3 Alati	3
Vrste uobičajenih ručnih alata;	
Vrste uobičajenih električnih alata;	
Rad i upotreba alata za precizno mjerenje;	
Oprema za podmazivanje i metode podmazivanja.	
Rad, funkcija i upotreba električne opreme za opću provjeru;	
7.4 Oprema za opću provjeru avionike	—
Rad, funkcija i upotreba opreme za opću provjeru avionike.	
7.5 Inženjerski nacrti, dijagrami i standardi	2
Tipovi nacrti i dijagrami, njihovi simboli, dimenzije, tolerancije i projekcije;	
Identificiranje informacija iz naslova;	
Mikrofilm, mikrofiš i računalne prezentacije;	
Specifikacija 100 Američkog udruženja za zračni promet (ATA)	
Aeronautički i drugi primjenjivi standardi uključujući ISO, AN, MS, NAS i MIL;	
Sheme spajanja i shematski dijagrami.	
7.6 Dosjedi i zazori	2
Veličine svrdala za rupe za svornjake, vrste dosjeda;	
Uobičajeni sustav dosjeda i zazora;	
Raspored dosjeda i zazora za zrakoplove i motore;	
Ograničenja savijanja, uvrtnja i habanja;	
Standardne metode za kontrolu osovine, ležajeva i drugih dijelova.	
7.7 Električni kablovi i priključci	2
Kontinuitet, izolacija, tehnike spajanja i provjere;	
Upotreba alata za spajanje presavijanjem: ručnog i hidrauličnog;	
Provjera spojeva načinjenih presavijanjem;	
Vađenje i umetanje priključnih pinova;	
Koaksijalni kablovi: mjere predostrožnosti kod provjere i ugradnje;	
Tehnike zaštite instalacija: pletenje kablova, sustav za pletenje kablova, držači kablova, tehnika zaštite čahurama uključujući omatanje toplinskim stezanjem, omotači.	

▼ **M6**

	RAZINA
	B3
7.8 Zakivanje	2
Zakovični spojevi, razmak i visina zakovica;	
Alat koji se koristi za zakivanje i točkanje;	
Kontrola zakovičnih spojeva.	
7.9 Cijevi i crijeva	2
Savijanje i proširivanje cijevi zrakoplova;	
Pregled i provjera cijevi i crijeva zrakoplova;	
Ugradnja i stezanje cijevi stezaljkama.	
7.10 Opruge	1
Pregled i provjera opruga.	
7.11 Ležajevi	2
Provjera, čišćenje i pregled ležajeva;	
Potrebno podmazivanje ležajeva;	
Greške u ležajevima i njihovi uzroci.	
7.12 Prijenos snage	2
Pregled zupčanika, zazora u hvatu zuba;	
Pregled remena i remenica, lanaca i lančanika;	
Pregled vijčanih dizalica, polužnih dizalica, vlačnih/tlačnih polužnih sustava.	
7.13 Kontrolna užad	2
Priprema krajeva užadi;	
Pregled i provjera kontrolne užadi;	
Bowdenove povlake; fleksibilni upravljački sustavi zrakoplova.	
7.14 Rukovanje materijalima	
7.14.1 Limovi	2
Označavanje i izračun mjere pri presavijanju;	
Obrada lima uključujući presavijanje i oblikovanje;	
Pregled limarskih radova.	
7.14.2 Kompoziti i nemetali	2
Prakse povezivanja;	
Uvjeti okruženja	
Metode pregleda	

▼ **M6**

	RAZINA
	B3
7.15 Zavarivanje, tvrdo lemljenje, meko lemljenje, čvrste veze	
(a) Metode mekog lemljenja; pregled zalemljenih spojeva.	2
(b) Metode zavarivanja i tvrdog lemljenja; Ispitivanje zavarenih i tvrdo lemljenih spojeva; Metode čvrstih veza i pregled spojeva.	2
7.16 Težina i balansiranje zrakoplova	
(a) Težište, izračun ograničenja balansiranja: upotreba odgovarajućih dokumenata;	2
(b) Priprema zrakoplova za vaganje; Vaganje zrakoplova;	2
7.17 Rukovanje zrakoplovom i skladištenje	2
Taksiranje i vuča zrakoplova, pripadajuće sigurnosne mjere predostrožnosti;	
Dizanje zrakoplova, postavljanje podmetača pod kotače, osiguranje zrakoplova i pripadajuće sigurnosne mjere predostrožnosti;	
Metode skladištenja zrakoplova;	
Postupci dopunjavanja/praznjenja goriva i tekućina;	
Postupci odleđivanja i zaštite protiv zaleđivanja;	
Zemaljski sustavi za opskrbu električnom energijom, opskrbu hidraulike, pneumatike.	
Utjecaji uvjeta okruženja na rukovanje zrakoplovom i rad zrakoplova.	
7.18 Tehnike rastavljanja, pregleda, popravka i sastavljanja	
(a) Tipovi grešaka i tehnike vizualnog pregleda. Čišćenje od korozije, provjera i ponovna zaštita.	3
(b) Metode za opće popravke, Priručnik za strukturalni popravak; Programi za kontrolu starenja, zamora i korozije;	2
(c) Tehnike pregleda bez razaranja, uključujući penetrantne, radiografske metode, metode vrtložne struje, ultrazvučne i boroskopske metode.	2
(d) Tehnike rastavljanja i ponovnog sklapanja.	2
(e) Tehnike otkrivanja grešaka	2
7.19 Izvanredni događaji	
(a) Pregledi nakon udara groma i HIRF prodiranja.	2
(b) Pregledi nakon izvanrednih događaja kao što su tvrda slijetanja, let kroz turbulentne uvjete.	2

▼ **M6**

	RAZINA
	B3
7.20 Postupci održavanja	2
Planiranje održavanja;	
Postupci za preinake;	
Postupci za skladištenje;	
Postupci za izdavanje potvrda/vraćanje u uporabu;	
Sučelje s upravljanjem zrakoplovom;	
Pregled u okviru održavanja/Kontrola kvalitete/Potvrda kvalitete;	
Dodatni postupci održavanja.	
Kontrola sastavnih dijelova s ograničenim vijekom trajanja.	

MODUL 8. OSNOVE AERODINAMIKE

	RAZINA			
	A	B1	B2	B3
8.1 Fizika atmosfere	1	2	2	1
Međunarodna standardna atmosfera (International Standard Atmosphere - ISA), primjena u aerodinamici.				
8.2 Aerodinamika	1	2	2	1
Strujanje zraka oko tijela;				
Granični sloj, laminarno i turbulentno strujanje, slobodno strujanje, relativno strujanje, uzlazno i silazno strujanje, vrtložno strujanje, mirovanje;				
Termini: krivina, tetiva, srednja aerodinamična tetiva, otpor aeroprofila (parazitni), inducirani otpor, središte tlaka, napadni kut, pozitivno i negativno savijanje krila, omjer finese, oblik krila i odnos vitkosti krila;				
Potisak, težina, aerodinamična rezultanta;				
Generiranje uzgona i otpora: napadni kut, koeficijent uzgona, koeficijent otpora, polarna krivulja, gubitak uzgona;				
Narušavanje aeroprofila uključujući led, snijeg, mraz.				
8.3 Teorija leta	1	2	2	1
Odnos između uzgona, težine, potiska i otpora;				
Odnos poniranja;				
Stabilno letenje, performanse;				

▼ **M6**

	RAZINA			
	A	B1	B2	B3
<p>Teorija zaokreta;</p> <p>Utjecaj čimbenika opterećenja: gubitak uzgona, krivulja leta i strukturalna ograničenja;</p> <p>Povećanje uzgona.</p> <p>8.4 Stabilnost i dinamika leta</p> <p>Uzdužna, poprečna i stabilnost po pravcu (aktivna i pasivna).</p>	1	2	2	1

MODUL 9.A LJUDSKI ČIMBENICI

Napomena: Ovaj modul ne primjenjuje se na B3 kategoriju. Odgovarajući predmeti za B3 kategoriju određeni su u modulu 9B.

	RAZINA		
	A	B1	B2
<p>9.1 Općenito</p> <p>Potreba uzimanja u obzir ljudskih čimbenika;</p> <p>Nezgode koje se mogu pripisati ljudskim čimbenicima/ljudskim greškama;</p> <p>„Murphyjev” zakon.</p>	1	2	2
<p>9.2 Ljudske sposobnosti i ograničenja</p> <p>Vid;</p> <p>Sluh;</p> <p>Obrada informacija;</p> <p>Pozornost i opažanje;</p> <p>Pamćenje;</p> <p>Klaustrofobija i fizički pristup.</p>	1	2	2
<p>9.3 Socijalna psihologija</p> <p>Odgovornost: pojedinačna i skupna;</p> <p>Motivacija i demotivacija;</p> <p>Utjecaj grupe;</p> <p>Pitanja „kulture”;</p> <p>Timski rad;</p> <p>Upravljanje, nadziranje i vođenje.</p>	1	1	1

▼ **M6**

	RAZINA		
	A	B1	B2
9.4 Čimbenici koji utječu na izvedbu	2	2	2
Kondicija/zdravlje;			
Stres: kod kuće i na poslu;			
Vremenska stiska i krajnji rokovi;			
Opterećenje radom: preopterećenost i nedovoljna opterećenost;			
Spavanje i umor: rad u smjenama;			
Zlouporaba alkohola, lijekova i droga.			
9.5 Fizičko okruženje	1	1	1
Buka i isparavanja;			
Osvjetljenje;			
Klima i temperatura;			
Kretanje i vibracije;			
Radno okruženje.			
9.6 Zadaci	1	1	1
Fizički rad;			
Zadaci koji se ponavljaju;			
Vizualni pregled;			
Složeni sustavi.			
9.7 Komunikacija	2	2	2
Unutar i između timova;			
Vođenje dokumentacije o radovima;			
Održavanje ažuriranosti, aktualnost;			
Širenje informacija.			
9.8 Ljudska greška	1	2	2
Modeli i teorije grešaka;			
Vrste grešaka u zadacima održavanja;			
Posljedice grešaka (tj. nesreća)			
Izbjegavanje i upravljanje greškama.			
9.9 Opasnosti na radnome mjestu	1	2	2
Prepoznavanje i izbjegavanje opasnosti;			
Postupanje u hitnim slučajevima.			

▼ **M6**

MODUL 9.B LJUDSKI ČIMBENICI

Napomena: Opseg ovog modula odražava manje zahtjevno okruženje za održavanje vezano uz imatelje B3 dozvole.

	RAZINA
	B3
9.1 Općenito	2
Potreba uzimanja u obzir ljudskih čimbenika;	
Nezgode koje se mogu pripisati ljudskim čimbenicima/ljudskim greškama;	
„Murphyjev” zakon.	
9.2 Ljudske sposobnosti i ograničenja	2
Vid;	
Sluh;	
Obrada informacija;	
Pozornost i opažanje;	
Pamćenje;	
Klaustrofobija i fizički pristup.	
9.3 Socijalna psihologija	1
Odgovornost: pojedinačna i skupna;	
Motivacija i demotivacija;	
Utjecaj grupe;	
Pitanja „kulture”;	
Timski rad;	
Upravljanje, nadziranje i vođenje.	
9.4 Čimbenici koji utječu na izvedbu	2
Kondicija/zdravlje;	
Stres: kod kuće i na poslu;	
Vremenska stiska i krajnji rokovi;	
Opterećenje radom: preopterećenost i nedovoljna opterećenost;	
Spavanje i umor: rad u smjenama;	
Zloupotreba alkohola, lijekova i droga.	
9.5 Fizičko okruženje	1
Buka i isparavanja;	
Osvjetljenje;	
Klima i temperatura;	
Kretanje i vibracije;	

▼ **M6**

	RAZINA
	B3
Radno okruženje.	
9.6 Zadaci	1
Fizički rad;	
Zadaci koji se ponavljaju;	
Vizualni pregled;	
Složeni sustavi.	
9.7 Komunikacija	2
Unutar i između timova;	
Vođenje dokumentacije o radovima;	
Održavanje ažuriranosti, aktualnost;	
Širenje informacija.	
9.8 Ljudska greška	2
Modeli i teorije grešaka;	
Vrste grešaka u zadacima održavanja;	
Posljedice grešaka (tj. nesreća)	
Izbjegavanje i upravljanje greškama.	
9.9 Opasnosti na radnome mjestu	2
Prepoznavanje i izbjegavanje opasnosti;	
Postupanje u hitnim slučajevima.	

MODUL 10. ZRAKOPLOVNI PROPISI

	RAZINA			
	A	B1	B2	B3
10.1 Regulatorni okvir	1	1	1	1
Uloga Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva;				
Uloga EASA-e;				
Uloga država članica;				
Uredba (EZ) 216/2008 i njena provedbena pravila u uredbama (EZ) 1702/2003 i (EZ) 2042/2003;				
Odnos između raznih priloga (dijelova) kao što su dio 21., dio M., dio 145., dio 66., dio 147 i EU-OPS;				

▼ **M6**

	RAZINA			
	A	B1	B2	B3
10.2 Ovlašteno osoblje – Održavanje	2	2	2	2
Temeljito razumijevanje dijela-66.				
10.3 Odobrena organizacija za održavanje	2	2	2	2
Detaljno razumijevanje dijela 145. i dijela M pododjeljka F.				
10.4 Operacije zrakoplova	1	1	1	1
Opće razumijevanje EU-OPS-a.				
Svjedodžba zračnog prijevoznika;				
Odgovornosti operatora; posebno u pogledu kontinuirane plovidbenosti i održavanja;				
Dokumenti koji se moraju nositi;				
Plakatiranje zrakoplova (oznake);				
10.5 Certifikacija zrakoplova, dijelova i uređaja				
(a) <i>Općenito</i>	—	1	1	1
Opće razumijevanje dijela 21. i EASA-inog certificiranja specifikacije CS-23, 25, 27, 29.				
(b) <i>Dokumenti</i>	—	2	2	2
Svjedodžba o plovidbenosti; ograničena svjedodžba o plovidbenosti zrakoplova i dozvola za let;				
Potvrda o registraciji;				
Potvrda o buci;				
Raspored težine;				
Dozvola i ovlaštenje za radio stanicu.				
10.6 Kontinuirana plovidbenost	2	2	2	2
Detaljno razumijevanje odredaba dijela-21. koje se odnose na kontinuiranu plovidbenost.				
Detaljno razumijevanje dijela-M				

▼ **M6**

	RAZINA			
	A	B1	B2	B3
10.7 Primjenjivi nacionalni i međunarodni zahtjevi za (ako nisu zamijenjeni EU zahtjevima)				
(a) Programe održavanja, provjere i inspekcije održavanja; Naredbe o plovidbenosti. Servisne biltene, servisne informacije proizvođača; Preinake i popravke; Dokumentaciju o održavanju: priručnike za održavanje, priručnik za strukturalne popravke, ilustrirane kataloge dijelova itd.;	1	2	2	2
<i>Samo za A u B2 dozvole:</i> Glavnu listu minimalne opreme, Listu minimalne opreme, Liste odstupanja kod otpreme;				
(b) Kontinuiranu plovidbenost; Zahtjevi minimalne opreme - probni letovi;	—	1	1	1
<i>Samo za B1 i B2 dozvole:</i> ETOPS-e, zahtjevi za održavanje i otpremu; Letenje u svim vremenskim uvjetima, letenje kategorije 2/3.				

MODUL 11.A AERODINAMIKA, STRUKTURE I SUSTAVI TURBINSKIH AVIONA

	RAZINA	
	A1	B1.1
11.1 Teorija letenja		
11.1.1 <i>Aerodinamika aviona i komande leta</i>	1	2
Rad i učinci: — kontrole po nagibu: krilca i spojleri; — kontrole po dubini: kormila visine, stabilatori, stabilizatori i nosni aerodinamični profili; — kontrole po smjeru, ograničivači kormila pravca;		
Kontrola korištenjem „elevona”, „ruddervatora”;		
Uređaji za stvaranje dodatnog uzgona, prorezi, pretkrilca, zakrilca, krilca-zakrilca;		
Uređaji za induciranje otpora, spojleri, uređaji za slom uzgona, aerodinamične kočnice;		
Učinci aerodinamičnih pregrada, napadne ivice nazubljenog oblika;		
Kontroliranje graničnog sloja korištenjem vortex generatora, uređaja za slom uzgona ili uređaja na napadnim ivicama krila;		

▼ **M6**

	RAZINA	
	A1	B1.1
Rad i učinak trimera, balansnih i antibalansnih (glavnih) trimera, servo trimera, opružnih trimera, protuutega, prednapona komandne površine, aerodinamičnih balansnih ploča;		
11.1.2 <i>Brzi let</i>	1	2
Brzina zvuka, dozvučni let, transsonični let, nadzvučni let,		
Machov broj, kritični Machov broj, oscilacije zbog kompresibilnosti, udarni val, aerodinamično zagrijavanje, područna pravila;		
Čimbenici koji utječu na zračni tok u usisniku motora brzih zrakoplova;		
Utjecaji pozitivne strijele (sweepbacka) na kritični Machov broj.		
11.2 Strukture konstrukcije zrakoplova – opći pojmovi		
(a) Zahtjevi ploidbenosti na strukturalnu čvrstoću;	2	2
Strukturalna klasifikacija, primarna, sekundarna, i tercijarna;		
Pojmovi pouzdanosti, sigurnosti, tolerancije grešaka;		
Identifikacijski sustav zona i stanica;		
Pritisak, naprezanje, deformacija, kompresija, smicanje, uvijanje, napetost, lučno naprezanje, zamor;		
Odredbe o odvodima i ventilaciji;		
Odredbe o ugradnji sustava;		
Odredba o zaštiti od groma		
Povezivanje komponenata radi izjednačavanja električnog potencijala (metalizacija) zrakoplova		
(b) Konstrukcijske metode: trup zrakoplova s nosećom oplatom, okviri trupa zrakoplova, dodatni nosači, oplata zrakoplova, uzdužni nosači trupa, pregrade, konstrukcije, elementi ojačanja strukture, upornji, vezni nosači strukture, grede, strukture poda, ojačanje, metode oplata, zaštita od korozije, krilo, veza repne površine i motora;	1	2
Tehnike spajanja strukture: zakovični spojevi, vijčani spojevi, veze;		
Metode površinske zaštite: poput kromiranja, galvanske zaštite, bojenja;		
Čišćenje površine.		
Simetrija konstrukcije zrakoplova: metode za poravnanje i provjere simetrije.		
11.3 Strukture konstrukcije zrakoplova - avioni		
11.3.1 <i>Trup</i> (ATA 52/53/56)	1	2
Konstrukcija i tlačno brtvljenje;		
Spojevi krila, stabilizatora, nosača i podvozja;		
Ugradnja sjedala i sustava za utovar prtljage;		
Vrata i izlazi za slučaj opasnosti: konstrukcija, mehanizmi, operativni i sigurnosni mehanizmi;		
Konstrukcija i mehanizmi prozora i vjetrobranskog stakla.		

▼ M6

	RAZINA	
	A1	B1.1
11.3.2 <i>Krila</i> (ATA 57)	1	2
Konstrukcija;		
Spremnici goriva;		
Spojevi podvozja, nosača, kontrolne površine i površina za povećanje uzgona/otpora.		
11.3.3 <i>Stabilizatori</i> (ATA 55)	1	2
Konstrukcija;		
Spoj kontrolne površine.		
11.3.4 <i>Komandne površine leta</i> (ATA 55/57)	1	2
Konstrukcija i spojevi;		
Uravnoteženje – masa i aerodinamika.		
11.3.5 <i>Gondole/Nosači</i> (ATA 54)	1	2
— konstrukcija;		
— protupožarne pregrade;		
— nosači motora.		
11.4 Klimatizacija i izjednačavanje tlaka u kabini (ATA 21)		
11.4.1 <i>Dovod zraka</i>	1	2
Izvori dovoda zraka uključujući i motor, APU i zemaljski uređaj;		
11.4.2 <i>Klimatizacija</i>	1	3
Sustavi klimatizacije;		
Uređaji za kruženje zraka i pare;		
Sustav razvođenja;		
Sustav za kontrolu protoka, temperature i vlažnosti.		
11.4.3 <i>Izjednačavanje tlaka u kabini</i>	1	3
Sustavi za izjednačavanje tlaka u kabini;		
Kontrola i indikacija, uključujući kontrolne i sigurnosne ventile;		
Uređaji za kontrolu tlaka u kabini.		
11.4.4 <i>Sigurnosni i upozoravajući uređaji</i>	1	3
Zaštitni i upozoravajući uređaji.		

▼ **M6**

	RAZINA	
	A1	B1.1
11.5 Sustavi instrumenata/Avionike		
11.5.1 <i>Sustavi instrumenata (ATA 31)</i>	1	2
Pitot statika: visinomjer, pokazatelj zračne brzine, pokazatelj vertikalne brzine;		
Žiroskopski: umjetni horizont, pokazivač položaja komanda, pokazivač smjera, pokazivač horizontalnog položaja zrakoplova, pokazivač skretanja i klizanja, koordinator zaokreta;		
Kompas: izravno očitavanje, daljinsko očitavanje;		
Pokazatelj napadnog kuta, sustavi dojave gubitka uzgona;		
Instrumentalna ploča;		
Ostali sustavi indikacije u zrakoplovu.		
11.5.2 <i>Avionika</i>	1	1
Osnove rasporeda i rada:		
— Automatskog letenja (ATA 22);		
— Komunikacije (ATA 23);		
— Sustava navigacije (ATA 34).		
11.6 Električna energija (ATA 24)	1	3
Ugradnja i rad akumulatora;		
Proizvodnja istosmjerne struje;		
Proizvodnja izmjenične struje;		
Proizvodnja struje za slučaj opasnosti;		
Regulacija napona;		
Distribucija energije;		
Invertori, transformatori, ispravljači;		
Zaštita strujnih krugova.		
Vanjski/Zemaljski izvori napajanja;		
11.7 Oprema i nabavljanje (ATA 25)		
(a) Zahtjevi za opremu u slučaju opasnosti;	2	2
Sjedala, pojasevi i remenje.		
(b) Raspored kabine;	1	1
Raspored opreme;		
Ugradnja unutarnje opreme u kabini;		
Oprema za zabavu u kabini;		
Ugradnja kuhinje;		
Oprema za rukovanje i držanje tereta;		
Stepenice.		

▼ **M6**

	RAZINA	
	A1	B1.1
11.8 Zaštita od požara (ATA 26)	1	3
(a) Otkrivanje dima i vatre i sustavi za upozoravanje; Protupožarni sustavi; Provjere sustava.		
(b) Prenosivi aparat za gašenje požara	1	1
11.9 Komande leta (ATA 27)	1	3
Primarne komande: eleron, elevator, kormilo pravca, spojler; Kontrola podešavanja komanda; Aktivna kontrola opterećenja; Oprema za povećanje uzgona; Smanjivanje uzgona, zračne kočnice; Upravljanje sustavom: ručno, hidraulično, pneumatsko, električno, „fly by wire“; Umjetni osjećaj opterećenja na komandama leta, prigušivač skretanja, kontrola u odnosu na Machov broj, ograničivač kormila pravca, sustavi ublaživanja bočnih udara vjetra; Uravnoteženje i podešavanje; Sustav zaštite i upozorenja od gubitka uzgona.		
11.10 Sustav goriva (ATA 28)	1	3
Raspored sustava; Spremnici goriva; Sustavi dovoda goriva; Ispuštanje goriva u zrak, ozračivanje, drenaža; Križno pretakanje i transfer goriva; Indikacije i upozorenja; Dopunjavanje goriva i pražnjenje; Uzdužno uravnoteženje sustava za gorivo.		
11.11 Hidraulični pogon (ATA 29)	1	3
Raspored sustava; Hidraulične tekućine; Hidraulični spremnici i akumulatori; Generiranje tlaka: električno, mehaničko, pneumatsko; Generiranje tlaka za hitne slučajeve; Filtiri; Kontrola tlaka;		

▼ **M6**

	RAZINA	
	A1	B1.1
Distribucija snage;		
Sustavi za indicaciju i upozoravanje;		
Povezanost s drugim sustavima.		
11.12 Zaštita od leda i kiše (ATA 30)	1	3
Formiranje, klasifikacija i otkrivanje leda;		
Sustavi za odleđivanje: električni, s vrućim zrakom i kemijski;		
Sustavi za odleđivanje: električni, s vrućim zrakom, pneumatski i kemijski;		
Zaštita od kiše;		
Grijanje pitot cijevi i odvoda.		
Sustavi brisača		
11.13 Podvozje (ATA 32)	2	3
Konstrukcija, ublažavanje udara;		
Sustavi za izvlačenje i uvlačenje podvozja: normalno i u slučaju opasnosti;		
Indikacije i upozorenja;		
Kotači, kočnice, sustav protiv blokiranja i autokočenje;		
Gume;		
Upravljanje;		
Sustav signalizacije zemlja-zrak.		
11.14 Svjetla (ATA 33)	2	3
Vanjska: navigacijska, rotirajuća protiv sudara, za slijetanje, taksiranje, led;		
Unutarnja: putnička kabina, pilotska kabina, prostor za prtljagu;		
Za slučaj opasnosti.		
11.15 Kisik (ATA 35)	1	3
Raspored sustava: pilotska kabina, putnička kabina;		
Izvori, pohranjivanje, punjenje i distribucija;		
Regulacija dovoda;		
Indikacije i upozorenja;		
11.16 Pneumatika/Vakuum (ATA 36)	1	3
Raspored sustava;		
Izvori: motor/APU, kompresori, spremnici, zemaljski uređaji		
Kontrola tlaka;		

▼ **M6**

	RAZINA	
	A1	B1.1
Distribucija;		
Indikacije i upozorenja;		
Povezanost s ostalim sustavima.		
11.17 Voda/otpad (ATA 38)	2	3
Raspored sustava za vodu, dovod, distribucija, servisiranje i ispuštanje;		
Raspored sustava WC-a, ispiranje i servisiranje;		
Pitanja vezana uz koroziju.		
11.18 Sustav održavanja na zrakoplovu (ATA 45)	1	2
Centralna računala za održavanje;		
Sustav za unošenje podataka;		
Sustav elektroničke knjižnice;		
Ispis;		
Praćenje konstrukcije (praćenje tolerancije oštećenja).		
11.19 Integrirana modularna avionika (ATA42)	1	2
Funkcije koje su obično ugrađene Integriranu modularnu avioniku (IMA) moduli su, među ostalim:		
Upravljanje odzračivanjem, kontrola tlaka zraka, prozračivanje i kontrola, ventilacija i kontrola avionike i pilotske kabine, kontrola temperature, komunikacija u zračnom prometu, usmjerivači avioničke komunikacije, upravljanje električnim očitajima, kontrola osigurača, električni sustav BITE, upravljanje gorivom, kontrola kočenja, kontrola upravljanja, proširenje i retrakcija podvozja, indikacija tlaka u gumama, indikacija Oleo tlaka, praćenje temperature kočnica itd.		
Jezgra sustava; mrežne komponente.		
11.20 Kabinski sustavi (ATA 44)	1	2
Jedinice i komponente koje sadrže sredstva zabave za putnike i osiguravaju komunikaciju unutar zrakoplova (Sustav za komunikaciju unutar kabine) te između kabine zrakoplova i zemaljskih postaja (Mrežna usluga u kabini). Uključuju prijenos glasova, podataka, glazbe i videa.		
Sustav za komunikaciju unutar kabine omogućuje vezu između pilotske/kabinske posade i kabinskih sustava. Ovi sustavi podržavaju razmjenu podataka različitih srodnih LRU-ova te se njima obično upravlja preko Flight Attendant Panel-a.		

▼ **M6**

	RAZINA	
	A1	B1.1
<p>Kabinska mrežna usluga obično postoji na poslužitelju, koji je obično povezan, među ostalim, sa sljedećim sustavima:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Podatkovna/Radiokomunikacija, Sustav za zabavu tijekom leta. <p>Kabinska mrežna usluga može sadržavati funkcije poput:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Pristupa izvještajima prije polaska/prilikom polaska, — E-mail/intranet/Internet pristup, — Baza podataka o putnicima; <p>Jezgra kabinskog sustava;</p> <p>Sustav za zabavu tijekom leta;</p> <p>Vanjski komunikacijski sustav;</p> <p>Količina memorijskog sustava kabine;</p> <p>Sustav nadzora kabine;</p> <p>Razni kabinski sustav.</p> <p>11.21 Sustavi informiranja (ATA46)</p> <p>Jedinice i komponente koje sadrže sredstva pohranjivanja, ažuriranja i preuzimanja digitalnih informacija koje su uobičajeno na papiru, mikrofilmu ili mikrofišu. Uključuju jedinice koje su posvećene funkciji pohranjivanja i preuzimanja informacija poput masovne pohrane i upravljača elektroničke knjižnice. Ne uključuju jedinice ni komponente koje su ugrađene za druge svrhe i koje se dijele s drugim sustavima, poput pisaača u pilotskoj kabini ili zaslona za opću upotrebu.</p> <p>Uobičajeni primjeri uključuju sustave upravljanja zračnim prometom i informiranjem te sustave mrežnih poslužitelja.</p> <p>Opći sustav informiranja zrakoplova.</p> <p>Sustav informiranja pilotske kabine</p> <p>Sustav informiranja o održavanju;</p> <p>Sustav informiranja putničke kabine;</p> <p>Razni sustavi informiranja.</p>	1	2

MODUL 11.B AERODINAMIKA, STRUKTURE I SUSTAVI KLIPNIH AVIONA

Napomena 1: Ovaj modul se ne primjenjuje na B3 kategoriju. Relevantni predmeti za B3 kategoriju određeni su u modulu 11C.

Napomena 2: Opseg ovog modula mora odražavati tehnologiju aviona u odnosu na A2 i B1.2 potkategoriju.

	RAZINA	
	A2	B1.2
<p>11.1 Teorija letenja</p> <p>11.1.1 <i>Aerodinamika aviona i komande leta</i></p> <p>Rad i učinci:</p> <ul style="list-style-type: none"> — kontrole po nagibu: krilca i spojleri; — kontrole po dubini: kormila visine, stabilatori, stabilizatori i nosni aerodinamični profili; — kontrole po smjeru, ograničivači kormila pravca; 	1	2

▼ **M6**

	RAZINA	
	A2	B1.2
Kontrola korištenjem „elevona”, „ruddervatora”;		
Uređaji za stvaranje dodatnog uzgona, prorezi, pretkrilca, zakrilca, krilca-zakrilca;		
Uređaji za induciranje otpora, spojleri, uređaji za slom uzgona, aerodinamične kočnice;		
Učinci aerodinamičnih pregrada, napadne ivice nazubljenog oblika;		
Kontroliranje graničnog sloja korištenjem vortex generatora, uređaja za slom uzgona ili uređaja na napadnim ivicama krila;		
Rad i učinak trimera, balansnih i antibalansnih (glavnih) trimera, servo trimera, opružnih trimera, protuutega, prednapona komandne površine, aerodinamičnih balansnih ploča;		
11.1.2 <i>Brzi let</i> — <i>N/A</i>	—	—
11.2 Strukture konstrukcije zrakoplova – opći pojmovi		
(a) Zahtjevi plovidbenosti na strukturalnu čvrstoću;	2	2
Strukturalna klasifikacija, primarna, sekundarna, i tercijarna;		
Pojmovi pouzdanosti, sigurnosti, tolerancije grešaka;		
Identifikacijski sustav zona i stanica;		
Pritisak, naprezanje, deformacija, kompresija, smicanje, uvijanje, napetost, lučno naprezanje, zamor;		
Odredbe o odvodima i ventilaciji;		
Odredbe o ugradnji sustava;		
Odredbe o zaštiti od groma		
Povezivanje komponenata radi izjednačavanja električnog potencijala (metalizacija) zrakoplova		
(b) Konstrukcijske metode: trup zrakoplova s nosećom oplatom, okviru trupa zrakoplova, dodatni nosači, oplata zrakoplova, uzdužni nosači trupa, pregrade, konstrukcije, elementi ojačanja strukture, upornji, vezni nosači strukture, grede, strukture poda, ojačanje, metode oplate, zaštita od korozije, krilo, veza repne površine i motora;	1	2
Tehnike spajanja strukture: zakovični spojevi, vijčani spojevi, veze;		
Metode površinske zaštite: poput kromiranja, galvanske zaštite, bojenja;		
Čišćenje površine.		
Simetrija konstrukcije zrakoplova: metode za poravnanje i provjere simetrije.		
11.3 Strukture konstrukcije zrakoplova - avioni		
11.3.1 <i>Trup</i> (ATA 52/53/56)	1	2
Konstrukcija i tlačno brtvljenje;		
Spojevi krila, stabilizatora, nosača i podvozja;		
Ugradnja sjedala;		
Vrata i izlazi za slučaj opasnosti: konstrukcije i upotreba;		
Konstrukcija prozora i vjetrobranskog stakla.		

▼ **M6**

	RAZINA	
	A2	B1.2
11.3.2 <i>Krila (ATA 57)</i> Konstrukcija; Spremnici goriva; Spojevi podvozja, nosača, kontrolne površine i površina za povećanje uzgona/otpora.	1	2
11.3.3 <i>Stabilizatori (ATA 55)</i> Konstrukcija; Spoj kontrolne površine.	1	2
11.3.4 <i>Komandne površine (ATA 55/57)</i> Konstrukcija i spojevi; Uravnoteženje – masa i aerodinamika.	1	2
11.3.5 <i>Gondole/Nosači (ATA 54)</i> Gondole/Nosači: — konstrukcija; — protupožarne pregrade; — nosači motora.	1	2
11.4 Klimatizacija i izjednačavanje tlaka u kabini (ATA 21) Sustavi za klimatizaciju i izjednačavanje tlaka; Uređaji za kontrolu tlaka u kabini, zaštitu i upozoravanje. Sustavi za grijanje.	1	3
11.5 Sustavi instrumenata/Avionike		
11.5.1 <i>Sustavi instrumenata (ATA 31)</i> Pitot statika: visinomjer, pokazatelj zračne brzine, pokazatelj vertikalne brzine; Žiroskopski: umjetni horizont, pokazivač položaja komanda, pokazivač smjera, pokazivač horizontalnog položaja zrakoplova, pokazivač skretanja i klizanja, koordinator zaokreta; Kompas: izravno očitavanje, daljinsko očitavanje; Pokazatelj napadnog kuta, sustavi dojave gubitka uzgona; Instrumentalna ploča; Ostali sustavi indikacije u zrakoplovu.	1	2
11.5.2 <i>Avionika</i> Osnove rasporeda sustava i rada: — Automatskog letenja (ATA 22); — Komunikacije (ATA 2 3); — Sustava navigacije (ATA 34).	1	1

▼ **M6**

	RAZINA	
	A2	B1.2
11.6 Električna energija (ATA 24)	1	3
Ugradnja i rad akumulatora;		
Proizvodnja istosmjerne struje;		
Regulacija napona;		
Distribucija energije;		
Zaštita strujnih krugova.		
Inverteri, transformatori;		
11.7 Oprema i nabavljanje (ATA 25)		
(a) Zahtjevi za opremom u slučaju opasnosti; Sjedala, pojasevi i remenje.	2	2
(b) Raspored kabine; Raspored opreme; Ugradnja unutarnje opreme u kabini; Oprema za zabavu u kabini; Ugradnja kuhinje; Oprema za rukovanje i držanje tereta; Stepenice.	1	1
11.8 Zaštita od požara (ATA 26)		
(a) Otkrivanje dima i vatre i sustavi za upozoravanje; Protupožarni sustavi; Provjere sustava.	1	3
(b) Prenosivi aparat za gašenje požara	1	3
11.9 Komande leta (ATA 27)	1	3
Primarne komande: eleron, elevator, kormilo pravca;		
Trimer;		
Uređaji za povećanje uzgona;		
Upravljanje sustavom: ručno;		
Ublaživanje bočnih udara vjetra;		
Uravnoteženje i podešavanje;		
Sustav upozorenja od gubitka uzgona.		
11.10 Sustav goriva (ATA 28)	1	3
Raspored sustava;		
Spremnici goriva;		
Sustavi dovoda goriva;		
Križno pretakanje i transfer goriva;		
Indikacije i upozorenja;		

▼ **M6**

	RAZINA	
	A2	B1.2
Dopunjavanje goriva i pražnjenje;		
11.11 Hidraulični pogon (ATA 29)	1	3
Raspored sustava;		
Hidraulične tekućine;		
Hidraulični spremnici i akumulatori;		
Generiranje tlaka: električno, mehaničko;		
Filtri;		
Kontrola tlaka;		
Distribucija snage;		
Sustavi za indikaciju i upozoravanje;		
11.12 Zaštita od leda i kiše (ATA 30)	1	3
Formiranje, klasifikacija i otkrivanje leda;		
Sustavi za odleđivanje: električni, s vrućim zrakom, pneumatski i kemijski;		
Grijanje pitot cijevi i odvoda;;		
Sustavi brisača		
11.13 Podvozje (ATA 32)	2	3
Konstrukcija, ublažavanje udara;		
Sustavi za izvlačenje i uvlačenje podvozja: normalno i u slučaju opasnosti;		
Indikacije i upozorenja;		
Kotači, kočnice, sustav protiv blokiranja i autokočenje;		
Gume;		
Upravljanje.		
Sustav signalizacije zemlja-zrak.		
11.14 Svjetla (ATA 33)	2	3
Vanjska: navigacijska, rotirajuća protiv sudara, za slijetanje, taksiranje, led;		
Unutarnja: putnička kabina, pilotska kabina, prostor za prtljagu;		
Za slučaj opasnosti.		
11.15 Kisik (ATA 35)	1	3
Raspored sustava: pilotska kabina, putnička kabina;		
Izvori, pohranjivanje, punjenje i distribucija;		
Regulacija dovoda;		
Indikacije i upozorenja;		

▼ **M6**

	RAZINA	
	A2	B1.2
11.16 Pneumatika/Vakuum (ATA 36) Raspored sustava; Izvori: motor/APU, kompresori, spremnici, zemaljski uređaji Kontrola tlaka; Distribucija; Indikacije i upozorenja; Povezanost s ostalim sustavima.	1	3
11.17 Voda/otpad (ATA 38) Raspored sustava za vodu, dovod, distribucija, servisiranje i ispuštanje; Raspored sustava WC-a, ispiranje i servisiranje; Pitanja vezana uz koroziju.	2	3

MODUL 11.C AERODINAMIKA, STRUKTURE I SUSTAVI KLIPNIH AVIONA

Napomena: Opseg ovog modula odražava tehnologiju aviona koja odgovara B3 kategoriji.

	RAZINA
	B3
11.1 Teorija letenja <i>Aerodinamika aviona i komande leta</i> Rad i učinci: — kontrole po nagibu: krilca i spojleri; — kontrole po dubini: kormila visine, stabilatori, stabilizatori i nosni aerodinamični profili; — kontrole po smjeru, ograničivači kormila pravca; Kontrola korištenjem „elevona”, „ruddervatora”; Uređaji za stvaranje dodatnog uzgona, prorezi, pretkrilca, zakrilca, krilca-zakrilca; Uređaji za induciranje otpora, spojleri, uređaji za slom uzgona, aerodinamične kočnice; Učinci aerodinamičnih pregrada, napadne ivice nazubljenog oblika; Kontroliranje graničnog sloja korištenjem vortex generatora, uređaja za slom uzgona ili uređaja na napadnim ivicama krila; Rad i učinak trimera, balansnih i antibalansnih (glavnih) trimera, servo trimera, opružnih trimera, protuutega, prednapona komandne površine, aerodinamičnih balansnih ploča;	1

▼ **M6**

	RAZINA
	B3
11.2 Strukture konstrukcije zrakoplova – opći pojmovi	
(a) Zahtjevi plovidbenosti na strukturalnu čvrstoću; Strukturna klasifikacija, primarna, sekundarna, i tercijarna; Pojmovi pouzdanosti, sigurnosti, tolerancije grešaka; Identifikacijski sustav zona i stanica; Pritisak, naprezanje, deformacija, kompresija, smicanje, uvijanje, napetost, lučno naprezanje, zamor; Odredbe o odvodima i ventilaciji; Odredbe o ugradnji sustava; Odredbe o zaštiti od groma; Povezivanje komponenata radi izjednačavanja električnog potencijala (metalizacija) zrakoplova;	2
(b) Konstrukcijske metode: trup zrakoplova s nosećom oplatom, okviru trupa zrakoplova, dodatni nosači, oplata zrakoplova, uzdužni nosači trupa, pregrade, konstrukcije, elementi ojačanja strukture, upornji, vezni nosači strukture, grede, strukture poda, ojačanje, metode oplata, zaštita od korozije, krilo, veza repne površine i motora; Tehnike spajanja strukture: zakovični spojevi, vijčani spojevi, veze; Metode površinske zaštite: poput kromiranja, galvanske zaštite, bojenja; Čišćenje površine. Simetrija konstrukcije zrakoplova: metode za poravnanje i provjere simetrije.	2
11.3 Strukture konstrukcije zrakoplova - avioni	
11.3.1 Trup (ATA 52/53/56)	1
Konstrukcija; Spojevi krila, stabilizatora, nosača i podvozja; Ugradnja sjedala; Vrata i izlazi za slučaj opasnosti: konstrukcija i upotreba; Konstrukcija prozora i vjetrobranskog stakla.	
11.3.2 Krila(ATA 57)	1
Konstrukcija; Spremnici goriva; Spojevi podvozja, nosača, kontrolne površine i površina za povećanje uzgona/otpora.	
11.3.3 Stabilizatori (ATA 55)	1
Konstrukcija; Spoj kontrolne površine.	
11.3.4 Komandne površine (ATA 55/57)	1
Konstrukcija i spojevi; Uravnoteženje – masa i aerodinamika.	

▼ **M6**

	RAZINA
	B3
11.3.5 <i>Gondole/Nosači (ATA 54)</i>	
— konstrukcija;	1
— protupožarne pregrade;	
— nosači motora.	
11.4 Klimatizacija (ATA 21)	
Sustavi grijanja i ventilacije.	1
11.5 Sustavi instrumenata/Avionike	
11.5.1 <i>Sustavi instrumenata (ATA 31)</i>	1
Pitot statika: visinomjer, pokazatelj zračne brzine, pokazatelj vertikalne brzine;	
Žiroskopski: umjetni horizont, pokazivač položaja komanda, pokazivač smjera, pokazivač horizontalnog položaja zrakoplova, pokazivač skretanja i klizanja, koordinator zaokreta;	
Kompas: izravno očitavanje, daljinsko očitavanje;	
Pokazatelj napadnog kuta, sustavi dojave gubitka uzgona;	
Instrumentalna ploča;	
Ostali sustavi indikacije u zrakoplovu.	
11.5.2 <i>Avionika</i>	1
Osnove rasporeda i rada:	
— Automatskog letenja (ATA 22);	
— Komunikacije (ATA 2 3);	
— Sustava navigacije (ATA 34).	
11.6 Električna energija (ATA 24)	2
Ugradnja i rad akumulatora;	
Proizvodnja istosmjerne struje;	
Regulacija napona;	
Distribucija energije;	
Zaštita strujnih krugova.	
Inverteri, transformatori;	
11.7 Oprema i snabdijevanje (ATA 25)	2
Zahtjevi za opremom u slučaju opasnosti;	
Sjedala, pojasevi i remenje.	

▼ M6

	RAZINA
	B3
11.8 Zaštita od požara (ATA 26)	2
Prenosivi aparat za gašenje požara	
11.9 Komande leta (ATA 27)	3
Primarne komande: eleron, elevator, kormilo pravca;	
Trimer;	
Uređaji za povećanje uzgona;	
Upravljanje sustavom: ručno;	
Ublaživanje bočnih udara vjetra;	
Uravnoteženje i podešavanje;	
Sustav upozorenja od gubitka uzgona.	
11.10 Sustav goriva (ATA 28)	2
Raspored sustava;	
Spremnici goriva;	
Sustavi dovoda goriva;	
Križno pretakanje i transfer goriva;	
Indikacije i upozorenja;	
Dopunjavanje goriva i pražnjenje;	
11.11 Hidraulični pogon (ATA 29)	2
Raspored sustava;	
Hidraulične tekućine;	
Hidraulični spremnici i akumulatori;	
Generiranje tlaka: električno, mehaničko;	
Filtri;	
Kontrola tlaka;	
Distribucija snage;	
Sustavi za indikaciju i upozoravanje;	
11.12 Zaštita od leda i kiše (ATA 30)	1
Formiranje, klasifikacija i otkrivanje leda;	
Sustavi za odleđivanje: električni, s vrućim zrakom, pneumatski i kemij-ski;	
Grijanje pitot cijevi i odvoda;;	
Sustavi brisača	

▼ **M6**

	RAZINA	
	B3	
11.13 Podvozje (ATA 32)	2	
Konstrukcija, ublažavanje udara;		
Sustavi za izvlačenje i uvlačenje podvozja: normalno i u slučaju opasnosti;		
Indikacije i upozorenja;		
Kotači, kočnice, sustav protiv blokiranja i autokočenje;		
Gume;		
Upravljanje;		
11.14 Svjetla (ATA 33)	2	
Vanjska: navigacijska, rotirajuća protiv sudara, za slijetanje, taksiranje, led;		
Unutarnja: putnička kabina, pilotska kabina, prostor za prtljagu;		
Za slučaj opasnosti.		
11.15 Kisik (ATA 35)	2	
Raspored sustava: pilotska kabina, putnička kabina;		
Izvori, pohranjivanje, punjenje i distribucija;		
Regulacija dovoda;		
Indikacije i upozorenja;		
11.16 Pneumatika/Vakuum (ATA 36)	2	
Raspored sustava;		
Izvori: motor/APU, kompresori, spremnici, zemaljski uređaji		
Tlak i vakuum pumpe;		
Kontrola tlaka;		
Distribucija;		
Indikacije i upozorenja;		
Povezanost s ostalim sustavima.		

MODUL 12. AERODINAMIKA, STRUKTURE I SUSTAVI HELIKOPTERA

	RAZINA	
	A3	B1.3
	A4	B1.4
12.1 Teorija letenja – Aerodinamika rotirajućeg krila	1	2
Terminologija		
Učinci žiroskopske precesije;		

▼ **M6**

	RAZINA	
	A3 A4	B1.3 B1.4
<p>Reakcija okretnog momenta i kontrola pravca;</p> <p>Asimetrija uzgona, gubitak uzgona na kraku rotora;</p> <p>Tendencija translacije i njena korekcija;</p> <p>Koriolisov učinak i kompenzacija;</p> <p>Vortex prstenovi, snaga poravnavanja, pretjerano povećanje napadnog kuta;</p> <p>Autorotacija;</p> <p>Zemaljski utjecaj.</p>		
<p>12.2 Sustav upravljanja zrakoplovom u letu</p> <p>Ciklička kontrola;</p> <p>Skupna kontrola;</p> <p>Njihajuća ploča;</p> <p>Kontrola pravca: kontrola smanjenja okretnog momenta, repni rotor, drenirani zrak;</p> <p>Glava glavnog rotora: konstrukcija i radne značajke;</p> <p>Ublaživači krakova: Funkcija i konstrukcija;</p> <p>Krakovi rotora: konstrukcija i način učvršćenja krakova glavnog i repnog rotora;</p> <p>Kontrola komanda: fiksni i fleksibilni stabilizatori;</p> <p>Način rada sustava: ručni, hidraulični, električni, i „fly by wire“;</p> <p>Umjetni osjećaj opterećenja;</p> <p>Uravnoteženje i namještanje.</p>	2	3
<p>12.3 Praćenje krakova i analiza vibracija</p> <p>Poravnanje rotora;</p> <p>Praćenje glavnog i repnog rotora;</p> <p>Statičko i dinamičko balansiranje;</p> <p>Vrste vibracija, načini reduciranja vibracija;</p> <p>Rezonancija tla.</p>	1	3
<p>12.4 Prijenos snage</p> <p>Mjenjačke kutije, glavni i repni rotor;</p> <p>Spojke, dijelovi sa slobodnim okretanjem i kočnice rotora.</p> <p>Repna pogonska osovina, fleksibilne spojnice, ležajevi, prigušivači vibracija i kućišta ležajeva.</p>	1	3

▼ **M6**

	RAZINA	
	A3	B1.3
	A4	B1.4
12.5 Struktura konstrukcije zrakoplova		
(a) Zahtjevi plovidbenosti na strukturalnu čvrstoću; Strukturalna klasifikacija, primarna, sekundarna, i tercijarna; Pojmovi pouzdanosti, sigurnosti, tolerancije grešaka; Identifikacijski sustav zona i stanica; Pritisak, naprezanje, deformacija, kompresija, smicanje, uvijanje, napetost, lučno naprezanje, zamor; Odredbe o odvodima i ventilaciji; Odredbe o ugradnji sustava; Odredbe o zaštiti od groma.	2	2
(b) Konstrukcijske metode: trup zrakoplova s nosećom oplatom, okviri trupa zrakoplova, dodatni nosači, oplata zrakoplova, uzdužni nosači trupa, pregrade, konstrukcije, elementi ojačanja strukture, upornji, vezovi nosači strukture, grede, strukture poda, ojačanje, metode oplata, zaštita od korozije. Spojevi nosača, stabilizatora i podvozja; Ugradnja sjedala; Vrata: konstrukcija, mehanizmi, operativni i sigurnosni uređaji; Konstrukcija prozora i vjetrobranskog stakla; Spremnici goriva; Protupožarne pregrade; Nosači motora; Tehnike spajanja strukture: zakovični spojevi, vijčani spojevi, veze; Metode površinske zaštite, poput kromiranja, galvanske zaštite, bojenja; Čišćenje površine. Simetrija konstrukcije zrakoplova: metode za poravnanje i provjere simetrije.	1	2
12.6 Klimatizacija (ATA 21)		
12.6.1 <i>Dovod zraka</i> Izvori dovoda zraka uključujući i odzračivanje motora i zemaljski uređaj;	1	2
12.6.2 <i>Klimatizacija</i> Sustavi klimatizacije; Sustavi razvođenja; Sustav za kontrolu protoka i temperature; Zaštitni i upozoravajući uređaji.	1	3
12.7 Sustavi instrumenata/Avionike		
12.7.1 <i>Sustavi instrumenata (ATA 31)</i> Pitot statika: visinomjer, pokazatelj zračne brzine, pokazatelj vertikalne brzine; Žiroskopski: umjetni horizont, pokazivač položaja komanda, pokazivač smjera, pokazivač horizontalnog položaja zrakoplova, pokazivač skretanja i klizanja, koordinatorka zaokreta;	1	2

▼ **M6**

	RAZINA	
	A3	B1.3
	A4	B1.4
Kompas: izravno očitavanje, daljinsko očitavanje;		
Sustavi za indikaciju vibracija – HUMS;		
Ostali sustavi indikacije u zrakoplovu.		
12.7.2 Avionički sustavi	1	1
Osnove rasporeda i rada sustava:		
Automatskog letenja (ATA 22);		
Komunikacije (ATA 23);		
Sustava navigacije (ATA 34).		
12.8 Električna energija (ATA 24)	1	3
Ugradnja i rad akumulatora;		
Proizvodnja istosmjerne struje, proizvodnja izmjenične struje;		
Proizvodnja struje za slučaj opasnosti;		
Regulacija napona, Zaštita strujnih krugova.		
Distribucija energije;		
Invertori, transformatori, ispravljači;		
Vanjski/Zemaljski izvori napajanja.		
12.9 Oprema i nabavljanje (ATA 25)		
(a) Zahtjevi za opremom u slučaju opasnosti;	2	2
Sjedala i pojasevi;		
Sustavi za podizanje.		
(b) Sustavi plutanja u slučaju opasnosti;	1	1
Raspored kabine, držanje tereta;		
Raspored opreme;		
Ugradnja unutarnje opreme u kabini.		
12.10 Zaštita od požara (ATA 26)	1	3
Otkrivanje dima i vatre i sustavi za upozoravanje;		
Protupožarni sustavi;		
Provjere sustava.		
12.11 Sustav goriva (ATA 28)	1	3
Raspored sustava;		
Spremnici goriva;		
Sustavi dovoda goriva;		
Ispuštanje goriva u zrak, ventiliranje, ocjeđivanje goriva;		
Križno pretakanje i transfer goriva;		

▼ **M6**

	RAZINA	
	A3 A4	B1.3 B1.4
Indikacije i upozorenja; Dopunjavanje goriva i pražnjenje.		
12.12 Hidraulični pogon (ATA 29)	1	3
Raspored sustava; Hidraulične tekućine; Hidraulični spremnici i akumulatori; Generiranje tlaka: električno, mehaničko, pneumatsko; Generiranje tlaka za hitne slučajeve; Filtri; Kontrola tlaka; Distribucija snage; Sustavi za indikaciju i upozorenje; Povezanost s ostalim sustavima.		
12.13 Zaštita od leda i kiše (ATA 30)	1	3
Formiranje, klasifikacija i otkrivanje leda; Sustavi protiv zaleđivanja i za odleđivanje: električni, s vrućim zrakom i kemijski; Zaštita od kiše; Grijanje pitot cijevi i odvoda; Sustav brisača.		
12.14 Podvozje (ATA 32)	2	3
Konstrukcija, amortiziranje; Sustavi za izvlačenje i uvlačenje podvozja: normalno i u slučaju opasnosti; Indikacije i upozorenje; Kotači, gume, kočnice; Upravljanje; Sustav signalizacije zemlja-zrak; Skije, plovci.		
12.15 Svjetla (ATA 33)	2	3
Vanjska: navigacijska, za slijetanje, taksiranje, led; Unutarnja: putnička kabina, pilotska kabina, prostor za prtljagu; Za slučaj opasnosti.		

▼ **M6**

	RAZINA	
	A3	B1.3
	A4	B1.4
12.16 Pneumatika/Vakuum (ATA 36)	1	3
Raspored sustava;		
Izvori: motor, kompresori, spremnici, opskrba na zemlji;		
Kontrola tlaka;		
Distribucija;		
Indikacije i upozorenja;		
Povezanost s ostalim sustavima.		
12.17 Integrirana modularna avionika (ATA42)	1	2
Funkcije koje su obično ugrađene u Integriranu modularnu avioniku (IMA) moduli su, među ostalim:		
Upravljanje odzračivanjem, kontrola tlaka zraka, prozračivanje i kontrola istog, ventilacija i kontrola avionike i pilotske kabine, kontrola temperature, komunikacija u zračnom prometu, usmjerivači avioničke komunikacije, upravljanje električnim očitanjem, kontrola osigurača, električni sustav BITE, upravljanje gorivom, kontrola kočenja, kontrola upravljanja, proširenje i retrakcija podvozja, indikacija tlaka u gumama, indikacija Oleo tlaka, praćenje temperature kočnica itd.		
Jezgra sustava;		
Mrežne komponente.		
12.18 Sustav održavanja na zrakoplovu (ATA 45)	1	2
Centralna računala za održavanje;		
Sustav za unošenje podataka;		
Sustav elektroničke knjižnice;		
Ispis;		
Praćenje konstrukcije (praćenje tolerancije oštećenja).		
12.19 Sustavi informiranja (ATA46)	1	2
Jedinice i komponente koje sadrže sredstva pohranjivanja, ažuriranja i preuzimanja digitalnih informacija koje su uobičajeno na papiru, mikrofilmu ili mikrofišu. Uključuju jedinice koje su posvećene funkciji pohranjivanja i preuzimanja poput masovne pohrane i upravljača elektroničke knjižnice. Ne uključuje jedinice ni komponente koje su ugrađene u druge svrhe i koje se dijele s drugim sustavima, poput pisaača u pilotskoj kabini ili zaslona za opću upotrebu.		
Uobičajeni primjeri uključuju sustave upravljanja zračnim prometom i informiranjem te sustave mrežnih poslužitelja.		
Opći sustav informiranja zrakoplova;		
Sustav informiranja pilotske kabine;		

▼ **M6**

	RAZINA	
	A3	B1.3
	A4	B1.4
Sustav informiranja o održavanju;		
Sustav informiranja putničke kabine;		
Razni sustavi informiranja.		

MODUL 13. AERODINAMIKA, STRUKTURE I SUSTAVI ZRAKOPLOVA

	RAZINA
	B2
13.1 Teorija letenja	
(a) <i>Aerodinamika aviona i komande leta</i>	1
Rad i učinci:	
— kontrole po nagibu: krilca (ailerons) i spojleri;	
— kontrole po dubini: kormila visine (elevatori), stabilizatori, stabilizatori i nosni aerodinamični profili (canards);	
— kontrole po smjeru, ograničivači kormila pravca	
Kontrola korištenjem „elevona”, „ruddervatora”;	
Uređaji za stvaranje dodatnog uzgona, prorezi, pretkrilca, zakrilca, krilca-zakrilca;	
Uređaji za induciranje otpora, spojleri, uređaji za slom uzgona, aerodinamične kočnice;	
Rad i učinci trimera, servo-trimera, prednaponske komandne površine.	
(b) <i>Brzi let</i>	1
Brzina zvuka, dozvučni let, transsonični let, nadzvučni let,	
Machov broj, kritični Machov broj.	
(c) <i>Aerodinamika rotirajućeg krila</i>	1
Terminologija;	
Rad i učinak cikličkih, kolektivnih i komanda anti-okretnog momenta.	
13.2 Strukture – Opći pojmovi	
(a) Osnove strukturalnih sustava.	1
(b) Identifikacijski sustav zona i stanica;	2
Električno povezivanje;	
Odredbe o zaštiti od groma.	

▼ **M6**

	RAZINA
	B2
13.3 Automatsko letenje (ATA 22)	3
Osnove automatskog letenja uključujući radna načela i tekuću terminologiju;	
Obrada komandnih signala;	
Načini rada: kanali nagiba, dubine i smjera;	
Ublaživači skretanja;	
Sustavi za povećanje stabilnosti kod helikoptera;	
Automatska kontrola ravnoteže (trimanja);	
Sučelje za navigacijsku pomoć autopilota;	
Sustavi automatske kontrole potiska motora (autothrottle).	
Sustav automatskog slijetanja: načela i kategorije, vrste operacija, prilaz, kut poniranja, slijetanje, prekid slijetanja, sustav praćenja i stanja kvara.	
13.4 Komunikacija/Navigacija (ATA 23/34)	3
Osnove širenja radiovalova, antene, prijenosne linije, komunikacija, prijemnik i odašiljač;	
Radna načela sljedećih sustava:	
— Komunikacija na vrlo visokoj frekvenciji (VHF);	
— Komunikacija na visokoj frekvenciji (HF);	
— Audio;	
— Lokatorski odašiljači za slučaj opasnosti;	
— Uređaj za snimanje zvuka u pilotskoj kabini;	
— Visokofrekventni višesmjerni radiopredajnik (VOR);	
— Radiokompas (ADF);	
— Sustav za instrumentalno slijetanje (ILS);	
— Mikrovalni sustav za slijetanje (MLS);	
— Sustavi za usmjeravanje leta (flight director system); Oprema za određivanje udaljenosti (DME);	
— Navigacija vrlo niskom frekvencijom i hiperbolička navigacija (VLF/Omega);	
— Doppler navigacija;	
— Prostorna navigacija, RNAV sustavi;	
— Sustavi upravljanja letom;	
— Globalni sustav za određivanje položaja (GPS), Globalni navigacijski satelitski sustav (GNSS);	
— Inercijalni navigacijski sustav;	
— ATC primopredajnik (kontrola zračnog prometa), sekundarni nadzorni radar;	
— Sustav upozoravanja na promet i izbjegavanja sudara (TCAS);	
— Meteorološki radar;	
— Radio visinomjer;	
— ARINC komunikacija i izvješćivanje.	

▼ **M6**

	RAZINA
	B2
13.5 Električna energija (ATA 24)	3
Ugradnja i rad akumulatora;	
Proizvodnja istosmjerne struje;	
Proizvodnja izmjenične struje;	
Proizvodnja struje u slučaju opasnosti;	
Regulacija napona;	
Distribucija energije;	
Invertori, transformatori, ispravljači;	
Zaštita strujnih krugova.	
Vanjski/Zemaljski izvori napajanja;	
13.6 Oprema i nabavljanje (ATA 25)	3
Zahtjevi za elektroničku opremu u slučaju opasnosti;	
Oprema za zabavu u kabini.	
13.7 Komande leta (ATA 27)	
(a) Primarne komande: eleron, elevator, kormilo pravca, spojler;	2
Kontrola podešavanja komanda;	
Aktivna kontrola opterećenja;	
Uređaji za povećanje uzgona;	
Smanjivanje uzgona, aerodinamične kočnice;	
Upravljanje sustavom: ručno, hidraulično, pneumatsko;	
Umjetni osjećaj opterećenja na komandama leta, prigušivač skretanja, kontrola u odnosu na Machov broj, ograničivač kormila pravca, ublaživanje bočnih udara vjetra.	
Sustavi zaštite od gubitka uzgona.	
(b) Upravljanje sustavom: električno, „fly by wire”.	3
13.8 Sustavi instrumenata (ATA 31)	3
Klasifikacija;	
Atmosfera;	
Terminologija;	
Sustavi i uređaji za mjerenje tlaka;	
Pitot statički sustavi;	
Visinomjeri;	
Pokazatelji vertikalne brzine;	
Pokazatelji zračne brzine;	
Machmetri;	
Sustavi za obavijesti/upozorenja o visini leta;	

▼ **M6**

	RAZINA
	B2
Računala za podatke o letu;	
Pneumatski sustavi instrumenata;	
Uređaji za izravno očitavanje tlaka i temperature;	
Sustavi indikacije temperature;	
Indikacijski sustavi za količinu goriva;	
Žiroskopska načela;	
Umjetni horizont;	
Pokazatelji klizanja;	
Žiroskopi pravca;	
Sustav upozoravanja približavanja zemlji;	
Sustavi kompasa;	
Sustavi snimanja podataka o letu;	
Sustavi elektroničkih instrumenata leta;	
Sustav instrumenata upozorenja uključujući glavni sustav upozoravanja i centralizirane panele za upozoravanje;	
Sustavi upozorenja o gubitku uzgona i indikacije napadnog kuta;	
Indikacija i mjerenje vibracija;	
Instrumentalna ploča	
13.9 Svjetla (ATA 33)	3
Vanjska: navigacijska, za slijetanje, taksiranje, led;	
Unutarnja: putnička kabina, pilotska kabina, prostor za prtljagu;	
Za slučaj opasnosti.	
13.10 Ugrađeni sustav održavanja (ATA 45)	3
Centralna računala za održavanje;	
Sustav za unošenje podataka;	
Sustav elektroničke knjižnice;	
Ispis;	
Praćenje konstrukcije (praćenje tolerancije oštećenja).	
13.11 Klimatizacija i izjednačavanje tlaka u kabini (ATA 21)	
13.11.1 <i>Dovod zraka</i>	2
Izvori dovoda zraka uključujući i motor, APU i zemaljski uređaj;	

▼ **M6**

	RAZINA
	B2
13.11.2 <i>Klimatizacija</i>	
Sustavi klimatizacije;	2
Uređaji za kruženje zraka i pare;	3
Sustav razvođenja;	1
Sustav za kontrolu protoka, temperature i vlažnosti.	3
13.11.3 <i>Izjednačavanje tlaka u kabini</i>	3
Sustavi za izjednačavanje tlaka u kabini;	
Kontrola i indikacija, uključujući kontrolne i sigurnosne ventile;	
Uređaji za kontrolu tlaka u kabini.	
13.11.4 <i>Sigurnosni i upozoravajući uređaji</i>	3
Zaštitni i upozoravajući uređaji.	
13.12 Zaštita od požara (ATA 26)	
(a) Otkrivanje dima i vatre i sustavi za upozoravanje;	3
Protupožarni sustavi;	
Provjere sustava.	
(b) Prenosivi aparat za gašenje požara	1
13.13 Sustav goriva (ATA 28)	
Raspored sustava;	1
Spremnici goriva;	1
Sustavi dovoda goriva;	1
Ispuštanje, odzračivanje i drenaža;	1
Križno pretakanje i transfer goriva;	2
Indikacije i upozorenja;	3
Dopunjavanje goriva i pražnjenje;	2
Uzdužno uravnoteženje sustava za gorivo.	3
13.14 Hidraulični pogon (ATA 29)	
Raspored sustava;	1
Hidraulične tekućine;	1
Hidraulični spremnici i akumulatori;	1
Generiranje tlaka: električno, mehaničko, pneumatsko;	3
Generiranje tlaka za hitne slučajeve;	3

▼ **M6**

	RAZINA
	B2
Filtri;	1
Kontrola tlaka;	3
Distribucija snage;	1
Sustavi za indikaciju i upozoravanje;	3
Povezanost s ostalim sustavima.	3
13.15 Zaštita od leda i kiše (ATA 30)	
Formiranje, klasifikacija i otkrivanje leda;	2
Sustavi protiv zaleđivanja: električni, s vrućim zrakom i kemijski;	2
Sustavi za odleđivanje: električni, s vrućim zrakom, pneumatski i kemijski;	3
Zaštitno od kiše;	1
Grijanje pitot cijevi i odvoda.	3
Sustavi brisača	1
13.16 Podvozje (ATA 32)	
Konstrukcija, ublažavanje udara;	1
Sustavi za izvlačenje i uvlačenje podvozja: normalno i u slučaju opasnosti;	3
Indikacije i upozorenja;	3
Kotači, kočnice, sustav protiv blokiranja i autokočenje;	3
Gume;	1
Upravljanje;	3
Sustav signalizacije zemlja-zrak.	3
13.17 Kisik (ATA 35)	
Raspored sustava: pilotska kabina, putnička kabina;	3
Izvori, pohranjivanje, punjenje i distribucija;	3
Regulacija dovoda;	3
Indikacije i upozorenja;	3
13.18 Pneumatika/Vakuum (ATA 36)	
Raspored sustava;	2
Izvori: motor/APU, kompresori, spremnici, zemaljski uređaji	2
Kontrola tlaka;	3
Distribucija;	1

▼ **M6**

	RAZINA
	B2
Indikacije i upozorenja;	3
Povezanost s ostalim sustavima.	3
13.19 Voda/otpad (ATA 38)	2
Raspored sustava za vodu, dovod, distribucija, servisiranje i ispuštanje;	
Raspored sustava WC-a, ispiranje i servisiranje;	
13.20 Integrirana modularna avionika (ATA42)	3
Funkcije koje su obično ugrađene u Integriranu modularnu avioniku (IMA) moduli su, među ostalim:	
Upravljanje odzračivanjem, kontrola tlaka zraka, prozračivanje i kontrola istog, ventilacija i kontrola avionike i pilotske kabine, kontrola temperature, komunikacija u zračnom prometu, usmjerivači avioničke komunikacije, upravljanje električnim očitajima, kontrola osigurača, električni sustav BITE, upravljanje gorivom, kontrola kočenja, kontrola upravljanja, proširenje i retrakcija podvozja, indikacija tlaka u gumama, indikacija Oleo tlaka, praćenje temperature kočnica itd.	
Jezgra sustava;	
Mrežne komponente.	
13.21 Kabinski sustavi (ATA 44)	3
Jedinice i komponente koje sadrže sredstva zabave za putnike i omogućuju komunikaciju unutar zrakoplova (Sustav za komunikaciju unutar kabine) te između kabine zrakoplova i zemaljskih postaja (Mrežna usluga u kabini). Uključuju prijenos glasa, podataka, glazbe i videa.	
Sustav za komunikaciju unutar kabine omogućuje vezu između pilotske/kabinske posade i kabinskih sustava. Ovi sustavi podržavaju razmjenu podataka različitih srodnih LRU-ova te se njima obično upravlja preko Flight Attendant Panel-a.	
Kabinska mrežna usluga obično postoji na poslužitelju, koji je obično povezan s, među ostalim, sljedećim sustavima:	
— Podatkovna/Radio komunikacija, Sustav za zabavu tijekom leta.	
Kabinska mrežna usluga može sadržavati funkcije poput:	
— Pristupa izvještajima prije polaska/prilikom polaska,	
— E-mail/intranet/Internet pristup,	
— Baza podataka o putnicima;	
Jezgra kabinskog sustava;	
Sustav za zabavu tijekom leta;	
Vanjski komunikacijski sustav;	

▼ **M6**

	RAZINA
	B2
<p>Količina memorijskog sustava kabine;</p> <p>Sustav nadzora kabine;</p> <p>Razni kabinski sustavi.</p> <p>13.22 Sustavi informiranja (ATA46)</p> <p>Jedinice i komponente koje sadrže sredstva pohranjivanja, ažuriranja i preuzimanja digitalnih informacija koje su uobičajeno na papiru, mikrofilmu ili mikrofišu. Uključuje jedinice koje su posvećene funkciji pohranjivanja i preuzimanja poput masovne pohrane i upravljača elektroničke knjižnice. Ne uključuju jedinice ni komponente koje su ugrađene u druge svrhe i koje se dijele s drugim sustavima, poput pisaača u pilotskoj kabini ili zaslona za opću upotrebu.</p> <p>Uobičajeni primjeri uključuju sustave upravljanja zračnim prometom i informiranjem te sustave mrežnih poslužitelja.</p> <p>Opći sustav informiranja zrakoplova.</p> <p>Sustav informiranja pilotske kabine;</p> <p>Sustav informiranja o održavanju;</p> <p>Sustav informiranja putničke kabine;</p> <p>Razni sustavi informiranja.</p>	3

MODUL 14. POGON

	RAZINA
	B2
14.1 Turbinski motori	
(a) Strukturni sklop i rad turbo-mlaznih, turbo-ventilatorskih, turbo-osovinskih i turbo-elisnih motora;	1
(b) Elektronička kontrola motora i sustava smjese goriva i zraka (fuel metering systems - FADEC).	2
14.2 Sustavi indikacije motora	2
Sustavi temperature ispušnih plinova/temperature turbinske međufaze;	
Brzina motora;	
Indikacija potiska motora: Omjer tlaka motora (EPR), sustavi mjerenja izlaznog tlaka turbine motora ili tlaka mlaznika;	
Tlak i temperatura ulja;	
Tlak, temperatura i protok goriva;	
Tlak ispušne cijevi;	
Okretni moment motora;	
Brzina elise.	

▼ **M6**

	RAZINA	
	B2	
14.3 Sustavi za pokretanje i paljenje	2	
Rad sustava za pokretanje motora i njegovih sastavnih dijelova;		
Sustavi i komponente za paljenje;		
Sigurnosni zahtjevi održavanja.		

MODUL 15. MOTOR S PLINSKOM TURBINOM

	RAZINA	
	A	B1
15.1 Osnove	1	2
Potencijalna energija, kinetička energija, Newtonovi zakoni kretanja,		
Braytonov ciklus;		
Veza između sile, rada, snage, energije, brzine, ubrzanja;		
Strukturni sklop i rad turbo-mlaznih, turbo-ventilatorskih, turbo-osovinskih, turbo-elisnih motora.		
15.2 Značajke motora	—	2
Bruto potisak, neto potisak, potisak prigušene mlaznice, distribucija potiska, rezultirajući potisak, potisak konjske snage, njemu odgovarajuća konjska snaga na osovini, specifična potrošnja goriva;		
Efikasnost motora;		
Stupanj dvostrujnosti i stupanj porasta tlaka u motoru;		
Tlak, temperatura i brzina protoka plina;		
Nominalna snaga motora, statični potisak, utjecaj brzine, visine i toploga podneblja, suha snaga, ograničenja.		
15.3 Ulaz	2	2
Ulazni kanali kompresora		
Učinci raznih ulaznih konfiguracija;		
Zaštita od leda.		
15.4 Kompresori	1	2
Aksijalni i centrifugalni tipovi;		
Strukturna svojstva i načela rada i primjene;		
Balansiranje ventilatora;		
Rad:		
Uzroci i posljedice odvajanja strujnica od lopatica kompresora i „pumpanja” kompresora;		
Metode kontroliranja toka zraka: ventili za odražavanje, sprovodne lopatice s promjenjivim ulazom, varijabilne lopatice statora, rotirajuće lopatice statora;		

▼ **M6**

	RAZINA	
	A	B1
Omjer kompresora.		
15.5 Komora za izgaranje	1	2
Strukturna svojstva i načela rada.		
15.6 Turbinska komora	2	2
Rad i značajke različitih tipova lopatica turbine;		
Spajanje lopatica sa diskom;		
Lopaticice sprovodnog aparata;		
Uzroci i posljedice naprezanja i pomaka lopatica turbine.		
15.7 Ispuh	1	2
Strukturna svojstva i načela rada;		
Mlaznice konvergentne, divergentne i promjenjive površine;		
Smanjenje buke motora;		
Reverseri potiska.		
15.8 Ležajevi i brtve	—	2
Strukturna svojstva i načela rada.		
15.9 Maziva i goriva	1	2
Svojstva i specifikacije;		
Dodaci gorivu;		
Sigurnosne mjere predostrožnosti.		
15.10 Sustavi podmazivanja	1	2
Rad/raspored i komponente sustava.		
15.11 Sustavi za gorivo	1	2
Kontrola rada motora i sustavi smjese goriva i zraka uključujući električnu kontrolu motora (FADEC);		
Raspored i komponente sustava.		
15.12 Sustavi za zrak	1	2
Rad sustava raspodjele zraka u motoru i sustava kontrole odleđivanja, uključujući unutrašnji rashladni sustav, brtvljenje i vanjske operacije vezane uz zrak.		
15.13 Sustavi za pokretanje i paljenje	1	2
Rad sustava za pokretanje motora i njegovih komponenata;		
Sustavi i komponente za paljenje;		
Sigurnosni zahtjevi kod održavanja.		

▼ **M6**

	RAZINA	
	A	B1
15.14 Sustavi indikacije motora	1	2
Sustavi temperature ispušnih plinova/temperatura turbinske međufaze;		
Indikacija potiska motora: Omjer tlaka motora (EPR), sustavi mjerenja izlaznog tlaka turbine motora ili tlaka mlaznika;		
Tlak i temperatura ulja;		
Tlak i protok goriva;		
Brzina motora;		
Mjerenje i indikacija vibracije;		
Okretni moment;		
Snaga.		
15.15 Sustav za povećanje snage	—	1
Rad i primjene;		
Injektiranje vode, voda-metanol;		
Sustavi za dodatno izgaranje.		
15.16 Turbo-elisni motori	1	2
Plinska/slobodna turbina i turbina sa zupčastom vezom;		
Reduktori;		
Integrirana kontrola motora i elise;		
Uređaji za zaštitu od prekoračenja broja okretaja.		
15.17 Turbo-osovinski motori	1	2
Rasporedi, pogonski sustavi, reduktori, spojke, kontrolni sustavi.		
15.18 Pomoćni uređaji za napajanje (APU)	1	2
Svrha, rad, sustavi zaštite.		
15.19 Ugradnja pogonske grupe	1	2
Izvedba protupožarnih stjenka, obloga motora, akustičnih panela, okova motora, antivibracijskih okova, crijeva, cijevi, dovoda, konektora, ožičenja, kontrolnih kablova i poluga, okova za dizanje, ispusnih otvora.		
15.20 Sustavi za zaštitu od požara	1	2
Rad sustava za otkrivanje i gašenje.		

▼ **M6**

	RAZINA	
	A	B1
15.21 Praćenje parametara motora i rad na zemlji	1	3
Postupci za pokretanje i probu motora na zemlji;		
Tumačenje izlazne snage i ostalih parametara motora;		
Praćenje rada motora (uključujući analizu ulja, vibracije i pregled boro-skopom);		
Pregled motora i sastavnih dijelova prema kriterijima, tolerancijama i podacima specificiranim od proizvođača motora;		
Pranje/čišćenje kompresora;		
Oštećenje udarom stranog tijela.		
15.22 Skladištenje i konzerviranje motora	—	2
Konzerviranje i de-konzerviranje motora i komponenata/sustava.		

MODUL 16. KLIPNI MOTOR

	RAZINA		
	A	B1	B3
16.1 Osnove	1	2	2
Mehanička, toplinska i volumetrijska djelotvornost;			
Radna načela – 2-taktni, 4-taktni, Otto i Diesel;			
Radna zapremina i kompresijski omjer;			
Konfiguracija motora i redosljed paljenja.			
16.2 Učinkovitost motora	1	2	2
Proračun i mjerenje snage;			
Čimbenici koji utječu na snagu motora;			
Smjesa/osiromašenje goriva, pretpaljenje.			
16.3 Konstrukcija motora	1	2	2
Kućište motora, radilica, bregasta osovina, korita motora;			
Reduktor za pogon uređaja;			
Sklopovi cilindra i klipa;			
Klipnjače, usisne i ispušne grane;			
Mehanizmi ventila;			

▼ **M6**

	RAZINA		
	A	B1	B3
Reduktor za pogon elise.			
16.4 Sustavi goriva motora			
16.4.1 <i>Rasplinjači</i>	1	2	2
Vrste, konstrukcija i načela rada;			
Zaleđivanje i grijanje.			
16.4.2 <i>Sustavi za ubrizgavanje goriva</i>	1	2	2
Vrste, konstrukcija i načela rada.			
16.4.3 <i>Elektronička kontrola motora</i>	1	2	2
Rad kontrole motora i sustavi smjese goriva i zraka uključujući elektroničku kontrolu motora (FADEC);			
Raspored i komponente sustava.			
16.5 Sustavi za pokretanje i paljenje	1	2	2
Sustav za pokretanje, sustavi za predgrijanje;			
Vrste, konstrukcija i načela rada magneta;			
Ožičenje visokog napona, svjećeice;			
Niskonaponski i visokonaponski sustavi.			
16.6 Indukcijski, ispušni i rashladni sustavi	1	2	2
Konstrukcija i rad: indukcijskih sustava uključujući zamjenske zračne sustave;			
Ispušni i rashladni sustavi – zračni i vodeni.			
16.7 Tlačno punjenje/Turbo punjenje	1	2	2
Načela i svrha tlačnog punjenja i utjecaj na parametre motora;			
Konstrukcija i način rada tlačnih/turbo sustava;			
Terminologija sustava;			
Kontrolni sustavi;			
Zaštita sustava.			
16.8 Maziva i goriva	1	2	2
Svojstva i specifikacije;			
Dodaci gorivu;			

▼ **M6**

	RAZINA		
	A	B1	B3
Sigurnosne mjere predostrožnosti.			
16.9 Sustavi podmazivanja	1	2	2
Rad/raspored i komponente sustava.			
16.10 Dojavni sustavi motora	1	2	2
Brzina motora;			
Temperatura glave cilindra;			
Temperatura rashladnog sredstva;			
Tlak i temperatura ulja;			
Temperatura ispušnih plinova;			
Tlak i protok goriva;			
Tlak u ispušnoj grani.			
16.11 Ugradnja pogonske grupe	1	2	2
Izvedba protupožarnih stjenka, obloga motora, akustičnih panela, okova motora, antivibracijskih okova, crijeva, cijevi, dovoda, konektora, ožičenja, kontrolnih kablova i poluga, okova za dizanje i ispusnih otvora.			
16.12 Praćenje parametara motora i rad na zemlji	1	3	2
Postupci za pokretanje i probu motora na zemlji;			
Tumačenje izlazne snage i ostalih parametara motora;			
Pregled motora i sastavnih dijelova prema kriterijima, tolerancijama i podacima specificiranim od proizvođača motora.			
16.13 Skladištenje i konzerviranje motora	—	2	1
Konzerviranje i de-konzerviranje motora i komponenta/sustava.			

MODUL 17.A ELISA

Napomena: Ovaj modul ne odnosi se na B3 kategoriju. Relevantni predmeti za B3 kategoriju određeni su u modulu 17.B.

	RAZINA	
	A	B1
17.1 Osnove	1	2
Teorija sastavnih elemenata lopatice;		

▼ **M6**

	RAZINA	
	A	B1
Veliki/mali kut lopatice, povratni kut, napadni kut, brzina okretaja; Klizanje propelera; Aerodinamične, centrifugalne i potisne sile; Okretni moment; Relativni zračni tok na napadnom kutu lopatice; Vibracije i rezonancije.		
17.2 Konstrukcija elise	1	2
Konstruktivske metode i materijali upotrijebljeni kod drvenih, kompozitnih i metalnih elisa; Položaj lopatice, gornja površina lopatice, korijen lopatice, donja površina lopatice, sklop glavine; Elise sa fiksnim korakom, promjenjivim korakom, konstantnom brzinom; Ugradnja elise/kape elise.		
17.3 Kontrola koraka elise	1	2
Mehanička i električna/elektronička kontrola brzine i metode promjene koraka,; Postavljanje elise na nož i negativni korak; Zaštita od prekoračenja brzine vrtnje.		
17.4 Sinkroniziranje elise	—	2
Oprema za sinkroniziranje elise.		
17.5 Zaštita elise od zaleđivanja	1	2
Tekućine i električna oprema za odleđivanje.		
17.6 Održavanje elise	1	3
Statičko i dinamičko balansiranje; Praćenje lopatica; Procjena oštećenja lopatica, erozija, korozija, oštećenja od udara, delaminacija; Sheme za postupanje/popravak elise; Rad motora elise.		
17.7 Skladištenje i konzerviranje elise	1	2
Konzerviranje i de-konzerviranje elise		

▼ **M6**

MODUL 17.B ELISA

Napomena: Opseg ovog modula odražava tehnologiju elise aviona značajnih za B3 kategoriju.

	RAZINA
	B3
17.1 Osnove	2
Teorija sastavnih elemenata lopatice;	
Veliki/mali kut lopatice, povratni kut, napadni kut, brzina okretaja;	
Klizanje propelera;	
Aerodinamične, centrifugalne i potisne sile;	
Okretni moment;	
Relativni zračni tok na napadnom kutu lopatice;	
Vibracije i rezonancije.	
17.2 Konstrukcija elise	2
Konstruktivske metode i materijali upotrijebljeni kod drvenih, kompozitnih i metalnih elisa;	
Položaj lopatice, gornja površina lopatice, korijen lopatice, donja površina lopatice, sklop glavine;	
Elise sa fiksnim korakom, promjenjivim korakom, konstantne brzine;	
Ugradnja elise/kape elise.	
17.3 Kontrola koraka elise	2
Mehanička i električna/elektronička kontrola brzine i metode promjene koraka,;	
Postavljanje elise na nož i negativni korak;	
Zaštita od prekoračenja brzine vrtnje.	
17.4 Sinkroniziranje elise	2
Oprema za sinkroniziranje elise.	
17.5 Zaštita elise od zaleđivanja	2
Tekućine i električna oprema za odleđivanje.	
17.6 Održavanje elise	2
Statičko i dinamičko balansiranje;	
Praćenje lopatica;	
Procjena oštećenja lopatica, erozija, korozija, oštećenja od udara, delaminacija;	
Sheme za postupanje/popravak elise;	
Rad motora elise.	
17.7 Skladištenje i konzerviranje elise	2
Konzerviranje i de-konzerviranje elise	

▼ **M6***Dodatak II.***Standard ispita osnovnog znanja**

1. **Općenito**
 - 1.1. Svi ispiti osnovnog znanja moraju se provoditi uz korištenje obrasca pitanja s višestrukim izborom odgovora i opisnih pitanja koja su niže navedena. Netočni ponuđeni odgovori moraju izgledati jednako uvjerljivi nekome tko ne pozna predmet. Svi ponuđeni odgovori moraju se jasno odnositi na pitanje te imati slični vokabular, gramatičku konstrukciju i dužinu. U numeričkim pitanjima, netočni odgovori odgovaraju greškama u postupku poput ispravaka primijenjenih na krivi način ili netočne pretvorbe jedinica: ne smije biti slučajnih brojeva.
 - 1.2. Svako pitanje s višestrukim izborom odgovora mora imati tri ponuđena odgovora od kojih samo jedan mora biti točan odgovor i kandidatu se dopušta vrijeme po modulu koje se temelji na nominalnom prosjeku od 75 sekundi po pitanju.
 - 1.3. Svako opisno pitanje zahtijeva pripremanje pisanog odgovora i kandidatu se mora dopustiti 20 minuta da odgovori na svako takvo pitanje.
 - 1.4. Odgovarajuća opisna pitanja moraju se sastaviti i ocijeniti uz korištenje nastavnog programa iz Dodatka I. Modulima 7.A, 7.B, 9.A, 9.B i 10.
 - 1.5. Svako pitanje mora imati uzorak odgovora sačinjen za njega, koji će također uključivati sve poznate moguće odgovore koji mogu biti relevantni za druge pod-dijelove. 1.1.
 - 1.6. Uzorak odgovora također mora biti podijeljen u popis važnih točaka poznatih kao ključne točke.
 - 1.7. Prolazna ocjena za ispit iz modula i pod-modula s višestrukim izborom odgovora je 75 %.
 - 1.8. Prolazna ocjena za svako opisno pitanje je 75 % u smislu da odgovor kandidata mora sadržavati 75 % traženih ključnih točaka kojima se to pitanje bavi i da nema nikakve značajne greške vezane uz bilo koju traženu ključnu točku.
 - 1.9. Ako se padne samo na dijelu s višestrukim izborom ili na dijelu s opisnim pitanjima, onda je potrebno ponovo polagati samo dio s višestrukim izborom ili dio s opisnim pitanjima, kako je odgovarajuće.
 - 1.10. Ne smiju se upotrebljavati sustavi kaznenog bodovanja kako bi se odredilo je li kandidat prošao.
 - 1.11. Modul iz kojeg se padne ne smije se ponovo polagati najmanje 90 dana nakon datuma pada iz ispita za taj modul, osim u slučaju odobrene organizacije za osposobljavanje odobrene u skladu s Prilogom IV. (dijelom 147.) koja vrši nastavu ponovnog osposobljavanja prilagođenog predmetima određenog modula koji nije položen, u kojem slučaju se modul koji nije položen smije ponovo polagati nakon 30 dana.
 - 1.12. Vremenska razdoblja koje određuje točka 66.A.25 primjenjuju se na svaki pojedinačni ispit iz modula, s iznimkom onih ispita iz modula koji su prethodno položeni za drugu kategoriju dozvole, kada je dozvola već izdana.
 - 1.13. Najveći broj uzastopnih pokušaja za svaki modul je tri. Daljnji niz od tri pokušaja dopušten je s 1 godinom počeka između nizova.

Podnositelj zahtjeva pismeno potvrđuje ovlaštenoj organizaciji za osposobljavanje ili nadležnom tijelu kojem podnosi zahtjev za ispit, broj i datum pokušaja tijekom prethodne godine te organizaciju ili nadležno tijelo kod kojih je izlazio na ispit. Organizacija za osposobljavanje ili nadležno tijelo je dužno provjeriti broj pokušaja unutar primjenjivih vremenskih okvira.

▼M6**2. Broj pitanja po modulu****2.1. MODUL 1. — MATEMATIKA**

Kategorija A – 16 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja.
Dopušteno vrijeme je 20 minuta.

Kategorija B1 – 32 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja.
Dopušteno vrijeme je 40 minuta.

Kategorija B2 – 32 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja.
Dopušteno vrijeme je 40 minuta.

Kategorija B3: 28 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja.
Dopušteno vrijeme je 35 minuta.

2.2. MODUL 2. — FIZIKA

Kategorija A: 32 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 40 minuta.

Kategorija B1: 52 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja.
Dopušteno vrijeme je 65 minuta.

Kategorija B2: 52 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja.
Dopušteno vrijeme je 65 minuta.

Kategorija B3: 28 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja.
Dopušteno vrijeme je 35 minuta.

2.3. MODUL 3. — OSNOVE ELEKTROTEHNIKE

Kategorija A: 20 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 25 minuta.

Kategorija B1: 52 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja.
Dopušteno vrijeme je 65 minuta.

Kategorija B2: 52 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja.
Dopušteno vrijeme je 65 minuta.

Kategorija B3: 24 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja.
Dopušteno vrijeme je 30 minuta.

2.4. MODUL 4. — OSNOVE ELEKTRONIKE

Kategorija B1: 20 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja.
Dopušteno vrijeme je 25 minuta.

Kategorija B2: 40 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja.
Dopušteno vrijeme je 50 minuta.

Kategorija B3: 8 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 10 minuta.

2.5. MODUL 5. — DIGITALNE TEHNIKE/SUSTAVI ELEKTRONIČKIH INSTRUMENATA

Kategorija A: 16 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 20 minuta.

Kategorija B1.1 i B1.3: 40 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 50 minuta.

Kategorija B1.2 i B1.4: 20 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 25 minuta.

Kategorija B2: 72 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja.
Dopušteno vrijeme je 90 minuta.

Kategorija B3: 16 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja.
Dopušteno vrijeme je 20 minuta.

▼ M6

2.6. MODUL 6. — MATERIJALI I HARDVER

Kategorija A: 52 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopusšteno vrijeme je 65 minuta.

Kategorija B1: 72 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopusšteno vrijeme je 90 minuta.

Kategorija B2: 60 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopusšteno vrijeme je 75 minuta.

Kategorija B3: 60 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopusšteno vrijeme je 75 minuta.

2.7. MODUL 7.A — PRAKTIČNO ODRŽAVANJE

Kategorija A: 72 pitanja s višestrukim izborom i 2 opisna pitanja. Dopusšteno vrijeme je 90 minuta plus 40 minuta.

Kategorija B1: 80 pitanja s višestrukim izborom i 2 opisna pitanja. Dopusšteno vrijeme je 100 minuta plus 40 minuta.

Kategorija B2: 60 pitanja s višestrukim izborom i 2 opisna pitanja. Dopusšteno vrijeme je 75 minuta plus 40 minuta.

MODUL 7.B — PRAKTIČNO ODRŽAVANJE

Kategorija B3: 60 pitanja s višestrukim izborom i 2 opisna pitanja. Dopusšteno vrijeme je 75 minuta plus 40 minuta.

2.8. MODUL 8. — OSNOVE AERODINAMIKE

Kategorija A: 20 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopusšteno vrijeme je 25 minuta.

Kategorija B1: 20 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopusšteno vrijeme je 25 minuta.

Kategorija B2: 20 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopusšteno vrijeme je 25 minuta.

Kategorija B3: 20 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopusšteno vrijeme je 25 minuta.

2.9. MODUL 9.A — LJUDSKI ČIMBENICI

Kategorija A: 20 pitanja s višestrukim izborom i 1 opisno pitanje. Dopusšteno vrijeme je 25 minuta plus 20 minuta.

Kategorija B1: 20 pitanja s višestrukim izborom i 1 opisno pitanje. Dopusšteno vrijeme je 25 minuta plus 20 minuta.

Kategorija B2: 20 pitanja s višestrukim izborom i 1 opisno pitanje. Dopusšteno vrijeme je 25 minuta plus 20 minuta.

MODUL 9.B — LJUDSKI ČIMBENICI

Kategorija B3: 16 pitanja s višestrukim izborom i 1 opisno pitanje. Dopusšteno vrijeme je 20 minuta plus 20 minuta.

2.10. MODUL 10. — ZRAKOPLOVNI PROPISI

Kategorija A: 32 pitanja s višestrukim izborom i 1 opisno pitanje. Dopusšteno vrijeme je 40 minuta plus 20 minuta.

Kategorija B1: 40 pitanja s višestrukim izborom i 1 opisno pitanje. Dopusšteno vrijeme je 50 minuta plus 20 minuta.

▼ M6

Kategorija B2: 40 pitanja s višestrukim izborom i 1 opisno pitanje. Dopušteno vrijeme je 50 minuta plus 20 minuta.

Kategorija B3: 32 pitanja s višestrukim izborom i 1 opisno pitanje. Dopušteno vrijeme je 40 minuta plus 20 minuta.

2.11. MODUL 11.A — AERODINAMIKA, STRUKTURE I SUSTAVI TURBINSKOG AVIONA

Kategorija A: 108 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 135 minuta.

Kategorija B1: 140 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 175 minuta.

MODUL 11.B — AERODINAMIKA, STRUKTURE I SUSTAVI KLIPNOG AVIONA

Kategorija A: 72 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 90 minuta.

Kategorija B1: 100 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 125 minuta.

MODUL 11.C — AERODINAMIKA, STRUKTURE I SUSTAVI KLIPNOG AVIONA

Kategorija B3: 60 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 75 minuta.

2.12. MODUL 12. — AERODINAMIKA, STRUKTURE I SUSTAVI HELIKOPTERA

Kategorija A: 100 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 125 minuta.

Kategorija B1: 128 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 160 minuta.

2.13. MODUL 13. — AERODINAMIKA, STRUKTURE I SUSTAVI ZRAKOPLOVA

Kategorija B2: 180 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 225 minuta. Pitanja i ispitno vrijeme može se prema potrebi podijeliti na dva zasebna ispita.

2.14. MODUL 14. — POGON

Kategorija B2: 24 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 30 minuta.

2.15. MODUL 15. — MOTOR S PLINSKOM TURBINOM

Kategorija A: 60 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 75 minuta.

Kategorija B1: 92 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 115 minuta.

2.16. MODUL 16. — KLIPNI MOTOR

Kategorija A: 52 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 65 minuta.

Kategorija B1: 72 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 90 minuta.

Kategorija B3: 68 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme je 85 minuta.

▼ **M6**

2.17. MODUL 17.A — ELISA

Kategorija A: 20 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopusšteno vrijeme je 25 minuta.

Kategorija B1: 32 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopusšteno vrijeme je 40 minuta.

MODUL 17.B — ELISA

Kategorija B3: 28 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopusšteno vrijeme je 35 minuta.

▼M6*Dodatak III.***Osposobljavanje za tip zrakoplova i standard ispita****Osposobljavanje na radnom mjestu****1. Općenito**

Osposobljavanje za tip zrakoplova sastoji se od teorijskog osposobljavanja i ispita, te praktičnog osposobljavanja i procjene, osim za ovlaštenje u kategoriji C.

(a) Teorijsko osposobljavanje i ispit mora biti u skladu sa sljedećim zahtjevima:

- i. Provodi ih organizacija za osposobljavanje odobrena u skladu s Prilogom IV. (dio 147.) ili, kada ih provode druge organizacije, izravno odobrene od strane nadležnog tijela.
- ii. Udovoljavaju standardu opisanom u stavku 3.1. i 4. ovog Dodatka III., osim u slučajevima kako je dopušteno za tečaj razlika opisanih u nastavku.
- iii. u slučaju osobe s kategorijom C koja je kvalificirana posjedovanjem akademskog stupnja kako je navedeno u točki 66.A.30(a)(5), prvo odgovarajuće teorijsko osposobljavanje za tip zrakoplova provodi se na razini kategorije B1 ili B2.
- iv. Osposobljavanje mora započeti i završiti unutar 3 godine prije podnošenja zahtjeva za ovlaštenje za tip.

(b) Praktično osposobljavanje i procjena moraju biti u skladu sa sljedećim zahtjevima:

- i. Provodi ih organizacija za osposobljavanje odobrena u skladu s Prilogom IV. (dio 147.) ili, kada ih provode druge organizacije, izravno odobrene od strane nadležnog tijela.
- ii. Udovoljavaju standardu opisanom u stavku 3.2. i 4. ovog Dodatka III., osim u slučajevima kako je dopušteno za tečaj razlika opisanih u nastavku.
- iii. Uključuje reprezentativni presjek radova na održavanju koji odgovaraju tipu zrakoplova.
- iv. Uključuje izlaganja koristeći opremu, komponente, simulatore, te druga sredstva za osposobljavanje ili zrakoplov.
- v. Osposobljavanje mora započeti i završiti unutar 3 godine prije podnošenja zahtjeva za ovlaštenje za tip.

(c) Tečaj razlika

- i. Tečaj razlika je osposobljavanje koje se zahtijeva s ciljem obuhvaćanja razlika između dva različita ovlaštenja za tip zrakoplova istog proizvođača na način koji je odredila Agencija.
- ii. Tečaj razlika određuje se na temelju slučaja uvažavajući zahtjeve koje sadržava Dodatak III. u pogledu teorijskog i praktičnog dijela osposobljavanja za ovlaštenje za tip.

▼ **M6**

iii. Ovlaštenje za tip upisuje se u dozvolu samo nakon provedenog tečaja razlike kada podnositelj zahtjeva također udovoljava jednom od sljedećih uvjeta

— u dozvoli ima već upisano ovlaštenje za tip zrakoplova na temelju kojeg su utvrđene razlike, ili

— je ispunio zahtjeve osposobljavanja za tipa zrakoplova na temelju kojeg su utvrđene razlike.

2. **Razine osposobljavanja za tip zrakoplova**

Tri niže navedene razlike navode ciljeve, opsežnost osposobljavanja te razinu znanja koje se želi postići određenim osposobljavanjem.

— *Razina 1: Kratki prikaz konstrukcije zrakoplova, sustava i pogonskih grupa kako je navedeno u dijelu Opis sustava u Priručniku za održavanje zrakoplova/Uputama za kontinuiranu plovidbenost.*

Ciljevi osposobljavanja: Po završetku osposobljavanja razine 1, polaznik je u stanju:

- (a) dati jednostavni opis cijelog predmeta, koristeći uobičajene riječi i primjere, tipične izraze i prepoznati sigurnosne mjere predostrožnosti vezane uz konstrukciju zrakoplova, sustave i pogonsku grupu;
- (b) prepoznati priručnike zrakoplova, prakse održavanja važne za konstrukciju zrakoplova, sustave i pogonsku grupu;
- (c) odrediti općeniti raspored glavnih sustava zrakoplova;
- (d) odrediti općeniti raspored i značajke pogonske grupe;
- (e) prepoznati specijalne alate i opremu za provjeru koji se upotrebljavaju na zrakoplovu.

— *Razina 2: Prikaz osnovnog sustava komanda, pokazatelja, glavnih komponenata uključujući njihov položaj i svrhu, servisiranje i manje otkrivanje kvarova. Opće znanje teorijskih i praktičnih vidova predmeta.*

Ciljevi tečaja: Osim informacija sadržanih u osposobljavanju Razine 1, po završetku osposobljavanja na Razini 2, polaznik će biti u stanju:

- (a) razumijevati teorijske osnove; primjenjivati znanje u praksi koristeći detaljno opisane postupke;
- (b) znati sigurnosne mjere predostrožnosti koje se moraju poštovati kod rada na ili u blizini zrakoplova, pogonske grupe i sustava.
- (c) opisati sustave i rukovanje zrakoplovom, posebno pristup, raspoloživost i izvore napajanja;
- (d) identificirati položaje glavnih sastavnih dijelova;
- (e) objasniti normalno funkcioniranje svakog glavnog sustava, uključujući terminologiju i nomenklaturu;
- (f) izvršiti postupke za servisiranje vezane uz zrakoplov za sljedeće sustave: gorivo, pogonske grupe, hidraulika, podvozje, voda/otpad, kisik;

▼ M6

- (g) pokazati poznavanje upotrebe izvješća posade i sustava za izvješćivanje na zrakoplovu (manje otkrivanje kvarova) i odrediti plovidbenost zrakoplova prema MEL-u/CDL-u;
- (h) pokazati uporabu, tumačenje i primjenu odgovarajuće dokumentacije, uključujući upute za kontinuiranu plovidbenost, priručnik održavanja, ilustrirani katalog dijelova itd.;

— *Razina 3: Detaljan opis, rad, lociranje komponenata, uklanjanje/ugradnja i postupci „bite” i otkrivanja kvarova prema razini iz priručnika za održavanje.*

Ciljevi tečaja: Osim informacija sadržanih u osposobljavanju Razine 1 i Razine 2, po završetku osposobljavanja Razine 3, polaznik je u stanju:

- (a) pokazati teorijsko znanje zrakoplovnih sustava i struktura te njihove međusobne veze drugim sustavima, dati detaljan opis predmeta koristeći teorijske osnove i posebne primjere te tumačiti rezultate različitih izvora i mjerenja te primijeniti korektivne radnje kada je to potrebno;
- (b) izvršiti provjere sustava, motora, sastavnih dijelova i funkcionalne provjere kako je propisano u priručniku za održavanje;
- (c) pokazati uporabu, tumačiti i primijeniti odgovarajuću dokumentaciju, uključujući priručnik za popravke konstrukcije, priručnik za otkrivanje kvarova itd.;
- (d) uskladiti informacije u svrhu donošenja odluka u pogledu dijagnosticiranja i ispravljanja grešaka prema razini iz priručnika za održavanje;
- (e) opisati postupke za zamjenu sastavnih dijelova jedinstvenih za tip zrakoplova.

3. Standard osposobljavanja za tip zrakoplova

Premda osposobljavanje za tip zrakoplova obuhvaća teorijski i praktični dio, tečajevi se mogu održavati samo za teorijski dio, praktični dio ili kombinaciju ta dva.

3.1. Teorijski dio

(a) Cilj:

Po završetku teorijskog dijela osposobljavanja, polaznik je u stanju pokazati, prema razinama utvrđenim u nastavnom programu iz Dodatka III., detaljno teorijsko poznavanje primjenjivih sustava zrakoplova, strukture, operacija, održavanja, popravka, te otkrivanje kvarova u skladu s odobrenim podacima za održavanje. Polaznik mora biti u stanju pokazati rukovanje priručnicima i odobrenim postupcima, uključujući poznavanje odgovarajućih inspekcija i ograničenja.

(b) Razina osposobljavanja:

Razine osposobljavanja su one razine određene u gornjoj točki 2.

Nakon prvog tečaja osposobljavanja za tip za kategoriju C ovlaštenog osoblja svi sljedeći tečajevi mogu se održavati samo na Razini 1.

▼ **M6**

Tijekom teorijskog osposobljavanja Razine 3., ako je potrebno mogu se koristiti materijali za osposobljavanje Razine 1 i Razine 2 za poučavanje punog opsega poglavlja. Međutim, tijekom osposobljavanja većina materijala i trajanje osposobljavanja mora biti na višoj razini.

(e) Trajanje:

Najmanji broj sati teorijskog osposobljavanja sadržan je u sljedećoj tablici:

Kategorija	Sati
<i>Avioni s najvećom masom pri uzlijetanju iznad 30 000 kg:</i>	
B.1.1	150
B.1.2	120
B2	100
C	30
<i>Avioni s najvećom masom pri uzlijetanju jednakom ili manjom 30 000 kg i više od 5 700 kg:</i>	
B.1.1	120
B.1.2	100
B2	100
C	25
<i>Avioni s najvećom masom pri uzlijetanju jednakom ili manjom 5 700 kg ⁽¹⁾</i>	
B.1.1	80
B.1.2	60
B2	60
C	15
<i>Helikopteri ⁽²⁾</i>	
B.1.3	120
B.1.4	100
B2	100
C	25

(¹) Za klipne avione, bez regulacije tlaka kabine, s MTOM od 2 000 kg i manje, najmanje trajanje može se smanjiti za 50 %.

(²) Za helikoptere u grupi 2 (kako je određeno u točki 66.A.42) najmanje trajanje može se smanjiti za 30 %.

U svrhu gornje tablice, sat osposobljavanja znači 60 minuta poduke te isključuje pauze, ispite, ponavljanje, pripremu te razgledanje zrakoplova.

Ti sati se odnose samo na teorijske tečajeve za potpune zrakoplov/motor kombinacije u skladu s ovlaštenjem za tip zrakoplova, kako je odredila Agencija.

▼ M6

Poglavlja	Razina	Turbinski avioni		Klipni avioni		Turbinski helikopteri		Klipni helikopteri		Avionika
		B1	C	B1	C	B1	C	B1	C	B2
09	Vuča i taksiranje	1	1	1	1	1	1	1	1	1
10	Parkiranje/pristajanje, skladištenje i povratak u rad	1	1	1	1	1	1	1	1	1
11	Plakati i oznake	1	1	1	1	1	1	1	1	1
12	Servisiranje	1	1	1	1	1	1	1	1	1
20	Standardne prakse-samo za određeni tip	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Helikopteri										
18	Analiza vibracija i buke (praćenje lopatice)	—	—	—	—	3	1	3	1	—
60	Standardne prakse - rotor	—	—	—	—	3	1	3	1	—
62	Rotori	—	—	—	—	3	1	3	1	1
62A	Rotori-nadziranje i dojavljivanje	—	—	—	—	3	1	3	1	3
63	Pogoni rotora	—	—	—	—	3	1	3	1	1
63A	Pogoni rotora - nadziranje i dojavljivanje	—	—	—	—	3	1	3	1	3
64	Repni rotor	—	—	—	—	3	1	3	1	1
64A	Repni rotor - nadziranje i dojavljivanje	—	—	—	—	3	1	3	1	3
65	Pogon repnog rotora	—	—	—	—	3	1	3	1	1
65A	Pogon repnog rotora- nadziranje i dojavljivanje	—	—	—	—	3	1	3	1	3
66	Pregibne lopatice/stup	—	—	—	—	3	1	3	1	—
67	Rotorska upravljačka jedinica	—	—	—	—	3	1	3	1	—
53	Struktura konstrukcije (helikoptera)	—	—	—	—	3	1	3	1	—
25	Oprema za plutanje u slučaju opasnosti	—	—	—	—	3	1	3	1	1
Strukture konstrukcija										
51	Standardne prakse i konstrukcije (klasifikacija štete, procjena i popravak)	3	1	3	1	—	—	—	—	1
53	Trup	3	1	3	1	—	—	—	—	1
54	Gondole/stupovi	3	1	3	1	—	—	—	—	1
55	Stabilizatori	3	1	3	1	—	—	—	—	1

▼ M6

Poglavlja	Razina		Turbinski avioni		Klipni avioni		Turbinski helikopteri		Klipni helikopteri		Avionika
	Kategorija dozvole		B1	C	B1	C	B1	C	B1	C	
56	Prozori		3	1	3	1	—	—	—	—	1
57	Kрила		3	1	3	1	—	—	—	—	1
27A	Površine upravljačke jedinice (sve)		3	1	3	1	—	—	—	—	1
52	Vrata		3	1	3	1	—	—	—	—	1
Identifikacijski sustavi zona i stanica			1	1	1	1	1	1	1	1	1
Sustavi konstrukcije:											
21	Klimatizacija		3	1	3	1	3	1	3	1	3
21A	Dovod zraka		3	1	3	1	1	3	3	1	2
21B	Izjednačavanje tlaka		3	1	3	1	3	1	3	1	3
21C	Uređaji za sigurnost i upozoravanje		3	1	3	1	3	1	3	1	3
22	Autopilot		2	1	2	1	2	1	2	1	3
23	Komunikacije		2	1	2	1	2	1	2	1	3
24	Električno napajanje		3	1	3	1	3	1	3	1	3
25	Oprema & unutrašnje uređenje		3	1	3	1	3	1	3	1	1
25A	Elektronička oprema uključujući opremu za slučaj opasnosti		1	1	1	1	1	1	1	1	3
26	Protupožarna zaštita		3	1	3	1	3	1	3	1	3
27	Upravljačke jedinice		3	1	3	1	3	1	3	1	2
27A	Rad sustava: Električni/„Fly-by-Wire”		3	1	—	—	—	—	—	—	3
28	Sustavi goriva		3	1	3	1	3	1	3	1	2
28A	Sustavi goriva – nadziranje i dojavljivanje		3	1	3	1	3	1	3	1	3
29	Hidraulika		3	1	3	1	3	1	3	1	2
29A	Hidraulika - nadziranje i dojavljivanje		3	1	3	1	3	1	3	1	3
30	Zaštita od leda i kiše		3	1	3	1	3	1	3	1	3

▼ M6

Poglavlja		Razina		Turbinski avioni		Klipni avioni		Turbinski helikopteri		Klipni helikopteri		Avionika
		Kategorija dozvole		B1	C	B1	C	B1	C	B1	C	
31	Sustavi dojavljivanja/zapisivanja	3	1	3	1	3	1	3	1	3	1	3
31A	Sustavi instrumenata	3	1	3	1	3	1	1	1	3	3	3
32	Podvozje	3	1	3	1	3	1	3	1	3	1	2
32A	Podvozje– nadziranje i dojavljivanje	3	1	3	1	3	1	3	1	3	1	3
33	Svjetla	3	1	3	1	3	1	3	1	3	1	3
34	Navigacija	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	3
35	Kisik	3	1	3	1	—	—	—	—	—	—	2
36	Pneumatika	3	1	3	1	3	1	3	1	3	1	2
36A	Pneumatika – nadziranje i dojavljivanje	3	1	3	1	3	1	3	1	3	1	3
37	Vakuum	3	1	3	1	3	1	3	1	3	1	2
38	Voda/otpad	3	1	3	1	—	—	—	—	—	—	2
41	Balast vode	3	1	3	1	—	—	—	—	—	—	1
42	Integrirane modularne avionike	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	3
44	Kabinski sustavi	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	3
45	Sustavi održavanja u zrakoplovu (ili obuhvaćen pod 31)	3	1	3	1	3	1	—	—	—	—	3
46	Sustavi informiranja	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	3
50	Prostori za teret i dodatnu opremu	3	1	3	1	3	1	3	1	3	1	1
Turbinski motor												
70	Standardne prakse- motori	3	1	—	—	3	1	—	—	—	—	1
70A	Konstruktivski raspored i rad (ugradnja uvodnika, kompresora, komore za izgaranje, turbinske komore, ležajeva i brtava, sustava podmazivanja)	3	1	—	—	3	1	—	—	—	—	1
70B	Učinkovitost motora	3	1	—	—	3	1	—	—	—	—	1
71	Pogonska grupa	3	1	—	—	3	1	—	—	—	—	1
72	Turbinski/turbo-elisni/kanalizirani ventilatorski/nekanalizirani ventilatorski motor	3	1	—	—	3	1	—	—	—	—	1
73	Motorno gorivo i kontrola	3	1	—	—	3	1	—	—	—	—	1

▼ M6

Poglavlja	Razina		Turbinski avioni		Klipni avioni		Turbinski helikopteri		Klipni helikopteri		Avionika
	Kategorija dozvole		B1	C	B1	C	B1	C	B1	C	
75	Zrak		3	1	—	—	3	1	—	—	1
76	Upravljanje motorom		3	1	—	—	3	1	—	—	1
78	Ispuh		3	1	—	—	3	1	—	—	1
79	Ulje		3	1	—	—	3	1	—	—	1
80	Pokretanje		3	1	—	—	3	1	—	—	1
82	Ubrizgavanje vode		3	1	—	—	3	1	—	—	1
83	Reduktori za pogon uređaja		3	1	—	—	3	1	—	—	1
84	Povećanje pogonske snage		3	1	—	—	3	1	—	—	1
73A	FADEC		3	1	—	—	3	1	—	—	3
74	Inicijalno paljenje		3	1	—	—	3	1	—	—	3
77	Sustavi indikacije motora		3	1	—	—	3	1	—	—	3
49	Pomoćni uređaji za napajanje (APU)		3	1	—	—	—	—	—	—	2
Klipni motor											
70	Standardne prakse- motori		—	—	3	1	—	—	3	1	1
70A	Konstruktivski raspored i rad (ugradnja uvodnika, kompresora, komore za izgaranje, turbinske komre, ležajeva i brtava, sustava podmazivanja)		—	—	3	1	—	—	3	1	1
70B	Učinkovitost motora		—	—	3	1	—	—	3	1	1
71	Pogonska grupa		—	—	3	1	—	—	3	1	1
73	Motorno gorivo motora i kontrola		—	—	3	1	—	—	3	1	1
75	Zrak		—	—	3	1	—	—	3	1	1
76	Upravljanje motorom		—	—	3	1	—	—	3	1	1
79	Ulje		—	—	3	1	—	—	3	1	1
80	Pokretanje		—	—	3	1	—	—	3	1	1
81	Turbine		—	—	3	1	—	—	3	1	1
82	Ubrizgavanje vode		—	—	3	1	—	—	3	1	1
83	Reduktori za pogon uređaja		—	—	3	1	—	—	3	1	1
84	Povećanje pogonske snage		—	—	3	1	—	—	3	1	1

▼ M6

Poglavlja	Razina		Turbinski avioni		Klipni avioni		Turbinski helikopteri		Klipni helikopteri		Avionika
	Kategorija dozvole		B1	C	B1	C	B1	C	B1	C	
73A	FADEC		—	—	3	1	—	—	3	1	3
74	Inicijalno paljenje		—	—	3	1	—	—	3	1	3
77	Sustavi indikacije motora		—	—	3	1	—	—	3	1	3
Elise											
60A	Standardne prakse- elisa		3	1	3	1	—	—	—	—	1
61	Elise/Pogonska grupa		3	1	3	1	—	—	—	—	1
61A	Konstrukcija elise		3	1	3	1	—	—	—	—	—
61B	Kontrola koraka elise		3	1	3	1	—	—	—	—	—
61C	Sinkroniziranje elise		3	1	3	1	—	—	—	—	1
61D	Elektroničko upravljanje elisom		2	1	2	1	—	—	—	—	3
61E	Zaštita elise od zaleđivanja		3	1	3	1	—	—	—	—	—
61F	Održavanje elise		3	1	3	1	—	—	—	—	1

- (f) Multimedijske metode osposobljavanja (MBT) mogu se koristiti za zadovoljavanje teorijskog dijela osposobljavanja bilo u učionici ili u kontroliranom virtualnom okruženju uz pristanak nadležnog tijela koje odobrava tečaj osposobljavanja.

3.2. *Praktični dio*

(a) Cilj:

Cilj praktičnog osposobljavanja je stjecanje potrebne stručnosti u obavljanju sigurnog održavanja, pregleda i rutinskih radova prema priručniku za održavanje i drugim relevantnim uputama i zadacima kako je odgovarajuće za taj tip zrakoplova, na primjer, otkrivanja kvarova, popravaka, podešavanja, zamjene, opremanja i funkcionalnih provjera. To uključuje svijest o ispravnoj upotrebi sve tehničke literature i dokumentacije za zrakoplov, te upotrebi specijalističkih/specijalnih alata i opreme za provjeru, izvršavanje uklanjanja i zamjene sastavnih dijelova i modula jedinstvenih za tip, uključujući sve aktivnosti održavanja na krilu.

(b) Sadržaj:

Najmanje 50 % prekrizanih točaka iz donje tablice koji odgovaraju određenom tipu zrakoplova, moraju se završiti kao dio praktičnog osposobljavanja.

Prekrizani zadaci označavaju predmete koji su važni za svrhe praktičnog osposobljavanja s ciljem osiguranja da je rad, funkcija, ugradnja i sigurnosni značaj ključnih zadataka održavanja obuhvaćena na pravi način, posebno kada se isti ne mogu u potpunosti objasniti isključivo kroz teorijsko osposobljavanje. Premda popis navodi najmanji broj predmeta praktičnog osposobljavanja, ostale točke mogu se dodati na određeni tip zrakoplova, prema potrebi.

▼ **M6**

Zadaci koje je potrebno izvršiti moraju biti reprezentativni za zrakoplov i sustave u pogledu složenosti i tehničke zahtjevnosti koja je potrebna za obavljanje tog zadatka. Dok se mogu uključiti relativno jednostavne zadaće, ostale složene zadaće također se uključuju i poduzimaju za odgovarajući tip zrakoplova.

Glosar tablice: LOC: Lokacija; FOT: Funkcionalna/Operativna provjera; SGH: servisiranje i prihvati i otprema zrakoplova R/I: uklanjanje/ugradnja; MEL: Popis minimalne opreme; TS: otkrivanje kvarova.

Poglavlja	B1/B2	B1					B2				
	LOC	FOT	SGH	R/I	MEL	TS	FOT	SGH	R/I	MEL	TS
Uvodni modul:											
5 Vremenska ograničenja/ provjere održavanja	X/X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6 Dimenzije/područja (MTOM itd.)	X/X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7 Podizanje i podupiranje	X/X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8 Izravnjanje i vaganje	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
9 Vuča i taksiranje	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
10 Parkiranje/pristajanje, skladištenje i povratak u rad	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
11 Plakati i oznake	X/X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12 Servisiranje	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
20 Standardne prakse-samo za određeni tip	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
Helikopteri											
18 Analiza vibracija i buke (praćenje lopatice)	X/—	—	—	—	—	X	—	—	—	—	—
60 Standardne prakse - rotor - samo za određeni tip	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
62 Rotori	X/—	—	X	X	—	X	—	—	—	—	—

▼ **M6**

Poglavlja	B1/B2	B1					B2				
	LOC	FOT	SGH	R/I	MEL	TS	FOT	SGH	R/I	MEL	TS
56 Prozori	X/—	—	—	—	—	X	—	—	—	—	—
57 Krila	X/—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27A Površine upravljačke jedinice (sve)	X/—	—	—	—	—	X	—	—	—	—	—
52 Vrata	X/X	X	X	—	—	—	—	X	—	—	—
Sustavi konstrukcije:											
21 Klimatizacija	X/X	X	X	—	X	X	X	X	—	X	X
21A Dovod zraka	X/X	X	—	—	—	—	X	—	—	—	—
21B Izjednačavanje tlaka	X/X	X	—	—	X	X	X	—	—	X	X
21C Uređaji za sigurnost i upozoravanje	X/X	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—
22 Autopilot	X/X	—	—	—	X	—	X	X	X	X	X
23 Komunikacije	X/X	—	X	—	X	—	X	X	X	X	X
24 Električno napajanje	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
25 Oprema & unutrašnje uređenje	X/X	X	X	X	—	—	X	X	X	—	—
25A Elektronička oprema uključujući opremu za slučaj opasnosti	X/X	X	X	X	—	—	X	X	X	—	—
26 Protupožarna zaštita	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
27 Upravljačke jedinice	X/X	X	X	X	X	X	X	—	—	—	—
27A Rad sustava: Električni/„Fly-by-Wire”	X/X	X	X	X	X	—	X	—	X	—	X
28 Sustavi goriva	X/X	X	X	X	X	X	X	X	—	X	—
28A Sustavi goriva – nadziranje i dojavljivanje	X/X	X	—	—	—	—	X	—	X	—	X
29 Hidraulika	X/X	X	X	X	X	X	X	X	—	X	—
29A Hidraulika – nadziranje i dojavljivanje	X/X	X	—	X	X	X	X	—	X	X	X
30 Zaštita od leda i kiše	X/X	X	X	—	X	X	X	X	—	X	X

▼ M6

Poglavlja	B1/B2	B1					B2				
	LOC	FOT	SGH	R/I	MEL	TS	FOT	SGH	R/I	MEL	TS
31 Sustavi dojavljivanja/zapisivanja	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
31A Sustavi instrumenata	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
32 Podvozje	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	—
32A Podvozje – nadziranje i dojavljivanje	X/X	X	—	X	X	X	X	—	X	X	X
33 Svjetla	X/X	X	X	—	X	—	X	X	X	X	—
34 Navigacija	X/X	—	X	—	X	—	X	X	X	X	X
35 Kisik	X/—	X	X	X	—	—	X	X	—	—	—
36 Pneumatika	X/—	X	—	X	X	X	X	—	X	X	X
36A Pneumatika – nadziranje i dojavljivanje	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
37 Vakuum	X/—	X	—	X	X	X	—	—	—	—	—
38 Voda/otpad	X/—	X	X	—	—	—	X	X	—	—	—
41 Balast vode	X/—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
42 Integrirane modularne avionike	X/X	—	—	—	—	—	X	X	X	X	X
44 Kabinski sustavi	X/X	—	—	—	—	—	X	X	X	X	X
45 Sustavi održavanja u zrakoplovu (ili obuhvaćen pod 31)	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
46 Sustavi informiranja	X/X	—	—	—	—	—	X	—	X	X	X
50 Prostori za teret i dodatnu opremu	X/X	—	X	—	—	—	—	—	—	—	—
Modul turbinskog/klipnog motora											
70 Standardne prakse- motori	—	—	X	—	—	—	—	X	—	—	—

▼ M6

Poglavlja	B1/B2	B1					B2				
	LOC	FOT	SGH	R/I	MEL	TS	FOT	SGH	R/I	MEL	TS
70A Konstrukcijski raspored i rad (ugradnja uvodnika, kompresora, komore za izgaranje, turbinske komore, ležajevi i brtava, sustava podmazivanja)	X/X	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Turbinski motori:											
70B Učinkovitost motora	—	—	—	—	—	X	—	—	—	—	—
71 Pogonska grupa	X/—	X	X	—	—	—	—	X	—	—	—
72 Turbinski/turbo-elisni/kanalizirani ventilatorski i nekanalizirani ventilatorski motor	X/—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
73 Motorno gorivo i kontrola	X/X	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—
73A FADEC sustavi	X/X	X	—	X	X	X	X	—	X	X	X
74 Inicijalno paljenje	X/X	X	—	—	—	—	X	—	—	—	—
75 Zrak	X/—	—	—	X	—	X	—	—	—	—	—
76 Upravljanje motorom	X/—	X	—	—	—	X	—	—	—	—	—
77 Indikacije motora	X/X	X	—	—	X	X	X	—	—	X	X
78 Ispuh	X/—	X	—	—	X	—	—	—	—	—	—
79 Ulje	X/—	—	X	X	—	—	—	—	—	—	—
80 Pokretanje	X/—	X	—	—	X	X	—	—	—	—	—
82 Ubrizgavanje vode	X/—	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—
83 Reduktori za pogon uređaja	X/—	—	X	—	—	—	—	—	—	—	—
84 Povećanje pogonske snage	X/—	X	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pomoćni uređaji za napajanje (APU-ovi):											
49 Pomoćni uređaji za napajanje (APU-ovi):	X/—	X	X	—	—	X	—	—	—	—	—

▼ **M6**

Poglavlja	B1/B2	B1					B2				
	LOC	FOT	SGH	R/I	MEL	TS	FOT	SGH	R/I	MEL	TS
61A Konstrukcija elise	X/X	—	X	—	—	—	—	—	—	—	—
61B Kontrola koraka elise	X/—	X	—	X	X	X	—	—	—	—	—
61C Sinkroniziranje elise	X/—	X	—	—	—	X	—	—	—	X	—
61D Elektroničko upravljanje elisom	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
61E Zaštita elise od zaleđivanja	X/—	X	—	X	X	X	—	—	—	—	—
61F Održavanje elise	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

4. Standard ispita i procjena osposobljavanja za tip

4.1. Standard teorijskog dijela ispita

Nakon završetka teorijskog dijela osposobljavanja za tip zrakoplova, provodi se pisani ispit, koji mora biti u skladu sa sljedećim zahtjevima:

- Ispit se sastoji od pitanja s višestrukim izborom odgovora. Svako pitanje s višestrukim izborom odgovora mora imati tri ponuđena odgovora od kojih samo jedan mora biti točan odgovor. Vrijeme trajanja ispita temelji se na ukupnom broju pitanja, a vrijeme za odgovaranje temelji se na nominalnom prosjeku od 90 sekundi po pitanju.
- Netočni ponuđeni odgovori moraju izgledati jednako uvjerljivi nekome tko ne pozna predmet. Svi ponuđeni odgovori moraju se jasno odnositi na predmet te imati slični vokabular, gramatičku konstrukciju i dužinu.
- U numeričkim pitanjima, netočni odgovori odgovaraju greškama u postupku poput ispravaka primijenjenih na krivi način (+ umjesto -) ili netočne pretvorbe mjernih jedinica: ne smije biti slučajnih brojeva.
- razina ispita za svako poglavlje⁽¹⁾ mora biti u skladu s točkom 2. „Razine okuke za tip zrakoplova”. Međutim, korištenje ograničenog broja pitanja niže razine je dopušteno.
- Ispit mora biti tipa sa zatvorenom knjigom. Nije dopušten nikakav materijal za pomoć. Izuzetak će biti slučaj ispita sposobnosti kandidata B1 ili B2 da protumače tehničke dokumente.
- Broj pitanja mora biti najmanje jedno pitanje po satu predmeta koji se podučava. Broj pitanja za svako poglavlje mora biti proporcionalno:

— učinkovitim satima osposobljavanja provedenim poučavajući to poglavlje i razinu,

— ciljevi učenja se određuju analizom potreba osposobljavanja.

Nadležno tijelo države članice procijenit će broj i razinu pitanja prilikom odobravanja tečaja.

▼ M6

- (g) Minimum za prolaznu ocjenu je 75 % točnih odgovora. Kada se ispit osposobljavanja za tip dijeli u nekoliko ispita, svaki ispit mora biti položen s najmanje 75 %. Kako bi bilo moguće ostvariti točno 75 %, broj pitanja u ispitu mora biti djeljiv s 4.
- (h) Kazneno bodovanje (negativni bodovi za krive odgovore) ne primjenjuje se.
- (i) Završna faza ispita po modulima se ne smije koristiti kao dio završnog ispita ako ne sadrže potreban broj i razinu pitanja.

⁽¹⁾ U svrhu točke 4., „poglavlje” znači jedan od redova kojem prethodi broj u tablici iz točke 3.1(e).

4.2. Standard za procjenu praktičnog dijela

Nakon završetka praktičnog dijela osposobljavanja za tip zrakoplova, provodi se procjena koja mora biti u skladu sa sljedećim:

- (a) Procjenjivanje provode imenovani, odgovarajuće kvalificirani procjenjivači.
- (b) Procjena mora potvrditi znanje i vještine vježbenika.

5. Standard ispita za tip

Ispit za tip provodi organizacija za osposobljavanje odobrena u skladu s dijelom 147. ili nadležno tijelo.

Ispit mora biti usmeni, pisani ili baziran na praktičnoj procjeni ili kombinacija istog, te zadovoljavati sljedeće:

- (a) Usmena ispitna pitanja moraju biti otvorena.
- (b) Pisana ispitna pitanja moraju biti opisnog tipa ili pitanja s višestrukim izborom.
- (c) Praktična procjena mora odrediti kompetentnost osobe za izvršenje nekog zadatka.
- (d) Ispiti moraju biti na uzorku poglavlja⁽²⁾ izvučenih iz nastavnog programa osposobljavanja/ispita za tip iz stavka 3., na naznačenoj razini.
- (e) Netočni ponuđeni odgovori moraju izgledati jednako uvjerljivi nekome tko ne pozna predmet. Svi ponuđeni odgovori moraju se jasno odnositi na predmet te imati slični vokabular, gramatičku konstrukciju i dužinu.
- (f) U numeričkim pitanjima, netočni odgovori moraju odgovarati greškama u postupku poput ispravaka primijenjenih na krivi način ili netočna pretvorba mjernih jedinica: ne smije biti slučajnih brojeva.
- (g) Ispit mora osigurati da se zadovolje sljedeći ciljevi:
 1. Da se ispravno sa sigurnošću govori o zrakoplovu i njegovim sustavima.
 2. Osiguravanje sigurnog izvršenja održavanja, pregleda i rutinskih radova prema priručniku za održavanje i drugim relevantnim uputama i zadacima kako je odgovarajuće za taj tip zrakoplova, na primjer, otkrivanja kvarova, popravaka, podešavanja, zamjene, opremanja i funkcionalnih provjera kao što je rad motora itd. ako je potrebno.

▼ M6

3. Ispravna upotreba sve tehničke literature i dokumentacije zrakoplova.
4. Ispravna upotreba specijalističkih/specijalnih alata i opreme za provjeru, izvršavanje uklanjanja i zamjene sastavnih dijelova i modula jedinstvenih za tip, uključujući sve aktivnosti održavanja na krilu.

(h) Sljedeći uvjeti primjenjuju se na ispit:

1. Najveći broj uzastopnih pokušaja je tri. Daljnji niz od tri pokušaja dopušten je s 1 godinom počka između nizova. Razdoblje počka od 30 dana zahtijeva se nakon prvog pada u nizu, a 60 dana nakon drugog pada.

Podnositelj zahtjeva pismeno potvrđuje organizaciji za osposobljavanje ili nadležnom tijelu kojem podnosi zahtjev za ispit, broj i datum pokušaja tijekom prethodne godine te organizaciju ili nadležno tijelo kod kojih je izlazio na ispit. Organizacija za osposobljavanje ili nadležno tijelo je dužno provjeriti broj pokušaja unutar prihvatljivih vremenskih okvira.

2. Nakon položenog ispita za tip i završenog praktičnog iskustva, zahtjev za upis ovlaštenja za tip u dozvolu za održavanje zrakoplova mora biti podnesen u roku od 3 godine.
3. Ispit za tip se mora održati u nazočnosti najmanje jednog ispitivača. Ispitivač(i) ne smiju sudjelovati u osposobljavanju kandidata.

(i) Ispitivač(i) mora(ju) sastaviti pisani izvještaj kako bi objasnio zašto je kandidat prošao ili pao.

⁽²⁾ U svrhu ove točke 5., „poglavlje” znači jedan od redova kojem prethodi broj u tablicama iz točaka 3.1(e) i 3.2(b).

6. Osposobljavanje na radnom mjestu

Osposobljavanje na radnom mjestu (OJT) odobrava nadležno tijelo koje je izdalo dozvolu.

Provodi se u i pod nadzorom organizacije za održavanje odgovarajuće odobrene za održavanje određenog tipa zrakoplova i procjenjuje ga odgovarajuće kvalificiran procjenjivač.

Počinje i završava unutar tri godine prije podnošenja zahtjeva za upis ovlaštenja za tip zrakoplova.

(a) Cilj:

Cilj osposobljavanja na radnom mjestu je postići stručnost i iskustvo za izvršavanje sigurnog održavanja.

(b) Sadržaj:

Osposobljavanje na radnom mjestu obuhvaća presjek zadaća koji su prihvatljivi nadležnom tijelu. Zadaci osposobljavanja na radnom mjestu moraju biti reprezentativni za zrakoplov i sustave s obzirom na složenost i tehničku zahtjevnost potrebnoj za rješavanje zadataka. Dok se mogu uključiti relativno jednostavni zadaci, drugi složeniji zadaci moraju biti sadržani i poduzeti za odgovarajući tip zrakoplova.

Svaki zadatak potpisuje kandidat i supotpisuje imenovani kontrolor. Navedeni zadaci odnose se na stvarnu karticu posla/radni list itd.

▼ M6

Konačna procjena završenog OJT-a je obvezna i provodi je imenovani kvalificirani procjenjivač.

Sljedeći podaci moraju se nalaziti na OJT radnom listu/dnevniku:

1. Ime kandidata;
2. Datum rođenja;
3. Odobrena organizacija za održavanje;
4. Mjesto;
5. Ime kontrolora i procjenjivača, (uključujući broj dozvole, ako je primjenljivo);
6. Datum završetka zadatka;
7. Opis zadatka i kartica posla/radni nalog/dnevnik rada itd.;
8. Tip zrakoplova i registracija zrakoplova;
9. Zahtijevani tip zrakoplova.

S ciljem olakšavanja provjere od strane nadležnog tijela, dokaz osposobljavanja na radnom mjestu sastoji se od detaljnog i. radnih lista/dnevnika i ii. izvješća o sukladnosti koje dokazuje da osposobljavanje na radnom mjestu ispunjava zahtjeve ovog dijela.

▼ **M6***Dodatak IV.***Zahtijevano iskustvo za proširenje Dozvole za održavanje zrakoplova iz dijela 66.**

Donja tabela pokazuje zahtijevano iskustvo za dodavanje nove kategorije ili potkategorije u postojeću dio 66. dozvolu.

Iskustvo mora biti praktično iskustvo održavanja zrakoplova kojim se obavljaju letovi u potkategoriji relevantnoj za primjenu.

Zahtjev za iskustvo smanjit će se za 50 % ako je podnositelj zahtjeva završio tečaj odobren prema dijelu 147. relevantan za tu potkategoriju.

Do: Od:	A1	A2	A3	A4	B1.1	B1.2	B1.3	B1.4	B2	B3
A1	—	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	2 godine	6 mjeseci	2 godine	1 godina	2 godine	6 mjeseci
A2	6 mjeseci	—	6 mjeseci	6 mjeseci	2 godine	6 mjeseci	2 godine	1 godina	2 godine	6 mjeseci
A3	6 mjeseci	6 mjeseci	—	6 mjeseci	2 godine	1 godina	2 godine	6 mjeseci	2 godine	1 godina
A4	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	—	2 godine	1 godina	2 godine	6 mjeseci	2 godine	1 godina
B1.1	Ništa	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	—	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	1 godina	6 mjeseci
B1.2	6 mjeseci	Ništa	6 mjeseci	6 mjeseci	2 godine	—	2 godine	6 mjeseci	2 godine	Ništa
B1.3	6 mjeseci	6 mjeseci	Ništa	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	—	6 mjeseci	1 godina	6 mjeseci
B1.4	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	Ništa	2 godine	6 mjeseci	2 godine	—	2 godine	6 mjeseci
B2	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	1 godina	1 godina	1 godina	1 godina	—	1 godina
B3	6 mjeseci	Ništa	6 mjeseci	6 mjeseci	2 godine	6 mjeseci	2 godine	1 godina	2 godine	—

▼ **M6***Dodatak V.***Obrazac zahtjeva — EASA Obrazac 19**

1. Ovaj Prilog sadrži primjer obrasca koji se koristi za podnošenje zahtjeva za dozvolu za održavanje zrakoplova iz Priloga III. (dio 66.).
2. Nadležno tijelo države članice smije izmijeniti EASA Obrazac 19 tako da uključuje dodatne informacije potrebne za potkrepljivanje slučaja kada nacionalni zahtjevi dopuštaju ili traže da se dozvola za održavanje zrakoplova koja je izdana u skladu s Prilogom III. (dio 66.) upotrebljava izvan zahtjeva Priloga I. (dio M) i Priloga II. (dio 145.).

ZAHTJEV ZA PRVO IZDAVANJE/DOPUNU/PRODUŽENJE DIJELA 66. DOZVOLE ZA ODRŽAVANJE ZRAKOPLOVA (AML)	EASA OBRAZAC 19	
PODACI O PODNOSITELJU ZAHTJEVA: Ime: Adresa: Državljanstvo: Datum i mjesto rođenja:		
PODACI o dijelu 66. AML-a (ako je primjenljivo): Dozvola br.: Datum izdavanja:		
PODACI O POSLODAVCU: Ime: Adresa: Referentna oznaka odobrenja organizacije za održavanje: Tel: Faks		
ZAHTJEV ZA: (Označite odgovarajuće kućice)		
Početni AML ☐	Dopuna AML-a ☐	Produženje AML-a ☐
Ovlaštenje	A B1	B2 B3 C
Avion s turbinskim motorom	☐ ☐	
Avion s klipnim motorom	☐ ☐	
Helikopter s turbinskim motorom	☐ ☐	
Helikopter s klipnim motorom	☐ ☐	
Avionika		☐
Klipni zrakoplov bez regulacije tlaka kabine s MTOM do 2t i manje		☐
Veliki zrakoplov		☐
Drugi zrakoplov koji nije veliki		☐
Vrsta ovlaštenja (tip ili grupa)/uklanjanje ograničenja		

▼ **M6**

Podnosim zahtjev za prvo izdavanje/dopunu/produženje dijela 66. AML-a kako je naznačeno i potvrđujem da su podaci sadržani u ovom Obrascu bili točni u vrijeme podnošenja zahtjeva.

Ovime potvrđujem da:

1. Nemam dio 66. AML-a izdan u drugoj državi članici,
2. Nisam podnio zahtjev za bilo koji dio 66. AML-a u drugoj državi članici i
3. Nikada nisam posjedovao dio 66. AML izdanu u drugoj državi članici koju je druga država članica trajno ili privremeno oduzela.

Također razumijem da mi zbog netočnih podataka može biti uskraćen dio 66. AML-a

Potpisao: Ime:

Datum:

Molim da mi se prizna sljedeće (ako je primjenljivo):

.....

Priznavanje iskustva kod osposobljavanja u dijelu 147.

.....

Priznavanje ispita na temelju potvrda o jednakovrijednim ispitima

.....

Prilažem relevantne potvrde

Preporuka (ako je primjenljivo): Ovime se potvrđuje da je podnositelj zahtjeva ispunio odgovarajuće zahtjeve dijela-66. u vezi znanja na području održavanja te se preporučuje da nadležno tijelo izda ili ovjeri dio 66. AML-a.

Potpisao: Ime:

Položaj: Datum:

▼ **M6***Dodatak VI.***Dozvola za održavanje zrakoplova iz Priloga III. (dio 66.) — EASA obrazac 26**

1. Primjer dozvole za održavanje zrakoplova iz Priloga III. (dio 66.) može se naći na sljedećim stranicama.
2. Dokument mora biti ispisan na prikazanom standardiziranom obrascu, ali se može smanjiti u veličini kako bi se omogućila njegova izrada na računalu, ako se to želi. Kod smanjivanja veličine, mora se voditi računa o tome da se ostavi dovoljno prostora na onim mjestima gdje je potreban službeni pečat/pečat. Dokumenti izrađeni na računalu ne moraju uključivati sve kućice ako neka takva kućica ostane prazna sve dok se dokument jasno može prepoznati kao dozvola za održavanje zrakoplova izdana u skladu s Prilogom III. (dio 66.)
3. Dokument može biti ispisan na engleskom ili na službenom jeziku dotične države članice, osim što, ako se koristi službeni jezik dotične države članice, mora biti priložen primjerak na engleskom za svakog imatelja dozvole koji radi izvan te države članice kako bi se osiguralo razumijevanje u svrhu uzajamnog priznavanja.
4. Svaki imatelj dozvole mora imati jedinstveni broj dozvole zasnovan na nacionalnoj identifikacijskoj oznaci i alfa-numeričkoj oznaci.
5. Dokument može imati stranice poredane bilo kojim redom koje ne moraju sadržavati bilo kakve crte za razdvajanje sve dok su sadržani podaci tako postavljeni da se raspored svake stranice može jasno poistovjetiti s obrascem primjera dozvole za održavanje zrakoplova koji je ovdje sadržan.
6. Dokument može izraditi nadležno tijelo države članice ili bilo koja organizacija za održavanje odobrena u skladu s Prilogom II. (dio 145.) ako se nadležno tijelo s tim složi i u skladu s postupkom koji je izrađen kao dio priručnika organizacije za održavanje iz točke 145.A.70 Priloga II. (dio 145.), s tim da u svim slučajevima dokument izdaje nadležno tijelo države članice.
7. Pripremu bilo kakvih izmjena postojeće dozvole za održavanje zrakoplova može izvršiti i. nadležno tijelo države članice ili ii. bilo koja organizacija za održavanje odobrena u skladu s Prilogom II. (dio 145.) ako se nadležno tijelo s tim složi i to u skladu s postupkom koji je izrađen kao dio priručnika organizacije za održavanje iz točke 145.A.70 Priloga II. (dio 145.), s tim da u svim slučajevima dokument izmjenjuje nadležno tijelo države članice.
8. Kad se dozvola za održavanje zrakoplova jednom izda, osoba na koju se ista odnosi je mora čuvati u dobrom stanju, i ta osoba je odgovorna za osiguravanje da se u nju neće unijeti nikakvi neovlašteni upisi.
9. Ako se ne poštuje točka 8., to može dokument učiniti nevažećim i dovesti do toga da se imatelju ne dopusti korištenje ovlaštenja za izdavanje potvrda, te može rezultirati sudskim gonjenjem prema nacionalnom zakonu.
10. Dozvola za održavanje zrakoplova izdana u skladu s Prilogom III. (dio 66.) priznata je u svim državama članicama i za rad u drugoj državi članici nije potrebno zamijeniti dokument.
11. Dodatak EASA Obrascu 26 je proizvoljan i smije se koristiti samo kako bi se uključile nacionalne ovlasti, kada su takve ovlasti obuhvaćene nacionalnim propisom izvan područja primjene Priloga III.(dio 66.).

▼M6

12. Za informaciju, konkretna dozvola za održavanje zrakoplova iz Priloga III. (dio 66.) izdana od nadležnog tijela države članice može imati stranice poredane drugim redoslijedom i može biti bez crta za razdvajanje.
13. U pogledu stranice s ovlaštenjem za tip zrakoplova, nadležno tijelo države članice smije odlučiti ne izdati tu stranicu sve dok se ne mora unijeti prvo ovlaštenje za tip zrakoplova, te će biti potrebno izdati više od jedne stranice za ovlaštenje za tip zrakoplova kada se navodi više njih.
14. Bez obzira na točku 13., svaka izdana stranica mora biti u tom obliku i sadržavati podatke određene za tu stranicu.
15. U dozvoli mora biti jasno naznačeno da ograničenja predstavljaju izuzeća iz ovlasti za izdavanje potvrda. Ako nisu primjenjiva nikakva ograničenja, stranica OGRANIČENJA izdat će se uz navođenje „Bez ograničenja”.
16. Kad se koristi unaprijed tiskani obrazac, svaka kućica za bilo koju kategoriju, potkategoriju ili ovlaštenje za tip koja ne sadrži upis ovlaštenja mora se označiti tako da pokazuje da osoba nema to ovlaštenje.
17. Primjer dozvole za održavanje zrakoplova iz Priloga III. (dio 66.)

I.
[EUROPSKA UNIJA](*)
[DRŽAVA]
[NAZIV I LOGOTIP NADLEŽNOG TIJELA]

II.
dio 66.
DOZVOLA ZA ODRŽAVANJE
ZRAKOPLOVA

III.
BROJ DOZVOLE (OZNAKA DRŽAVE
ČLANICE) 66. (XXXX)

EASA OBRAZAC 26. izdanje 3.

IV.a Puno ime imatelja:

IV.b Mjesto i datum rođenja:

V. Adresa imatelja:

VI. Državljanstvo imatelja:

VII.: Potpis imatelja:

III. Broj dozvole:

VII. UVJETI:

Ova dozvola mora biti potpisana od imatelja i mora biti popraćena identifikacijskim dokumentom koji sadrži fotografiju imatelja dozvole.

Ovlaštenje za bilo koje kategorije samo na stranici (stranicama) nazvanim KATEGORIJE prema dijelu 66. Imatelju ne dopušta izdavanje potvrde o vraćanju zrakoplova u uporabu.

Ova dozvola, kad ima upisano ovlaštenje za tip zrakoplova, zadovoljava namjeru Priloga I. ICAO-a.

Ovlasti imatelja ove dozvole propisane su Uredbom (EZ) br. 2042/2003, a posebno njenim Prilogom III. (dio 66.).

Ova dozvola ostaje važeća do datuma navedenog na stranici s ograničenjima ako se prethodno privremeno ili trajno ne oduzme.

Ovlasti ove dozvole ne smiju se provoditi ako u prethodnom razdoblju od dvije godine imatelj nije imao šest mjeseci iskustva u održavanju u skladu s ovlastima danima dozvolom ili nije zadovoljio odredbe za izdavanje odgovarajućih ovlasti.

III. Broj dozvole

IX. DIO 66. KATEGORIJE					
VRIJEDI ZA:	A	B1	B2	B3	C
Turbinski avioni			nije primjenljivo	nije primjenljivo	nije primjenljivo
Klipni avioni			nije primjenljivo	nije primjenljivo	nije primjenljivo
Turbinski helikopteri			nije primjenljivo	nije primjenljivo	nije primjenljivo
Klipni helikopteri			nije primjenljivo	nije primjenljivo	nije primjenljivo
Avionika	nije primjenljivo	nije primjenljivo		nije primjenljivo	nije primjenljivo
Veliki zrakoplov	nije primjenljivo	nije primjenljivo	nije primjenljivo	nije primjenljivo	
Drugi zrakoplov koji nije veliki	nije primjenljivo	nije primjenljivo	nije primjenljivo	nije primjenljivo	
Klipni avion bez regulacije tlaka kabine s MTOM od 2000 kg i manje	nije primjenljivo	nije primjenljivo	nije primjenljivo		nije primjenljivo

X. Potpis službene osobe koja izdaje dozvolu i datum:

XI. Pečat ili žig nadležnog tijela koje izdaje dozvolu:

III. Broj dozvole:

▼ **M6**

XI. PEČAT ILI ŽIG NADLEŽNOG TIJELA KOJE IZDAJE DOZVOLU:		
Ovlaštenje za tip/grupu zrakoplova	Kategorija	Pečat i datum
III. Broj dozvole:		

XIII. DIO 66. OGRANIČENJA
Vrijedi do:
III. Broj dozvole

Dodatak EASA Obrascu 26
XIV. Nacionalne ovlasti izvan područja primjene dijela 66., u skladu s [nacionalnim propisima] (Valjano samo u [država članica])
Službeni pečat i datum
III. Broj dozvole

NAMJERNO OSTAVLJENO PRAZNO

▼ B*PRILOG IV.***(Dio 147.)****▼ M6**

SADRŽAJ:

147.1

ODJELJAK A — TEHNIČKI ZAHTJEVI

PODODJELJAK A Općenito

147.A.05 Područje primjene

147.A.10 Općenito

147.A.15 Zahtjev

PODODJELJAK B — ORGANIZACIJSKI ZAHTJEVI

147.A.100 Zahtjevi u vezi objekata

147.A.105 Zahtjevi u vezi osoblja

147.A.110 Evidencija instruktora, ispitivača i procjenjivača

147.A.115 Oprema za osposobljavanje

147.A.120 Materijal za osposobljavanje

147.A.125 Dokumentacija

147.A.130 Postupci osposobljavanja i sustav kvalitete

147.A.135 Ispiti

147.A.140 Priručnik organizacije za osposobljavanje

147.A.145 Ovlasti organizacije za osposobljavanje

147.A.150 Izmijene u organizaciji za osposobljavanje

147.A.155 Kontinuirana valjanost

147.A.160 Nesukladnosti

PODODJELJAK C — TEČAJ ODOBRENOG OSNOVNOG OSPOSOBLJAVANJA

147.A.200 Tečaj odobrenog osnovnog osposobljavanja

147.A.205 Ispiti iz osnovnog znanja

147.A.210 Osnovno praktično procjenjivanje

PODODJELJAK D — OSPOSOBLJAVANJE ZA TIP ZRAKOPLOVA/ZADATAK

147.A.300 Osposobljavanje za tip zrakoplova/zadatak

147.A.305 Ispiti za tip zrakoplova i procjenjivanje zadataka

ODJELJAK B — POSTUPCI ZA NADLEŽNA TIJELA

PODODJELJAK A — Općenito

147.B.05 Područje primjene

147.B.10 Nadležno tijelo

147.B.20 Vođenje dokumentacije

147.B.25 Izuzeća

▼ M6

PODODJELJAK B — IZDAVANJE ODOBRENJA

- 147.B.110 Postupak za odobrenje i za izmjene odobrenja
- 147.B.120 Postupak za kontinuiranu valjanost
- 147.B.125 Potvrda o odobrenju organizacije za osposobljavanje
- 147.B.130 Nesukladnosti

PODODJELJAK C — TRAJNO ODUZIMANJE, PRIVREMENO ODUZIMANJE I OGRANIČENJE ODOBRENJA ORGANIZACIJE ZA OSPOSOBLJAVANJE

- 147.B.200 Trajno oduzimanje, privremeno oduzimanje i ograničenje odobrenja organizacije za osposobljavanje

Dodatak I. — Trajanje tečaja osnovnog osposobljavanja

Dodatak II. — Potvrda o odobrenju organizacije za osposobljavanje iz Priloga IV. (dio 147.) — EASA obrazac 11.

Dodatak III. — Potvrda o priznavanju iz Priloga IV. (dio 147.) - EASA obrasci 148 i 149

▼ B**147.1.**

U smislu ovog dijela, nadležno je tijelo:

1. za organizacije koje imaju sjedište poslovanja u državi članici, tijelo koje je odredila ta država članica ili;
2. za organizacije koje imaju sjedište poslovanja u nekoj trećoj zemlji, Agencija.

▼ M6*ODJELJAK A***TEHNIČKI ZAHTJEVI****▼ B**

PODDIO A

*OPĆENITO***147.A.05. Područje primjene**

U ovom se dijelu utvrđuju zahtjevi koje organizacije koje traže odobrenje za provođenje osposobljavanja i ispita moraju ispunjavati kako je utvrđeno u dijelu 66.

147.A.10. Općenito

Organizacija za osposobljavanje je organizacija ili dio organizacije registrirane kao pravna osoba.

▼ M4**147.A.15. Zahtjev**

- (a) Zahtjev za odobrenje ili za izmjenu postojećeg odobrenja podnosi se na obrascu i na način koje je utvrdilo nadležno tijelo.
- (b) Zahtjev za odobrenje ili za izmjenu postojećeg odobrenja uključuje sljedeće podatke:
 1. registrirano ime i adresu podnositelja zahtjeva;
 2. adresu organizacije koja zahtijeva odobrenje ili izmjenu odobrenja;

▼M4

3. predviđeni opseg odobrenja ili izmjenu opsega odobrenja;
4. ime i potpis odgovornog rukovoditelja;
5. datum podnošenja zahtjeva.

▼B

PODDIO B

*ORGANIZACIJSKI ZAHTJEVI***14 7.A.100. Zahtjevi u vezi s objektima**

- (a) Veličina i struktura objekata osigurava zaštitu od postojećih vremenskih uvjeta i pravilno obavljanje svog planiranog osposobljavanja i ispita u svakom trenutku.
- (b) Za nastavu iz teorije i provođenje ispita znanja osigurava se sasvim zatvoren odgovarajući prostor odvojen od drugih objekata.
 1. Najveći broj polaznika koji se osposobljavaju za stjecanje znanja na bilo kojem tečaju osposobljavanja ne smije prelaziti 28.
 2. Veličina ispitnih prostorija je takva da ni jedan polaznik sa svog mjesta tijekom ispita ne može čitati pisani rad ili sa zaslona računala bilo kojeg drugog polaznika.
- (c) Okruženje smještaja iz stavka (b) održava se u takvom stanju da se polaznici mogu usredotočiti na svoje učenje, odnosno polaganje ispita, bez nepotrebnog ometanja ili neudobnosti.
- (d) U slučaju tečaja iz osnovnog osposobljavanja, trebaju se osigurati radionice za osnovno osposobljavanje i/ili objekti za održavanje, koji su odvojeni od učionica za osposobljavanje, za praktičnu nastavu primjerenu planiranom tečaju osposobljavanja. Međutim, ako organizacija nije u stanju osigurati takve objekte, moguće je sklopiti dogovor s drugom organizacijom koja bi osigurala takve radionice i/ili objekte za održavanje, u kojem slučaju se zaključuje pisani sporazum s takvom organizacijom o utvrđivanju uvjeta pristupa i uporabe istih. Nadležno tijelo mora zatražiti pristup svakoj tako ugovorenoj organizaciji, a takav pristup se utvrđuje u pisanom sporazumu.
- (e) U slučaju tečaja osposobljavanja za tip zrakoplova/zadatke, osigurava se pristup odgovarajućim objektima koji sadrže uzorke tipa zrakoplova kako je utvrđeno u 147.A.115.(d).
- (f) Najveći broj polaznika praktičnog osposobljavanja tijekom bilo kojeg tečaja osposobljavanja ne smije prelaziti 15 polaznika po nadzorniku ili ocjenjivaču.
- (g) Potrebno je osigurati uredski smještaj za instruktore, ispitivače i ocjenjivače praktičnog dijela, koji omogućuje pripremanje zadataka bez nepotrebnog ometanja ili neugode.
- (h) Potrebno je osigurati sigurne objekte za pohranjivanje ispitnih papira i evidencije o osposobljavanju. Okruženje za pohranjivanje je takvo da takvi dokumenti ostanu u dobrom stanju tijekom razdoblja čuvanja kako je utvrđeno u 147.A.125. Objekti za pohranjivanje i uredski smještaj mogu se kombinirati, pod uvjetom da su na odgovarajući način osigurani.

▼ B

- (i) Potrebno je osigurati knjižnicu u kojoj se nalazi sav tehnički materijal prikladan području primjene i razini osposobljavanja koje se provodi.

147.A.105. Zahtjevi u vezi s osobljem

- (a) Organizacija imenuje odgovornog rukovoditelja koji ima statutarnu ovlast osigurati financiranje i izvršavanje cjelokupnog osposobljavanja prema standardu koji se traži ovim dijelom.
- (b) Potrebno je imenovati osobu ili grupu osoba, čije odgovornosti uključuju zajamčivanje sukladnosti organizacije za osposobljavanje iz održavanja sa zahtjevima ovog dijela. Takva(-e) osoba(-e) mora(-ju) biti odgovorna(-e) odgovornom rukovoditelju. Osoba na višem položaju ili jedna osoba iz skupine osoba može ujedno biti odgovorni rukovoditelj, pod uvjetom da ispunjava zahtjeve za odgovornog rukovoditelja kako je utvrđeno u stavku (a).
- (c) Organizacija za osposobljavanje iz održavanje zaključuje sporazum s dovoljnim brojem osoblja za planiranje/provođenje osposobljavanja iz znanja i praktičnog osposobljavanja, provođenje ispita znanja i praktičnog ocjenjivanja u skladu s odobrenjem.
- (d) Iznimno od odredaba stavka (c), kad se koristi druga organizacija za pružanje praktičnog osposobljavanja i ocjenjivanja, moguće je imenovati osoblje takve druge organizacije za izvođenje praktičnog osposobljavanja i ocjenjivanja.
- (e) Određena osoba smije obavljati bilo koju kombinaciju uloga kao instruktor, ispitivač i ocjenjivač, podložno ispunjavanju odredaba iz stavka (f).

▼ M4

- (f) Iskustvo i osposobljenost instruktora, ispitivača znanja i ocjenjivača praktičnog dijela utvrđuje se u skladu s objavljenim mjerilima ili u skladu s postupkom i mjerilom s kojima se složilo nadležno tijelo.

▼ B

- (g) Ispitivači znanja i ocjenjivači praktičnog dijela utvrđuju se u priručniku organizacije za prihvaćanje takvog osoblja.
- (h) Instruktori i ispitivači znanja polaze dodatno osposobljavanje najmanje svaka 24 mjeseca u vezi s trenutačnom tehnologijom, praktičnim sposobnostima, ljudskim faktorima i najnovijim tehnikama osposobljavanja koji odgovaraju znanju za koje se osposobljava ili ispituje.

147.A.110. Evidencija instruktora, ispitivača i ocjenjivača

- (a) Organizacija vodi evidenciju o svim instruktorima, ispitivačima znanja i ocjenjivačima praktičnog dijela. Ta evidencija mora odražavati iskustvo i osposobljenost, podatke o dosadašnjem iskustvu iz osposobljavanja svakom naknadno provedenom osposobljavanju.
- (b) Potrebno je sastaviti uvjete ponude za sve instruktore, ispitivače znanja i ocjenjivače praktičnog dijela.

147.A.115. Oprema za podučavanje

- (a) U svakoj se učionici treba nalaziti odgovarajuća opremu za prezentaciju na razini standarda koji jamči da polaznici lako mogu čitati prezentirani tekst/nacrte/dijagrame i brojke s bilo kojeg mjesta u učionici.

Oprema za prezentaciju uključuje reprezentativne sintetičke uređaje za osposobljavanje kako bi se pomoglo polaznicima u njihovom razumijevanju određene predmetne materije gdje se takvi uređaji smatraju korisnim za te potrebe.

▼ B

- (b) Radionice za osnovno osposobljavanje i/ili objekti za održavanje kako je utvrđeno u 147.A.100.(d) moraju biti opremljeni svim alatima i opremom potrebnom za provođenje odobrenog područja osposobljavanja.
- (c) Radionice za osnovno osposobljavanje i/ili objekti za održavanje kako je utvrđeno u 147.A.100.(d) moraju raspolagati odgovarajućim izborom zrakoplova, motora, zrakoplovnih dijelova i avioničke opreme.
- (d) Organizacija za osposobljavanje za tip zrakoplova kako je utvrđeno u 147.A.100.(e) mora imati pristup odgovarajućem tipu zrakoplova. Sintetički uređaji za osposobljavanje smiju se upotrebljavati kad takvi sintetički uređaji za osposobljavanje zajamčuju odgovarajuće standarde osposobljavanja.

147.A.120. Materijal za osposobljavanje iz održavanja

- (a) Polazniku se osigurava materijal za osposobljavanje iz održavanja, a obuhvaća prema potrebi:
 1. nastavni program za osnovno znanje utvrđen u dijelu 66. za dotičnu kategoriju ili potkategoriju dozvole za održavanje zrakoplova; te
 2. sadržaj tečaja za tip zrakoplova koji se zahtijeva u dijelu 66. za dotičnu kategoriju ili potkategoriju za tip zrakoplova i dozvolu za održavanje zrakoplova.
- (b) Polaznici imaju pristup primjerima dokumentacije o održavanju i tehničkim podacima iz knjižnice kako je utvrđeno u 147.A.100.(i).

▼ M6**147.A.125. Dokumentacija**

Organizacija čuva svu dokumentaciju o osposobljavanju, ispitima i procjenjivanjima polaznika na *neodređeno vrijeme*.

▼ B**147.A.130. Postupci osposobljavanja i sustav kakvoće**

- (a) Organizacija utvrđuje postupke prihvatljive nadležnom tijelu kako bi osigurala pravilne standarde osposobljavanja i ispunjavanje svih relevantnih zahtjeva ovog dijela.
- (b) Organizacija utvrđuje sustav kakvoće, koji uključuje:
 1. funkciju neovisne revizije za praćenje standarda osposobljavanja, cjelovitosti ispita znanja i praktičnog ocjenjivanja, sukladnost s tim postupcima i njihovu primjerenost; te
 2. sustav povratnih informacija o nalazima provjere osobi(-ama) i odgovornom rukovoditelju navedenim u 147.A.105.(a) kako bi se osigurao korektivni postupak, ako je potrebno.

147.A.135. Ispiti

- (a) Ispitno osoblje osigurava zaštitu svih pitanja.
- (b) Svaki polaznik za kojeg se tijekom ispita ustanovi da je varao ili posjedovao materijal koji se odnosi na predmet ispita osim ispitnih papira i prateće dopuštene dokumentacije bit će diskvalificiran i ne smije polagati ni jedan ispit najmanje 12 mjeseci nakon datuma tog događaja. Nadležno tijelo se obavješćuje o svakom takvom događaju unutar jednog kalendarskog mjeseca, zajedno s pojedinostima o mogućoj istrazi.

▼B

- (c) Svaki ispitivač za kojeg se tijekom ispita znanja ustanovi da daje bilo kakve odgovore na pitanja bilo kojem polazniku koji se ispituje bit će diskvalificiran u ulozi ispitivača, a ispit se proglašava nevažećim. O svim takvim pojavama obavješćuje se nadležno tijelo unutar jednog kalendarskog mjeseca.

147.A.140. Priručnik organizacije za osposobljavanje iz održavanja

- (a) Organizacija osigurava priručnik koji će rabiti u kojem opisuje organizaciju i njezine postupke i koji sadrži sljedeće informacije:
1. Izjavu koju je potpisao odgovorni rukovoditelj, a kojom se potvrđuje da priručnik organizacije za osposobljavanje iz održavanja i svi navedeni prateći priručnici utvrđuju sukladnost organizacije za osposobljavanje iz održavanja s ovim dijelom i da ga se u svakom trenutku poštuje.
 2. Naziv(-e) i ime(-na) osoba imenovanih u skladu s 14 7.A.105.(b).
 3. Dužnosti i odgovornosti osobe(-a) imenovanih prema podstavku 2., uključujući pitanja koja mogu rješavati izravno s nadležnim tijelom u ime organizacije za osposobljavanje iz održavanja.
 4. Dijagram organizacije za osposobljavanje iz održavanja na kojem su prikazani povezani lanci odgovornosti između osobe(-a) utvrđene(-ih) u stavku (a) (2).
 5. Popis instruktora osposobljavanja, ispitivača znanja i ocjenjivača praktičnog dijela.
 6. opći opis objekata za osposobljavanje i ispite lociranih na svakoj adresi utvrđenoj u potvrdi o odobrenju organizacije za osposobljavanje iz održavanja i, prema potrebi svakog drugog objekta, kako se traži u 147.A.145.(b).
 7. Popis tečajeva osposobljavanja za održavanje koji čine opseg odobrenja.
 8. Postupak dopune priručnika organizacije za osposobljavanje iz održavanja.
 9. Postupke organizacije za osposobljavanje iz održavanja, kako se traži u 147.A. 130.(a).
 10. Kontrolni postupak organizacije za osposobljavanje iz održavanja, kako se zahtijeva u 147.A.145.(c), kad je ovlaštena za provođenje osposobljavanja, ispitivanja i ocjenjivanja na lokacijama drukčijim od onih utvrđenih u 147.A.145.(b).
 11. Popis lokacija prema 147.A.145.(b).
 12. Popis organizacija, prema potrebi, kako je utvrđeno u 147.A.145.(d).
- (b) Priručnik organizacije za osposobljavanje iz održavanja i sve naknadne izmjene odobrava nadležno tijelo.
- (c) Ne uzimajući u obzir stavak (b) mogu se odobriti manje izmjene priručnika kroz postupak odobrenja (dalje u tekstu: neizravno odobrenje).

▼ B**147.A.145. Ovlasti organizacije za osposobljavanje iz održavanja**

- (a) Organizacija za osposobljavanje iz održavanja smije provoditi sljedeće, kako je dopušteno i u skladu s priručnikom organizacije za osposobljavanje iz održavanja:
1. Tečajeve iz osnovnog osposobljavanja iz nastavnog programa prema dijelu 66. ili dijelu istog.
 2. Tečajeve za tip zrakoplova/zadatke u skladu s dijelom 66.
 3. Ispitivanje u ime nadležnog tijela, uključujući ispitivanje polaznika koji nisu pohađali tečajeve iz osnovnog osposobljavanja ili osposobljavanja za tip zrakoplova u organizaciji za osposobljavanje iz održavanja.
 4. izdavanje potvrda u skladu s Dodatkom III. po uspješnom okončanju odobrenih tečajeva iz osnovnog osposobljavanja ili osposobljavanja za tip zrakoplova i ispitivanja utvrđenih prema podstavcima (a) (1), (a) (2) i (a) (3), prema potrebi.
- (b) Osposobljavanje, ispiti znanja i praktično ocjenjivanje provodi se samo na lokacijama navedenim u potvrdi o odobrenju i/ili na bilo kojoj lokaciji navedenoj u priručniku organizacije za osposobljavanje iz održavanja.
- (c) Iznimno od odredaba stavka (b), organizacija za osposobljavanje iz održavanja smije provoditi osposobljavanje, ispitivanje znanja i praktično ocjenjivanje na lokacijama drugim od lokacija iz stavka (b) samo u skladu s kontrolnim postupkom utvrđenim u priručniku organizacije za osposobljavanje iz održavanja. Takve lokacije ne moraju se navesti u priručniku organizacije za osposobljavanje iz održavanja.
- (d) 1. Organizacija za osposobljavanje iz održavanja smije zaključivanje ugovore o provođenju osnovnog teorijskog osposobljavanja, osposobljavanja za tip i povezanih ispita s organizacijom koja nije organizacija za osposobljavanje iz održavanja samo kada je pod nadzorom sustava kakvoće organizacije za osposobljavanje iz održavanja.
2. Zaključivanje ugovora za provođenje osnovnog teorijskog osposobljavanja i ispita ograničeno je modulima 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9 i 10 Dodatka I. dijelu 66.
 3. Zaključivanje ugovora za osposobljavanja za tip i ispitivanje ograničeno je na pogonski sustav i avioničke sustave.

▼ M6

- (e) Organizacija ne može biti odobrena za provođenje ispita ako nije odobrena za provođenje odgovarajućeg osposobljavanja.
- (f) Odstupajući od točke (e), organizacija koja je odobrena za provođenje tečaja za osnovno znanje ili osposobljavanja za tip također može biti odobrena za provođenje ispita za tip u slučajevima kada se ne zahtijeva osposobljavanje za tip.

▼ B**147.A.150. Izmjene u organizaciji za osposobljavanje iz održavanja**

- (a) Organizacija za osposobljavanje iz održavanja obavješćuje nadležno tijelo o svim predloženim izmjenama u organizaciji koje utječu na odobrenje prije nego što se bilo koja takva promjena dogodi, kako bi se nadležnom tijelu omogućilo da utvrdi stalno ispunjavanje odredbi ovog dijela i, ako je potrebno, dopuni potvrdu o odobrenju organizacije za osposobljavanje iz održavanja.

▼ B

- (b) Nadležno tijelo propisuje uvjete pod kojim organizacija za osposobljavanje iz održavanja smije poslovati tijekom takvih promjena ako nadležno tijelo ne odluči da se odobrenje organizacije za osposobljavanje iz održavanja mora privremeno oduzeti.
- (c) Ako se nadležno tijelo ne obavijesti o takvim izmjenama, to može rezultirati privremenim ili trajnim oduzimanjem potvrde o odobrenju organizaciji za osposobljavanje iz održavanja datiranim unatrag na stvarni datum takvih izmjena.

14 7.A.155. Stalna valjanost

- (a) Odobrenje se izdaje na neograničeno trajanje. Ono ostaje valjano pod uvjetom da:
 1. organizacija je i dalje sukladna s ovim dijelom, u skladu s odredbama koje se odnose na uz postupanje s nalazima kako je utvrđeno prema dijelu 147.B.130. te;
 2. je nadležnom tijelu odobren pristup organizaciji radi utvrđivanja kontinuirane sukladnosti s ovim dijelom te;
 3. se odobrenja ne odrekne, niti ga se trajno oduzme;
- (b) Po odricanju ili trajnom oduzimanju potvrda o odobrenju vraća se nadležnom tijelu.

147.A.160. Nalazi

- (a) Nalaz 1. stupnja je jedno ili više sljedećeg:
 1. svako značajno nepoštovanje postupka ispitivanja koje bi moglo ispit(-e) učiniti nevažećim;
 2. ako se nadležnom tijelu ne omogući pristup do objekata organizacije za vrijeme normalnog radnog vremena nakon dva pisana zahtjeva;
 3. nepostojanje odgovornog rukovoditelja;
 4. značajno nepoštovanje postupka osposobljavanja.
- (b) Nalaz 2. stupnja je svako nepoštovanje postupka osposobljavanja osim nalaza 1. stupnja.
- (c) Nakon primitka obavijesti o nalazima prema 147.B.130., imatelj odobrenja organizacije za osposobljavanje iz održavanja mora utvrditi plan za korektivni postupak i pokazati korektivni postupak na zadovoljstvo nadležnog tijela unutar razdoblja dogovorenog s tim tijelom.

▼ M6

PODODJELJAK C

*TEČAJ ODOBRENOG OSNOVNOG OSPOSOBLJAVANJA***▼ B****147.A.200. Odobreno osnovno osposobljavanje**

- (a) Odobreno osnovno osposobljavanje sastoji se iz stjecanja znanja, ispita za provjeravanje znanja, praktičnog osposobljavanja i praktičnog ocjenjivanja.

▼ M6

- (b) Element usvajanja znanja obuhvaća predmetnu materiju dozvole za održavanje zrakoplova za kategoriju ili potkategoriju kako je navedeno u Prilogu III. (dio 66.).

▼ B

- (c) Dio koji se odnosi na ispitivanje znanja obuhvaća reprezentativni presjek gradiva iz dijela osposobljavanja iz stavka (b).

▼ B

- (d) Dio koji se odnosi na praktično osposobljavanje pokriva praktičnu uporabu uobičajenih alata/opreme, rastavljanje/sastavljanje reprezentativnog izbora dijelova zrakoplova i sudjelovanje u reprezentativnim aktivnostima održavanja koje se provode u odnosu na određeni cjelovit modul prema dijelu 66.
- (e) Dio koji se odnosi na praktično ocjenjivanje obuhvaća praktičnu osposobljavanje i utvrđuje je li polaznik osposobljen za uporabu alata i opreme i rad u skladu s priručnicima za održavanje.
- (f) Trajanje tečaja osnovnog osposobljavanja u skladu je s Dodatkom I.
- (g) Trajanje tečajeva za konverziju među kategorijama utvrđuje se ocjenjivanjem nastavnog programa osnovnog osposobljavanja i s njim povezanih potreba za praktično osposobljavanje.

147.A.205. Ispiti provjere osnovnog znanja

Ispiti provjere osnovnog znanja:

- (a) u skladu su sa standardom utvrđenim u dijelu 66.;
- (b) provode se bez uporabe bilješki s osposobljavanja;
- (c) obuhvaćaju reprezentativni presjek predmeta iz određenog modula osposobljavanja, završenog u skladu s dijelom 66.

147.A.210. Osnovno ocjenjivanje praktičnog dijela

- (a) Osnovno ocjenjivanje praktičnog dijela tijekom osnovnog osposobljavanja iz održavanja provode imenovani ocjenjivači praktičnog dijela po okončanju svakog razdoblja posjete praktičnim radionicama/objektima za održavanje.
- (b) Polaznik ostvaruje procijenjenu prolaznu ocjenu prema 147.A.200.(e).

PODDIO D

OSPOSobljAVANJE ZA TIP ZRAKOPLOVA/ZADATKE

147.A.300. Osposobljavanje za tip zrakoplova/zadatke

Organizacija za osposobljavanje iz održavanja mora biti odobrena za obavljanje osposobljavanja za tip zrakoplova i/ili zadatke prema dijelu 66. ovisno o sukladnosti sa standardom utvrđenim u 66.A.45.

147.A.305. Ispiti za tip zrakoplova i ocjenjivanje zadataka

Odobrena organizacija za osposobljavanje iz održavanja u skladu s 147.A. 300. za obavljanje osposobljavanja za tip zrakoplova provodi ispite za tip zrakoplova ili ocjenjivanje zadataka na zrakoplovu utvrđenih u dijelu 66. podložno sukladnosti s tipom zrakoplova i/ili standardom zadataka utvrđenim u dijelu 66.A.45.

▼ M6

ODJELJAK B

POSTUPCI ZA NADLEŽNA TIJELA

▼ B

PODDIO A

OPĆENITO

147.B.05. Područje primjene

U ovom se dijelu utvrđuju upravni zahtjevi koje moraju ispunjavati nadležna tijela zadužena za primjenu i provođenje odjeljka A ovog dijela.

▼ B**147.B.10. Nadležno tijelo**(a) *Općenito*

Država članica imenuje nadležno tijelo kojemu su dodijeljene odgovornosti za izdavanje, produživanje, mijenjanje, privremeno ili trajno oduzimanje potvrda prema dijelu 147. To nadležno tijelo utvrđuje dokumentirane postupke i organizacijsku strukturu.

(b) *Izvori*

Nadležno tijelo mora imati odgovarajući broj osoblja za provođenje zahtjeva ovog dijela.

(c) *Postupci*

Nadležno tijelo utvrđuje postupke koji detaljno opisuju kako se postiže sukladnost s ovim dijelom.

Postupci se pregledavaju te izmjenjuju kako bi se zajamčila kontinuirana usklađenost.

▼ M4(d) *Kvalificiranost i osposobljavanje*

Cjelokupno osoblje koje se bavi odobrenjima povezanim s ovim Prilogom mora:

1. Biti odgovarajuće kvalificirano i imati potrebno znanje, iskustvo i obuku za obavljanje poslova koji su im dodijeljeni.
2. Imati završeno osposobljavanje i nastavak osposobljavanja o Prilogu III. (dio 66.) i Prilogu IV. (dio 147.), kad je to potrebno, uključujući njegovu predviđenu namjenu i standard.

▼ M6

▼ B**147.B.20. Vodenje evidencije**

(a) Nadležno tijelo uspostavlja sustav za vodenje evidencije koji omogućuje odgovarajuću sljedivost postupaka za izdavanje, nastavak, izmjenu, privremeno ili trajno oduzimanje odobrenja svakog odobrenja.

(b) Evidencija o nadzoru nad organizacijama za osposobljavanje iz održavanja uključuje najmanje:

1. zahtjev za odobrenje organizacije;
2. potvrdu o odobrenju organizacije uključujući moguće promjene;
3. presliku revizorskog programa u kojoj se navode datumi kad provjere treba provesti i kad su iste provedene;
4. evidenciju o kontinuiranom nadzoru uključujući svu revizorsku evidenciju;
5. preslike sve relevantne korespondencije;
6. pojediniosti o svim postupcima izuzeća i prisilnog provođenja;

▼ B

- 7. sve izvještaje bilo kojih drugih nadležnih tijela koji se odnose na nadzor nad radom organizacije;
 - 8. priručnik organizacije te izmjene.
- (c) Razdoblje čuvanja za evidenciju iz stavka (b) je najmanje četiri godine.

147.B.25. Izuzeća

- (a) Nadležno tijelo može izuzeti neku školu pod državnim ministarstvom za školstvo od sljedećeg:
- 1. da bude organizacija kako je utvrđeno u 147.A.10.;
 - 2. da ima odgovornog rukovoditelja, podložno ograničenju da državni sustav imenuje osobu na višem položaju za vođenje organizacije za osposobljavanje i da takva raspolaže dostatnim proračunom za vođenje organizacije prema standardu dijela 147.;
 - 3. da ima pristup korištenju neovisne revizije kao dijela sustava kakvoće, pod uvjetom da ministarstvo vodi neovisni inspektorat za škole koji revidira organizaciju za osposobljavanje iz održavanja prema učestalosti koja se zahtijeva ovim dijelom.;
- (b) Nadležno tijelo evidentira i pohranjuje sva izuzeća odobrena u skladu s člankom 10. stavkom 3. Osnovne uredbe.

PODDIO B

IZDAVANJE ODOBRENJA

U ovom se poddijelu navode zahtjeve za izdavanje ili mijenjanje odobrenja organizacije za osposobljavanje iz održavanja.

▼ M4

147.B.110. Postupak za odobrenje i izmjene odobrenja

- (a) Po primitku zahtjeva, nadležno tijelo:
- 1. pregledava priručnik organizacije za osposobljavanje iz područja održavanja; i
 - 2. provjerava usklađenost organizacije sa zahtjevom iz Priloga IV. (dio 147.).
- (b) Sve se utvrđene nesukladnosti bilježe i pisanim putem potvrđuju podnositelju zahtjeva.
- (c) Sve se nesukladnosti prije izdavanja odobrenja zaključuju u skladu s točkom 147.B.130.
- (d) U potvrdu o odobrenju uključuje se referentni broj na način koji utvrđuje Agencija.
- _____

▼ B**147.B.120. Postupak za stalnu valjanost****▼ M6**

- (a) Svaka organizacija se mora u cijelosti nadzirati radi usklađenosti s ovim Prilogom (dio 147.) u razdobljima koja ne prelaze 24 mjeseca. Ovo uključuje praćenje najmanje jednog tečaja osposobljavanju i jednog ispita koje provodi organizacija za osposobljavanje.

▼ B

- (b) Nalazi se obrađuju u skladu sa 147.B.130.

147.B.125. Potvrda o odobrenju organizacije za osposobljavanje iz održavanja

Format potvrde o odobrenju organizacije za osposobljavanje iz održavanja treba se specificirati u Prilogu II.

147.B.130. Nalazi

- (a) Ako se ispravak bilo kojeg nalaza 1. stupnja ne obavi u roku od tri dana od pismene obavijesti, to za posljedicu ima to da nadležno tijelo u cijelosti ili djelomično, trajno oduzme, privremeno oduzme ili ograniči odobrenje organizacije za osposobljavanje iz održavanja.
- (b) Nadležno tijelo poduzima korake za trajno oduzimanje, ograničenje ili privremeno oduzimanje odobrenja, u cijelosti ili djelomično, ako se zahtjev ne ispuni u roku koje je odobrilo nadležno tijelo u slučaju nalaza 2. stupnja.

PODDIO C

*TRAJNO ODUZIMANJE, PRIVREMENO ODUZIMANJE I OGRANIČENJE ODOBRENJA ORGANIZACIJE ZA OSPOSOBLJAVANJE IZ ODRŽAVANJA***147.B.200. Trajno oduzimanje, privremeno oduzimanje i ograničenje odobrenja organizacije za osposobljavanje iz održavanja**

Nadležno tijelo:

- (a) privremeno oduzima odobrenje iz utemeljenih razloga u slučaju potencijalne prijetnje po sigurnost; ili
- (b) privremeno oduzima, trajno oduzima ili ograničuje odobrenje prema 147.B.130.

▼ M6*Dodatak I.***Trajanje tečaja osnovnog osposobljavanja**

Minimalno trajanje kompletnog tečaja osnovnog osposobljavanja mora biti kako slijedi:

Tečaj osnovnog osposobljavanja	Trajanje (u satima)	Omjer teorijskog osposobljavanja (u %)
A1	800	30 do 35
A2	650	30 do 35
A3	800	30 do 35
A4	800	30 do 35
B1.1	2 400	50 do 60
B1.2	2 000	50 do 60
B1.3	2 400	50 do 60
B1.4	2 400	50 do 60
B2	2 400	50 do 60
B3	1 000	50 do 60

▼ **M6***Dodatak II.***Potvrda o odobrenju organizacije za osposobljavanje iz Priloga IV.
(dio 147.) — EASA Obrazac 11.**

Stranica 1 od 2
[DRŽAVA ČLANICA] (*)
Država članica Europske unije (**)
POTVRDA O ODOBRENJU ORGANIZACIJE ZA OSPOSBLJAVANJE I PROVOĐENJE ISPITA
Oznaka: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE(*)].147.[XXXX]
U skladu s Uredbom (EZ)br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća (EZ) i s Uredbom Komisije EZ br. 2042/2003 koji su trenutno na snazi i pod niže navedenim uvjetima, [nadležno tijelo države članice] ovime potvrđuje da je:
[NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]
kao organizaciju za osposobljavanje u skladu s odjeljkom A Priloga IV. (dio 147.) Uredbe br. 2042/2003, odobrena za provođenje osposobljavanja i ispita navedenih u priloženom opsegu odobrenja te za izdavanje odgovarajućih potvrda o priznanju polaznicima uz korištenje gornjih upućivanja.
UVJETI:
1. Ovo odobrenje je ograničeno na ono utvrđeno u odjeljku o opsegu poslova u odobrenom priručniku organizacije za osposobljavanje iz odjeljka A Priloga IV. (dio 147.); te
2. Ovo odobrenje zahtijeva usklađenost s postupcima utvrđenim u odobrenom priručniku organizacije za osposobljavanje;
3. Ovo odobrenje je valjano sve dok je odobrena organizacija za osposobljavanje u skladu s Odjeljkom A Priloga IV. (dio 147.) Uredbe br. 2042/2003.;
4. Ovisno o usklađenosti s prethodno navedenim uvjetima, ovo odobrenje ostat će na snazi ako se od njega nije prethodno odustalo, ako nije zamijenjeno, privremeno ili trajno oduzeto.
Datum prvog izdavanja:
Datum ove izmjene:
Broj revizije:
Potpisao:
Za nadležno tijelo: [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE(*)]

EASA Obrazac 11., 3. izdanje

(*) ili EASA ako je EASA nadležno tijelo.

(**) Prekrižiti za državu koja nije članica EU-a ili EASA-e.

Stranica 2 od 2

OPSEG ODOBRENJA ORGANIZACIJE ZA OSPOSOBLJAVANJE I PROVOĐENJE ISPITA

Oznaka: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE(*)].147.[XXXX]

Organizacija [Naziv i adresa organizacije]

KLASA	OVLAŠTENJE	OGRANIČENJA	
OSNOVNO (**)	B1 (**)	TB1.1 (**)	TURBINSKI ZRAKOPLOVI(**)
		TB1.2 (**)	KLIPNI ZRAKOPLOVI (**)
		TB1.3 (**)	TURBINSKI HELIKOPTERI (**)
		TB1.4 (**)	KLIPNI HELIKOPTERI (**)
	B2 (**)	TB2 (**)	AVIONIKA (**)
	B3 (**)	TB3 (**)	KLIPNI ZRAKOPLOVI BEZ REGULACIJE TLAKA KABINE, s MTOM OD 2 000 kg I MANJE (**)
	A (**)	TA.1 (**)	TURBINSKI ZRAKOPLOVI (**)
		TA.2 (**)	KLIPNI ZRAKOPLOVI (**)
		TA.3 (**)	TURBINSKI HELIKOPTERI(**)
		TA.4 (**)	KLIPNI HELIKOPTERI (**)
TIP/ZADAĆA (**)	C (**)	T4 (**)	NAVEDITE TIP ZRAKOPLOVA (***)
	B1 (**)	T1 (**)	NAVEDITE TIP ZRAKOPLOVA (***)
	B2 (**)	T2 (**)	NAVEDITE TIP ZRAKOPLOVA (***)
	A (**)	T3 (**)	NAVEDITE TIP ZRAKOPLOVA (***)

Ovaj opseg odobrenja ograničen je na ono osposobljavanje i ispite navedene u opsegu poslova u odobrenom priručniku organizacije za osposobljavanje,

Referentna oznaka priručnika organizacije za osposobljavanje:

Datum prvog izdavanja:

Datum zadnje odobrene izmjene: Broj izmjene:

Potpisao:

Za nadležno tijelo: [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE (*)]

EASA Obrazac 11., 3. izdanje

(*) ili EASA ako je EASA nadležno tijelo.

(**) Prekrižiti ako organizacija nije odobrena.

(***) Ispuniti s prikladnim ovlaštenjima i ograničenjima.

▼ **M6***Dodatak III.***Potvrda o priznavanju iz Priloga IV. (dio 147.) — EASA obrasci 148 i 149****1. Osnovno osposobljavanje/Ispit**

Predložak dijela 147. potvrde o osnovnom osposobljavanju, detaljno prikazan ispod, koristi se za priznavanje završetka ili osnovnog osposobljavanja, ispita iz osnovnog osposobljavanja ili zajedno osnovnog osposobljavanja i ispita iz osnovnog osposobljavanja.

Potvrda o osposobljavanju jasno navodi svaki pojedini ispit iz modula prema datumu polaganja zajedno s odgovarajućom verzijom Dodatka I. Prilogu III. (dio 66.).

	Stranica 1 od 1
POTVRDA O PRIZNANJU	
Oznaka: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE(*)].147. [XXXX]. [YYYY]	
Potvrda o priznanju izdaje se	[IME]
	[DATUM I MJESTO ROĐENJA]
Od strane:	[NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]
	Referentna oznaka: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE(*)].147. [XXXX]
Organizacija za osposobljavanje odobrena za provođenje osposobljavanja i ispita s pripadajućim opsegom odobrenja i u skladu s Prilogom IV. (dio 147.) Uredbe (EZ) br. 2042/2003.	
Ova Potvrda potvrđuje da je gore imenovana osoba uspješno položila tečaj odobrenog osnovnog osposobljavanja (**) ili osnovni ispit (**), kako je navedeno ispod, u skladu s Uredbom (EZ) 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbom Komisije (EZ) br. 2042/2003 dok su na snazi:	
TEČAJ OSNOVNOG OSPOSOBLJAVANJA (**) i/ili OSNOVNI ISPIT (**)	
POPIS DIJELOVA 66. MODULA/DATUM KAD JE ISPIT POLOŽEN	
Datum:	
Potpis:	
Za: (NAZIV ORGANIZACIJE)	

EASA obrazac 148., 1. izdanje

(*) ili EASA ako je EASA nadležno tijelo.
 (**) Prekrižiti nepotrebno.

2. Osposobljavanje za tip/Ispit

Predložak dijela 147. potvrde o osposobljavanju za tip, detaljno prikazan dolje može se koristiti kao priznanje za završeni bilo teorijskih elemenata, praktičnih elemenata ili zajedno teorijskih i praktičnih elemenata tečaja osposobljavanja za ovlaštenje i tip.

Potvrda mora naznačiti kombinaciju konstrukcija/motor za koje je dano osposobljavanje.

Moraju se izbrisati odgovarajuće reference kako je primjenljivo i kućica s tečajem mora specificirati da li su bili pokriveni samo teorijski dijelovi ili praktični dijelovi ili su bili pokriveni i teorijski i praktični dijelovi.

▼ **M6**

Potvrda o osposobljavanju mora jasno određivati da li je tečaj potpun ili djelomičan (poput tečaja za konstrukciju zrakoplova, pogonsku grupu ili avioniku/elektriku) ili tečaj razlika temeljen na prethodnom iskustvu podnositelja zahtjeva, na primjer tečaj A340 (CFM) za A320 tehničare. Ako tečaj nije potpun, potvrda mora navesti jesu li područja sučelja obuhvaćena ili ne.

Stranica 1 od 1
POTVRDA O PRIZNANJU
Referentna oznaka: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE(*)].147. [XXXX]. [YYYY]
Potvrda o priznanju izdaje se
[IME]
[DATUM I MJESTO ROĐENJA]
Od strane:
[NAZIV I ADRESA ORGANIZACIJE]
Referentna oznaka: [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE(*)].147. [XXXX]
Organizacija za osposobljavanje odobrene za provođenje osposobljavanja i ispita u skladu s pripadajućim opsegom odobrenja i u skladu s Prilogom IV. (dio 147.) Uredbe (EZ) br. 2042/2003.
Ova potvrda potvrđuje da je gore imenovana osoba uspješno položila, kako je navedeno ispod, teorijske (**) i/ili praktične elemente (**) odobrenog tečaja za tip i povezanih ispita u skladu s Uredbom (EZ) 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbom Komisije (EZ) br. 2042/2003, dok su na snazi:
[TEČAJ OSPOSOBLJAVANJA ZA TIP ZRAKOPLOVA(**)]
[DATUM POČETKA I ZAVRŠETKA]
[NAVESTI TEORIJSKE ILI PRAKTIČNE ELEMENTE]
i/iii
[ISPIT ZA TIP ZRAKOPLOVA]
[DATUM ZAVRŠETKA]
Datum:
Potpisao:
Za: (NAZIV ORGANIZACIJE)

EASA obrazac 149., 3. izdanje

[...]

(*) ili EASA ako je EASA nadležno tijelo.

(**) Prekrižiti nepotrebno.